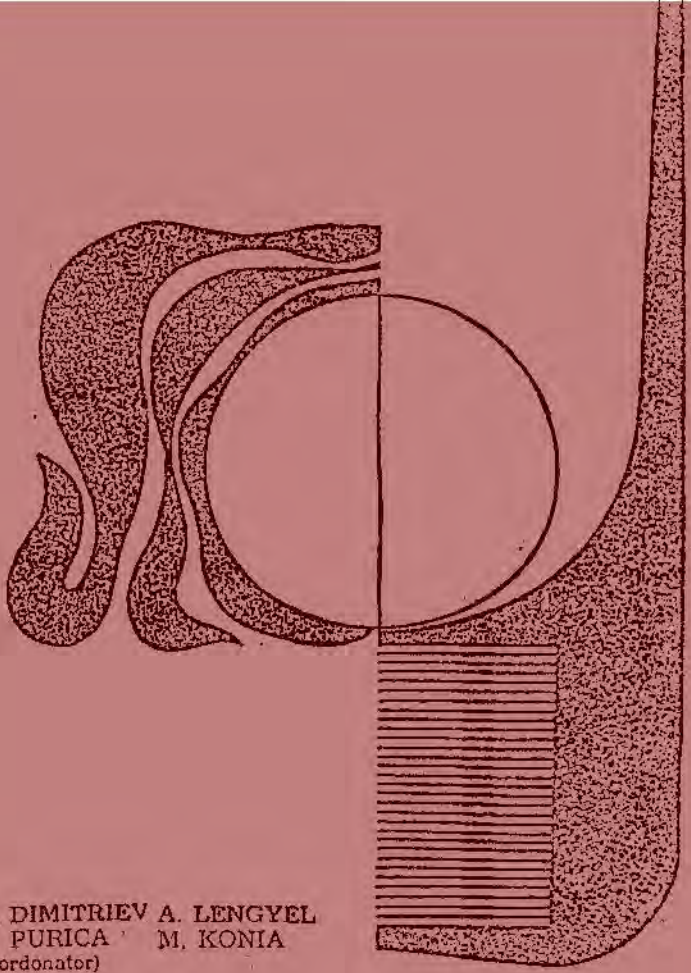

Dr. A. POP P. DIMITRIEV A. LENGYEL
M. ARGHIR F. PURICA M. KONIA
(coordonator)

MANUALUL FRIZERULUI ȘI COAFORULUI

MANUAL PENTRU ȘCOLI PROFESIONALE
ANII I ȘI II

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ — BUCUREȘTI — 1971

PARTEA ÎNTÎI

GENERALITĂȚI

CAPITOLUL I

NOȚIUNI INTRODUCTIVE

A. ROLUL ȘI SARCINILE COOPERAȚIEI MEȘTEȘUGĂREȘTI DIN ȚARA NOASTRĂ

Cooperația meșteșugărească îndeplinește un rol important, atît din punct de vedere economic, cît și social, în cadrul dezvoltării economiei naționale și a relațiilor socialiste de producție din țara noastră.

Sub aspect economic, rolul cooperației meșteșugărești este deosebit de complex, revenindu-i sarcini multiple, printre cele mai importante fiind :

— Asigurarea unei deserviri multilaterale, rapide și de bună calitate a populației, prin lucrări după comandă, de reparații și de alte prestări de servicii. Printre acestea din urmă se numără și prestările de servicii de coafură, frizerie, manichiură, pedichiură și cosmetică.

— Asigurarea producției de obiecte de artă populară și de artizanat.

— Executarea, la cererea comerțului, a unor produse de mică serie pentru aprovizionarea populației, în special produse de uz casnic și unele articole necesare întreprinderilor sau instituțiilor.

— Creșterea productivității muncii și ridicarea continuă a calității produselor executate și a prestărilor efectuate pentru populație, precum și reducerea prețului de cost în scopul asigurării unei rentabilități sporite în toate unitățile cooperației meșteșugărești.

— Întărirea bazei tehnico-materiale prin noi construcții sau modernizarea celor existente, dotarea cu utilaje și unelte moderne în vederea asigurării unei cît mai bune desfășurări a procesului de muncă, a realizării în condiții optime a sarcinilor economice și de producție.

Sub aspect social, cooperației meșteșugărești îi revin sarcini importante privind educarea membrilor cooperatori în spiritul moralei și

principiilor socialiste de muncă; de asemenea îi revin sarcini importante în ceea ce privește atragerea micilor meseriași în cooperative, organizarea invalizilor în cooperative, încadrarea lor în activități productive, în scopul recuperării capacității lor de muncă.

B. NOȚIUNI DE ETICA PROFESIONALĂ

1. Considerații generale

Discreția, conștiinciozitatea și seriozitatea profesională, amabilitatea și demnitatea sînt trăsăturile importante care trebuie să caracterizeze pe orice lucrător din aceste ramuri profesionale.

Specificul acestor meserii constă în aceea că se execută nu numai lucrări cu caracter de igienă, ci și lucrări menite să ducă la înfrumusețarea aspectului fizic, precum și lucrări de corectare a anumitor defecte fizice. Astfel lucrările de frizerie sau coafură sînt menite să mascheze prin diferite procedee și tehnici de tuns și coafat o conformație defectuoasă a capului sau a feței, urechi depărtate de cap, sau cum sînt îngrijirile sistematice pentru crearea unui aspect cît mai frumos al unghiilor pătrate, îngroșate etc. Deci aceste meserii au o latură mai intimă, clienții vin la coafor, frizer, pedichiurist sau manichiuristă încredințîndu-le spre înfrumusețare și îngrijire părul, unghiile, așa cum merg la medic pentru a-și îngriji sănătatea. Aceasta o fac în dorința ca toate lucrările necesare să se desfășoare cu cît mai multă discreție.

Orice client trebuie tratat politicos, amabil, fără a i se lăsa o clipă impresia că s-au observat hainele lui modeste, profesia sau unele defecte fizice. Nu trebuie uitat nici o clipă că aceste meserii sînt în slujba populației, că lucrătorii care le practică sînt la dispoziția clientelei. Aceasta nu înseamnă însă a confunda politețea și amabilitatea cu slugărnicia. Orice profesie trebuie executată cu demnitate și conștiinciozitate.

Clientul sau clienta se încredințează priceperii lucrătorului respectiv, îi cer sfaturi, îi respectă și îi urmează părerea dacă acestea sînt făcute cu seriozitate și competență. Clientela sigură, stabilă și numeroasă se asigură prin muncă conștiincioasă, de calitate și printr-o atitudine demnă și politicoasă.

2. Arta și gustul estetic în meseriile de coafor și frizer

Meseria de coafor și frizer se dezvoltă în continuu în funcție de modă, ajungînd pînă la artă.

Un bun coafor nu trebuie să se rezume numai la cele ce și-a însușit în anii de ucenicie, ci este necesar ca să țină pasul cu toate noutățile

ce survin în meserie, să-și însușească metodele de lucru avansate. Acestea contribuie în mare măsură la îmbunătățirea calității lucrărilor în scopul unei cît mai bune deserviri a populației. Exigențele clientelei care cresc pe zi ce trece trebuie satisfăcute într-o măsură cît mai mare. De aceea, pentru a ține pas cu moda, este indicat ca lucrătorii să-și ridice în continuu nivelul profesional, participînd cu regularitate la cursurile de ridicare a calificării, de specializare, la expunerile teoretice și demonstrațiile practice organizate de cooperative din inițiativa UCECOM-ului.

De asemenea este indicat ca să participe efectiv sau ca observatori la concursurile ce sînt organizate în meseria de coafură și frizerie. Pentru a fi la curent cu tot ce este nou, modern, este indicat să se consulte și să se studieze revistele de specialitate. Numai astfel se poate satisface în mod competent clientela care solicită serviciile coaforului sau al frizerului.

Este știut, că fiecare clientă are o concepție personală de felul în care trebuie să fie pieptănată. Lucrătorul respectiv, în general, trebuie să respecte dorințele acesteia, dar nu totdeauna este indicată realizarea întocmai a coafurii dorite de clientă; uneori coafura dorită nu o avantajează.

În aceste cazuri, coaforul are datoria de a propune clientei un alt gen de tunsoare, de coafură etc., care i-ar avantaja mult mai bine fizionomia.

Există situații, și acestea destul de frecvente, cînd clienta lasă la aprecierea coaforului executarea unei coafuri, pieptănături, cu condiția ca pieptănătura respectivă să-i avantajeze fizionomia, deci să contribuie la înfrumusețarea ei. În aceste cazuri trebuie întîi studiată fizionomia și apoi să i se execute coafura cea mai indicată.

Uneori clienta care cere decolorarea sau vopsirea părului, poate să aleagă o culoare ce nu o avantajează. Și în aceste cazuri trebuie propusă schimbarea culorii cu una care să contribuie la îndulcirea trăsăturilor fizionomiei clientei.

Încrederea clientelei trebuie cîștigată prin convingere, ceea ce necesită atît o atenție deosebită cît și competență profesională și simț estetic.

3. Igiena vestimentară, comportarea și ținuta lucrătorilor

Cele dintîi condiții de igienă sînt ordinea și curățenia. Totdeauna lucrătorul trebuie să se prezinte curat în fața clienților.

Pantofii trebuie să fie lustruiți, pantalonii călcați, cămașa, halatul și mîinile curate, unghiile curățate etc. Nu este admis lucrătorilor din aceste ramuri de activitate să-și înceapă activitatea zilnică nebărbieriți sau să servească clientela nepieptănați. Sînt cazuri, de exemplu,

cînd coafezele nu sînt pieptănate cu gust sau se prezintă în fața clientelor nepieptănate, cu bigudiuri în păr; acesta este un aspect negativ ce trebuie eliminat din unitățile de coafură.

Lucrătorii trebuie să aibă o comportare corectă față de clientela ce intră în unitățile de frizerie-coafură și solicită un serviciu. De cele mai multe ori clientela cere sfatul și îndrumarea asupra unor lucruri ce ar dori să-i fie executate. Cu multă bunăvoință trebuie venit în ajutorul acestor cliente ori clienți, făcînd cele mai indicate propuneri în alegerea unei tunsori, a unui permanent etc. În timpul servirii clientelei nu este permis să se poarte discuții cu colegii.

De asemenea nu este admis fumatul în timpul executării unei lucrări.

Lucrătorul trebuie să respecte ordinea în care a venit clientela, mai ales în zilele de vîrf. În cazul cînd lucrătorul nu respectă ordinea venirii clienților, se vor crea nemulțumiri și oricît de buni lucrători ar fi, treptat își vor pierde clientela.

CAPITOLUL II

NOȚIUNI DE ANATOMIE, FIZIOLOGIE, PATOLOGIE ȘI IGIENĂ A MUNCII

A. ANATOMIA ȘI FIZIOLOGIA OMULUI

1. Importanța studiului anatomiei și fiziologiei omului

Știința care studiază tot ce este viu în natură (plante, animale, om) se numește biologie. Principalele ramuri ale biologiei care se ocupă cu studiul corpului omenesc sînt anatomia și fiziologia.

a. Anatomia studiază structura organelor ce intră în alcătuirea organismului uman. Studierea structurii acestor organe a fost posibilă prin utilizarea unor metode noi, ca: disecția (tăierea) pe animale vii sau cadavre umane, observarea directă la exterior a corpului omenesc, observarea microscopică a organelor corpului cu aparate optice (lupa, microscopul), observarea radiologică a organelor interne cu ajutorul razelor X (Roentgen).

b. Fiziologia studiază funcțiile organelor ce intră în alcătuirea organismului uman. Prin metode experimentale, avînd la bază cunoștințe

de fizică și chimie, s-a realizat studiul funcțiilor organelor ce alcătuiesc corpul omenesc.

În mod curent se disting următoarele categorii de funcții fiziologice:

— *Funcțiile de relație* ce pun în legătură (relație) corpul cu mediul înconjurător. Această legătură se stabilește cu ajutorul unor sisteme, ca: sistemul muscular și osos, prin care se execută mișcarea (mușchii fiind elementele active, iar oasele elementele pasive ale mișcării), și sistemul nervos alcătuit din organele de simț, măduvă și encefal. Sistemele sînt ansambluri de diferite organe cu funcții deosebite.

— *Funcțiile de nutriție* contribuie la hrănirea și întreținerea corpului. Aceste funcții sînt îndeplinite de diferite aparate, ca: aparatul digestiv ce asigură digestia alimentelor, aparatul respirator care execută respirația, aparatul circulator — circulația, iar aparatul excretor — excreția.

— Funcția de reproducere apare în momentul în care s-a ajuns la completa dezvoltare individuală, iar ființele devin apte de a avea urmași.

Între structură și funcție există o interdependență.

Nu se poate înțelege funcția unui organ, cunoscîndu-i numai structura și nu se poate explica structura decît cunoscîndu-i funcția. Altfel, structura organelor de legătură (tendoanele) este deosebită de structura organelor de susținere (oasele), sau a celor de mișcare (mușchi), a celor de acoperire (pielea și mucoasele) etc.

Din punct de vedere anatomic și fiziologic, adică structural și funcțional, organele ce alcătuiesc corpul omenesc sînt deosebite; pentru buna funcționare a întregului organism, ele se influențează reciproc, fiind într-o strînsă legătură.

Astfel organismul uman funcționează cu un tot unitar, fiind influențat însă și de condițiile de viață în care trăiește, creîndu-se astfel unitatea organismului cu mediul înconjurător.

c. **Importanța practică a studiului anatomiei și fiziologiei omului.** Deoarece elementul om intră în atenția meseriilor de frizerie, coafură, manichiură și pedichiură, acestea sînt în strînsă legătură cu medicina și mai ales cu una din ramurile sale, și anume igiena.

Igiena este știința care se ocupă de omul sănătos în vederea păstrării stării de sănătate a acestuia. În acest scop sînt stabilite norme de igienă și reguli de viață.

Frizeria, coafura, manichiura și pedichiura sînt activități igienico-estetice care se bazează pe reguli de igienă stabilite de contextul social, în vederea păstrării sănătății în primul rînd, precum și a satisfacerii necesității de frumos a omului.

Importanța studierii anatomiei și fiziologiei omului constă deci în faptul că ele se ocupă de natura omului, de propria noastră ființă și ne învață să ne organizăm judicios viața (alimentația, munca, odihna), să ne ferim de îmbolnăviri, contribuie la formarea concepției materialiste despre om și mediul său de viață.

Dintre savanții ce au contribuit la dezvoltarea igienii în România amintim pe dr. Felix (1832—1905), care poate fi considerat întemeietorul igienei științifice, și dr. V. Babeș (1854—1926), savant cu renume mondial, ce s-a ocupat și de probleme de igienă.

La țara noastră, științei numită igienă i se acordă o atenție deosebită, deoarece prin normele stabilite de ea pentru prevenirea îmbolnăvirilor se urmărește păstrarea sănătății omului, scăderea mortalității, prelungirea duratei medii de viață și mărirea capacității de muncă atît a individului, cît și a colectivităților.

2. Părțile ce alcătuiesc corpul omenesc

Corpul omenesc este alcătuit din trei părți : cap, trunchi și membre.

a. **Capul** (fig. 1) este format dintr-un schelet osos (scheletul capului) alcătuit din :

— Cutia craniană *1*, în care se găsește encefalul *2*, fiind acoperită de piele cu păr *3*.

— Oasele feței învelite la exterior de mușchi, aceștia fiind acoperiți, la rîndul lor, de piele. La acest nivel se observă : central, proeminența nazală 4, avînd două nări pe unde pătrunde și iese aerul ; de o parte și de alta a bazei nasului și sub frunte sînt ochii protejați de pleope, gene și sprîncene, iar în partea inferioară a nasului este așezat orificiul bucal (gura) mărginit de cei doi obraji și de bărbie.

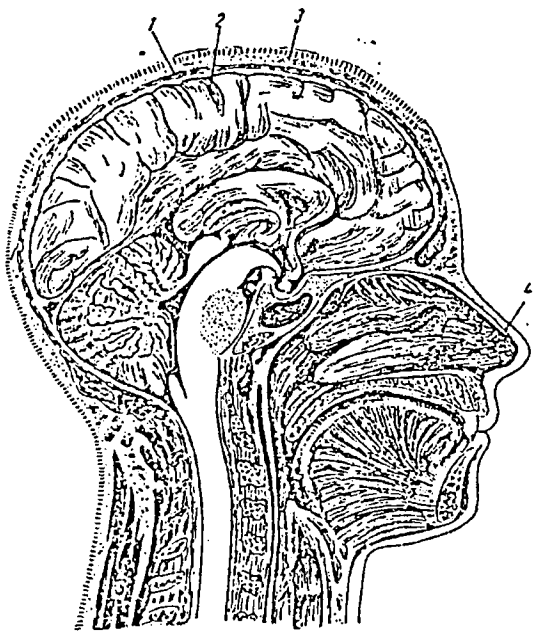

Fig. 1. Părțile ce alcătuiesc corpul omenesc.

Pe părțile laterale ale capului sînt situate urechile.

b. Trunchiul (fig. 2). Acesta prezintă un schelet format din coloana vertebrală adaptată la om pentru mersul biped (vertical), douăsprezece

perechi de coaste și osul stern (ventral). Partea superioară a coloanei vertebrale corespunzătoare coastelor, coastele și sternul, delimitează cavitatea toracică, în care sînt situate: inima *1* în partea stîngă (organul central al aparatului cardiovascular a cărui funcție asigură circulația sîngelui); marile vase *2* care vin și pleacă de la inimă; plămîni *3* (unde au loc schimburile de gaze ce asigură organismului oxigenul necesar); traheia *4* și bronhiile (tuburi prin care circulă aerul inspirat din exterior spre plămîni și aerul expirat din plămîni spre exterior) fiind dispuse între cei doi plămîni.

Tot în cutia toracică este așezat și esofagul, dispus înaintea traheii, fiind conducta prin care bolul alimentar ajunge în stomac.

Cavitatea toracică este separată de cea de-a doua cavitate ce se găsește în interiorul trunchiului, cavitatea abdominală, printr-un mușchi lat *5* numit diafragm.

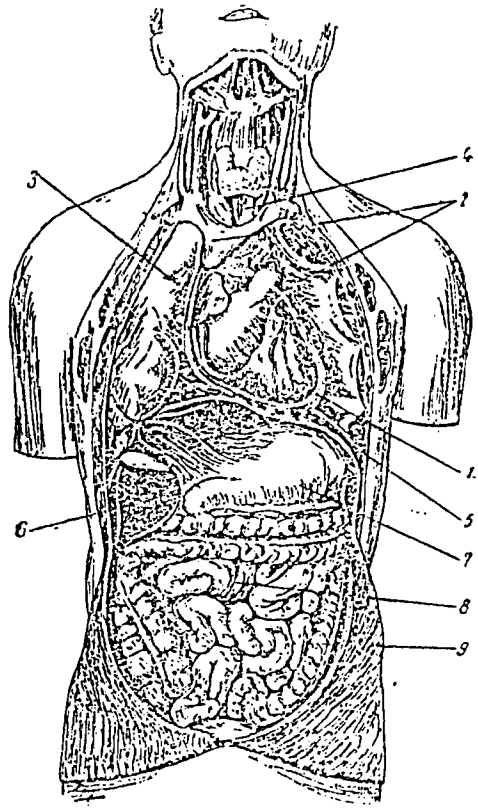

Fig. 2. Alcătuirea trunchiului.

Cavitatea abdominală conține, spre dreapta, ficatul *6* (glandă anexă a tubului digestiv, numită și laboratorul organismului, deoarece aici au loc importante funcții metabolice fără de care viața organismului nu este posibilă), iar spre stînga: pancreasul (glandă anexă a tubului digestiv și în același timp glandă endocrină) și stomacul *7* dispus deasupra acestor glande, imediat sub diafragm (avînd rol principal de depozit al alimentelor). Stomacul se continuă în jos cu intestinul subțire *8* (unde are loc adevărata digestie), apoi cu intestinul gros *9* (unde ajung resturile alimentare din intestinul subțire), iar acesta se deschide la exterior prin orificiul anal (anus).

Lîngă coloana vertebrală, de o parte și de alta, și în fundul cavității abdominale se găsesc cei doi rinichi care constituie partea cea mai importantă a aparatului urinar (excretor).

În partea inferioară a trunchiului se află vezica urinară (rezervorul care strînge urina înainte de a fi eliminată) și organele genitale interne.

c. Membrele sînt două superioare și două inferioare.

— Membrele superioare prezintă un schelet osos acoperit de mușchi, țesut grăsos și piele, între care se găsesc vase de sînge și nervi. Sînt organele de muncă ale omului. Cu ele se pot executa cele mai fine manopere.

— Membrele inferioare prezintă, de asemenea, un schelet osos acoperit de mușchi, țesut grăsos și piele, între care se găsesc vase de sînge și nervi. Sînt organele de locomoție (mișcare) ale omului.

3. Noțiuni de citologie

Citologia este o ramură a anatomiei care se ocupă cu studiul celulei.

a. **Celula.** Celula este elementul de bază, din punct de vedere structural și funcțional, a tuturor organelor ce alcătuiesc corpul omenesc. Numai cunoscînd structura și funcția celulei se poate înțelege cum este alcătuit și funcționează organismul uman.

În corp există un număr foarte mare de celule, cu dimensiuni foarte variate, majoritatea putîndu-se observa numai cu ajutorul aparatelor optice speciale.

De asemenea, forma celulelor (fig. 3) este foarte diferită, variind în raport cu rolul fiziologic pe care îl îndeplinesc. Unele pot avea o formă constantă (de exemplu, ovale *1*, rotunde *2*, cubice *3*, fusiforme *4* etc.), altele își pot modifica forma (de exemplu, globulele albe din sînge care au proprietatea de a emite niște prelungiri citoplasmatice numite pseudopode).

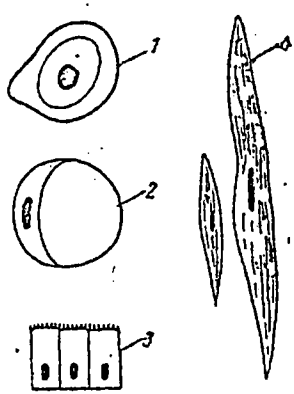

Fig. 3. Forme de celule.

b. **Structura celulei.** Masa de materie vie din care este alcătuită celula se numește protoplasmă, fiind reprezentată de citoplasmă și nucleu.

1) *Citoplasma* este masa de substanță vie extranucleară. Din punct de vedere *fizic* este incoloră, transparentă și vîscoasă, proprietăți care depind de starea funcțională a celulei.

Din punct de vedere *chimic* citoplasma are o compoziție complexă care, de asemenea, variază cu starea fiziologică a celulei.

Analizele chimice au demonstrat că în celulele corpului omenesc se găsesc peste treizeci de elemente (oxigen, carbon, hidrogen, sulf, calciu, fosfor, potasiu, sodiu,

clor, magneziu, fier, iod etc.). Acestea se află în organism combinate sub formă de substanțe organice și anorganice.

— *Substanțele organice* formează cea mai mare parte a citoplasmei și se caracterizează prin aceea că toate conțin carbon. Ele se grupează în: glucide, lipide și protide.

Citoplasma unor celule are proprietatea de a elabora unele substanțe tot de natură proteică numite *fermenți* (enzime) care activează toate transformările chimice din materia vie.

Substanțele proteice constituie elementul plastic (formator) de bază al celulei.

Datorită transformărilor chimice permanente ce au loc la nivelul celulei aceste substanțe pot trece de la o categorie la alta. De exemplu, glucidele în protide, glucidele în lipide, protidele în lipide etc. Aceste treceri sînt determinate de nevoile organismului, de stara sa fiziologică.

— *Substanțele anorganice* cuprind apă și substanțe minerale.

— Apa se găsește în corpurile vii în proporție foarte mare (80—90%). Viața nu este posibilă fără apă, deoarece în organism ea joacă rolul de solvent, făcînd posibile reacțiile chimice dintre substanțele ce intră în alcătuirea materiei vii.

— Substanțele minerale se găsesc în celule sub formă de fosfați, carbonați, cloruri, sulfați de sodiu, potasiu, calciu, magneziu etc. Ele joacă un rol important în schimburile de substanțe dintre celulă și mediul înconjurător, avînd, de asemenea, și un important rol plastic (formator), impregnînd substanța osoasă.

2) *Membrana celulară* este o diferențiere a citoplasmei, determinată de contactul celulei cu mediul ei de viață (mediul extern). Ea este semipermeabilă și selectivă, adică nu lasă să treacă prin ea, atît de la exterior spre interior și invers, decît anumite substanțe.

Membrana celulară *1* este polarizată electric (fig. 4). Caracteristicile membranei celulare (grosime, potențial electric, compoziție chimică) variază cu starea fiziologică a celulei.

În afară de membrana celulară în citoplasma *2* se mai pot observa, cu ajutorul microscopului electronic, niște formațiuni numite diferențieri celulare, unele fiind permanente, altele temporare, în funcție de starea fiziologică a celulei și în vederea îndeplinirii unor anumite funcții.

3) *Nucleul 3*, un corp inclus în masa citoplasmatică, este separat de citoplasmă printr-o membrană prevăzută cu pori prin care se face comunicarea între nucleu și citoplasmă.

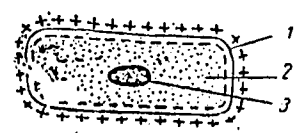

Fig. 4. Schema polarizării membranei celulare.

Din punct de vedere fiziologic între citoplasmă și nucleu există o strînsă legătură. Experimental s-a dovedit că nucleul nu trăiește în afara celulei, dar nici celula fără nucleu, ea degenerînd la scurt timp după scoaterea nucleului.

c. Caracteristicile fiziologice ale celulei. Cele mai importante dintre caracteristicile fiziologice ale celulei sînt: metabolismul, excitabilitatea, adaptarea și specializarea, precum și diviziunea celulară.

Metabolismul este schimbul permanent de substanțe și de energie între celulă și mediul său de viață. Metabolismul cuprinde două laturi:

— asimilația sau anabolismul (formarea de citoplasmă nouă și acumulare de energie);

— dezasimilația sau catabolismul (distrugerea citoplasmei și eliberarea energiei potențiale acumulate).

În celulele tinere predomină asimilația care duce la creștere, maturizare și diviziune celulară (înmulțirea celulelor).

Cînd celula înaintează în vîrstă, fenomenele de dezasimilație predomină, creșterea celulei se încetinește și apoi încetează.

La un moment dat are loc oprirea asimilației și a dezasimilației, deci a metabolismului, și celula moare.

Excitabilitatea este capacitatea celulei de a răspunde activ la acțiunea unor factori (excitanți) din mediul ei de viață, ca: agenți chimici, căldură, curent electric etc. Excitabilitatea celulelor variază cu starea fiziologică a celulei și cu intensitatea excitantului.

Adaptarea și specializarea au loc prin acțiunea repetată în timp, a unor factori de mediu asupra celulei. Astfel au avut loc adaptarea și specializarea celulelor din organism din punct de vedere structural și funcțional.

Înmulțirea celulară este o proprietate a materiei vii de formare a unor celule noi în celule preexistente, prin diviziune celulară. Celulele noi înlocuiesc pe cele al căror metabolism a încetat.

Diviziunea celulară este directă și indirectă.

Sînt celule cu o mare capacitate de diviziune (de exemplu, celulele sanguine, celulele epidermei), altele cu o capacitate de diviziune mai redusă (de exemplu, celulele osoase, cartilaginoase, conjunctive) și altele care nu se divid în tot timpul vieții (de exemplu, celula nervoasă — neuronul).

4. Noțiuni de histologie

Ramura anatomiei care studiază țesuturile se numește histologie. Celulele care alcătuiesc organele corpului omenesc provin din segmentarea unei celule, numită celula-ou. Celulele ce i-au naștere prin segmentarea celulei-ou se diferențiază din punct de vedere structural și funcțional, alcătuind grupuri de celule ce formează un țesut.

Țesutul este deci o grupare de celule care prezintă aceleași caractere structurale și funcționale.

Un țesut este format din celule și o substanță care leagă celulele între ele, numită substanță intercelulară.

Ținînd seama de caracteristicile celulelor și ale substanței intercelulare, țesuturile se grupează în mod obișnuit în: țesut epitelial, conjunctiv, muscular și nervos.

a. Țesuturile epiteliale (fig. 5) sînt alcătuite din celule strîns unite între ele, care au, în general, o formă paralelipipedică (fig. 5, *a*) (turtite cu aspect de paviment) sau prismatică (fig. 5, *b*), dispuse într-un singur strat (unistratificate) sau în mai multe straturi (fig. 5, *c*) (multistratificate), iar substanța intercelulară (cimentantă) este în cantitate mică.

Se mai numesc și țesuturi de acoperire, deoarece intră în alcătuirea stratului extern al pielii (acoperă suprafața corpului), căptușesc pereții cavităților unor organe interne sau constituie structura fundamentală a unor glande.

Epiteliile au importanță deosebită, ele îndeplinind un rol de protecție mecanică și un rol de barieră (de exemplu, epiderma care este un țesut epitelial pavimentos multistraficat).

— *Epiteliile glandulare* sînt celule adaptate pentru secreție, formînd glandele (fig. 6). Citoplasma lor are proprietatea de a elabora produși care pot fi eliminați în interiorul unui canal, în jurul căruia celulele sînt dispuse sub formă de ciorchini (fig. 6, *a*) (glande acinoase), sau delimitează tuburi (fig. 6, *b*) (glande tubulare). Acestea constituie glandele cu secreție externă (exocrine).

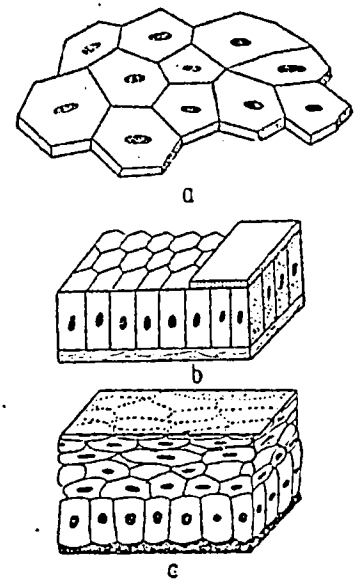

Fig. 5. Țesuturi epiteliale de acoperire.

Citoplasma unor celule glandulare poate elibera produși numiți hormoni (fig. 6, *c*), care trec direct în capilarele sanguine ce irigă abun-

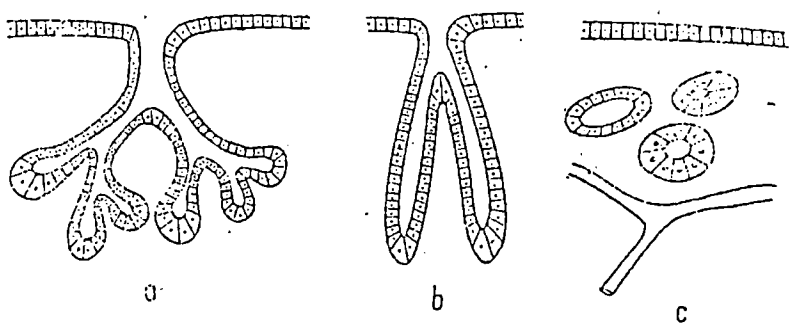

Fig. 6. Epitelii glandulare.

dent glanda, constituită din grupuri de astfel de celule. Acestea poartă denumirea de glande cu secreție internă (endocrine).

— *Epiteliile senzoriale.* Sînt celule care s-au diferențiat din punct de vedere structural și funcțional, specializîndu-se pentru recepționarea unor anumiți excitanți (gust, auz, pipăit etc.), alcătuind organele de simț. Ele pot funcționa numai dacă se găsesc în contact cu mediul înconjurător și cu celulele nervoase și se numesc celule senzoriale.

Se descriu următoarele categorii de celule senzoriale :

— celulele senzoriale tactile prezentate în epidermă, recepționînd excitațiile mecanice din mediu ;

— celule senzoriale gustative care se găsesc în epiteliul mucoasei limbii (în mugurii gustativi) și recepționează excitațiile provocate de substanțele care au proprietatea de a se solubiliza (substanțe sapide) ;

— celule senzoriale auditive ce intră în alcătuirea urechii interne și sînt excitate de anumite vibrații ;

— celule senzoriale statoreceptoare ce se găsesc în epiteliile maculelor auditive din utricolă și saculă și în crestele din ampulele canalelor semicirculare (urechea internă).

Între celulele senzoriale se găsesc celule de susținere cu rol protector.

Prin celulele senzoriale se realizează relațiile organismului cu mediul său de viață.

b. **Țesuturile conjunctive** (fig. 7) se găsesc în toate organele corpului omenesc, constituind țesutul de susținere și de legătură. Se caracterizează prin aceea că sînt legate prin celule despărțite unele de altele prin substanță intercelulară (substanță fundamentală), existentă în cantitate mare, încît celulele conjunctive *1* sînt îndepărtate între ele, și din niște formațiuni de natură proteică *2*, numite *fibre.*

Celulele țesutului conjunctiv pot fi proprii acestui țesut, avînd forme și funcții variate, sau pot fi ocazionale, provenind din sînge (globulele albe), fiind prezente în număr mai mare în condiții patologice (de exemplu, infecții locale — abcese).

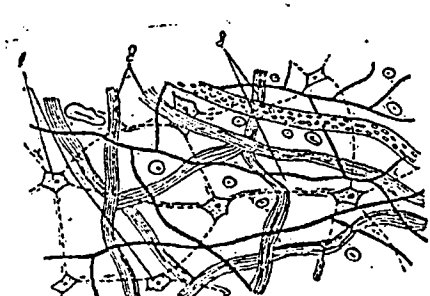

Fig. 7. Schemă — țesut conjunctiv.

Fibrele sînt de natură proteică variată (colagen, elastină, reticulină), clasificîndu-se în fibre conjunctive (colagene), fibre elastice *3* și fibre de reticulină. Ele se găsesc incluse în substanța intercelulară, între celule.

Datorită aspectelor variate sub care se pot prezenta elementele constitutive ale țesuturilor conjuctive, aceste țesuturi se împart în :

— Țesut conjunctiv lax, pre-

zentînd caracteristicile generale ale țesutului conjunctiv, el fiind foarte răspîndit în organism.

— Țesut conjunctiv adipos, ale cărui celule se încarcă cu materii grase (substanțe energetice de rezervă), formînd hipoderma (al treilea strat al pielii).

— Țesutul conjunctiv reticular ce intră în alcătuirea organelor limfoide (ganglionii limfatici, splină) și a măduvei roșii a oaselor; acest țesut are un important rol fagocitar (de distrugere a microbilor).

— Țesutul conjunctiv elastic, bogat în fibre ce conțin elastină, intră în alcătuirea organelor care datorită funcțiilor ce le îndeplinesc trebuie să prezinte un anumit grad de elasticitate, ca: plămînii, vasele de sînge etc.

— Țesutul conjunctiv fibros, bogat în fibre colagene, formează un țesut rezistent. Intră în alcătuiea unor elmente structurale ale organismului, ca: tendoanele, mușchii, ligamentele etc., ce trebuie să prezinte un important grad de rezistență.

— Țesutul conjunctiv cartilaginos intră de asemenea, în structura unor formațiuni ce necesită rezistență. Substanța fundamentală a acestui țesut conține, pe lîngă o substanță organică, și anumite substanțe minerale. Intră în alcătuirea formațiunilor cartilaginoase din organism cartilajele nazale, ale pavilionului urechii, cartilajele costale, discurile intervertebrale etc.

— Țesutul osos este tot un țesut conjunctiv format din celule osoase (osteocite) care se unesc între ele (se anastomozează) prin niște prelungiri formînd o rețea în interiorul căreia se găsește substanța intercelulară alcătuită din oseină (substanță proteică) impregnată cu săruri minerale, mai ales cu fosfați și carbonați de calciu.

Țesuturile conjunctive sînt deosebit de importante pentru organism. Ele intră în alcătuirea tuturor organelor avînd rol de susținere și de legătură, precum și rol trofic (nutritiv) datorită substanțelor grase acumulate de celulele adipoase (grăsoase) și rol de apărare datorită celulelor fagocitare care intervin în condiții patologice.

5. Noțiuni de artrologie

Ramura anatomiei care studiază articulațiile se numește artrologie.

Pentru ca scheletul să poată participa la diverse activități determinate de funcția sistemului muscular, totalitatea oaselor ce îl alcătuiesc trebuie să se prezinte ca un tot unitar; acest lucru se realizează prin articularea oaselor între ele.

Pentru articularea oaselor între ele, acestea prezintă suprafețe de articulație ce pot avea forma unor fețe, proeminențe sau scobituri de articulare.

Țesutul care face legătura dintre oase poate fi țesut conjunctiv fibros, țesut cartilaginos și țesut osos.

În funcție de modul cum se leagă oasele între ele se disting următoarele tipuri de articulații (încheieturi):

— *Articulații fixe* care se realizează prin țesut conjunctiv, cartilaginos și osos, iar legăturile dintre oase sînt foarte strînse. Astfel de articulații fixe se întîlnesc la oasele craniului, dar și la alte oase ale corpului, cum sînt, de exemplu, articulațiile dintre oasele coxale.

— *Articulațiile semimobile.* În acest caz, oasele care se articulează prezintă la nivelul suprafețelor (care sînt aproape plane) de contact cartilaje de acoperire, iar legătura se realizează prin ligamente (formațiuni cu aspect de panglici formate din țesut fibroconjunctiv și care trec ca o punte între cele două extremități ale oaselor ce se articulează). Aceste articulații prezintă mobilitate redusă. Un exemplu tipic este articulația vertebrelor care formează coloana vertebrală.

— *Articulații mobile* (fig. 8). Și în acest caz, suprafețele articulare ale celor două oase *1* și *2* sînt acoperite cu cartilaje *3*, dar forma acestor suprafețe de articulare permite o îmbinare aproape perfectă (de exemplu, articulația șoldului sau a umărului), fiind posibile mișcări foarte complexe. O astfel de articulație este cuprinsă într-o capsulă articulară *4* alcătuită dintr-un strat fibros la exterior și un strat sinovial în interior, cu rol de a produce un lichid lubrifiant pentru articulație, numit sinovial.

Aproape toate articulațiile de la membrele superioare și membrele inferioare sînt articulații mobile.

La nivelul articulațiilor se pot produce, în anumite condiții, deformații numite entorse, însoțite de destrămarea ligamentelor, și luxații, cînd ligamentele se rup.

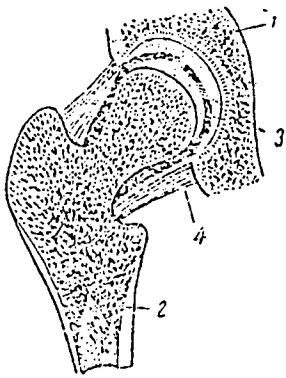

Fig. 8. Articulație mobilă de la membru inferior.

6. Noțiuni de osteologie

Ramura anatomiei care studiază oasele se numește osteologie. Totalitatea oaselor din organismul uman alcătuiesc scheletul sau sistemul osos. Pe schelet se fixează mușchi.

a. Structura oaselor. Din punct de vedere anatomic oasele scheletului se prezintă diferit în ceea ce privește forma, mărimea și structura. Această variabilitate este determinată de rolul lor fiziologic.

În general, oasele se împart în oase lungi (de exemplu, os humerus; os femur), oase scurte

(de exemplu, oasele carpului, oasele metacarpului) și oase late (de exemplu, osul frontal, oasele parietale).

— Oasele lungi (fig. 9) sînt formate dintr-un corp numit diafiză și din două extremități numite epifize. Pe secțiune se observă că diafiza *1* (corpul) este formată dintr-un țesut osos dur și compact *2* și este străbătută de un canal. În interiorul acestui canal se găsește o substanță moale *3*, grăsoasă, de culoare galben-roșcată, numită măduva galbenă a osului. Această măduvă conține celule grăsoase, vase de sînge și nervi. La suprafață diafiza este acoperită de o membrană conjunctiv-fibroasă *4*, numită periost, în ea găsindu-se vase de sînge și nervi.

La nivelul epifizelor (extremitățile), țesutul osos *5* are un aspect buretos (spongios), fiind acoperit la periferie de o lamă subțire de țesut osos dur și compact. La exterior acest țesut compact este învelit de periost. La suprafața epifizelor se observă un înveliș albicios, numit cartilaj de articulație.

— Oasele scurte prezintă în interior un aspect buretos (spongios), iar la suprafață, o lamă ce variază în grosime, formată din țesut osos dur (țesut osos compact). La exterior această lamă este acoperită de periost.

— Oasele late prezintă în interior o lamă de țesut spongios (displos) care este acoperită de țesut osos compact și periost. În partea spongioasă a oaselor se găsește, de asemenea, o substanță moale numită măduvă roșie.

Oasele, fiind formate din țesut osos compact și spongios, care este de fapt un țesut conjunctiv, prezintă atît rezistența cît și un anumit grad de elasticitate. Aceste caracteristici sînt explicate de structura sa microscopică.

În țesutul osos compact (fig. 10) celulele și substanța osoasă intercelulară impregnantă cu săruri minerale sînt dispuse sub formă de lamele *1* concentrice, în jurul vaselor de sînge *2*, formînd niște canale — canalele osoase. Celulele osoase *3* se găsesc atît în interiorul acestor lamele cît și între ele. În lamele se mai găsesc și fibre conjunctive colagene. Acest fel de țesut se găsește în diafiza oaselor lungi și la suprafața oaselor scurte și late.

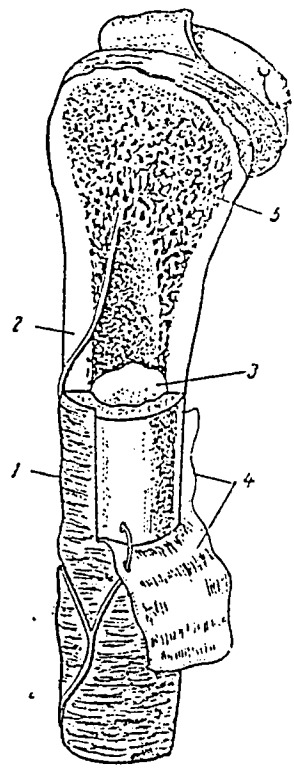

Fig. 9. Structura unui o lung

În țesutul osos spongios, lamelele sînt dispuse în diferite sensuri, dînd osului un aspect buretos. Acest fel de țesut se găsește în epifiza oaselor lungi și în interiorul oaselor scurte și late.

Elasticitatea oaselor este mai mare la copii decît la adulți și bătrîni, deoarece oasele sînt mai bogate în substanțe organice, pe cînd la adulți și bătrîni în țesutul osos crește cantitatea de săruri minerale.

b. **Creșterea oaselor.** Oasele scheletului cresc în lungime și grosime.

— Creșterea în lungime (fig. 11) are loc numai la oasele lungi și se realizează prin activitatea cartilajelor de creștere *1* dispuse la limita dintre epifiză și diafiză. Această modalitate de creștere are loc pînă la vîrsta de 22—25 ani.

— Creșterea în grosime se face la toate formele de oase.

c. **Rolul oaselor.** Oasele au un rol important în organism, îndeplinind funcții variate. Astfel forma și structura oaselor este determinată de rolul pe care-l îndeplinesc, și anume : rol de susținere a greutății corpului omenesc (de exemplu, coloana vertebrală) ; rol de protecție (de exemplu cutia craniană) ; rol important în mișcările corpului ; rol de depozit de calciu și acid fosforic etc.

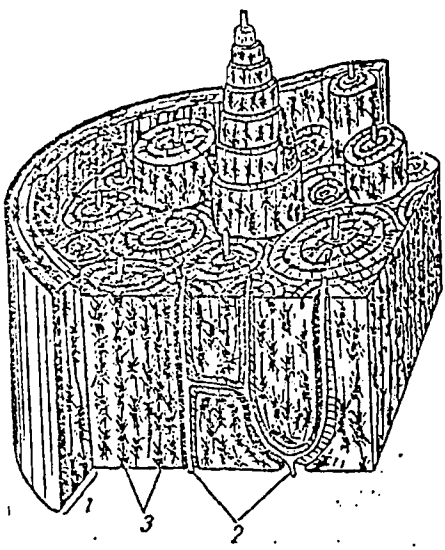

Fig. 10. Porțiunea dintr-un os lung cu lamele osoase și canale osoase.

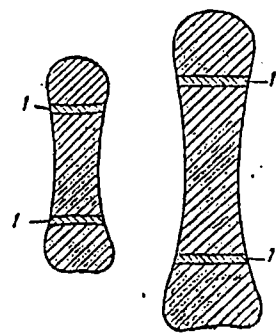

Fig. 11. Creșterea oaselor în lungime. Schemă.

d. **Alcătuirea scheletului.** Scheletul corpului omenesc (fig. 12) se împarte în : .scheletul capului *1*, al trunchiului *2* și al membrelor *3*.

1) *Scheletul capului* (fig. 13, *a*, *b*) este alcătuit din cutia craniană care protejează encefalul situat în interiorul ei și oasele feței.

Cutia craniană este alcătuită din opt oase, și anume : un os frontal *1*, un os occipital *2*, două parietale *3*, două oase temporale *4*, un os etmoid și un os sfenoid *5*.

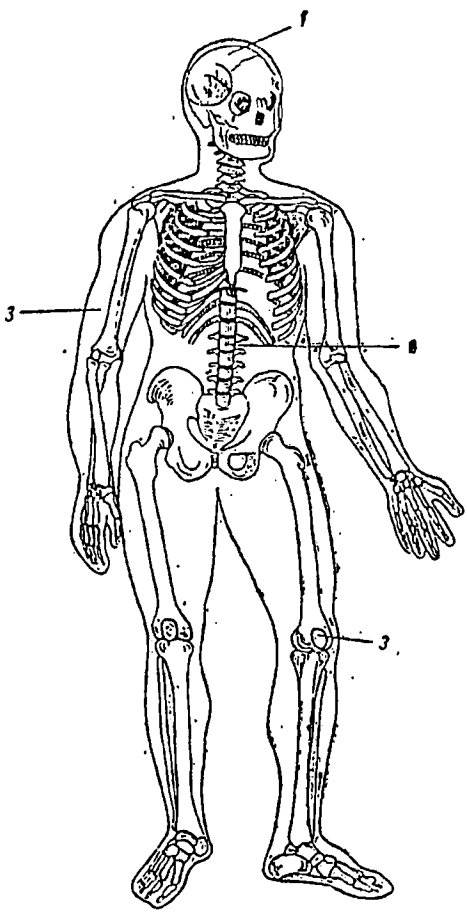

Fig. 12. Scheletul omului.

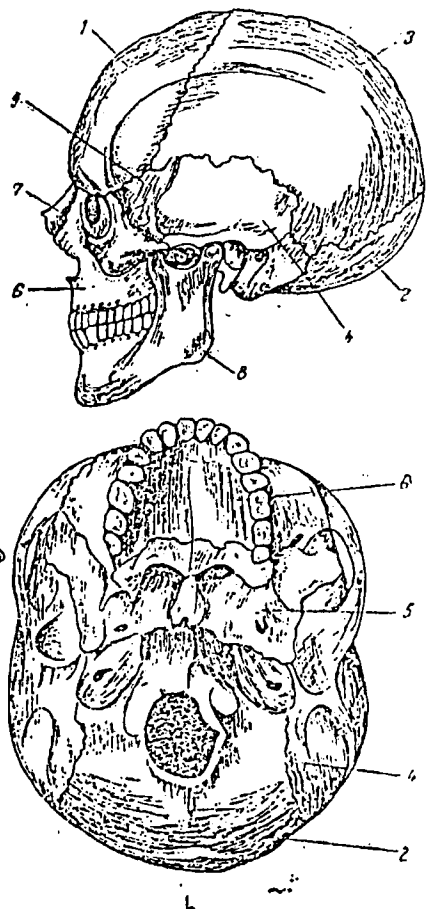

Fig. 13. Craniul :
a — vedere laterală;
b — vedere a părții inferioare.

— Osul frontal *1* formează fruntea și o parte din orbite.

— Osul occipital *2*, dispus la nivelul cefei, prezintă un orificiu (gaura occipitală) prin care se stabilește legătura între encefal și măduva spinării (care se găsește în canalul format în interiorul coloanei vertebrale). Coloana vertebrală prin prima ei vertebră cervicală (atlas) se articulează cu proeminențele ce se găsesc de o parte și de alta a orificiului occipital, proeminențe numite condili.

— Oasele parietale *3* sînt două oase late, așezate între osul frontal și occipital, articulîndu-se între ele pe linia mediană.

— Oasele temporale *4*, așezate sub oasele parietale, de o parte și de alta a cutiei craniene, prezintă o porțiune lățită cu aspect de solz, așezată la suprafața cutiei craniene, și o porțiune internă (stînca osului temporal), unde se găsesc cavitățile urechii interne și mijlocii.

— Osul etmoid prezintă o formă complexă, avînd o lamă ciuruită orizontală, străbătută de filetele nervoase olfactive. Aceste filete nervoase recepționează mirosurile prin terminațiile sale de la nivelul mucoasei nazale.

— Sfenoidul *5* este așezat înapoia etmoidului și înaintea occipitalului. Are forma unui fluture, prezentînd un corp și două aripi.

Oasele : frontal, occipital, parietale și solzul osului temporal alcătuiesc bolta cutiei craniene.

Oasele : frontal (prin porțiunea sa bazală), etmoidul, sfenoidul, occipitalul (prin partea lui inferioară) și cele două piramide (stînci) ale temporalului formează baza cutiei craniene. Bolta și baza alcătuiesc deci cutia craniană.

Oasele feței sînt în număr de 14 : două maxilare superioare *6*, două oase zigomatice, două oase lacrimale, două cornete nazale inferioare, un os nazal *7*, două oase palatine și cîte un os : mandibula *8* și vomerul.

Cele două maxilare superioare sînt dispuse astfel încît în jurul lor se grupează toate celelalte oase ale feței. Ele delimitează superior începutul căilor respiratorii, articulîndu-se cu oasele nazale și cavitatea bucală, iar împreună cu oasele palatine formează bolta palatină sub cerul gurii.

În sus maxilarele superioare se articulează cu osul frontal, contribuind împreună cu acesta la formarea orbitelor.

Orbitele sînt două cavități dispuse de o parte și de alta a piramidei nazale, între față și cutia craniană. La formarea lor contribuie o parte din oasele feței și ale cutiei craniene. În orbite se găsesc globii oculari. În unghiul intern al orbitelor, maxilarele superioare se articulează cu oasele lacrimale (străbătute de conductul lacrimal), lateral cu oasele malare (umerii obrajilor) și intern cu cornetele nazale inferioare.

Pe marginea inferioară a maxilarului superior sînt niște cavități numite alveole dentare în care sînt înfipți dinții.

Din oasele feței mai face parte osul vomer care împreună cu etmoidul formează peretele median al foselor nazale și mandibula sau maxilarul inferior care este singurul os mobil al feței. Maxilarul inferior are o formă de potcoavă, prin extremitățile sale se articulează cu osul temporal, aceasta fiind de fapt articulația mobilă. Pe marginea superioară a mandibulei se găsesc înfipți dinții în alveole dentare.

2) *Scheletul trunchiului* este format din :

— Coloana vertebrală alcătuită din 33 de oase caracteristice numite vertebre. Prezintă patru curburi din cauza staționii bipede (verticale) specifică omului.

— Coastele în număr de 12 perechi avînd o formă curbată se articulează, dorsal, cu coloana vertebrală (segmentul ei toracic), iar ventral cu sternul.

— Sternul este un os lat așezat în partea ventrală și mediană a toracelui.

Segmentul toracic al coloanei vertebrale, coastele și sternul alcătuiesc scheletul cutiei toracice în care sînt adăpostiți plămînii și inima.

3. *Scheletul membrelor.* Membrele superioare și inferioare (fig. 14, *a*, *b*) sînt formate din mai multe oase al căror plan de așezare și mod de organizare este asemănător.

Membrele superioare (fig. 14, *a*) se leagă de trunchi la nivelul porțiunii superioare a toracelui prin două oase : omoplatul *1* și clavicula *2* care formează centura scapulară.

— Omoplatul este un os lat, de formă triunghiulară, așezat pe fața dorsală a corpului, prezentînd o cavitate pentru articularea cu osul humerus.

— Clavicula este un os lat, de forma unui „S", care se articulează cu partea superioară a sternului și cu omoplatul.

Scheletul propriu-zis al membrelor superioare este împărțit în trei segmente :

— Scheletul brațului reprezentant de osul humerus *3*. Acesta este un os lung care se articulează printr-o extremitate cu omoplatul formînd o articulație foarte mobilă (articulația umărului), iar prin cealaltă extremitate se articulează cu oasele antebrațului.

— Scheletul antebrațului format din oasele : radius *4* (în afară) și cubitus *5* (spre interior). Acestea sînt oasele lungi care se articulează, după cum s-a menționat, cu osul humerus, formînd articulația cotului, iar în partea inferioară radiusul se lățește și se articulează cu primul rînd din oasele mîinii.

— Scheletul mîinii este format din carpul *6*, metacarpul *7* și falangele *8* (fig. 14, *a*, *c*).

— Carpul *6* este format din opt oase scurte dispuse pe două rînduri (cîte patru în fiecare rînd). Primul rînd de oase carpiene se articulează cu osul radius formînd articulația radiocarpiană, iar al doilea rînd se articulează cu oasele metacarpului. Oasele carpiene se articulează și între ele formînd articulațiile intercarpiene. Astfel se formează încheietura mîinii.

— Metacarpul *7* este format din cinci oase cu aspect tubular; se articulează, pe de o parte, cu oasele carpiene formînd articulația carpometacarpiană, iar prin a doua extremitate se articulează cu falangele. Aceste oase se articulează și între ele formînd articulația intermetacarpiană.

— Falangele *8* sînt în număr de 14 (trei falange pentru fiecare deget, în afară de degetul mare care prezintă numai două falange). Sînt oase de formă tubulară. Prin articularea cu metacarpul se formează

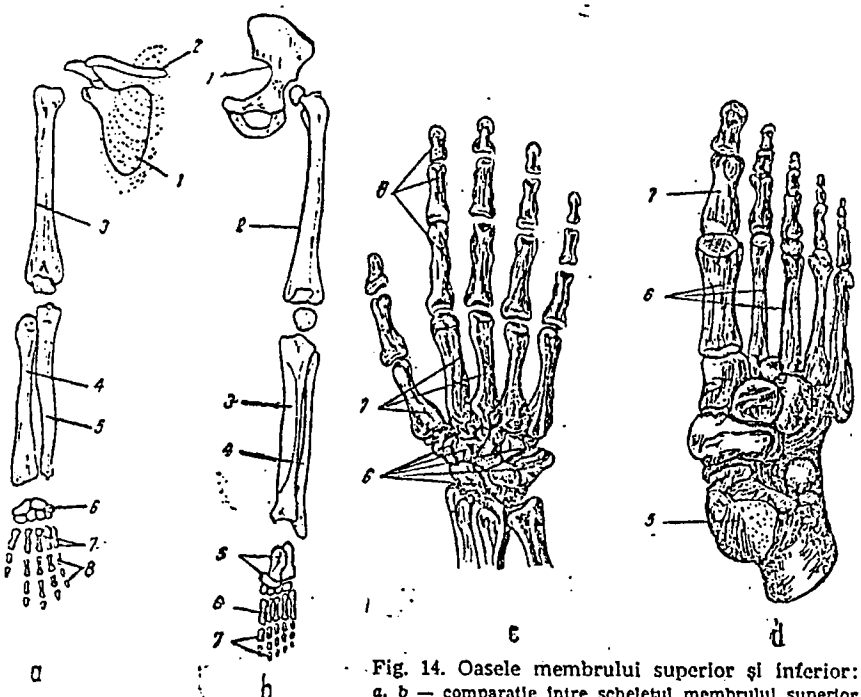

Fig. 14. Oasele membrului superior și inferior:
a, *b* — comparație între scheletul membrului superior și inferior; *c* — oasele mîinii; *d* — oasele piciorului.

articulația metacarpofalangiană. Falangele fiecărui deget se articulează și între ele formînd articulațiile interfalangiene.

Articulațiile membrului superior sînt cele mai mobile articulații din organism; acest fapt se explică prin utilizarea mîinii în procesul muncii și pentru executarea celor mai fine manopere.

Membrele inferioare (fig. 14, *b*) se leagă de trunchi de (coloana vertebrală) prin centura pelviană. Aceasta este formată din două oase *1* numite oase coxale care se articulează dorsal cu osul sacru, iar ventral se articulează între ele formînd simfiza pubiană. Aceste oase delimitează o cavitate numită bazin.

Fiecare os coxal prezintă pe fețele externe cîte o cavitate de articulare cu osul femur.

— Scheletul propriu-zis al membrului inferior este împărțit în trei segmente:

— Scheletul coapsei format din osul femur 2. Acesta este un os lung care se articulează prin extremitatea superioară unde prezintă un cap, cu osul coxal, formînd o articulație mobilă și rezistentă numită articulația șoldului sau coxofemurală. Prin extremitatea inferioară Aceasta constituie articulația genunchiului.

— Scheletul gambei format din două oase lungi: tibia *3*, spre interior și peroneul *4*, în afară. Tibia prin extremitatea superioară se articulează cu osul femur. În ligamentele acestei articulații se află un os mic turit, numit rotulă, care împiedică gamba să se îndoaie înăuntru. Aceasta constituie articulația genunchiului.

Prin extremitățile inferioare, cele două oase ale gambei se articulează cu osul numit astragal, care aparține scheletului piciorului.

Scheletul piciorului (fig. 14, *b, d*) este constituit din tarsul *5*, metatarsul *6* și falangele *7*.

— Tarsul *5* este format din șapte oase scurte dispuse pe două rînduri. Din primul rînd face parte astragalul care se articulează cu oasele gambei articulația gleznei și calcaneul, osul de la nivelul călcîiului.

Oasele tarsului se articulează și între ele formînd articulația intertarsiană. Al doilea rînd de oase tarsiene se articulează cu oasele metatarsiene.

— Metatarsul *6* este format din oase de formă tubulară care se articulează printr-o extremitate cu oasele tarsiene formînd articulația tarsometatarsiană, iar prin a doua extremitate se articulează cu falangele. Oasele metatarsiene se articulează și între ele formînd articulația intermetatarsiană.

— Falangele *7*, în număr de 14, au aceeași repartiție ca falangele membrului superior (două falange la degetul mare și trei falange pentru fiecare din celelalte degete), sînt mai puțin dezvoltate ca la mînă. Se articulează cu oasele metatarsului formînd articulația metatarsofalangiană.

Falangele fiecărui deget se articulează şi între ele formînd articulaţiile interfalangiene.

Mobilitatea articulaţiilor membrului inferior este mare, dar nu ca la membru superior, fapt explicat prin adaptarea lor la staţiune şi mersul biped. Spre deosebire însă de membrul superior, la membru inferior articulaţiile sînt mai rezistente.

7. Noţiuni de miologie

Ramura anatomiei care se ocupă cu studiul muşchilor se numeşte miologie.

Totalitatea muşchilor care intră în alcătuirea organismului formează sistemul muscular. Prin funcţionarea (contractarea) muşchilor se produc mişcările corpului, ei fiind organele active ale mişcării, iar oasele, organele pasive.

Muşchii legaţi de schelet se numesc muşchi scheletici (somatici), iar muşchii care intră în alcătuirea pereţilor organelor interne se numesc muşchii organelor interne (viscerali). Din punctul de vedere al structurii lor, muşchii scheletici se mai numesc şi muşchi striaţi (fig. 15), iar muşchii organelor interne — muşchi netezi.

a. **Muşchii scheletici.** Numărul muşchilor scheletici depăşeşte cifra de 500. După forma lor, aceşti muşchi se împart în: muşchi lungi (de exemplu, muşchiul biceps, triceps), muşchi scurţi (de exemplu, muşchii de la nivelul vertebrelor sau de la nivelul falangelor degetelor), muşchi laţi (de exemplu, muşchiul frontal occipital) şi muşchi circulari sau orbiculari aşezaţi în jurul unor orificii (de exemplu, muşchii orbiculari ai buzelor sau muşchii orbiculari ai pleoapelor).

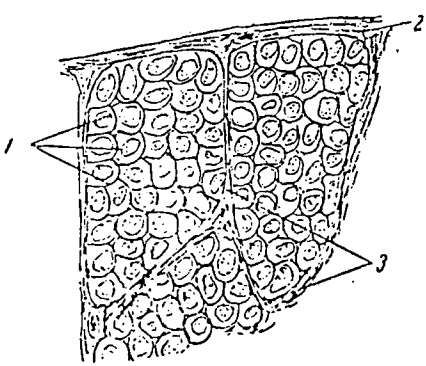

Fig. 15. Secţiune transversală prin muşchil striaţi.

Proprietăţile fiziologice ale muşchilor. Din punct de vedere fiziologic muşchii au următoarele proprietăţi:

— Elasticitatea este proprietatea muşchilor de a se întinde şi de a se comprima sub acţiunea forţei externe şi de a-şi reveni după încetarea acţiunii acestei forţe.

— Conductibilitatea este proprietatea muşchiului de a-şi schimba forma, dar nu şi volumul cînd asupra lui acţionează un excitant.

— Excitabilitatea este proprietatea muşchiului de a trece în stare de excitaţie prin acţiunea asupra lui a unor agenţi din mediu.

Rolul mușchilor în organism. Mușchii scheletici (somatici) îndeplinesc mișcările corpului. Ei nu lucrează izolați, ci grupați, astfel încît mișcările provocate de ei să determine deplasarea corpului prin mers și fugă, păstrarea poziției verticale a corpului și deplasarea segmentelor corpului unul față de altul.

Toți acești mușchi se supun voinței omului și de aceea se mai numesc și mușchi voluntari.

Unii dintre mușchii scheletici îndeplinesc funcția de apropiere a unei părți de corp către alta mișcare care se numește flexiune, în timp ce alți mușchi scheletici îndepărtează segmentele respective, mișcare ce se numește extensiune. Prin asocierea contracției acestor două grupe se poate produce mișcarea de rotație a segmentelor respective.

Mușchii organelor interne (viscerali) determină prin contracția lor îndeplinirea funcțiilor specifice diverselor organe interne.

Coordonarea activității musculare se realizează prin controlul permanent al sistemului nervos.

b. **Principalii mușchi scheletici.** După regiunile corpului, mușchii scheletici (fig. 16) se grupează în : mușchii capului *1*, gîtului *2*, trunchiului *3* și membrelor *4*.

Numele lor poate fi în legătură cu funcțiile pe care le îndeplinesc (de exemplu, flexori ai degetelor) cu așezarea lor (de exemplu, mușchiul frontal), cu inserția lor pe oase (de exemplu, sternocleidomastoidianul), cu direcția fibrelor musculare (de exemplu, orbicularul buzelor), cu numărul tendoanelor (de exemplu, biceps, triceps etc.).

1) *Mușchii capului* (fig. 17) sînt acei mușchi care se fixează prin tendoanelor lor de oasele cutiei craniene, pe oasele feței și în piele.

Din punct de vedere funcțional se grupează în mușchii mimici (prin contracție ei schimbă expresia feței) și mușchii masticatori (contracția acestor mușchi determină mișcarea mandibulei, contribuind astfel la măcinarea alimentelor).

Din categoria mușchilor mimici fac parte :

— Un mușchi frontal *1* dispus la nivelul frunții, pe fața externă a osului frontal. Prin contracția lui se ridică sprîncenele și pielea de pe baza nasului, formîndu-se astfel cutele transversale de pe frunte (încrețește fruntea).

— Un mușchi occipital *2* dispus pe fața externă a osului occipital. Între mușchiul occipital și frontal, la nivelul bolții craniene, acoperind toată partea superioară a craniului, se găsește o formațiune alcătuită din țesut conjunctiv fibros, numită aponevroza epicraniană, care reprezintă de fapt tendoanele mușchilor frontali și occipitali. Această aponevroză se mișcă liberă pe suprafața osoasă a bolții craniene, împreună cu pielea capului de care aderă. Astfel, prin contracția mușchiului occipital, aponevroza epicraniană este întinsă și prin ea și mușchiul frontal, deci și pielea de pe frunte.

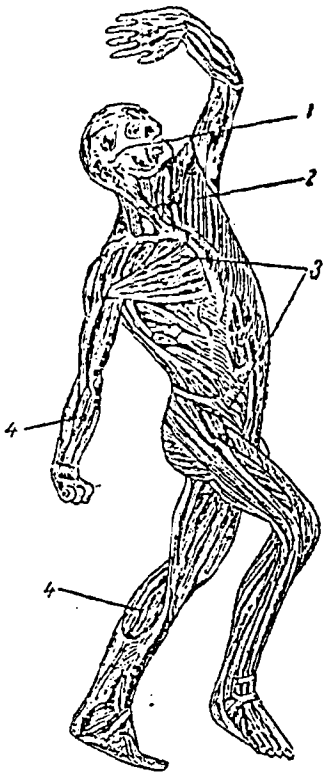

Fig. 16. Mușchii corpului omenesc.

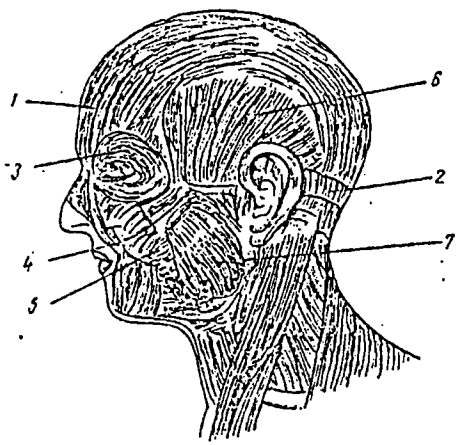

Fig. 17. Mușchii capului.

— Doi mușchi sprîncenoși așezați deasupra orbitei, la nivelul sprîncenelor. Prin contracția lor se formează cutele verticale de deasupra nasului.

— Doi mușchi orbiculari *3* ai pleoapelor; sînt mușchi circulari așezați în jurul orbitei. Prin acțiunea lor se închid pleoapele, contribuind și la răspîndirea lacrimilor pe suprafața globilor oculari.

— Mușchiul orbicular al buzelor *4* este, de asemenea, un mușchi circular fiind așezat în grosimea buzelor. Prin contracția sa închide orificiul bucal și intervine la diverse acte, ca: supt, fluierat, suflat, prinderea alimentelor etc.

— Mușchii buccinatori *5* sînt așezați lateral de comisurile (colțurile) bucale. Prin acțiunea lor se trag colțurile gurii înapoi, mărind astfel orificiul bucal, transversal, se introduc alimentele între dinți pentru a fi măcinate prin acțiunea mușchilor masticatori.

Dintre mușchii masticatori mai importanți sînt:

— doi mușchi temporali 6 de forma unui evantai așezați pe partea laterală a tîmplei;

— doi mușchi maseteri 7 așezați pe părțile laterale ale feței, la nivelul obrajilor;

— mușchii pterigoizi interni și externi în număr de 4 așezați sub ceilalți doi mușchi.

Toți acești mușchi ridică mandibula, iar prin mușchii pterigoizi se imprimă și mișcări de lateralitate mandibulei contribuind astfel la măcinarea (masticarea) alimentelor.

Se mai poate aminti și mușchiul digastric care contribuie la masticație prin coborîrea mandibulei.

2) *Mușchii gîtului.* Cel mai important mușchi al gîtului este sternocleidomastoidianul, denumirea sa explicînd inserțiile pe osul stern, claviculă și osul temporal — stînca sau mastoida acestui os. Cînd acționează separat, înclină capul într-o parte, iar cînd se contractă deodată, apleacă capul înainte.

3) *Mușchii trunchiului.* Acești mușchi se împart în: mușchii toracelui, mușchii abdomenului și mușchii spatelui.

4) *Mușchii membrelor* (fig. 18, *a*, *b*). *Mușchii membrelor superioare* (fig. 18, *a)* mai importanți sînt:

— Deltoidul *1*, mușchiul cel mai voluminos al centurii scapulare, este așezat deasupra articulației umărului. În acțiune el ridică și îndepărtează brațul de corp și împreună cu alți mușchi efectuează rotirea brațului.

— Bicepsul *2* și tricepsul *3* sînt mușchi ai brațului (bicepsul fiind dispus pe fața anterioară, iar tricepsul pe fața posterioară a brațului).

În acțiune, bicepsul produce flexia antebrațului pe braț, iar tricepsul, extensia antebrațului.

— Mușchii antebrațului *4* sînt mușchii care se fixează (se inseră) în majoritate pe oasele antebrațului și pe oasele mîinii. Datorită acestor inserții ei acționează ca flexori și extensori ai degetelor, dar prin contracția lor ei pot determina și răsucirea antebrațului (supinația și pronația).

— Mușchii mîinii. La nivelul mîinii se găsesc tendoanele provenite de la mușchii antebrațului care fac flexia și extensia degetelor.

Se mai găsesc, de asemenea, numeroși mușchi care în acțiune apropie (adducție) și îndepărtează (abducție) degetele între ele, avînd și rol de flexie a degetelor.

Acești mușchi se împart în trei categorii:

— Mușchii regiunii laterale acționează asupra degetului mare (police), imprimîndu-i mișcări foarte variate, și formează la nivelul palmei (la baza acestui deget) o masă musculară voluminoasă, numită eminența tenară.

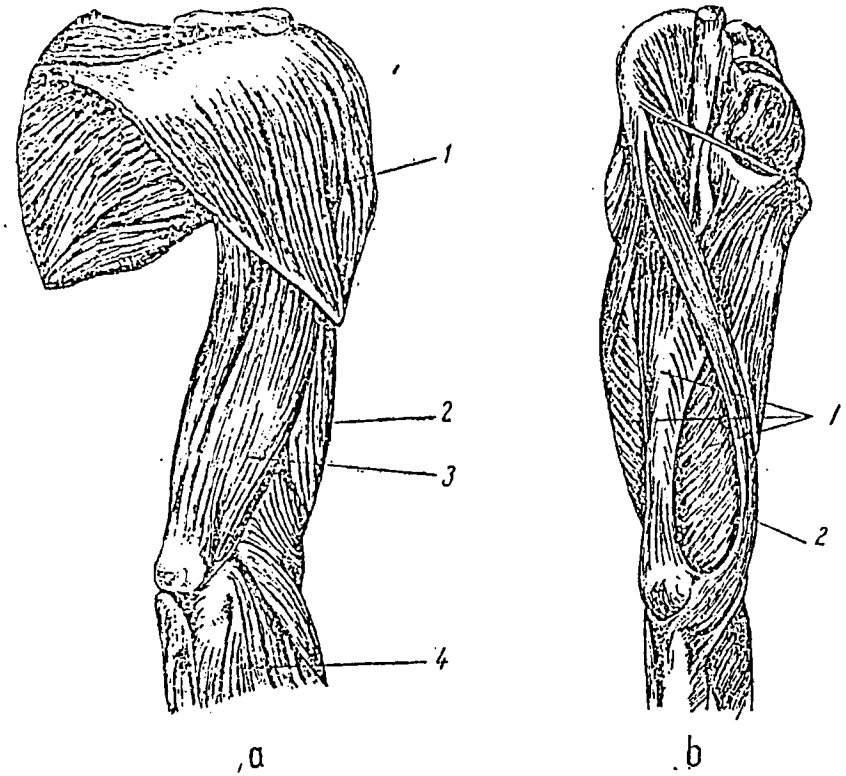

Fig. 18. Muşchii membrelor :
a — muşchii umărului şi braţului ; b — muşchii coapsei.

— Muşchii regiunii interne acţionează asupra degetului mic şi formează la nivelul palmei (la baza acestui deget) o masă musculară mai puţin voluminoasă, numită eminenţa hipotenară.

— Muşchii regiunii mijlocii, aşezaţi între cele două grupe muşchiulare, numiţi muşchi lombricali şi interosoşi palmari şi dorsali, au acţiune de flexie şi extensie a falangelor degetelor şi acţiune de apropiere (adducţie) şi îndepărtare (abducţie) a degetelor între ele.

Muşchii membrelor inferioare (fig. 18, *b*). Din această categorie de muşchi mai importanţi sînt :

— Mușchii fesieri așezați la nivelul centurii pelviene în partea superioară și dorsală a membrelor inferioare, formînd două mase musculare numite fese. Au rol important în menținerea poziției verticale a corpului împreună cu unii mușchi ai spatelui.

— *Mușchii coapsei.* Mai importanți din acest grup de mușchi sînt, în partea anterioară, mușchiul cvadriceps *1*, traversat la suprafața sa în diagonală de mușchiul croitor *2*.

Ca acțiune importantă și comună celor doi mușchi este flexia coapsei pe bazin sau a bazinului pe coapsă, cvadricepsul avînd și acțiune de flexie a gambei pe coapsă, iar croitorul de extensie a gambei pe coapsă. Pe partea posterioară se află bicepsul femural și semitendinosul, ambii avînd funcția de flaxie a gambei pe coapsă.

— *Mușchii gambei.* Mai importanți din acest grup sînt: pe partea anterioară mușchiul tibial anterior sau gambierul anterior care este flexor dorsal al piciorului și mușchii extensori ai degetelor, iar pe partea posterioară se găsește mușchiul triceps, format dintr-un grup de trei mușchi (doi mușchi gemeni și un mușchi numit solear) ale căror tendoane se unesc formînd tendonul lui Ahile. Acest tendon se fixează (inseră) pe osul calcaneu.

Acest mușchi (tricepsul) acționează asupra gambei în mers, fugă și sărituri, contribuind, împreună cu mușchii fesieri, la menținerea poziției verticale a corpului.

La nivelul gambei se mai găsesc o serie de mușchi dispuși lateral și în planuri mai profunde cu acțiune de flexie a gambei, de flexie a degetelor, de extensie și de rotire a piciorului.

— *Mușchii piciorului.* După așezarea lor mușchii se împart în:

— mușchii fetei dorsale a piciorului (mușchiul pedios și extensorul scurt al halucelui, degetul mare al piciorului) cu acțiune de extensie asupra degetelor piciorului;

— mușchii fetei plantare a piciorului, dispuși în trei regiuni: mediană, mijlocie și laterală, acești mușchi acționînd ca flexori, abductori și adductori ai degetelor, precum și flexori ai falangelor degetelor piciorului.

Datorită funcțiilor îndeplinite de membrele inferioare (păstrarea poziției verticale, mers, fugă) aparatul locomotor (osteomioarticular) este foarte bine dezvoltat la acest nivel.

8. Noțiuni despre aparatul circulator sau cardio-vascular

Aparatul circulator sau cardiovascular este format dintr-un sistem de organe în interiorul căruia sîngele și limfa se găsesc într-o continuă mișcare—circulație.

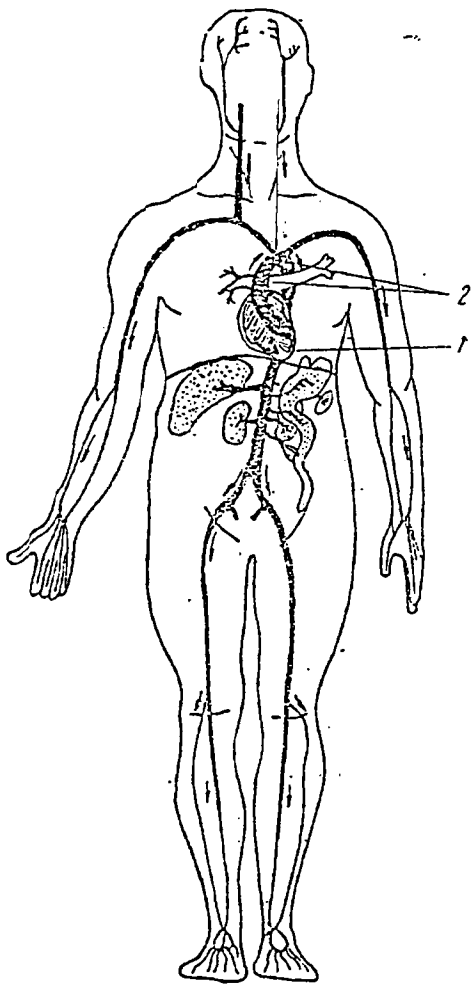

Fig. 19. Sistemul circulator.

Aparatul circulator (fig. 19) este reprezentat prin inimă *1* și vasele de sînge *2*.

a. Inima (fig. 20) se găsește în partea inferioară și stîngă a cutiei toracice între cei doi plămîni. Ea este organul central al aparatului cardiovascular, prin funcționarea sa determinînd circulația sîngelui într-un sens (de la inimă spre țesuturi și înapoi la inimă).

b. Vasele de sînge. După funcția și alcătuirea lor se clasifică în : artere prin care sîngele este condus de la inimă în tot corpul, capilare care iau naștere prin ramificarea arterelor și vascularizează toate țesuturile ce alcătuiesc organismul, iar prin confluența lor iau naștere venele, acestea fiind vase prin care sîngele circulă de la periferie spre inimă.

Este important de menționat faptul că fiecărei artere mai impartante îi corespunde cîte o venă. Există însă teritorii ale corpului care sînt deservite de o singură arteră, numărul venelor fiind dublu (o venă profundă și una superficială).

Sistemul nervos are un rol deosebit în reglarea circulației sanguine.

Circulația sîngelui în interiorul aparatului cardiovascular are o importanță deosebită pentru viața organismului, deoarece prin intermediul său se transportă la țesutului oxigenul și substanțele nutritive și se extrag din

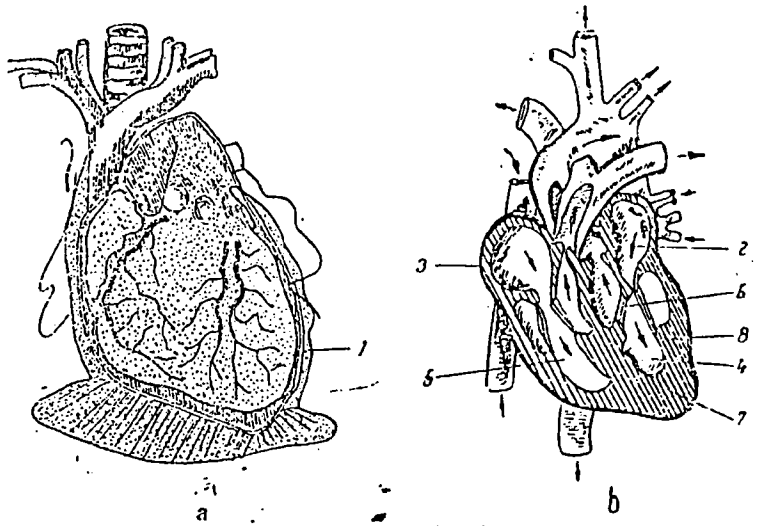

Fig. 20. Structura inimii :
a — secțiune ; *b* — schema circulației sanguine ;
1 — foiță ; *2* și *3* — artrie ; *4* și *5* — ventriculе ; *6* — orificii ; *7* — miocard ; *8* — endocard.

țesuturi bioxidul de carbon și substanțele de dezasimilație.

Sîngele își poate îndeplini aceste funcții numai în condițiile unei circulații normale atît la nivelul vaselor mari de sînge cît și la nivelul celor mai mici ramificații ale acestora (arteriale și capilare) de la nivelul țesuturilor.

O circulație deficitară la țesuturile ce alcătuiesc membrele superioare și inferioare determinată de diverse cauze (boli contagioase grave, frigul etc.) pot produce tulburări trofice (de hrănire) la acest nivel, tulburări ce pot genera modificări grave ale oaselor, mușchilor și pielii membrelor și poate apărea gangrena.

De asemenea, de la țesuturile cele mai periferice ale corpului pot fi transportați în tot organismul diverși microbi ce au pătruns în circulație prin lezarea (înțepături, tăieturi etc.) vaselor de sînge cu diverse obiecte infectate (de exemplu, foarfece).

9. Pielea

Pielea este un organ elastic al corpului omenesc care vine în contact direct cu mediul extern. Starea pielii depinde de condițiile de viață ale organismului și de starea fiziologică a acestuia.

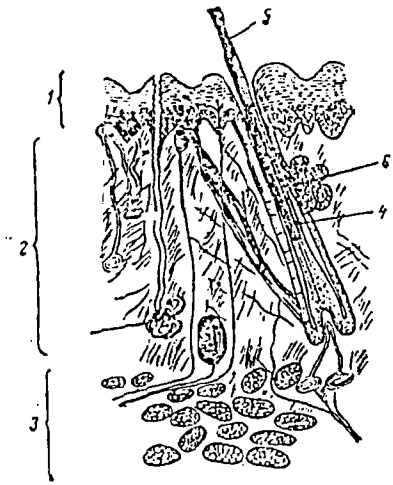

Fig. 21. Structura pielii.

a. **Structura pielii.** Pielea (fig. 21) este un organ epitelial conjunctiv, fiind alcătuit din trei părți: epiderma *1*, derma *2* și hipoderma *3*.

Epiderma 1 constituie partea externă a pielii și este formată dintr-un țesut epitelial pavimentos stratificat.

În straturile cele mai superficiale ale epidermei se găsesc celule care pe măsura înaintării lor spre exterior se turtesc, ajungînd la suprafață sub forma unor solzișori. În acest stadiu, celulele se desprind și cad, fenomen numit descuamare sau exfoliere. Această schimbare de formă a celulelor se datorește modificărilor metabolice care au loc în interiorul celulei, și anume acumulare de grăsimi și alterarea proteinelor cu transformarea lor în cheratină. Din această cauză, celulele devin tari, cornoase, fapt pentru care acest strat ale epidermei se numește strat cornos. La un moment dat metabolismul celular încetează, ceea ce duce la moartea celulelor și exfolierea lor.

Pe măsura desprinderii lor de la suprafața pielii, ele sînt înlocuite cu celule noi provenite din straturile mai profunde. Acest fapt este posibil, datorită însușirii de a se divide a celulelor stratului cel mai profund al epidermei numit strat mucos sau generator. Aceste celule au formă cilindrică și sînt încărcate cu un pigment numit melanină. Prin diviziune ele împing spre exterior celulele de deasupra lor, înlocuind astfel pe cele exfoliate. Celulele acestui strat profund al epidermei se pot divide datorită substanțelor nutritive primite din rețeaua de vase sanguine a dermei.

Epiderma nu este vascularizată, posedă însă terminații nervoase libere, acestea reprezentînd receptorii cei mai periferici ai organismului.

Derma 2 este situată sub epidermă și constituie al doilea strat al pielii. Se caracterizează printr-o mare elasticitate, fiind formată din țesut conjunctiv bogat în fibre elastice și colagene.

Stratul superficial al dermei numit strat papilar trimite în epidermă niște proeminențe conice numite papile dermice. Papilele dermice din regiunea palmară a degetelor au forma unor creste. Acestea determină pe suprafața pielii niște ridicături liniare sau curbe a căror dispoziție este caracteristică pentru fiecare individ în parte. Întipărirea lor reprezintă amprentele digitale, folosite în cercetările judiciare.

Sub stratul papilar se găsește un alt strat al dermei, numit stratul reticular, format din țesut conjunctiv mai dens ale cărui fibre elastive și colagene sînt dispuse în toate sensurile.

Derma este bogat vascularizată. Conține, de asemenea, terminații nervoase libere, dar și terminații nervoase sub formă de corpusculi, aceștia fiind elementele de recepție a diverselor exerciții : tactile de atingere, tactile de presiune, senzații de rece și senzații de cald.

În dermă se mai găsesc globule albe, elemente reticuloendoteliale, glande sebacee și mușchii erectori ai firului de păr.

Hipoderma 3 sau țesutul subcutanat constituie al treilea strat al pielii. Este formată din țesut conjunctiv lax ale cărui celule acumulează grăsimi fiind numite celule adipoase. Aceste celule reprezintă o importantă rezervă de substanțe energetice. Datorită hipodermei pielea poate aluneca ușor deasupra formațiunilor ce se găsesc dedesubtul ei, acest strat contribuind și la armonizarea formelor organismului.

În hipodermă se găsesc glomerulii glandelor sudoripare și rădăcina firului de păr *5*, aceste formațiuni putînd exista și în dermă.

Din piele se diferențiază niște formațiuni numite producțiile sau fanerele pielii. Aceste producții pot fi cornoase și se găsesc la suprafața pielii (unghiile și firele de păr) și glandulare găsindu-se în interiorul pielii : glandele sebacee, sudoripare și glandele mamare.

b. **Funcțiile pielii.** Pielea are un rol important din punct de vedere funcțional, avînd în vedere faptul că este așezată la limita dintre organism și mediu.

Pielea este în strînse relații și cu restul corpului, la nivelul ei reflectîndu-se indicii despre activitatea diverselor organe interne, despre sănătatea organismului.

Astfel pielea îndeplinește următoarele funcții :

Funcția de protecție împotriva unor agenți :

— fizici (mecanici, termici, ultraviolete etc.) prin stratul de țesut conjunctiv al dermei, prin stratul adipos din hipodermă și datorită stratului pigmentar din epidermă ;

— chimici, prin stratul cornos al epidermei și datorită sebumului secretat de glandele sebacee ;

— biologici (microbi, virusuri etc.) datorită impermeabilității stratului cornos și datorită acțiunii dezinfectante a sebumului.

Funcția de respirație este foarte slabă, la nivelul pielii avînd totuși loc schimburi de gaze prin pătrunderea oxigenului și eliminarea bioxidului de carbon.

Funcția de excreție asigurată de glandele sudoripare care secretă sudoarea. Sudoarea are aproape aceeași compoziție cu a urinei, astfel o dată cu sudoarea se elimină o parte din produșii toxici din organism. Fenomenul de sudorație crește o dată cu creșterea temperaturii mediului. Cantitatea medie de sudoare este de 600—1 000 ml/24 ore, dar

în anumite condiţii ca, de exemplu, la efort fizic, creşterea temperaturii mediului, consumare de apă etc., cantitatea de sudoare poate să crească la 4—8 litri/24 ore.

Funcţia de termoreglare este realizată de piele în condiţii de creştere sau scădere a temperaturii mediului extern prin intensificarea circulaţiei (vasodilataţie) sau reducerea circulaţiei (vasoconstricţie), evitînd astfel supraîncălzirea sau răcirea organismului. Un rol deosebit în funcţia de termoreglare îl prezintă şi variaţia secreţiei şi excreţiei sudorale. De asemenea, pielea este un important izolator termic prin stratul grăsos din hipodermă.

Funcţia de absorbţie este prezentă la nivelul pielii, dar mult redusă datorită stratului cornos. Mai uşor pătrund prin piele grăsimile animale ca lanolina şi deci şi diverse substanţe încorporate în ea. Grăsimile minerale ca vaselina nu trec prin piele, ci îi măresc impermeabilitatea.

Funcţia de depozit pentru substanţele grăsoase (în hipodermă), pentru glucoză (cînd funcţia de depozit a ficatului este depăşită), pentru apă (producînd în anumite condiţii patologice retenţii de apă la nivelul pielii şi formarea edemului) şi pentru sodiu.

Funcţia de sensibilitate se îndeplineşte prin terminaţii nervoase ce se găsesc în straturile pielii.

Sensibilitatea cutanată este tactilă, termică şi dureroasă.

Excitaţiile cutanate care determină aceste senzaţii ajung prin intermediul axului spinocerebral la scoarţa cerebrală în teritoriul situat în spatele şanţului central, şanţ ce separă lobul frontal de cel parietal.

c. **Structura unghiei.** Unghia (fig. 22) este formată dintr-o parte vizibilă, numită corpul unghiei, şi o parte înfiptă în piele, numită rădăcina unghiei.

Corpul unghiei 1 este o lamă cornoasă, dură, care acoperă vîrful degetelor, are un rol protector şi reprezintă o parte din pătura cornoasă a epidermei. Prezintă o parte liberă despărţită de pulpa degetului prin şanţul subunghial. Prin cealaltă margine se inclavează adînc într-un jgheab format din îndoitura pielii numită cuta supraunghială. Aceasta se prelungeşte pe faţa unghiei printr-o cută numită perinox. Sub corpul unghiei se află patul *2* al unghiei, format din stratul mucos generator al epidermei, sub acest strat găsindu-se derma unghială.

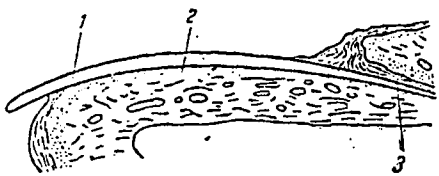

Fig. 22. Structura unghiei.

Derma unghială, bogat vascularizată, este formată din ţesutul conjunctiv care aderă de periostul ultimei falange a degetelor. Zona semilunară de culoare albă ce se observă în vecinătatea cutei supraunghiale se numeşte lunulă. Ea este partea vizibilă a matricei, formaţiune ce face parte din rădăcina unghiei.

Rădăcina 3 a unghiei este înfiptă în piele și reprezintă partea opusă marginii libere a unghiei. Din rădăcină face parte matricea unghială care este formată din celulele stratului mucos, generator al patului unghial și pe seama căruia unghia se regenerează (crește).

Unghia crește continuu, alunecînd din interior (de la matrice) înainte spre exterior pe patul unghial.

d. Structura firului de păr. Firul de păr este format din două părți, și anume o parte care se găsește în piele și care se numește rădăcină *4* și o parte liberă ce se numește tulpină *5* (v. fig. 21).

Rădăcina firului de păr prezintă la partea inferioară o umflătură, formînd bulbul părului care poate fi situat în dermă sau hipodermă. Bulbul prezintă în partea bazală o scobitură în care pătrunde țesut conjunctiv, vase de sînge și nervi constituind papila părului. Papila părului hrănește și inervează firul de păr. În jurul firului de păr se găsește un sac numit foliculul pilos, de natură epitelial-conjunctivă. Stratul epitelial al sacului este situat intern și provine din stratul mucos al epidemiei.

Tulpina (fig. 23) se află în continuarea rădăcinii, fiind formată din trei straturi: un strat cornos (cuticulă), un strat pigmentat (scoarța) și măduva situată central.

— Stratul cornos *1* situat extern este format din celule dispuse sub forma unor solzi. Aceste celule sînt cheratinizate.

— Stratul pigmentar, intermediar *2*, este format din celule a căror citoplasmă conține pigmenți care dau culoare părului. La persoane în vîrstă (uneori și la persoane tinere) pigmentul se distruge și între celulele acestui strat pătrund bule de aer care dau părului reflexe argintii (albirea părului).

— Măduva *3* este dispusă în axul firului de păr și este formată din celule mari, ovale cu aspect clar.

Între baza epidermei și foliculul pilos se găsește un mușchi neted numit mușchiul erector al firului de păr. Prin contracția sa se produce încreți-rea pielii (piele de găină) și zbîrlirea firului de păr.

Durata de viață a firului de păr este variabilă.

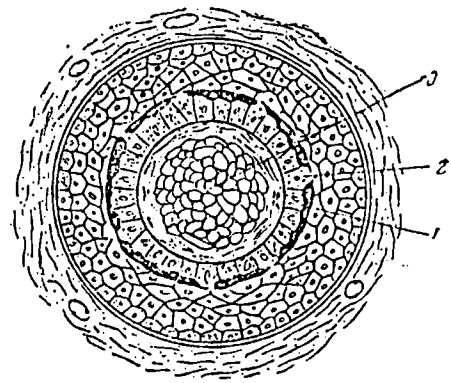

Fig. 23. Structura firului de păr.

Firele de păr se reînnoiesc mereu, avînd durata de viață de la o lună la cîțiva ani. La bătrînețe, din cauza degenerării (atrofierii) papilelor, părul cade și se rărește, fenomen numit calviție.

Părul poate suferi aceste modificări și la vîrsta tînără din motive patologice și atunci fenomenul se numește alopecie. Uneori părul cade, fără a se putea preciza cauza acestui fenomen, luînd naștere chelia.

Firele de păr sînt răspîndite pe toată suprafața pielii, cu excepția palmelor, a fețelor palmare ale degetelor, a tălpilor și a buzelor.

c. Glandele pielii. În piele se găsesc următoarele glande :

Glanda sebacee 6 (v. fig. 21) se găsește în foloculul pilos, are un aspect de ciorchine (glandă acinoasă), al cărui produs de secreție, avînd aspectul unui lichid grăsos, numit sebun, are rol de lubrifiant al firului de păr și al pielii.

Glanda sudoripară. La suprafața pielii se deschide încă o glandă 7, numită sudoripară ; printr-un orificiu (por) ce se continuă în profunzimea pielii cu un tub, iar în dermă se termină printr-un glomer (aspect de ghem) bine vascularizat și inervat. Glomerul secretă sudoarea, cu o compoziție asemănătoare cu a urinei.

Glandele sudoripare nu sînt repartizate uniform pe toată suprafața pielii, în unele locuri numărul lor fiind mai mare, iar în alte locuri mai mic.

Glandele sebacee și sudoripare fac parte din producțiile glandulare ale pielii.

B. NOȚIUNI GENERALE DE PATOLOGIE PROFESIONALĂ

1. Importanța studiului patologiei profesionale pentru meseriile de frizerie, coafură, manichiură și pedichiură

Dezvoltarea din ce în ce mai mare a acestor ramuri de activitate, utilizarea unor aparate mai complicate și a diverselor substanțe chimice cu o compoziție complexă în cadrul procesului tehnologic impune acordarea unei atenții deosebite, în scopul păstrării sănătății viitorilor lucrători.

În vederea acestui fapt, elevii trebuie să cunoască diversele boli care ar putea fi contractate în cadrul acestor meserii, indiferent de cauzele ce le-ar genera.

Patologia este știința care se ocupă cu studiul organismului în stare de boală și cu măsurile (tratamentul) ce trebuie luate în aceste condiții.

Un rol hotărîtor în prevenirea oricăror îmbolnăviri o au măsurile de igienă ce se impun în procesul muncii.

Ramura igienei care se ocupă cu măsurile ce trebuie luate la locul de muncă în vederea prevenirii unor îmbolnăviri determinate de specificul meseriei se numește *igiena muncii.*

Toate aceste noțiuni au o importanță deosebită pentru viitori lucrători care trebuie să-și însușească temeinic și pe baze științifice meseria.

2. Generalități privind dermatozele parazitare sau dermatomicozele

Datorită faptului că pielea se află la limita dintre organism și mediu, ea este organul cel mai expus al corpului omenesc.

Dermatozele parazitare sînt afecțiuni ale pielii deosebit de contagioase, tratamentul lor (mai ales al acelora localizate în regiunile păroase) este foarte anevoios, silind bolnavul să părăsească colectivitatea timp foarte îndelungat.

Dermatozele parazitare sînt determinate de niște organisme microscopice numite *ciuperci* dermatofite care, neputîndu-și procura singure hrana, trăiesc parazitar pe seama altor organisme animale sau vegetale de la care pot ajunge la nivelul pielii omului. Aici determină dermatomicozele numite popular „pecingine".

— Dintre acești paraziți unii se dezvoltă numai la suprafața pielii, atacînd epiderma și producțiile sale (firele de păr și unghiile), determinînd epidermomicozele, cele mai frecvent întîlnite.

— Un alt grup de ciuperci (paraziți) pot invada pielea în profunzime producînd leziuni în dermă și hipodermă. Acestea sînt întîlnite rar la noi în țară.

— Alături de acestea mai există un alt grup de micoze ale pielii determinate tot de ciuperci, care se deosebesc de celelalte, asemănîndu-se însă cu cele ce formează drojdia de bere; fac parte din grupul ciupercilor numite candida, iar bolile se numesc condidoze.

Izvorul de infecție pentru dermatozele parazitare este reprezentat, în primul rînd, de omul bolnav și de animalele bolnave, mai ales cele domestice: pisici, cîini, viței, cai, porci, oi, mai rar găinile.

Izvor de infecție poate fi și solul (pămîntul), dar în cazuri mai rare.

Transmiterea acestor paraziți (ciuperci), deci și a îmbolnăvirii se face pe două căi.

— *Calea directă* de la omul bolnav la cel sănătos. Prin scărpinare pe pielea bolnavă, ciuperca se depune pe unghii, putînd fi astfel transmisă altei persoane. Tot astfel se poate transmite și de la animalele bolnave, mai ales persoanelor ce îngrijesc diversele animale domestice sau se joacă cu pisica, cîinele etc.

— *Calea indirectă* prin obiectele care au venit în atingere sau aparțin celui bolnav: obicte de toaletă și de uz personal (pieptene, perie de cap,

prosop, instrumente de bărbierit, brici, pămătuf, lamă de ras împrumutate sau de la frizer, basmaua, bascul, lenjeria strict personală, ciorapii, încălțămintea, instrumentele de manichiură-pedichiură etc.).

Din cele menționate reiese că instrumentele folosite de lucrătorii frizeri, coafori, manichiuriști și pedichiuriști și chiar mîinile acestora sînt factori transmițători importanți ai acestor boli. De aceea pentru lucrătorii acestor meserii este foarte important a se cunoaște felul de manifestare a dermatomicozelor, numai astfel putîndu-se preveni îmbolnăvirea.

3. Modul de manifestare a bolilor produse de ciuperci

Cînd ciuperca rămîne localizată la suprafața pielii, boala se numește *micoză uscată superficială*.

Cînd ciuperca pătrunde în profunzimea pielii, dă naștere la leziuni cu puroi, numindu-se *micoză supurată*.

a. **Micozele pielii acoperite de păr.** Suprafețele păroase cel mai des atacate de ciuperci sînt pielea capului sau barba. La acest nivel se întîlnesc mai frecvent epidermomicozele (micozele superficiale) numite tricofiție, microsporie — și favusul, denumirile venind de la grupele de ciuperci ce provoacă bolile respective.

Aceste boli se manifestă sub formă uscată și supurată.

a *b*

Fig. 24. Boli ale pielii provocate de ciuperci :
a — tricofiție a pielii capului (se văd plăgi mici, multiple, neregulate) ; *b* — tricofiție uscată a obrazului

— *Formele uscate ale tricofiției* (fig. 24 *a*, *b*) *și microscopici* (fig. 25). Se prezintă la nivelul pielii păroase a capului sub forma unor plăci, aproximativ rotunde, de mărimea unei gămălii de ac pînă la mărimea unei monede mai mari sau mai mici, care se pot uni (confluează). Plăcile pot fi unice sau multiple. Suprafața plăcilor este acoperită de un fel de cojițe (scuame) uscate sau groase, iar firele de păr sînt rupte, luînd uneori forme de S, V, C etc.

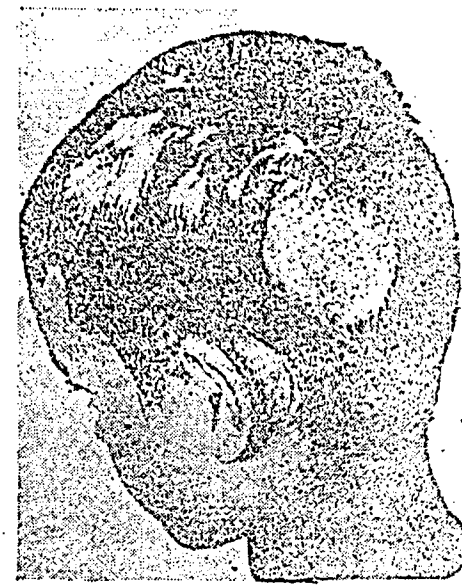

Fig. 25. Microsporie a pielii capului (se văd plăci și o placă mare, perfect rotundă).

În cazul tricofiției se poate întîmpla ca singurul semn vizibil al bolii să fie elementul scuamos (mătreața). Deci orice mătreață persistentă pe aceleași locuri trebuie considerată ca un semn de boală.

În cazul microsporiei, firele de păr se rup cam la același interval de la suprafața pielii, încît pe pielea capului apar porțiuni ce par tunse. Firele de păr prezintă în jur o teacă cenușie pulverulentă.

Tricofiția și microsporia apar mai ales în perioada pubertății, putîndu-se vindeca spontan (fără tratament).

Tricofiția însă poate evolua cronic mai ales la femei pînă la vîrsta adultă, cînd localizările se găsesc nu numai la pielea păroasă a capului, ci și la pielea nepăroasă a corpului și la unghii. În acest caz, pe pielea păroasă a capului apar niște plăcuțe mici cît o gămălie de ac, punctate de perii rupți de la suprafața pielii.

— *Forma supurată* este mai frecventă în tricofiție și se datorește unor ciuperci ce se transmit de la animale (de exemplu, șoareci) și se localizează mai ales la barba adulților. Se numește *sicozisul parazitar al bărbii* și se manifestă sub forma unor plăci roșii cu scuame (cojițe), apoi cu apariția de puroi urmat de formare de cruste (coji) și cu rărirea firelor de păr.

Uneori vindecarea are loc spontan sau evoluează cronic, lăsînd cicatrice și zone fără păr (alopecie) la nivelul bărbii.

Favusul (fig. 26) este mai grav decît tricofiția și microsporia, deoarece nu se poate vindeca spontan și lasă cicatrice cu alopecii definitive, în-

tinse și inestetice. Ciuperca ce determină această boală produce răni (leziuni) care au aspectul unor farfurioare (godeuri) de mărimea unui bob de linte sau mai puțin mari, crustoase, de culoare galbenă și care nu sînt altceva decît colonii de ciuperci ce au înconjurat firul de păr. Părul fără luciu, cenușiu, prăfuit și la tracțiune nu se rupe, ci se extrage în întregime. Prin inflamarea dermei sub cruste se distruge rădăcina firului de păr ceea ce duce la alopecie. Favusul apare numai excepțional la nivelul bărbii.

b. **Prevenirea dermatomicozelor de la nivelul pielii păroase a capului și a bărbii.** În cazul în care un solicitant pentru tuns, ras sau coafat este bănuit că ar avea dermatomicoză trebuie lămurit să se prezinte la medic, arătîndu-i-se în modul cel mai discret posibil pericolul pe care-l prezintă pentru cei din jur. Dacă constatarea s-a făcut după executarea tunsului, rasului sau coafatului, trebuie luate următoarele măsuri: arderea pieptenului, fierberea apărătoarelor și a prosoapelor timp de 15 minute din momentul începerii fierberii, călcarea lor, iar locul unde a căzut părul trebuie spălat cu soluție de cloramină 5%. Mîinile trebuie spălate bine cu apă și cu soluție de cloramină 5%. Instrumentele care nu pot fi fierte se vor curăța și spăla, se vor șterge cu alcool și se vor flamba (se vor trece printr-o flacără).

Deci pentru prevenirea acestor îmbolnăviri se vor lua diverse măsuri, ca: păstrarea condițiilor de curățenie la locul de muncă; păstrarea

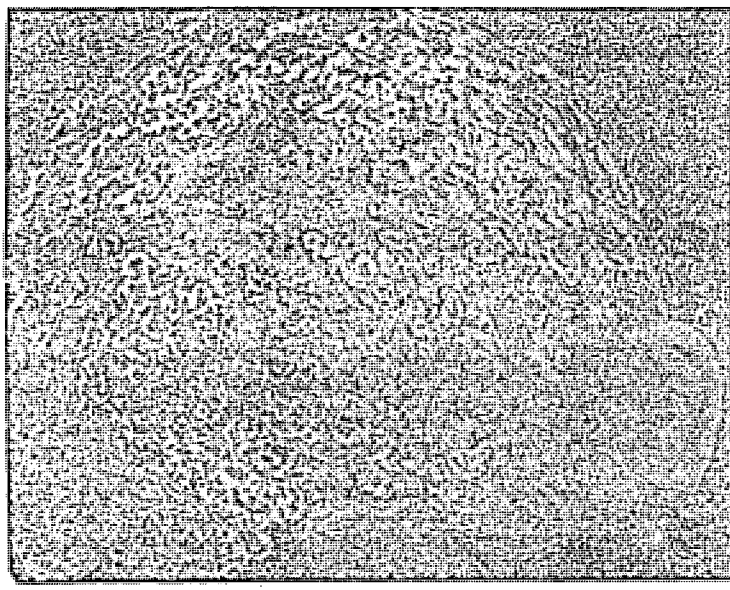

Fig. 26. Favus cu godeuri ale pielii capului.

corectă și în condiții igienice a instrumentelor și trierea la angajare a lucrătorilor frizeri și coafori pentru depistarea (descoperirea) purtătorilor de paraziți (ciuperci).

c. **Micozele unghiilor și ale pielii neacoperite de păr de la nivelul membrelor superioare și inferioare.** Din grupul epidermomicozelor fac parte tricofiția, denumire ce provine de la grupul de ciuperci ce provoacă această boală.

Pe lîngă manifestările sale de la nivelul pielii păroase și nepăroase, tricofiția se manifestă și la *nivelul unghiilor* (onicomicoze) (fig. 27, *a,b*).

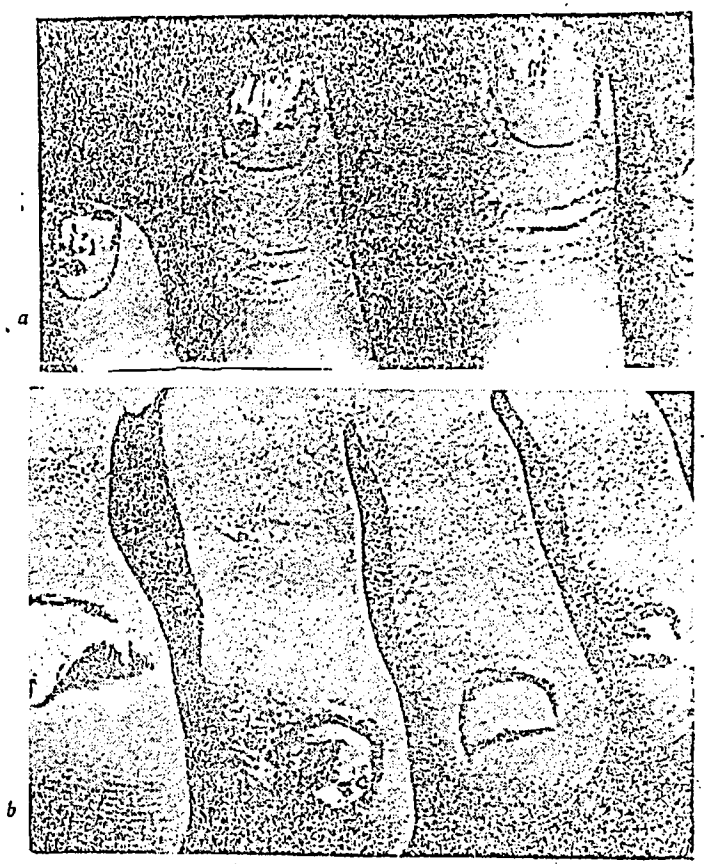

Fig. 27. Onicomicoze :

a — onicomicoză tricofitică (leziunile unghiale încep la extremitatea lor) ;
b — onicomicoză la nivelul degetului mare (unghia este turelizată, aspect particular).

Fig. 28. Epidermofiţii :
a — epidermofiţia plantară dishidrotică; b — epidermofiţie veziculo-crustoasă, plantară şi a părţilor laterale ale piciorului; c — epidermofiţie palmară eritemoscuamoasă circinată.

Îmbolnvirea se face de la pielea capului prin scărpinat și pieptănat. Se manifestă prin îngroșări ale unghiei, alternînd cu suprafețe subțiri și friabile ce se crapă, se fărîmițează, unghia modificîndu-și culoarea sa normală.

— *La nivelul pielii membrelor inferioare*, epidermomicozele se localizează interdigital, și anume la nivelul epidermei spațiului interdigital 4 și 5.

Se manifestă printr-o cojire (descuamare) mai mult sau mai puțin accentuată a epidermiei (fig, 28, *a*, *b*), însoțită de miros neplăcut și mîncărime. De aici se poate întinde pe părțile laterale ale piciorului, apoi pe tălpi, unde pot apărea zone care se cojesc sau prezintă vezicule. Acestea pot să conflueze și să se infecteze, iar prin infectare să devină dureroase, împiedicînd mersul. Leziunile pot fi unilaterale sau bilaterale.

La mîini se pot manifesta în același mod, dar mai frecvent sînt prezente numai leziunile însoțite de descuamare (fig. 28, *c*). De fapt, atît la mîini cît și la picioare, epidermomicoza se poate manifesta numai prin descuamare, uneori discretă, care poate dura ani de zile, fiind un izvor de infecție foarte periculos pentru colectivitate.

Ciupercile din grupul candida pot determina îmbolnăviri la nivelul *pielii nepăroase a membrelor* care să simuleze perfect epidermomicozele.

De asemenea se pot localiza la *nivelul unghiei*, și anume la nivelul marginii libere a acesteia, care devine opacă și friabilă, ajungînd să se fărîmițeze (onixis). Se poate manifesta și prin leziuni purulente periunghiale (perionixis) (fig. 29). De fapt, aceste leziuni periunghiale sînt însoțite și de modificări ale unghiei și chiar cu eliminarea parțială sau totală a acesteia.

Candidozele (determinate de ciupercile candida) se tratează greu și după vindecare au tendința de recidivare.

pielii nepăroase la nivelul membrelor superioare și inferioare. Datorită **pielii părease de la nivelul membrelor superioare și inferioare.** Datorită consecințelor pe care le implică aceste îmbolnăviri : incapacitatea temporară de muncă pînă la avizarea reînceperii activității de către un serviciu medical de specialitate, tratamente pe o perioadă îndelungată și posibilitățile de recidivare, se impun măsuri de prevenire. Astfel se va face trierea atentă a viitorilor lucrători manichiuriști-pedichiuriști, se va păstra în cele mai bune condiții de igienă instrumentarul de lucru, dezinfectarea lui după fiecare utilizare și spălarea mîinilor lucrătorului cu apă și săpun, înaintea începerii lucrului.

În cazul în care se prezintă un solicitant bănuit de dermatomicoză, va fi lămurit să se adreseze unui medic și i se va atrage atenția politicos despre pricolul pe care-l prezintă pentru semenii săi, pentru colectivitate.

Cînd din greșeală s-a executat manichiura sau pedichiura unei persoane bolnave, instrumentele vor fi curățate, șterse cu spirt și flambate.

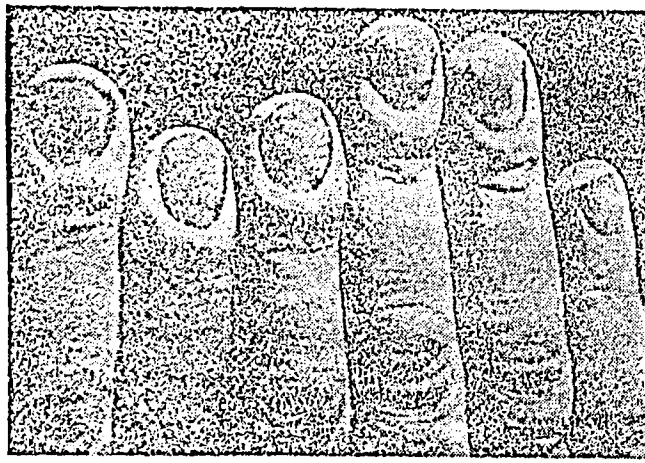

Fig. 29. Perionixis cu levuri.

Lenjeria, vata etc, cu care au venit în contact se fierb 15 minute din momentul începerii fierberii; pensula folosită pentru aplicarea ojei și vasul de plastic folosit pentru înmuierea mîinii în șampon se vor arde.

Bazinul pentru înmuierea membrelor inferioare se poate dezinfecta cu soluție de cloramină 5% după ce, în prealabil, a fost foarte bine curățat și spălat.

4. Inflamațiile pielei (piodermitele)

Datorită faptului că pielea se găsește la periferia corpului omenesc, ea este expusă la diverse infecții care se datoresc mai frecvent unor microbi ca stafilococul și streptococul ce produc piodermitele. Piodermitele sînt afecțiuni ale pielii însoțite de formare de puroi.

Streptococul și stafilococul sînt microbi ce se găsesc permanent la suprafața pielii, numărul lor fiind cu atît mai mare, cu cît starea de curățenie și de igienă a pielii este mai necorespunzătoare. De asemenea, ei se găsesc și în mediul nostru de viață, adică pe toate obiectele ce ne înconjură.

Pătrunderea acestor microbi este posibilă numai cînd are loc un microtraumatism (zgîrietură, înțepătură, arsură etc.).

a. La nivelul firului de păr, stafilococul produce foliculita care poate avea aspecte deosebite, în funcție de profunzimea infecției, de nivelul

foliculului pilos și în funcție de extinderea infecției (dacă cuprinde sau nu și țesuturile din jurul foliculului pilos).

Foliculita se manifestă sub forma unei colecții de puroi punctiforme în jurul firului de păr. Cînd colecția de puroi nu pătrunde în profunzime, forma de foliculită se numește superficială. Cînd infecția pătrunde în profunzime și cuprinde tot foliculul pilosebaceu boala este de durată mai lungă și se numește foliculită profundă. Această formă se întîlnește la firele de păr de la nivelul bărbii și mustăților și se numește *sicozis stafilococic* (fig. 30) care se aseamănă cu sicozisul produs în micoze.

Sînt și forme de foliculită profunde care dau cicatrice și alopecii la nivelul feței și al bărbii.

Foliculita poate apărea și la nivelul pielii capului (foliculită decalvantă), producînd alopecii, pielea devenind lucioasă și lipsită de păr prin distrugerea firului de păr. Se aseamănă cu alopeciile produse în micoze (favusul).

La nivelul pielii păroase și nepăroase poate apărea *furunculul* cînd inflamația cuprinde foliculul pilos, glandele sebacee și țesuturile din jur sînt mai calde, roșii și dureroase.

Furunculul se poate localiza și la nivelul glandelor sudoripare. Stafilococul este prezent în ambele cazuri. În centrul formațiunii nodulare, ce ia naștere se produce o necroză (distrugere de țesuturi) care este urmată de eliminarea unui dop numit burbion.

Furunculul se localizează pe părțile mai expuse ale corpului (de exemplu, față, ceafă etc.).

Cînd furunculii apar în număr mai mare, în mod succesiv și persistent se vorbește în furunculoză. Apariția furunculozei este determinată de starea organismului (de exemplu, convalescență după boli grave, tulburări metabolice etc.).

Pe o piele seboreică (grasă) și în prezența stafilococului poate apărea acneea. *Acneea* se poate manifesta sub forma unui dop de sebum (comedon) ce se găsește în foliculul pilosebaceu și care la suprafața pielii apare ca un punct negru datorită oxidării sebumului. Uneori însă în jurul comedonului

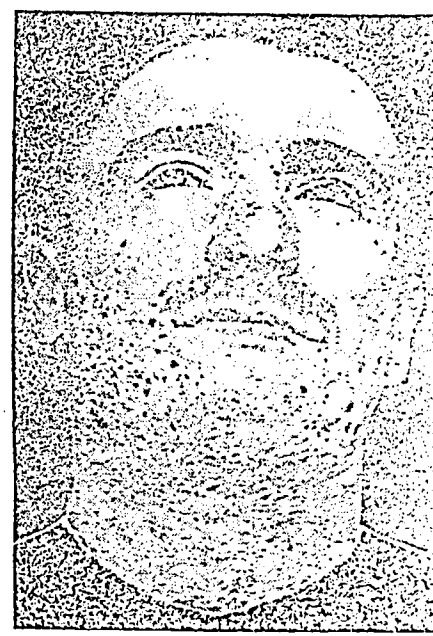

Fig. 30. Sicozis stafilococic (de remarcat simetria leziunilor).

pielea se roşeşte şi apare un punct de puroi (pustulă), iar la baza sa, un nodul dureros ce poate ajunge pînă la mărimea unui bob de mazăre. În unele cazuri se pot forma mai mulţi noduli. Prin eliminarea conţinutului şi datorită distrugerilor suferite de piele rămîn cicatrice.

Acneea poate evolua timp îndelungat. Tulburările digestive şi endocrine sînt factori importanţi în apariţia acneei.

Streptococul de la nivelul pielii leziuni însoţite de roşeaţă urmată de apariţia unor bule pline cu un conţinut lichid, întîi transparent apoi opalescent. După spargerea bulelor apar uneori cruste (coji). Această leziune se numeşte *impetigo contagiòs* (fig. 31) şi apare mai frecvent pe faţă. Această formă cu cruste poate apărea şi la nivelul pielii capului pe care o acoperă în întregime ca într-o carapace crustoasă.

b. **La nivelul unghiei, streptococul şi stafilococul pot produce inflamaţii grave.**

Panariţiul este o colecţie de puroi intraepidermică de la nivelul pulpei degetului, datorită infecţiei cu stafilococ produsă în urma unei înţepături cu un instrument infectat. Panariţiul netratat produce o infecţie profundă care poate prinde tendoanele musculare de la nivelul degetelor şi osul.

Perionixisul (fig. 32) determinat atît de stafilococ cît şi de streptococ se caracterizează prin roşeaţă periunghiulară (din jurul unghiei), tume-

Fig. 31. Impetigo al feţei.

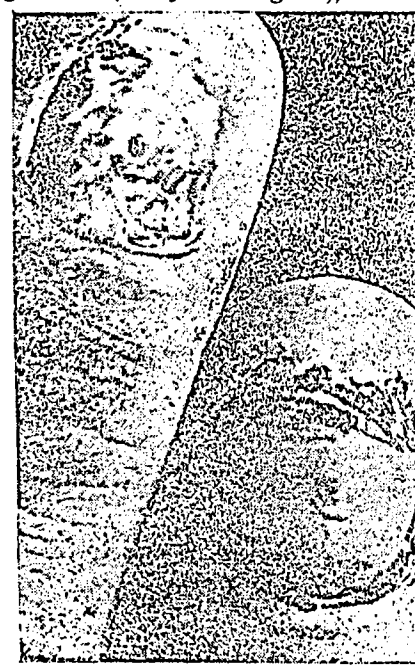

Fig. 32. Perionixix şi onixix stafilococic.

față, colecție de puroi și uneori ulcerații. Poate fi prinsă și lama unghială, cînd unghia se îngroașă, devine galbenă, observîndu-se prin transparența ei puncte galbene (puncte bolnave), constituind onicoza.

Impetigoul palmar determinat de streptococ se manifestă prin apariția unei pete roșii, înconjurată de o lamă uscată de epidermă, aceasta reprezentînd resturile unei bule.

c. **Prevenirea inflamațiilor pielii păroase și a unghiilor.** Prevenirea acestor îmbolnăviri este deosebit de importantă, mai ales că tratamentul este de durată.

Igiena individuală și igiena locului de muncă, precum și dezinfecția corectă și imediată a microtraumatismelor (înțepături, zgîrieturi etc.) sînt condiții esențiale pentru prevenirea acestor inflamații.

Stratul protector al pielii se poate distruge și datorită contactului ei repetat cu apa și diversele substanțe chimice care se găsesc în soluțiile pentru executarea permanentelor, în săpunuri și șampoanele de spălat părul, în substanțele cu care se fac frecții (frizerii), existînd astfel posibilitatea pătrunderii microbilor și infectării pielii.

Spălarea imediată a mîinilor după utilizarea acestor substanțe și folosirea unui unguent protector (cremă emolientă grasă) previn aceste îmbolnăviri ale pielii.

Pentru evitarea leziunilor prin tăiere, zgîriere sau înțepare, mai ales în cadrul meseriei de manichiurist-pedichiurist, dar și în cadrul meseriei de coafor și frizer, este necesară dobîndirea în timpul școlarizării a unei îndemînări optime în manevrarea și întreținerea igienică a instrumentelor tăioase și a dezvoltării unei atenții deosebite în condiții de vizibilitate corectă (luminozitate și integritate a aparatului vizual).

5. Seboreea

Seboreea este determinată de o tulburare funcțională a glandelor sebacee, ceea ce determină o secreție exagerată de sebum la nivelul pielii nepăroase și păroase a corpului. Pielea seboreică este acoperită de un strat gras, uleios, uneori prezentînd o descuamare fină.

La față, seboreea este mai accentuată la nivelul frunții, nasului, bărbiei și pometților, unde pielea are un aspect lucios, iar porii sînt dilatați. Cînd seboreea apare la nivelul pielii păroase a capului, este necesar a se indica tratamentul medicamentos de către un serviciu medical de specialitate.

6. Căderea părului

Căderea părului poate fi determinată de cauze variate care pot să nu distrugă papila firului de păr, atunci căderea părului este reversibilă, sau pot să distrugă papila firului de păr și atunci căderea părului este ireversibilă, producîndu-se alopecia (chelia).

Căderea părului este determinată de anumite ciuperci sau microbi, din cauza unor stări determinate de anumite intervenţii chirurgicale, de boli infectocontagioase (de exemplu, tifos exantematic, gripă etc.), de anumite stări psihice de tulburări endocrine (de exemplu, menopauza), de tratamente cu raze Roentgen; nu este definitivă, numindu-se *alopecie reversibilă*.

Tot din această categorie fac parte şi alopeciile de la marginea regiunii păroase a capului, care sînt determinate de bigudiuri montate strîns, de pieptănături ce produc tracţiuni asupra firului de păr etc.

Există şi *alopecii numite ireversibile*, determinate de diverse infecţii locale, de anumite substanţe chimice sau de cauze necunoscute.

Alopeciile ale căror cauze sînt necunoscute apar uneori din perioada pubertăţii (la fete şi băieţi), fie pe o piele seboreică (uleioasă), însoţită de mătreaţă grasă, fie pe o piele uscată, însoţită de mătreaţă uscată, aceste manifestări fiind asociate cu mîncărime locală.

La fete, căderea părului încetează după cîteva luni, pe cînd la bărbaţi merge progresiv şi se ajunge la chelie. În jurul vîrstei de 40 de ani capul bărbatului (care suferă de această boală) prezintă părţi sub forma unor cununi. Părul este mai des în partea dorsală şi părţile laterale ale capului.

Prevenirea căderii părului. Prevenirea apariţiei alopeciilor se realizează prin respectarea igienei părului, utilizarea săpunurilor şi a şampoanelor corespunzătoare, iar peria şi pieptenul personal nu trebuie împrumutate. Lucrătorii frizeri şi coaforii sînt obligaţi să-şi păstreze în condiţii igienice instrumentele de lucru, pentru a nu transmite boli ale pielii şi ale firului de păr cu caracter contagios. Tot în scopul prevenirii alopeciilor este indicat a nu se monta coafuri şi bigudiuri prea strînse. De subliniat că pentru prevenirea alopeciei numai medicii specialişti vor putea interveni în mod eficient.

7. Verucile şi nevii

a. Verucile (fig. 33) sînt proeminenţe ale pielii epidermei (excrescenţe papilare hipercheratozice), determinate de nişte inframicrobi sau ultravirusuri (microbi cu dimensiuni foarte mici) şi care au un anumit grad de contagiozitate.

Se mai numesc şi epidermoviroze. Pot avea forme şi dimensiuni variate, de la o gămălie de ac pînă la un bob de mazăre. Culoarea poate fi gălbuie, brună sau negricioasă.

Apar mai frecvent pe partea dorsală a degetelor şi a mîinilor (fig. 33, *a*), dar pot fi prezente şi la picioare (fig. 33, *b*), genunchi etc.

Acestea se numesc veruci vulgare.

Verucile ce apar pe talpă sînt îngropate în stratul cornos al epidermei de la acest nivel, au aspectul unor bătături, fiind şi dureroase.

În cazul verucilor plantare este absolut necesar a se face deosebirea între veruci (al căror tratament se execută numai de medic) și bătături. Diferențierea se face printr-o metodă simplă, și anume se apasă în centrul presupusei veruci, iar în cazul în care este într-adevăr verucă, clientul sare în sus, deoarece prin apăsare se produce o durere foarte vie pînă în vîrful piciorului. Durerea este explicată prin compresiunea produsă de verucă asupra terminațiilor nervoase din dermă. Este așa-zisul semn al clopoțelului.

În cazul bătăturii, prin apăsare este aproape egal dureroasă pe toată întinderea ei.

Sînt și alte forme de veruci localizate la nivelul feței, al gîtului, al mucoaselor etc.

Verucile trebuie diferențiate de nevii celulari. Tratamentul lor se face numai de către medic.

b. Nevii (fig. 34) aparțin grupului de tumori benigne (necanceroase). Sînt formațiuni plane sau proeminente, circumscrise ale pielii. Pot avea forme și dimensiuni variabile.

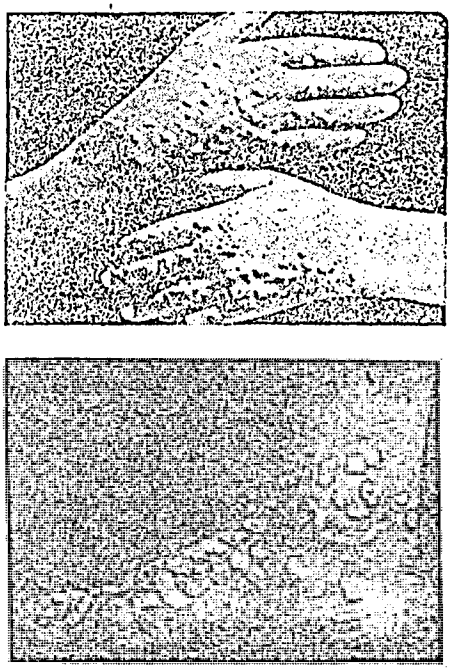

Fig. 33. Veruci :
a — veruci vulgare pe dosul mîinii și al degetelor; *b* — veruci vulgare pe picior (se observă neregularitatea suprafeței verucozităților).

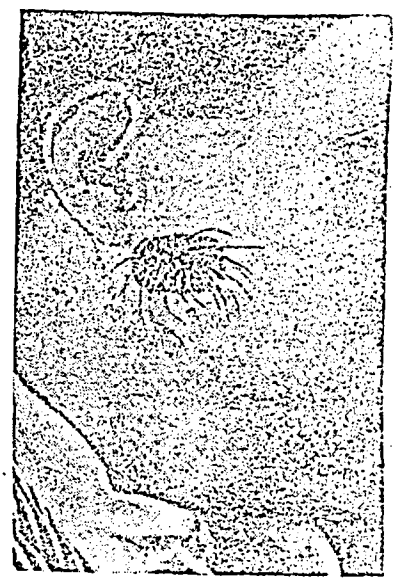

Fig. 34. Nev celular pigmentar și pilar.

Culoarea poate fi roz, galbenă, brună, neagră, dar pot fi și depigmentați. Consistența este moale sau dură.

Cei acoperiți de păr se numesc nevi celulari pilоși. Pot fi prezenți pe piele în orice parte a corpului (față, mîini etc.).

Important de reținut este faptul că prin iritarea lor se pot transforma în tumori maligne (canceroase), numite nevocarcinoame.

8. Cheratodermia palmoplantară simetrică a adulților (esențială)

Cheratodermiile sînt procese tegumentare care se caracterizează prin îngroșarea stratului cornos al pielii avînd ca sediu regiunea palmară (la mînă) și regiunea plantară (talpa piciorului).

Cauzele care determină aceste modificări ale pielii sînt multiple (ereditare, diversele eczeme etc.), dar există și cheratodermii a căror cauză este necunoscută și apare la vîrsta adultă, acestea putînd fi tratate.

În cheratodermiile cu cauze necunoscute, numite esențiale (fig. 35), stratul cornos al pielii se îngroașă simetric (la ambele palme sau tălpi).

Pe pielea îngroșată apar uneori crăpături, mai ales la nivelul călcîiului, crăpăturile devenind dureroase și jenante la mers. Atunci cînd sînt prezente crăpăturile (fisuri), acestea trebuie tratate la un serviciu medical și numai după aceea ce poate trece la răzuirea treptată a acestor mase îngroșate. Înainte de a se face răzuirea este necesară înmuierea (macerarea) stratului îngroșat al pielii, prin băi sau comprese (prișnițe) cu soluții speciale, ca, de exemplu, soluția de rezorcină 3% în apă.

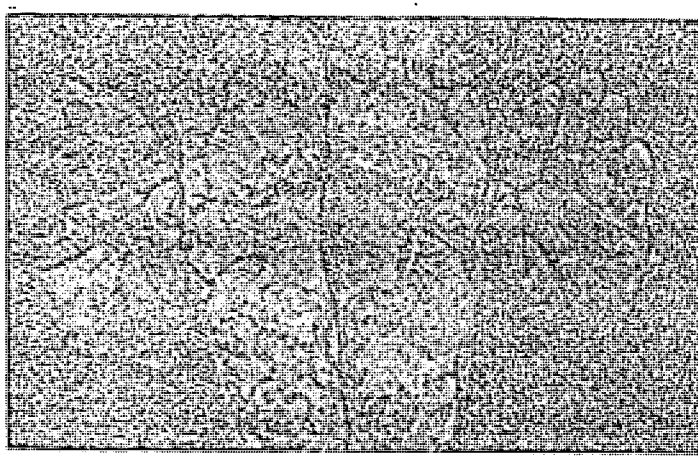

Fig. 35. Keratodermie palmo plantară.

Eliminarea acestor îngroșări cornoase se poate face și cu ajutorul unor pomezi speciale recomandate în urma consultării la un serviciu medical.

Starea de curățenie a mîinilor și a picioarelor, adică spălarea ori de cîte ori este nevoie, schimbarea sau spălarea zilnică a ciorapilor și utilizarea încălțămintei comode au un rol important în vindecarea fără complicații a acestor modificări ale pielii.

9. Clavusurile (bătăturile)

Sînt, de asemnea, îngroșări ale stratului superficial al pielii și apar la locuri unde se produce o apăsare sau frecare mai accentuată între piele și încălțăminte (aceasta fiind prea strîmtă sau prea largă), de unde și denumirea lor curentă de bătături.

Sînt localizate mai frecvent la nivelul degetelor membrelor inferioare.

Se tratează, fie prin pomezi indicate de medic, fie prin răzuirea lor după o prealabilă macerare prin băi sau prișnițe.

Cînd bătăturile se refac regulat fără motiv evident, lucrătorii pedichiuriști vor îndruma pe clienți către medicul ortoped, deoarece în acest caz motivul ar putea fi de ordin osos la nivelul respectiv.

10. Dermatoze alergice (eczemele)

Dermatozele alergice la coaforii care vopsesc părul apar datorită contactului pielii mîinilor cu vopseaua de păr, mai ales din cauza parafenlei endiaminei din vopseaua Tonal.

Dermatozele alergice se manifestă prin roșeață urmată de apariția de vezicule ce pot zemui, determinînd formarea unor cruste (coji). Adeseori aceste manifestări sînt însoțite de mîncărime puternică. Uneori singura manifestare care apare destul de timpuriu poate fi numai edemul (fără roșeață sau mîncărime).

Aceste dermatoze alergice, cunoscute sub termenul de *eczeme* (fig. 36, *a*, *b*), apar numai la indivizii cu o anumită predispoziție. Nu toți cei care lucrează cu aceste substanțe fac eczeme.

Apariția lor poate fi determinată și de un proces de sensibilizare față de diverse substanțe numite alergeni care intră în compoziția produselor, folosite de către coafori sau frizeri pentru îngrijirea părului.

Fenomene alergice pot apărea și pe pielea celor care solicită vopsirea părului.

Prevenirea apariției eczemelor este posibilă prin utilizarea mănușilor de protecție, spălara mîinilor după fiecare vopsire, precum și utilizarea unui unguent protector pentru pielea mîinilor. De asemenea nu trebuie

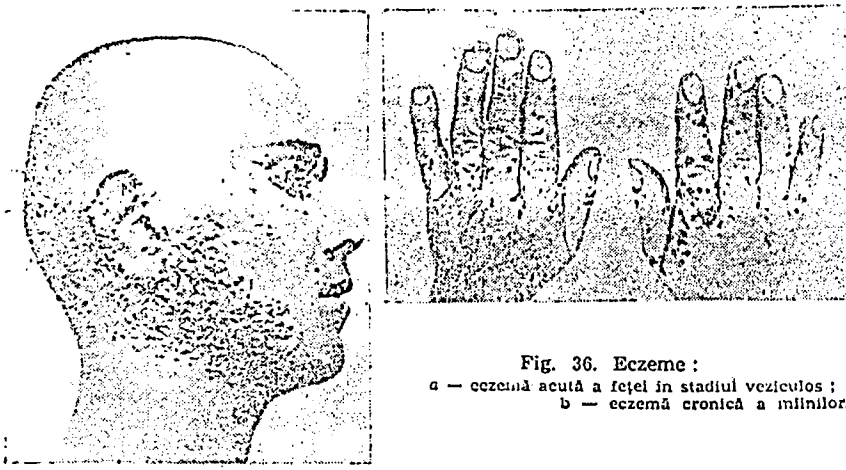

Fig. 36. Eczeme :
a — eczemă acută a feţei în stadiul veziculos ;
b — eczemă cronică a mîinilor.

să se practice vopsirea părului de cei care au o anumită predispoziţie pentru bolile cu caracter alergic.

Eczemele ce apar prin contactul cu vopseaua de păr şi dermatomicozele în cadrul meseriei de coafor şi frizer sînt citate în literatura medicală ca boli profesionale, bineînţeles cînd în urma cercetărilor se constată că aceste afecţiuni au fost contractate în procesul muncii.

Deoarece dermatozele alergice pot apărea şi la clienţii care solicită vopsirea părului, lucrătorii ce execută această manoperă sînt obligaţi a întreba înainte de începerea vopsirii dacă nu suferă de vreo alergie cutanată sau dacă nu a avut mîncărime sau vreo iritaţie cu ocazia vopsirilor anterioare.

De asemenea este obligatorie efectuarea testării la nivelul pielii înaintea oricărei vopsiri, chiar şi la clienţii care n-au prezentat nici o manifestare deosebită cu ocazia vopsirilor anterioare (indiferent dacă manopera s-a mai făcut numai o dată sau de mai multe ori).

Pentru prevenirea unor accidente alergice este important de cunoscut faptul că aceste manifestări la vopseaua de păr pot apărea frecvent în perioada ciclului la femei, a bolilor febrile, a stărilor accentuate nervoase, în condiţii de cură la mare etc. În aceste situaţii uneori nici vopseaua nu prinde uniform.

Deci, pentru realizarea în bune condiţii a vopsirii părului, este important a se lua în consideraţie toate aceste date.

11. Dermatoze prin contact extern determinate de agenți chimici utilizați în meseriile de coafură, frizerie, manichiură și pedichiură

Prin stratul cornos al epidermei și datorită sebumului secretat de glanda sebacee, pielea are un important rol protector față de diverși agenți chimici (substanțe).

Există totuși substanțe care în cantități mici și la contacte repetate cu tegumentele cu acțiune alergizantă (sensibilizată) produc inflamații ale pielii, de tipul eczemei, numite dermite eczematiforme.

Există, de asemenea, substanțe care în anumite concentrații și în anumite condiții de microtraumatizare a pielii produc fenomene inflamatorii ale acesteia.

Unele dintre aceste substanțe sînt săpunurile care alterează cheratina din stratul cornos al epidermei, solvenții organici (alcoolul) ce usucă pielea, substanțele cosmetice și vopseaua de păr, toate acestea avînd o acțiune de sensibilizare.

În producerea dermatozelor de contact un rol deosebit îl au și microtraumatismele (zgîrieturi, înțepături, macerații datorită umezelii, frecarea în timpul masajului etc.).

Astfel în timpul bărbieritului, al vopsirii, al masajului și al frecțiilor de la nivelul feței și pielii păroase a capului, prin nerespectarea timpilor pretinși de procesul muncii, pielea poate suferi diverse microtraumatisme. Substanțele folosite ulterior pentru dezinfecție (alcoolul), pentru frecții, pentru masaje și vopsire pot determina leziuni (dermatoze de contact) care se vindecă prin întreruperea contactului cu iritantul respectiv (substanța chimică).

Persoanele tinere și în vîrstă sau persoanele cu piele mai uscată fac mai frecvent dermatoze de contact extern, prin acțiunea diverșilor agenți chimici.

Prevenirea acestor fenomene este posibilă printr-o atenție deosebită în executarea diverselor operații de către lucrătorul frizer și coafor și urmărirea permanentă a reacțiilor pielii în timpul masajului, al vopsirii etc.

Este indicată, de asemenea, întreruperea oricărei activități în momentul cînd pielea nu reacționează normal și se suspectează apariția unei iritații de contact.

12. Astmul bronșic profesional

Astmul bronșic poate apărea la frizeri și coafori fiind determinat de diverse săpunuri, uleiuri (mai ales de citrice), soluții pentru permanent la rece, vopsele de păr, fixative și mătreață (scuame epidermice).

Este important de subliniat faptul că utilizarea incorectă a spray-urilor pentru fixarea frizurii, în special a celor numite spray-lac, pe bază de polivinil, pot fi factori declanşatori ai unor iritaţii ale aparatului respirator la lucrătorii frizeri şi coafori.

Acestea trebuie astfel manipulate încît să nu se inhaleze din el, mai ales cînd condiţiile de la locul de muncă sînt corespunzătoare (spaţiu suficient între lucrătorii coafori şi frizeri).

Aceste substanţe chimice şi reziduurile lor epidermice (mătreaţa) pot acţiona asupra arborelui respirator : mucoasa nazală, laringiană, trahee, bronhii, avînd o acţiune iritantă şi sensibilizată (alergeni), determinînd crizele de astm.

Apariţia astmului bronşic este favorizată şi de diverşi factori, ca : infecţiile preexistente la nivelul arborelui respirator (de exemplu, traheite, bronşite), variaţiile presiunii atmosferice (de exemplu, umiditatea vînturile), traumatismele psihice (de exemplu, supraîncordarea îndelungată în timpul muncii).

Momentul apariţiei crizei de astm depinde şi de predispoziţia fiecărui muncitor. Astfel poate apărea imediat sau numai după un timp de la expunerea muncitorului în mediul cu factori alergizanţi (sensibilizanţi).

Criza de astm se poate ivi brusc, cu fenomene de sufocaţie (senzaţia de sete de aer). Momentul expulzării aerului din aparatul respirator (expiraţie) se face cu greutate, fiind însoţit de o şuierătură, iar pe faţa bolnavului se observă teama, aceste fenomene fiind însoţite de transpiraţii reci.

După criză, bolnavul este obosit şi elimină (expectorează) o spută mucoasă perlată.

Uneori înainte de declanşarea crizei pot apărea fenomene, ca : strănut, secreţie abundentă nazală, lăcrimare, tuse asmatică etc. Criza poate să dureze cîteva minute (mai rar), o jumătate de oră pînă la 1—2—3 ore.

Astmul bronşic profesional se poate asocia cu diverse dermatoze alergice.

În diagnosticul astmului profesional trebuie să se aibă în vedere durata şi intensitatea expunerii la alergeni (factori sensibilizanţi) şi de natura alergenului (dacă este chimic sau uman).

Cu timpul, astmul profesional determinat de alergenii din mediul locului de muncă poate apărea şi la alţi alergeni (de exemplu, praf atmosferic), care singuri n-ar putea determina aceste îmbolnăviri.

Măsurile ce trebuie luate în condiţii de astm bronşic se hotărăsc de către medic.

13. Aparate și sisteme ale organismului uman supuse unor anumite solicitări în cadrul meseriilor de coafură, frizerie, manichiură și pedichiură

În cadrul meseriilor de coafură și frizerie, lucrătorul este obligat să păstreze o poziție ortostatică, dar nu în mod permanent, existînd și momente ce dau posibilitatea modificării acestei poziții și chiar a intrării în repaus, astfel încît nu se poate vorbi de o suprasolicitare a aparatului locomotor. La nivelul acestui aparat pot apărea însă modificări, dar mai frecvent atunci cînd există factori individuali. Dovadă este faptul că numai un anumit număr de lucrători care muncesc în aceleași condiții se îmbolnăvesc.

Dintre factorii individuali cu rol important în apariția bolilor de solicitare ale aparatului locomotor se amintesc : deficiențe ale aparatului locomotor (musculo-osteo-articulare) cîștigate sau congenitale, obezitatea, vîrsta (tinerii și bătrînii sînt mai susceptibili la astfel de modificări) etc.

Adaptarea în timp la acest efort și executarea corectă a mișcărilor în cadrul meseriei au un rol important în prevenirea modificărilor la nivelul aparatului locomotor.

Ortostatismul prelungit poate provoca și apariția varicelor, dar caracterul lor strict profesional este, de asemenea, greu de apreciat, datorită factorilor multipli ce intervin în producerea lor.

Numai în cazul în care sistemul venos nu a prezentat modificări înainte de practicarea acestei meserii, dacă varicele apar după o perioadă mai îndelungată de la angajare și dacă apar bilateral se poate oarecum stabili caracterul profesional al acestei boli.

Varicele sînt dilatări neregulate ale venelor. Mai frecvent apar la membrele inferioare, datorită ortostatismului, acesta nefiind un factor determinant, ci un factor predispozant.

Varicele apar mai ales la femei, obezi și la persoane care prezintă tulburări endocrine (de exemplu, menopauza).

Varicele produc dureri și oboseală accentuată la eforturi relativ mici. Dacă nu se iau măsuri în acest stadiu, boala poate evolua. Se produce obliterarea (astuparea) lumenului venei respective și oprirea circulației pe anumite teritorii, însoțite de tulburări trofice (de hrănire) ale pielii și formarea unei leziuni numite ulcer varicos (fig. 37).

Ulcerația varicoasă este la început superficială, apoi se întinde la suprafață și în profunzime, cauzele acestei evoluții fiind suprainfecțiile și tulburările de circulație.

Leziunea este de formă ovală, acoperită de o secreție sau crustă. Poate cuprinde toată circumferința gambei, mergînd pînă la gangrenă.

Fig. 37. Ulcer de gambă.

Mai frecvent, ulcerul este localizat în partea internă a gambei în treimea inferioară.

Prevenirea apariției ulcerului varicos se realizează prin schimbarea locului de muncă care pretinde această poziție ortostatică și prin tratament medical cît mai precoce (de la începutul apariției bolii).

În cadrul meseriilor de manichiură și pedichiură, aparatul vizual este solicitat mai mult, avînd în vedere efortul de acomodare pretins la lucrul efectuat de aproape.

Cînd ochiul este normal, această acomodare pretinsă aparatului vizual este un act fiziologic, mai ales că în acest caz efortul de acomodare nu este deosebit de mare, avînd în vedere că el nu este continuu.

Surmenajul vizual (astenopatia) poate apărea numai în cazul în care există tulburări de vedere (vicii de refracție) necorectate (ochelari, devitaminizare etc.), sau stări de astenii nervoase, tulburări de nutriție, convalescență după boli grave etc.

Prevenirea astenopatiei se fac prin utilizarea corectă a sursei de lumină naturală sau artificială și corectarea tuturor defectelor de vedere, precum și a tratării bolilor menționate.

C. NOȚIUNI GENERALE DE IGIENĂ

Dezvoltarea economico-socială a țării noastre, creșterea gradului de cultură și civilizație a întregii populații determină o largă răspîndire a meseriilor de coafor, frizer, manichiurist și pedichiurist.

De aceea, în procesul muncii, în cadrul acestor meserii, se impune respectarea cu strictețe a normelor de igienă, evitîndu-se astfel contractarea unor boli cu caracter contagios. Dintre cele mai frecvente

apar: piodermitele streptostafilococice și dermatomicozele descrise în capitolul anterior.

Cunoașterea noțiunilor de patologie profesională, a modului de transmitere a bolilor ce se pot contracta în condițiile nerespectării regulilor de igienă în cadrul acestor meserii sînt factori determinanți pentru impunerea luării unor măsuri preventive.

Aceste măsuri se pot aplica numai dacă locul de muncă este curat întreținut, iar ustensilele sînt igienic păstrate.

Izvorîte din necesități igienico-estetice, aceste ramuri de activitate (coafura, frizeria, manichiura și pedichiura) contribuie la păstrarea stări de sănătate, la completarea plăcută a ținutei generale a omului, impuse de societate.

Igiena muncii se ocupă cu măsurile ce trebuie luate la locul de muncă în vederea prevenirii unor îmbolnăviri determinate de specificul meseriei.

a. **Măsuri igienice care se impun în cadrul meseriei de coafor și frizer.** Locul de muncă trebuie să se prezinte curat, aerisit, iar instalațiile igienico-sanitare să funcționeze în bune condiții.

Curățirea linoleumului trebuie să se facă numai cu ștergătoare umede (cîrpe sau mătura umedă), pentru a nu provoca dispersarea firelor de păr sau a prafului în aerul și pe mobila din salon.

De asemenea, după fiecare client este indicat a se șterge masa de lucru cu ștergătoare umede și de preferință cu un detergent (Perlan", „Dero" etc.).

Este indicat a se folosi pentru pieptănat numai pieptenul fiecărui client, iar cînd acesta nu are se poate utiliza pieptenul lucrătorului, dar numai dacă a fost spălat în prealabil cu apă și detergent.

Ustensilele pentru tuns vor fi curățate de păr după fiecare manoperă și spălate. Cînd există vreo suspiciune, în sensul că cel căruia i s-a executat tunsul ar suferi de o boală de piele transmisibilă, se indică dezinfectarea ustensilelor cu alcool de 70°, dar numai după o atentă spălare sub jet de apă și detergent. În modul cel mai discret se poate sfătui clientul respectiv de a se prezenta la medicul dermatolog.

O grijă deosebită din punct de vedere igienic se impune pentru ustensilele folosite la bărbierit, mai ales că o parte din ele sînt tăietoare, putînd produce ușor infecția prin tăierea sau zgîrierea tegumentelor.

Aceste ustensile vor fi spălate cu apă și detergent după fiecare întrebuințare, apoi vor fi dezinfectate cu alcool de 70°.

În același mod se va proceda cu pensula de bărbierit.

Deoarece aceste ustensile se deteriorează prin fierbere (metodă mai singură de distrugere a unor agenți microbieni), se impune a se refuza servirea clienților suspectați de boli contagioase ale pielii.

După bărbierit se va dezinfecta cu alcool.

Pudrajul se va face cu tampon de vată care se va introduce numai o dată în pudrieră, apoi va fi aruncat. Dacă mai este necesară pudră, se va folosi alt tampon de vată.

Colțarele, prescapele plușate, servetele pentru ras, mantalele pentru tuns (protectoare) vor fi schimbate la fiecare client și se vor folosi a doua oară numai după spălare și fierbere cu sodă și săpun și după călcarea lor. Fierberea se va face timp de 30 minute din momentul începerii fierberii.

Păstrarea ustensilelor după terminarea programului de muncă trebuie să se facă într-un loc curat și ferit de praf.

Numai luînd toate măsurile de igienă se pot evita eventualele infecții și transmiterea bolilor de piele cu caracter contagios, precum și neplăcerile profesionale generate de neglijența în muncă.

b. **Măsurile igienice care se impun în cadrul meseriei de manichiurist și pedichiurist.** De o deosebită importanță este păstrarea curățeniei locului de muncă. Funcționarea instalațiilor igienico-sanitare în mod corespunzător și aerisirea încăperii de lucru sînt, de asemenea, elemente importante pentru crearea unor condiții igienice corespunzătoare.

Curățirea zilnică trebuie executată numai cu ștergătoare umede (cîrpe sau mătură), pentru a preveni difuzarea prafului în încăperea de muncă.

Masa de lucru trebuie curățată după fiecare manoperă, iar ustensilele spălate cu apă și detergent (Perlan, Dero etc.), apoi dezinfectate cu alcool de 70°.

Atît la începutul executării manichiurii și pedichiurii cît și la sfîrșit, lucrătorul își va spăla mîinile la apă curgătoare cu săpun și va folosi pentru șters un prosop personal.

Deoarece ustensilele se deteriorează prin fierbere, este indicat să se evite executarea manichiurii sau pedichiurii în cazul în care există vreo suspiciune de existență a unei boli de piele sau a unghiilor cu caracter contagios.

Vasul pentru șampon și bazinul pentru apă vor fi spălate pentru fiecare client cu multă apă și un detergent.

Șervețelele folosite în timpul executării pedichiurii sau manichiurii vor fi folosite o singură dată (numai, pentru un client), apoi vor fi spălate și fierte timp de 30 minute, din momentul începerii fierbierii, după care se vor călca.

Respectînd toate aceste măsuri de igienă în muncă, lucrînd cu atenție pentru a se evita zgîrierea, înțeparea sau tăierea și utilizînd o sursă de lumină corespunzătoare și corect plasată, se evită îmbolnăvirile, mai ales cele cu caracter contagios și neplăcerile profesionale generate de acestea.

CAPITOLUL II

DESCRIEREA LOCULUI DE MUNCĂ, A MOBILIERULUI ȘI A LENJERIEI

A. SALONUL DE FRIZERIE ȘI DE COAFURĂ

1. Generalități

Pentru exercitarea în cele mai bune condiții a meseriei de frizer și coafor trebuie, în primul rînd, să se amenajeze un salon spațios, luminos, igienic, curat și aerisit. Spațiul trebuie astfel repartizat încît să se asigure desfășurarea ritmică a lucrului. În acest scop este necesară amenajarea unui spațiu special pentru primirea clientelei și pentru așteptare. În salonul de coafură se va amenaja un loc special pentru spălat părul și locuri pentru vopsit și aparate de ondulat permanent părul.

Salonul trebuie să fie dotat cu vitrine, firmă, oglinzi mari de cristal, mobilier modern, compus din fotolii de frizerie sau de coafură, chiuvete, noptiere, măsuțe pentru reviste și ziare, fotolii, canapele, scaune și tăburete pentru așteptare, perdele și draperii, loc de muncă special pentru pedichiură și pentru măsuțe de manichiură.

De asemenea trebuie amenajată o garderobă pentru clienți și o garderobă pentru personal; o casă pentru încasarea veniturilor obținute de către cei ce muncesc în cadrul salonului respectiv; W.C. pentru clientelă și W.C. pentru personal.

Salonul trebuie să aibă instalații electrice, de alimentare cu apă și de canalizare și instalație de aerisire, toate în bună stare, deoarece se lucrează cu substanțe chimice; instalație de încălzire centrală sau aparat Boyler pentru a se asigura apă caldă în permanență. De asemenea, salonul trebuie să fie dotat cu un dulap special sau cu o magazie de materiale unde să se depoziteze materialele necesare producției, precum și un dulap mai voluminos prevăzut cu rafturi unde se păstrează lenjeria,

un dulap sanitar cu baremul de medicamente și cușete speciale pentru păstrarea ustensilelor și a materialelor lucrătorilor respectivi. Fiecare loc de muncă trebuie să aibă iluminatul electric corespunzător, deasupra oglinzii, iar pe plafon se vor instala grupuri de iluminat mai puternice care să dea o lumină uniformă. De asemenea trebuie să fie instalate prize electrice la fiecare loc de muncă, pentru folosirea aparatelor electrice.

Atît mobilierul cît și toate obiectele trebuie să fie ținute și așezate în ordine. Zilnic, dimineața și seara se va efectua curățenia; se va șterge praful și ori de cîte ori este cazul, pe parcursul zilei, se va aduna părul.

Paralel cu cele descrise mai sus, salonul trebuie să fie dotat cu ustensile și rufărie curate și în bună stare, cu materiale de bună calitate, — cu tabelul cu tarifele pentru serviciile ce se prestează, și condica de sugestii și reclamații la vedere.

2. Salonul de frizerie

În salonul de frizerie trebuie să se găsească următoarele:

— unelte și aparate;
— materialele necesare producției;
— materiale necesare după bărbierit;
— materiale pentru spălat capul, dezinfectante pentru ustensile etc. și un dulap sanitar dotat cu cele necesare conform baremului.

În figura 38 este dat un aspect dintr-un salon de frizerie.

3. Salonul de coafură

Salonul de coafură trebuie să fie dotat cu fotolii pentru cliente, oglinzi, noptiere, scafe pentru spălat părul, aparate de permanent și căști electrice pentru uscat părul în număr suficient. În figura 39 este redat aspectul dintr-un salon de coafură.

Instalația de aerisire, în special, trebuie să funcționeze în bune condiții, deoarece se lucrează cu multe substanțe chimice.

În unitățile de coafură fiind cald, se impune axarea pe tavan a unuia sau a mai multor ventilatoare.

În salonul de coafură trebuie să se găsească în număr suficient lenjeria necesară, astfel ca la fiecare clientă aceasta să se schimbe. Totodată, fiecare lucrător trebuie să aibă un utilaj personal complet, de bună calitate și bine întreținut. Lucrînd cu aceleași scule, coaforul se obișnuiește cu ele, cu mînuirea lor și realizează o muncă de calitate într-un timp mai scurt și cu un efort redus.

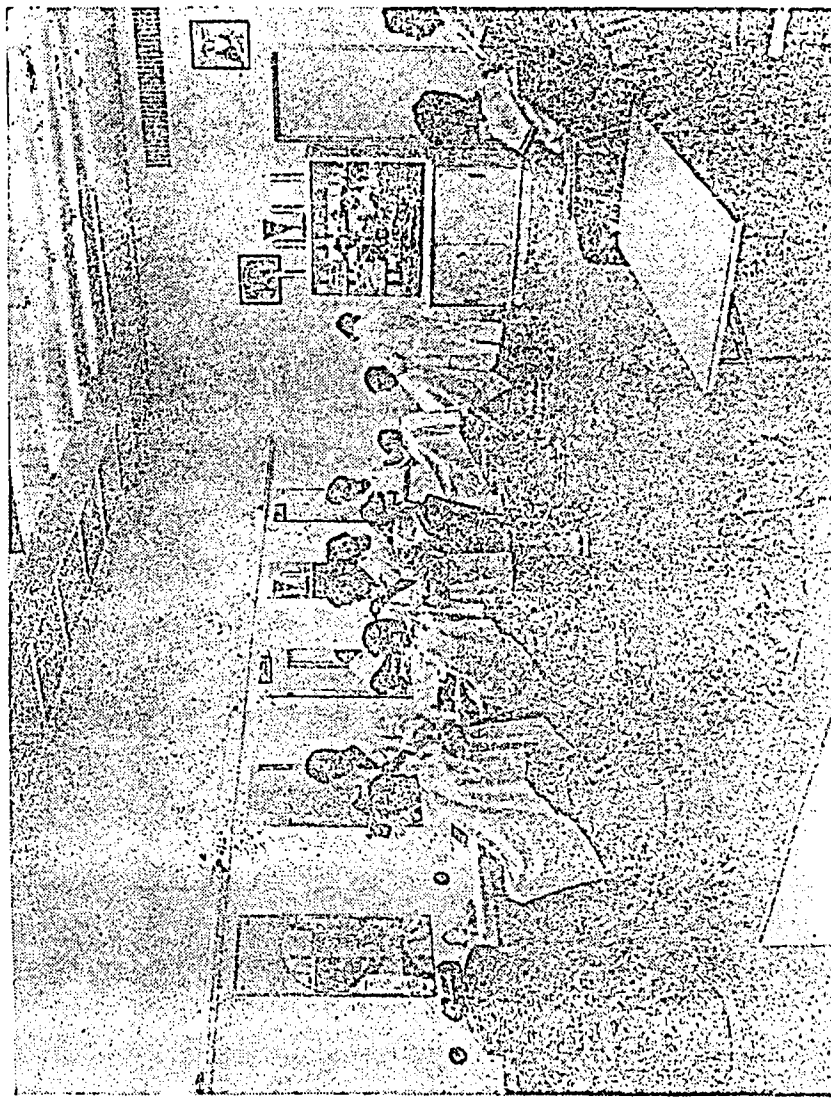

Fig. 33. Aspect dintr-un salon de frizerie.

Fig. 39. Aspect dintr-un salon de coafură.

Pentru desfășurarea în bune condiții a lucrului, salonul de coafură trebuie să fie aprovizionat conform cerințelor cu produsele și materialele necesare procesului de lucru.

4. Mobilierul necesar pentru salonul de coafură și frizerie

— *Oglinda* este un auxiliar prețios pentru frizer și coafor. Ea permite clientului și lucrătorului să-și controleze permanent munca pe tot parcursul executării unei lucrări, de exemplu a unei frizuri. Lucrătorul poate să adapteze mai ușor și corespunzător frizura sau coafura la fizionomia clientului, să-și dea seama în timp util de eventualele greșeli. De aceea oglinda trebuie să fie bine luminată și astfel așezată încît să încadreze perfect atît imaginea clientului sau clientei cît și a lucrătorului. În acest scop ea este montată pe perete, deasupra chiuvetei la 10 cm mai sus de nivelul acesteia (dacă este salon de frizerie) sau deasupra noptierei la salonul de coafură.

Nu este permis ca oglinda să aibă defecte care pot produce deformații de imagine, să fie murdară, prăfuită sau stropită. Oglinda trebuie să fie în permanență curată, pentru a reflecta cît mai bine orice amănunt.

— *Chiuveta* se folosește pentru spălatul feței după ras sau pentru spălatul părului. Ea este din faianță albă și are unul sau două robinete sau o baterie completă din metal nichelat pentru apă rece și apă caldă.

Chiuveta se sprijină pe două console (suporturi, brațe) de metal care sînt montate și fixate în zid; este prevăzută cu un sifon pentru scurgerea apei cu impuritățile rezultate. După fiecare întrebuințare, chiuveta se curăță și se spală de urmele de săpun sau de firele mărunte de păr.

După terminarea programului de lucru se recomandă spălarea și curățarea chiuvetei cu un praf de curățat special. De asemenea, robinetele trebuie frecate, pentru a-și recăpăta luciul caracteristic.

— *Noptiera* este confecționată din lemn, fiind prevăzută cu 2—3 sertare în care se păstrează lenjeria, materialele și uneltele.

Noptiera este așezată în partea dreaptă a locului de muncă, astfel încît să rămînă un spațiu liber de 0,80—1,00 m pînă la locul vecin, pentru a permite libertatea de mișcare a lucrătorilor.

Pe noptieră sînt așezate în ordine: dezinfectantele, pudriera cu pudră, apa de colonie, loțiunile de păr, briantina, alcoolul, ustensilele și un borcan cu vată tăiată bucăți, necesare la pudrarea feței după bărbierit, pentru aplicarea gulerului de vată, la ceafă sau pentru dezinfectare cu alcool.

— *Fotoliul de frizerie* confecționat din metal sau lemn se deosebește de fotoliile sau scaunele obișnuite, deoarece este mai înalt, fiind prevăzut cu spătar pentru sprijinirea capului clientului în timp ce se execută unele lucrări (bărbierit, masaj facial și aplicare de comprese).

În general se recomandă fotolii de metal prevăzute cu o pedală care permite ridicarea sau coborîrea acestuia la nivelul dorit de frizer și necesar pentru corecta executare a serviciului solicitat. De asemenea, prin ridicarea sau coborîrea fotoliului la nivelul potrivit, frizerul poate sta în poziția corectă, evitînd în timpul lucrului poziții dăunătoare corpului (încovoierea trupului care duce la deformarea coloanei vertebrale sau la spondiloză).

Pe spătarul fotoliului se aplică, pentru fiecare client, hîrtie curată, prevenindu-se transmiterea eventuală a unor boli contagioase.

— *Scaunele și canapelele de așteptare.* Salonul de frizerie sau de coafură, pe lîngă mobilierul strict necesar exercitării meseriei, trebuie să fie dotat și cu canapele și scaune de așteptare cît mai comode pentru clientelă. În ultimul timp aceste scaune și canapele sînt confecționate din metal sau lemn și sînt capitonate cu P.C.V. colorat în culori vii sau pastelate. Aceste scaune prezintă avantajul că se pot spăla ușor. La dotarea salonului cu mobilier se va ține seama de culoarea pereților, a pardoselii etc. și se vor alege scaune asortate din punct de vedere coloristic. Numărul lor este variabil, ținîndu-se seama de spațiul general al salonului astfel ca să nu se împiedice activitatea, precum și de afluxul de clientelă, căreia trebuie să i se creeze un climat de destindere în timpul așteptării.

— *Măsuțele de ziare și reviste.* În apropierea scaunelor și a canapelelor de așteptare este așezată de obicei și o măsuță confecționată din lemn lustruit pe care se află ziare și reviste cît mai recente.

— *Dulapul sanitar* este confecționat din lemn, fiind vopsit în alb. În el trebuie să se afle medicamente necesare, conform baremului oficial stabilit și afișat, și anume: pansamente, degete de cauciuc, leucoplast, alcool sanitar, antinevralgice, picături de Davilla, iod, apă oxigenată, săpun de toaletă și un prosop plușat. Aceste medicamente se folosesc atunci cînd este cazul.

De dulapul sanitar răspunde delegatul cu asigurări sociale din cadrul colectivului, care este îndrumat și instruit în acest sens.

— *Vitrina* are un rol deosebit de important în atragerea clientelei spre prestările de servicii ce se execută în salonul de frizerie sau de coafură. Ea trebuie să fie, în primul rînd, curată și aranjată în chip atrăgător, folosindu-se în acest scop fotografii cu tunsori și coafuri moderne, executate de preferință de lucrătorii salonului. De asemenea se pot expune panouri, grafice, ilustrînd diferite aspecte din timpul activității. Se pot expune lucrări din păr etc. Vitrina trebuie să fie bine iluminată și în timpul nopții.

Tot în scop publicitar, propagandistic se recomandă ca și pereții să fie decorați cu coafuri sau frizuri moderne înrămate sub geam.

— *Casa* este o mobilă specială, alcătuită dintr-un scaun și o măsuță ai căror pereți verticali sînt căptușiți cu panouri de lemn; este prevăzută și cu un sertar unde se depun banii încasați în cursul zilei de lucru.

— *Garderoba.* În salonul de frizerie sau de coafură se află, de asemenea, o garderobă specială pentru lucrători și o garderobă pentru clientelă, unde se depun hainele pe durata ședерii în unitate.

— *Magazia* poate fi de fapt o cameră, o boxă sau un dulap în care se depozitează materialele și rufăria necesară procesului de lucru pe o anumită perioadă de timp.

5. Lenjeria

Pentru exercitarea acestor meserii este necesar ca salonul de frizerie sau de coafură să fie dotat cu lenjeria necesară — de preferință albă — și care trebuie să fie întotdeauna foarte curată, în bună stare și în cantități suficiente ca să acopere nevoile tuturor lucrărilor ce se execută în salonul respectiv.

În genere, lenjeria pentru exercitarea acestor meserii constă din: prosoape, șervete etc., observîndu-se însă pentru fiecare ramură de activitate obiecte de lenjerie specifice.

— *Salonul de frizerie* trebuie să fie dotat cu: șervete de ras, mantale de tuns, prosop de șters capul, prosoape pentru comprese, colțar de legat părul.

Un salon de coafură trebuie să fie dotat cu: mantale de tuns, mantale cauciucate de protecție în timpul vopsirii părului și prosoape.

— Pentru pedichiură și manichiură sînt necesare: prosoape, șervete etc.

— *Halatul,* deși este un obiect de lenjerie personal, individual (o haină de protecție), pe care lucrătorul îl poartă numai în orele de program, trebuie să fie foarte curat și în bună stare. Halatul se schimbă cel puțin de două ori pe săptămînă.

Pentru prestigiul salonului și al lucrătorilor se recomandă ca halatele să aibă o croială modernă, să fie confecționate din șifon alb sau olandină în culori pastel.

Halatele sînt prevăzute cu 1—2 buzunare laterale și un buzunar mic pe piept, în partea stîngă. Halatele bărbătești sînt prevăzute și cu o gaică la spate.

— *Șervetul de ras* este de diferite dimensiuni, cea mai indicată fiind însă de 0,90×0,50 cm, deoarece protejează foarte bine hainele clientului și în același timp cuprinde întreaga suprafață a obrazului cînd este șters de apă după bărbierit.

— *Mantaua de tuns* sau mantaua de protecție este confecționată pentru saloanele de frizerie din pînză albă sau șifon; pentru saloanele de coafură se confecționează în ultimul timp din materiale colorate pastel sau imprimate și garnisite cu dantelă. Dimensiunile mantalei sînt mai mari, astfel ca să acopere clientul sau clienta cînd stă pe fotoliu și să-i protejeze de apă, fire de păr, sau de substanțele care se utilizează la diferite lucrări. Mantaua are o croială specială; una din laturi

este croită în semicerc, petrecîndu-se în jurul gîtului și legîndu-se cu două șireturi.

— *Mantaua pentru vopsire* este confecționată din cauciuc sau material plastic impermeabil, pentru a nu permite stropirea hainelor cu vopsea sau perhidrol.

— *Prosopul de șters capul* se utilizează după spălat sau frecții; este confecționat de predilecție din material plușat — cu desene în diferite culori, pentru a fi mai atrăgător, și are aceleași dimensiuni cu șervetul de ras.

— *Prosoapele pentru comprese* sînt confecționate din materiale plușate. Ele sînt ținute în timpul orelor de program în cazanul special de comprese, iar înainte de întrebuințare se răcesc la o temperatură suportabilă. După întrebuințare se împăturesc pe lungime, așezîndu-se din nou în cazan. Săptămînal trebuie să fie fierte și spălate, pentru a se îndepărta grăsimea depusă de la cremele de față întrebuințate.

— *Colțar de legat părul* — confecționat din pînză albă și avînd o formă triunghiulară; se utilizează aplicîndu-se peste păr, după spălat sau frecții cu loțiuni, pentru a fixa firele de păr.

— *Fileul* pentru legat părul se folosește la uscarea părului după spălat. Se confecționează din tul sau plasă avînd o formă triunghiulară.

B. CABINA DE PEDICHIURĂ

În incinta salonului de frizerie sau de coafură se amenajează un spațiu de circa 4—5 m², ferit de aglomerație și izolat de restul salonului, prin pereți de zid, prin paravane cochete sau prin draperii compacte. Acest spațiu constituie cabina de pedichiură (fig. 40), respectiv locul de muncă al pedichiuristului. Acest loc trebuie astfel amenajat și întreținut încît să fie permanent foarte curat. Nu sînt admise pe planșeu urme de săpun, apă și resturi de la unghiile tăiate sau impurități.

Iluminatul natural și artificial trebuie să fie foarte bun. În general se recomandă ca lumina să fie proiectată din stînga sau să cadă vertical deasupra piciorului clientului.

În interiorul cabinei se află taburetul de lucru al pedichiuristului, care are circa 25 cm înălțime, 1—2 scaune cu spătar și părți laterale pentru susținerea brațelor; 1—2 bazine din faianță prevăzute cu robinete și canal de scurgere; dacă este posibil se recomandă să fie alimentate cu apă caldă și apă rece; chiuvetă, oglindă, dulăpior acoperit cu cristal, avînd două sertare și două uși. În dulap se păstrează lenjeria necesară (prosoape, șervete, dezinfectante, pansamente); în sertar se păstrează trusa și materialele de lucru (lac, pastă, carmin) etc.

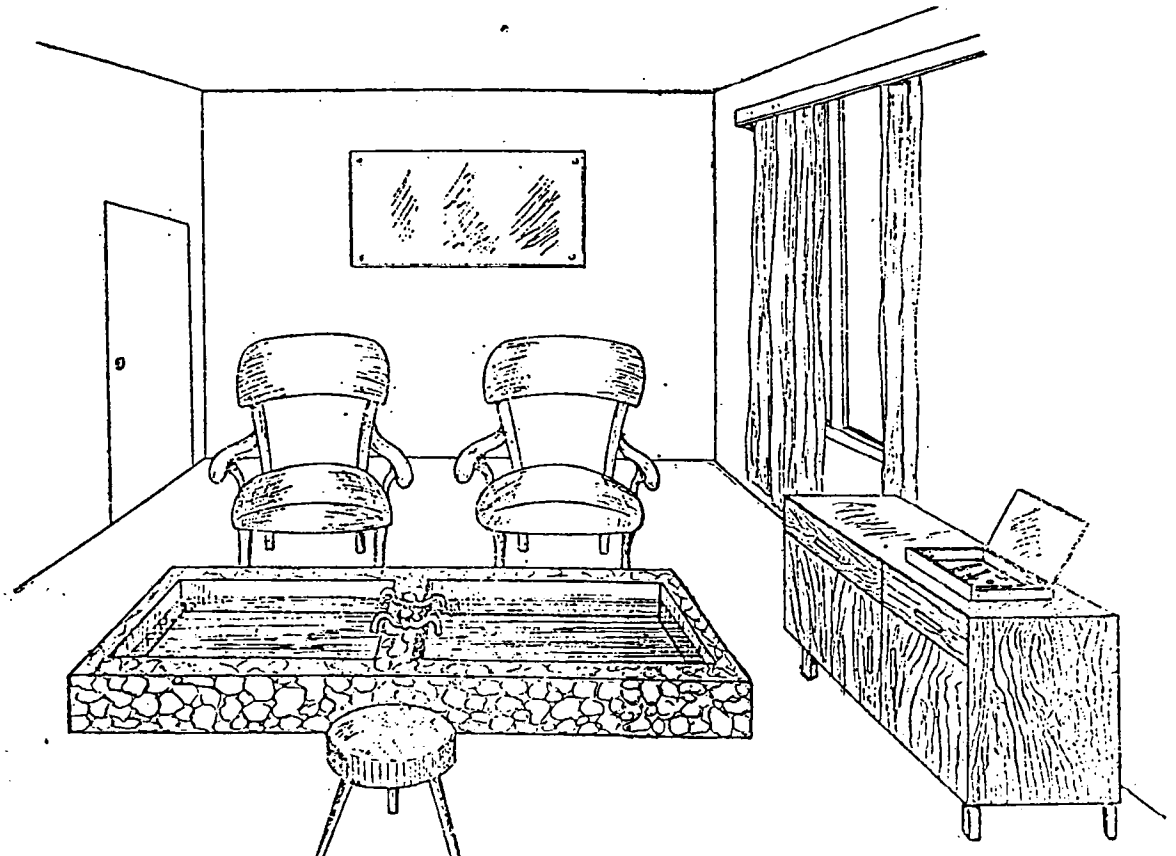

Fig. 40. Cabina de pedichiură.

Pe dulăpior sînt așezate în ordine, în cursul zilei de muncă, instrumentele, uneltele și materialele curente pentru lucru. Instrumentele trebuie să fie perfect sterilizate și în bună stare de funcționare.

Pentru executarea pedichiurii sînt necesare: lenjerie (halate, șervete și prosoape); materiale (dezinfectante, antibiotice), apă oxigenată, sulfamidă, pansamente sterile, fești, materiale anestezice (kelen și novocaină) care calmează durerile provocate de scoaterea unghiilor încarnate.

C. LOCUL DE MUNCĂ AL MANICHIURISTEI

Meseria de manichiurist se exercită în cadrul salonului de coafură sau frizerie. Pentru aceasta, locul de muncă este dotat cu o măsuță confecționată din lemn sau metal prevăzută cu un sertar încăpător care în interior va fi despărțit în trei compartimente pentru păstrarea instrumentelor, materialelor estetice, sanitare (dezinfectante) și altele.

Pentru menținerea în condiții igienice, măsuța va fi acoperită cu cristal. Tot ca mobilier mai sînt necesare două scaune: un scaun pentru manichiuristă și unul pentru client. Locul de muncă al manichiuristei este mobil, putînd fi plasat în funcție de necesități și de spațiu.

UNELTE, INSTRUMENTE ȘI APARATE

Pentru exercitarea meseriilor de frizer, coafor, pedichiurist sau manichiuristă se folosesc în timpul lucrului ustensile, instrumente și aparate anume concepute și construite pentru lucrarea respectivă. Fiecare din ele necesită, pe lîngă o manipulație atentă, respectarea anumitor reguli tehnice menite să asigure reușita lucrărilor solicitate de clientelă, precum și întreținerea lor în perfectă stare de curățenie și funcționare. După întrebuințare, instrumentele sau ustensilele care intră în contact direct cu epiderma și care în consecință pot transmite anumite boli sau microbi trebuie dezinfectate. În cazul în care se defectează sau se deteriorează un aparat sau o ustensilă, trebuie imediat date la reparat.

În principiu se recomandă ca lucrătorul, indiferent de ramura în care lucrează (coafură, pedichiură etc.), să aibă cel puțin două truse cu ustensile sau instrumente pentru a nu rămîne descoperit în timpul lucrului în cazul că i se strică unul din ele.

Numeroase ustensile, instrumente și aparate sînt proprietate personală a lucrătorului respectiv și într-o mare măsură preocuparea pentru a avea o trusă cît mai completă și cît mai modernă reflectă dragostea pentru meserie și nivelul de pregătire al lucrătorului.

1. Unelte, instrumente și aparate necesare pentru frizerie și coafură

a. Briciul. Se întrebuințează la executarea bărbieritului feței și capului, a tunsorilor plastice, la executarea anumitor faze de operații la tunsori și la lucrările de mustăți sau bărbi. Briciul este folosit și de unii coafori care execută cu ajutorul său anumite tunsori moderne.

Briciul (fig. 41, *a*) este alcătuit din două părți : lama *1* și mînerul *2*. Lungimea și grosimea briciului diferă de la un tip la altul, așa cum diferă și raportul dintre lățimea și grosimea lamei. Lama *1* a briciului executată din oțel fin are o parte tăioasă, tăișul briciului, și o parte neascuțită, muchia briciului. Linia tăișului este în aparență dreaptă ; privită la microscop însă se observă că este dințată, semănînd cu pînza de fierăstrău. Dinții foarte fini și bine ascuțiți permit tăierea cu ușurință a părului.

Mînerul *2* al briciului este confecționat din lemn, os, celuloid, ebonită, metal, material plastic, sidef și chiar din argint. El servește la mînuirea briciului și la apărarea tăișului lamei, cînd nu se folosește. De aceea este prevăzut cu un șanț (fentă) adînc, în care intră lama. Lama este fixată de mîner printr-un șurub *3*, fapt care o face să fie mobilă.

În prezent se fabrică brice a căror lamă au suprafața concavă, ceea ce ușurează ascuțirea tăișului, deoarece suprafața laterală concavă nu atinge în toată lățimea ei cureaua sau piatra de ascuțit, ci este apărată de muchie. Ascuțitul nu cere un efort sau consum de energie mare pentru că tăișul, fiind subțire, se îndoaie și astfel lama aderă perfect pe curea sau pe piatră.

Calitatea briciului se stabilește făcînd să vibreze lama în dreptul tăișului. Se aleg bricele care au un sunet mai subțire. Trebuie știut că, cu cît suprafețele laterale ale lamei sînt mai concave, cu atît sunetul este mai subțire și, în consecință, la briciul cu lamă avînd suprafețele laterale concave, partea cea mai subțire nu se află pe marginea tăișului, ci în mijlocul lamei.

Briciul este una din uneltele care cere o deosebită îngrijire, prin care să se asigure totdeauna un tăiș perfect. După fiecare întrebuințare se

dezinfectează, se șterge ca să nu rămînă umed și se închide, avînd grijă ca tăișul lamei să nu se izbească de mîner și să se producă crestături, ci să alunece în șanțul special. Tăișul briciului se poate deteriora și în cazul cînd nu este ascuțit în bune condiții.

Pentru executarea tunsorilor moderne pentru femei se folosește și briciul cu lamă (fig. 14, *b*).

b. Curcaua și piatra de ascuțit briciul. După întrebuințare, dinții mici ai lamei briciului se îndoiesc în ambele părți și briciul nu mai este bun decît dacă se ascute.

Această operație se execută de către frizer pe parcursul lucrului de cîte ori este necesar. În general, înainte de a începe un bărbierit sau o tunsoare se ascute, „se trage" briciul pe pînză și curea sau pe piatră de ascuțit.

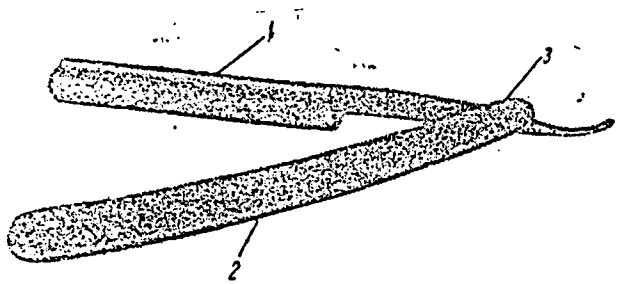

a

Fig. 41. Briciul:
pentru bărbierit și tuns; b — pentru executarea tunsorilor moderne (brici sau lamă).

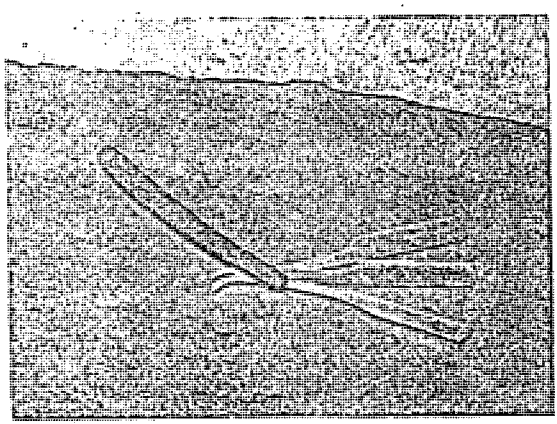

b

Cureaua de ascuțit briciul este confecționată din piele sau din pînză de in; cea mai bună este cureaua de iuft obținută din piele de cal. Pentru a avea o durabilitate mai mare, pielea de iuft este tratată cu un ulei special, din care cauză are și un miros caracteristic. Cu cît cureaua este mai bine îngrijită, cu atît permite o ascuțire mai bună și mai rapidă a briciului.

Curelele sînt de două feluri, unele sînt atîrnate de un cîrlig, altele montate pe un postament de lemn, fiind denumite curele de mînă. De asemenea sînt și curele duble, avînd o parte simplă și cealaltă special, pentru pastă.

Pasta cu care se unge cureaua este formată din șmirghel fin preparat cu ulei. Cu această pastă se înlocuiește în mare măsură piatra de ascuțit brice.

Curelele duble sînt fixate pe o placă de lemn, dreptunghiulară, prevăzută cu mîner.

În timpul utilizării cureaua trebuie să fie perfect întinsă, pentru ca tăișul lamei să nu se îndoaie.

Ascuțirea (trasul) briciului pe curea (fig. 42, *a*) se face în lungimea curelei, briciul fiind cu muchia înainte și lama bine alipită de curea.

Piatra de ascuțit brice. Pentru a menține tăișul lamei, este necesar ca briciul să fie ascuțit pe o piatră din timp în timp după o întrebuințare mai îndelungată.

Piatra de ascuțit briciul este de două feluri: naturală și artificială, cea mai bună fiind însă piatra naturală. Ea este de formă dreptunghiulară, fiind colorată pe o față în gălbui și pe alta în negru-maro. Datorită faptului că este destul de rară se întrebuințează și pietre artificiale produse prin presarea nisipului foarte fin, în forme dreptunghiulare. Deoarece granulele de nisip atacă briciul, ascuțirea briciului necesită foarte multă atenție. De aceea, înainte de întrebuințare, piatra se spală și se freacă cu spumă de mare, ca să se îndepărteze urmele de grăsime rămase de la săpun care strică briciul și apoi se șterge cu o cîrpă.

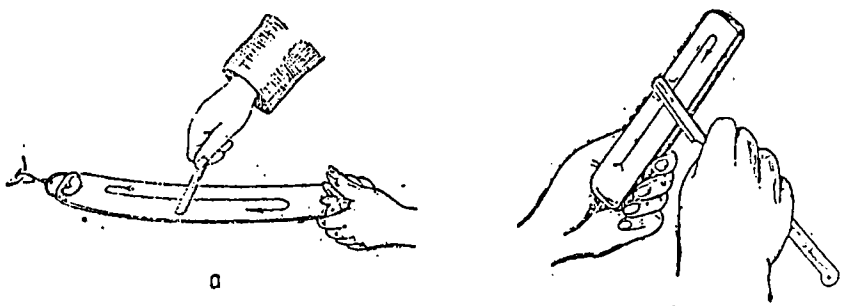

a *b*

Fig. 42. Ascuțirea briciului:
a — pe curea; *b* — pe piatră.

Briciul se ascute pe o piatră în sens contrar ascuțirii pe ourea; el este împins cu tăișul înainte, lama fiind alipită însă de piatră (fig. 42, *b*). Dacă piatra s-a scobit la mijloc datorită întrebuințării îndelungate, se netezește din nou, șlefuindu-se.

c. **Pieptenele.** Este o unealtă importantă pentru frizer și coafor. Se utilizează înainte de spălatul părului, înainte de a executa o tunsoare pentru a descurca șuvițele și firele de păr, asigurîndu-se astfel reușita deplină a acestor operații, în timpul executării tunsorii și la finisarea, la pieptănarea frizurii sau coafurii.

Pieptenele este confecționat din os, corn, celuloid, material plastic etc.

În prezent există foarte multe modele de piepteni, cu mîner sau fără mîner, cu dinți deși sau numai cu dinți rari, fiecare servind unei anumite operații: De exemplu, cu pieptenele cu mîner se piaptănă părul lung, aspru și foarte creț; pieptenele cu coadă se folosește mai ales la montarea părului pe bigudiuri și la pieptănarea coafurii.

Un pieptene bun trebuie să îndeplinească următoarele cerințe: să aibă suprafața netedă, dinții să nu fie tăioși și ascuțiți, să nu electrizeze părul și să nu se înmoaie la căldură. Înainte de utilizarea unui pieptene cu dinți mai ascuțiți este bine ca acesta să fie frecat pe o bucată de scîndură de brad sau pe o bucată de glaspapir.

În timpul mînuirii, pieptenele se ține strîns în mînă, fără însă a se apăsa pe pielea capului.

După întrebuințare, pieptenele se dezinfectează și se perie de părul mărunțit, de mătreață etc. De asemenea se spală în leșie de săpun cu apă rece, periindu-se dinții cu o perie aspră. Nu se utilizează apă fierbinte, deoarece pieptenele de corn se îndoaie și crapă, iar cel de ebonită se îndoaie și se deformează.

d. **Foarfecele.** Folosirea foarfecelor în diferite scopuri a dus la apariția a numeroase tipuri care, deși au elemente comune (lamele *1*, mînerul de susținere *2* și articulația *3*) (fig. 43, *a*), se diferențiază prin construcție, formă și dimensiune. Ele corespund perfect numai scopului pentru care au fost concepute (foarfecele de tăiat pielițele, foarfecele de tuns părul sau de filat etc.).

Foarfecele de tuns părul se deosebește de celelalte foarfece în ceea ce privește forma și șlefuirea, întrucît părul opune mult mai multă rezistență la tăiere decît alte materiale și alunecă în fața unghiului de tăiere.

O dată cu extinderea tunsorilor pe păr scurt au apărut modele diferite de foarfece: mai lungi, mai subțiri, cu o lamă cu tăișul drept și altă lamă cu tăișul crestat ca un fierăstrău (fig. 43, *b*), sau foarfece cu ambele tăișuri crestate (numite foarfece de filat părul).

Cu foarfecele de filat se taie numai surplusul de păr. Tăișul zimțat reține părul de prisos, desimea excedentară. Foarfecele de filat este mai scurt și are vîrful rotunjit, nu ascuțit.

După întrebuințare, foarfecele vor fi curățate de păr, uscate pentru a nu rugini, iar din cînd în cînd se vor unge la articulații cu cîteva picături de ulei.

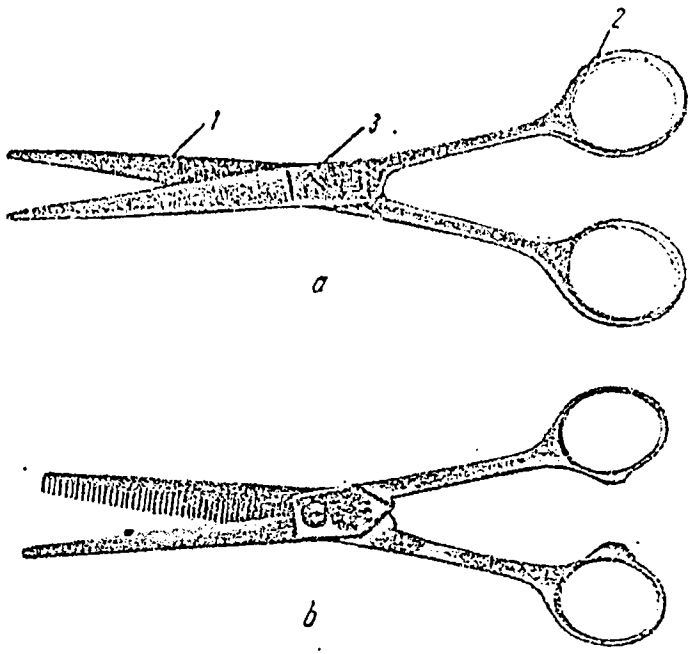

Fig. 43. Foarfecele :
a — obișnuită; *b* — pentru filat părul.

De asemenea se recomandă dezinfectarea cît mai frecventă a foarfecelor prin înmuierea lor în alcool sau prin ștergerea lor cu un tampon de vată înmuiat în alcool.

e. **Peria pentru cap.** Pentru lucrările de frizerie și coafură se întrebuințează în mod curent peria. Sînt perii cu coadă care se utilizează la pieptănatul părului și perii fără coadă ce se folosesc la periatul și curățatul părului (fig. 44).

Periile se confecționează din păr de porc (sînt cele mai bune), din fibre vegetale și din materiale plastice. Părul periilor este montat pe o placă de lemn dublată de un capac de lemn, metal, celuloid etc. Părul periilor poate fi mai scurt sau mai lung, tăiat drept sau bombat, fapt ce permite utilizarea diferențiată a periilor în funcție de caracteristicile lucrării care trebuie executată, asigurîndu-se prin aceasta un randament sporit și o calitate superioară.

Astfel, la perierea părului, pentru dezlipirea mătreții se va alege o perie cu păr scurt și aspru ; pentru pieptănat se alege o perie cu păr mai lung și tăiat bombat, pentru un păr vătămat se alege o perie cu fir de păr moale ș.a.m.d.

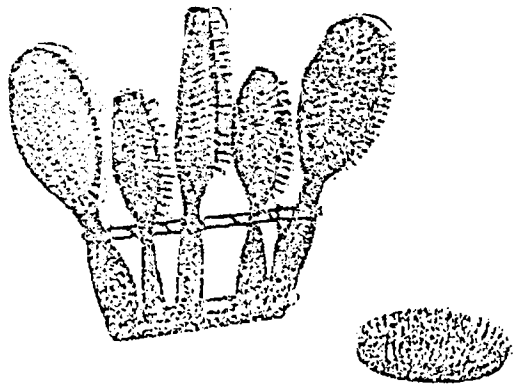

Fig. 44. Tipuri de perii pentru cap.

Peria se manevrează în mod diferit la pieptănat față de periatul propriu-zis al părului.

Periile se păstrează într-o perfectă stare de curățenie. Se spală din cînd în cînd în apă cu leșie de săpun sau în benzină. Se afundă de mai multe ori în lichid, ținînd peria cu părul în jos. Nu este permis ca peria să rămînă în lichid pînă se îndepărtează impuritățile, sebumul și praful pentru că se înmoaie și totodată se strică aspectul capacului dacă este de lemn lustruit. Tot din această cauză nu este permisă spălarea periilor în soluții detergente puternice, în soluții chimice sau cu sodă caustică.

După ce s-a curățat peria de impurități, se clătește cu apă curată și puțin călduță, și se usucă cu părul în jos, pe un prosop plușat. Periile nu se usucă la soare sau lîngă o sursă puternică de căldură (sobe, calorifer), deoarece se deteriorează mai ales cele cu capac de lemn.

f. **Peria de scuturat părul mărunt,** căzut de la tuns, este confecționată din păr foarte moale și foarte lung, montat pe o bucată subțire și lungă de lemn sau metal. Este prevăzută cu un mîner pentru a fi mai ușor manevrată. Se întreține în același mod ca celelalte perii.

g. **Pensula de ras** se folosește la săpunitul bărbii sau a pielii capului în vederea executării bărbieritului.

Este confecționată din păr lung și moale, de porc sau bursuc, fixat pe un mîner care poate fi din lemn, metal, celuloid, corn sau material plastic.

La unele pensule de ras, părul legat într-un mănunchi și fixat în lemn este strîns cu un inel de metal nichelat, pentru a-i conferi o durabilitate mai mare.

Pensula trebuie spălată și dezinfectată după fiecare întrebuințare și apoi uscată. Se recomandă ca frizerul să aibă cîteva pensule, astfel încît să folosească la fiecare client altă pensulă bine dezinfectată.

h. **Pudriera** este un recipient din material plastic, metal sau sticlă, prevăzut cu un capac și în care se păstrează în condiții igienice pudra ce se folosește pe parcursul lucrărilor de frizerie și coafură. Pudriera poate fi rotundă, ovală, pătrată, de dimensiuni diferite.

i. **Borcanul** cu dezinfectant este tot un recipient, fie din sticlă, fie din porțelan, metal sau material plastic, avînd forme și dimensiuni variate. În el se păstrează dezinfectante ca: fenol, septol, cloramină etc.

j. **Savoniera**, confecționată în diferite modele și culori, se utilizează în timpul executării bărbieritului. Este un vas de metal, sticlă sau material plastic care se așază pe chiuvetă și în care se pune apă caldă pentru bărbierit. Savoniera se spală după fiecare întrebuințare; în cazul în care este din metal se curăță zilnic cu un praf de curățat, pentru a se îndepărta depunerile de impurități, săpun, păr etc.

k. **Stropitorul** de păr se confecționează din metal, sticlă sau material plastic și se utilizează la udatul părului. El este așezat pe noptieră, în rînd cu pudriera, borcanul de dezinfectante etc.

l. **Cazanul de comprese** este confecționat după un anumit tip și poate fi de două feluri: cu încălzire electrică, cu încălzire cu gaze (aragaz).

Cazanul de comprese este prevăzut cu capac și mîner, iar în interior cu o placă de marmură cu orificii pe care sînt așezate compresele ce se utilizează la îngrijirea feței. Placa de marmură este montată la jumătatea înălțimii cazanului; sub placă se găsește apa fierbinte al cărei abur iese prin orificii, umezește și încălzește compresele.

Placa de marmură se poate înlocui cu un grătar de metal din duraluminiu. Acesta prezintă însă inconvenientul că după un timp ruginește și pătează compresele. Totodată, compresele care se umezesc prea tare trebuie să fie stoarse de apă, iar aceasta fiind foarte fierbinte poate provoca arsuri lucrătorului care întrebuințează compresele.

m. **Mașina de tuns** se folosește la executarea tunsorilor. Concomitent permite și tăierea părului la lungimi diferite și în mod egal. Cu ajutorul mașinii de tuns se poate tăia părul la mai multe lungimi 1/20, 1/10, 1/4, 1/2, 1, 2, 3, 5 și 7 milimetri. Aceste lungimi se pot obține folosind aceeași mașină, căreia i se atașează o placă de tuns corespunzătoare pentru lungimea dorită.

Mașinile de tuns pot fi acționate manual sau electric.

— Mașina de tuns manuală (fig. 45, *a*) se compune din două brațe *1* și *2* și două plăci dințate *3*, executate din oțel foarte fin. Acestea sînt prinse una de alta printr-un șurub *4*. Pentru o cît mai bună întreținere, mașina de tuns se unge cu ulei fin și se curăță de părul mărunt care se depozitează în interior îngreunînd buna sa funcționare. Se păstrează în stare uscată și la loc ferit de umezeală.

— Mașina de tuns electrică (fig. 45, *b*) asigură o mînuire mai ușoară și mai rapidă. Se cunosc două tipuri de mașini de tuns electrice: unele cu motorul despărțit de mîner, altele cu motorul *1* în mîner.

La primul model, motorul electric este montat, de obicei, pe un cablu de sîrmă în așa fel încît raza de lucru este foarte întinsă, ea putînd fi folosită la toate locurile de muncă. Și la aceste mașini plăcile pentru tăierea părului pot fi schimbate.

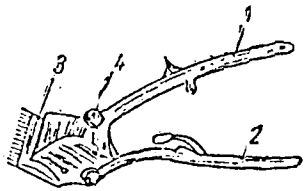

a

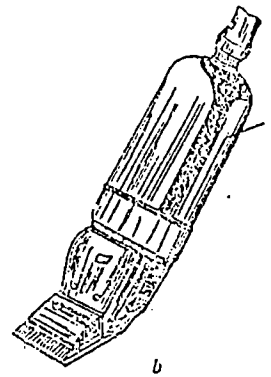

b

Fig. 45. Maşina de tuns:
a — manuală; b — electrică.

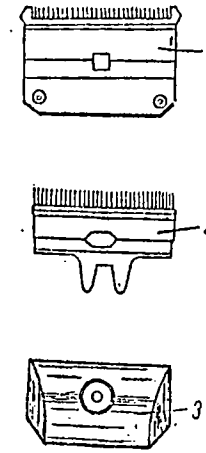

Fig. 46. Părţile componente ale maşinii de tuns:
1 — capetele de tăiere; 2 — lama superioară; 3 — lama inferioară.

În prezent se folosesc frecvent maşinile de tuns cu motorul în mîner, care datorită faptului că nu au un centru de lucru fix, permit folosirea şi punerea în mişcare la orice loc de muncă unde se găseşte o priză electrică.

Maşina elctrică de tuns este prevăzută cu capete de tăiere *1* (fig. 46) de diferite mărimi. Acestea sînt formate din carcasă şi două plăci dinţate fixate pe carcasă printr-un ax şi o piuliţă. Lama superioară *2* este mobilă, iar lama inferioară *3* este fixă. Între aceste lame, datorită dinţilor care seamănă cu un pieptene, trebuie să existe un joc care să permită alunecarea lamei mobile.

Cînd lamele sînt prea strînse de carcasă, împiedică tăierea părului, iar cînd sînt strînse insuficient, rup părul.

Pentru ca maşina să taie bine, este necesar ca după folosire, capetele de tăiere să se demonteze, să se cureţe, iar înainte de asamblare se vor unge cu vaselină.

Cea mai mică lovitură duce la ruperea dinţilor.

Motorul maşinii de tuns trebuie ţinut mereu în observaţie, fiind dat la reparat la cel mai mic defect. Reparaţia va fi efectuată de un lucrător de specialitate.

Se interzice cu desăvîrşire mînuirea cu mîna udă, deoarece poate da naştere la accidente grave.

n. **Fön de uscat părul.** Fönul este un aparat electric, modern, folosit la uscarea părului după spălare (fig. 47, *a*) sau frecţionarea sa cu loţiuni, precum şi la obţinerea unor modele de frizuri sau coafuri moderne bazate mai ales pe onduleuri (fig. 47, *b*).

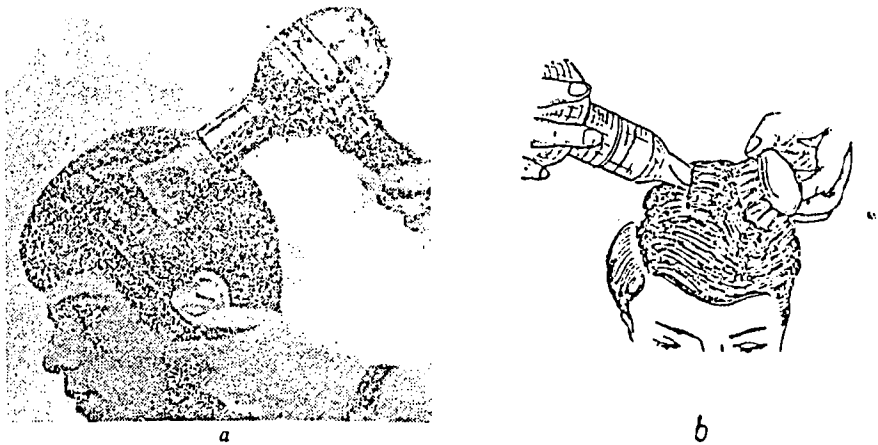

a *b*

Fig. 47. Mînuirea fönului :
a — pentru uscarea părului; *b* — pentru obținerea ondulelor.

Fönurile noi cunoscute sînt de două feluri :

— rotunde în formă de melc, confecționate din metal (sînt mai greu de manevrat) ;

— fönuri de formă cilindrică construite din material plastic. Acestea sînt mai ușor de manevrat, fiind dotate cu mai multe piese (mufă, pieptene, perie) care, pe lîngă faptul că ușurează munca, permit executarea unor lucrări deosebit de moderne sau pretențioase (conturate, fixate, cu ondule etc.).

Fönul este acționat electric, fiind prevăzut cu un motoraș. Căldura produsă de motor se degajă printr-un orificiu aplatizat care se află la unul din capetele cilindrului. La celălalt capăt se află mînerul, cablul cu ștecherul care se introduce în priză.

Fönul se manevrează în sens invers sensului pe care o are ondulația frizurii urmărită, deoarece jetul de aer cald împinge părul, îl usucă și îi imprimă mișcarea în această direcție.

Deși fönul este prevăzut cu mîner izolator, se interzice manipularea cu mîna udă. La cea mai mică defecțiune trebuie trimis la atelierul de reparații.

o. **Aparate electrice de masaj.** Se întrebuințează pentru masajul facial, după bărbierit, pentru îngrijirea părului și pentru masajul corporal. Se cunosc mai multe tipuri de aparate de masaj : „Penetrator", „Sonax Vibro-Maso" etc.

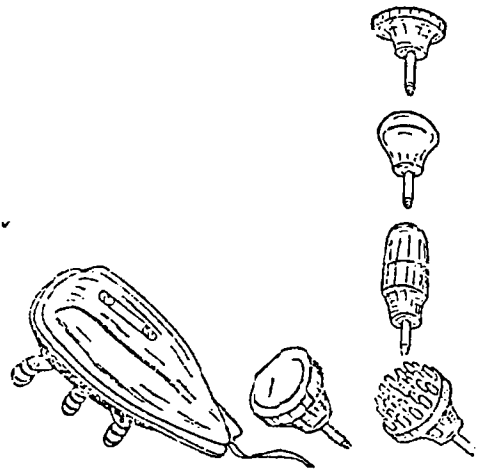

Fig. 48. Aparatul de masaj.

Aparatul (fig. 48) este prevăzut cu mai multe piese de diferite forme, fiind atașabile; se utilizează de la caz la caz pe diferite porțiuni ale capului și corpului. Piesa în formă de ciupercă se întrebuințează pentru masajul facial, piesa în formă de perie circulară pentru masajul pielii capului. Aparatul cu piesa corespunzătoare operației dorite se plimbă timp de cîteva minute pe porțiunea care trebuie masată, efectuîndu-se mișcări circulare, ușoare, fără a se apăsa puternic pe piele. Dacă cel căruia i se face masajul are o senzație neplăcută ori dureroasă, acesta se întrerupe.

După întrebuințare, aparatul este imediat deconectat de la curentul electric. În cazul cînd aparatul nu prezintă siguranță necesară în funcționare, va fi dat la reparat. Reparația se efectuează numai de un lucrător specializat.

În general, la orice aparat de masaj electric se va evita atingerea părților metalice, mai ales cînd mîinile sînt umede.

p. **Pulverizatorul** este un mic aparat compus dintr-un recipient de sticlă sau material plastic și o pompă de cauciuc, care proiectează în particule fine substanța ce fixează coafura sau frizura. În timpul lucrului, pulverizatorul se ține la circa 25—30 cm distanță de păr.

În timpul pulverizării se atrage atenția clientului să închidă ochii și, în general, se evită proiectarea particulelor de lac pe obraz, nas și ochi, pentru a nu produce iritații la nivelul pielii.

În prezent se folosește un nou model de pulverizator mai perfecționat: *pulverizatorul tip Spray*. Are formă cilindrică, este confecționat din metal sau material plastic și conține îmbuteliat și gaz de presiune. Este prevăzut cu un dispozitiv special care prin apăsare proiectează lacul fixativ într-o pulbere foarte fină, fapt pentru care este superior celorlalte tipuri de pulverizatoare, deoarece coafura sau frizura sînt ușor apretate, fixate, fără să fie încărcate și nici lipicioase.

r. **Lama de tuns.** Pentru a asigura un tuns corespunzător modern, este necesar să se întrebuințeze briciul sau aparatul cu lama de tuns.

Aparatul cu lama de tuns (fig. 49) a luat locul foarfecelor de filat. Cu ajutorul acestuia se poate tunde și fila părul în bune condiții. Lama de tuns are un mîner *1*, iar la capătul opus se află o porțiune mai plată,

Fig. 49. Lama de tuns.

Fig. 50. Fierul de ondulat părul.

ceva mai lată decît lama. Pe această porțiune plată, se află trei ridicături în formă de cuie și aici se introduce lama. Peste ele se atașează porțiunea acoperitoare care este de aceeași dimensiune și formă ca porțiunea plată de la capătul mînerului.

Se înșurubează pentru ca lama să fie fixă. Cele două prăsele au niște dințișori *2* (ca forfecele de filat) care asigură perfect filatul părului și totodată tăierea lungimilor de păr. Tunderea cu lama este avantajoasă, deoarece asigură o bună calitate fără a provoca accidente de tăiere.

Dacă se întrebuințează pentru tuns, lama, pentru unificarea firelor de păr se va întrebuința și foarfecele.

s. **Fier de ondulat părul.** Este de două feluri : fier de coafat normal care se încălzește la flacără și fier de ondulat părul acționat electric (Babyliss). Fierul de ondulat (fig. 50) este compus din două brațe, brațul *1* are formă tubulară, iar brațul *2* este scobit, astfel încît se îmbucă cu brațul *1*.

ș. **Casca electrică** (fig. 51) servește la uscatul părului. Sînt mai multe modele, dar la toate se poate regla temperatura, datorită unui regulator special.

Casca *1* este montată pe un picior metalic de susținere 2 care se poate regla la înălțimea corespunzătoare clientei. Casca *1* are o formă conică, ușor înclinată, tocmai pentru a permite uscarea perfectă a părului pe toată suprafața capului.

t. **Bigudiurile** sînt obiecte de formă cilindrică, avînd dimensiuni diferite (între 3—8 cm lungime și 1—5 cm diametru). Se utilizează la rularea părului pentru obținerea ondulației și a coafurii. Cînd se urmărește obținerea unei ondulații mai vaporoase, se utilizează bigudiuri cu diametrul mare, iar cînd se urmărește ondulația strînsă, se folosesc bigudiuri subțiri. Bigudiurile sînt de două feluri :

— bigudiuri pentru ondulație cu apă (fg. 52), confecționate din material plastic sau metal ;

— bigudiuri pentru ondulație permanentă (fig. 53), din lemn și ebonită, pentru ondulația permanentă rece, și din lemn sau metal, pentru ondulația permanentă caldă.

ț. **Aparate pentru ondulația permanentă caldă.** Acestea sînt de două feluri : direct (Wella și Mayer) și indirect.

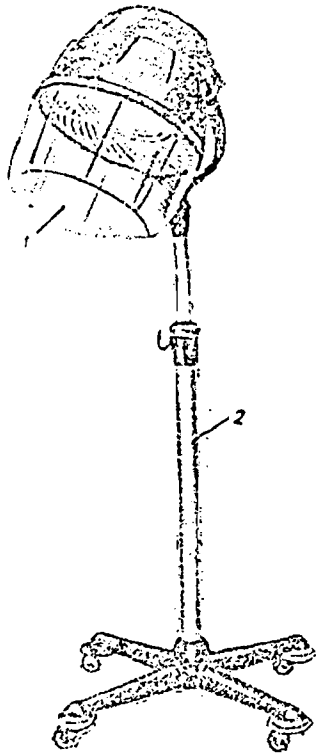

Fig. 51. Casca electrică.

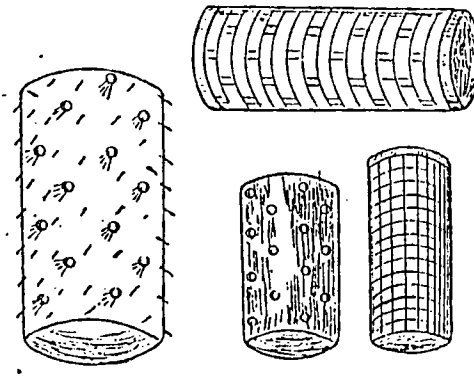

Fig. 52. Bigudiuri.

Fig. 53. Bigudiuri pentru ondulaţii permanente.

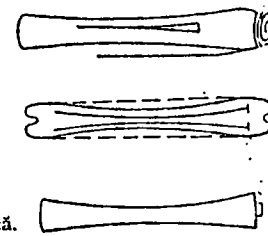

La aparatul direct (aparatul Mayer), încălzirea clamelor se produce în interiorul aparatului care este prevăzut cu o rezistenţă electrică. La aparatul Wella rezistenţa electrică este fixată în mijlocul bigudiului, iar în părţile laterale se ataşează cîte o fişă ce permite transmiterea curentului. Aparatele de diferite modele sînt prevăzute cu ceas care indică durata pentru ondulaţie; unele sînt amplasate pe patru picioare metalice, altele sînt portative şi se pot muta din loc. În prezent aceste aparate se folosesc mai puţin, deoarece se tinde la răspîndirea ondulaţiei permanente reci care protejează părul şi uşurează munca coaforului.

La aparatul indirect, spre deosebire de celelalte tipuri de aparate, clamele se încălzesc direct la flacăra de aragaz sau gaz metan sau pe ţevi încălzite electric special construite pentru acest scop.

u. Scafa (fig. 54) servește la spălatul părului susținînd capul clientului. Este din metal sau material plastic. Are un picior lung 1 pe care se poate regla înălțimea scafei 2.

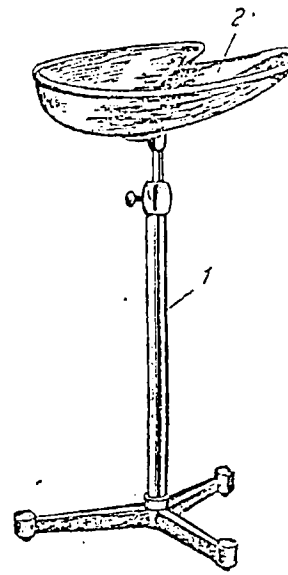

Fig. 54. Scafa pentru spălarea părului.

2. Uneltele și instrumentele necesare pentru pedichiură

Uneltele și instrumentele necesare pedichiurii se confecționează din oțel de cea mai bună calitate. Aceste instrumente sînt inoxidabile.

În prezent, pentru executarea pedichiurii se folosesc și instrumente acționate electric; la noi în țară pedichiura se execută cu instrumente manuale (fig. 55 *a-d*). Ele se grupează după formă și destinație în mai multe categorii, după cum urmează: foarfece nr. 1 și 2 de diferite dimensiuni; clește (mic și mare); pilă; bisturiuri nr.1, 2, 3, 4, 5; chiurete nr. 2 și 3; rozete; lance sau săgeată; cuțit-dăltiță.

a. **Foarfecele.** Foarfecele nr. 1 (numit și forfecuță) se caracterizează prin brațe fine, lame de tăiere subțiri și ușor curbate (fig. 55, *a*). Se folosește la tăierea pieliței din șanțul periunghial.

Foarfecele nr. 2 este de format mic, are lamele de tăiere ascuțite și drepte (necurbate). Se utilizează la tăierea straturilor cornoase de la extremitatea exterioară (vîrful) a falangei.

b. **Cleștii** (fig. 55 b). Cleștele mare este compus din două brațe puternice, unul din ele fiind prevăzut cu un suport de sprijin *1* care asigură stabilitate și precizia mîinii în timpul manevrării; capetele de tăiere *2* seamănă cu capetele de prins ale cleștelui patent. Se folosesc la tăierea unghiilor și la scoaterea colțurilor foarte mari.

Cleștele mic este asemănător ca formă cu cleștele mare, dar cu dimensiuni mai reduse; se folosește pentru scoaterea colțurilor foarte mici ale unghiilor, precum și pentru scoaterea și curățarea bătăturilor de sub colțurile unghiilor încarnate.

c. **Pila** (fig. 55, c) este o lamă de oțel prevăzută pe ambele suprafețe cu striații foarte fine și ascuțite. Se utilizează la pilirea unghiilor, la formarea și finisarea unghiilor în operația de scurtare.

d. **Bisturiul** (fig 55, d) este format dintr-un mîner de care se fixează lama; aceasta este ușor scobită (concavă) pe una din fețe și ascuțită la vîrf. Bisturiurile au mai multe mărimi, fiecare mărime fiind indicată printr-un număr și folosindu-se anumite operații.

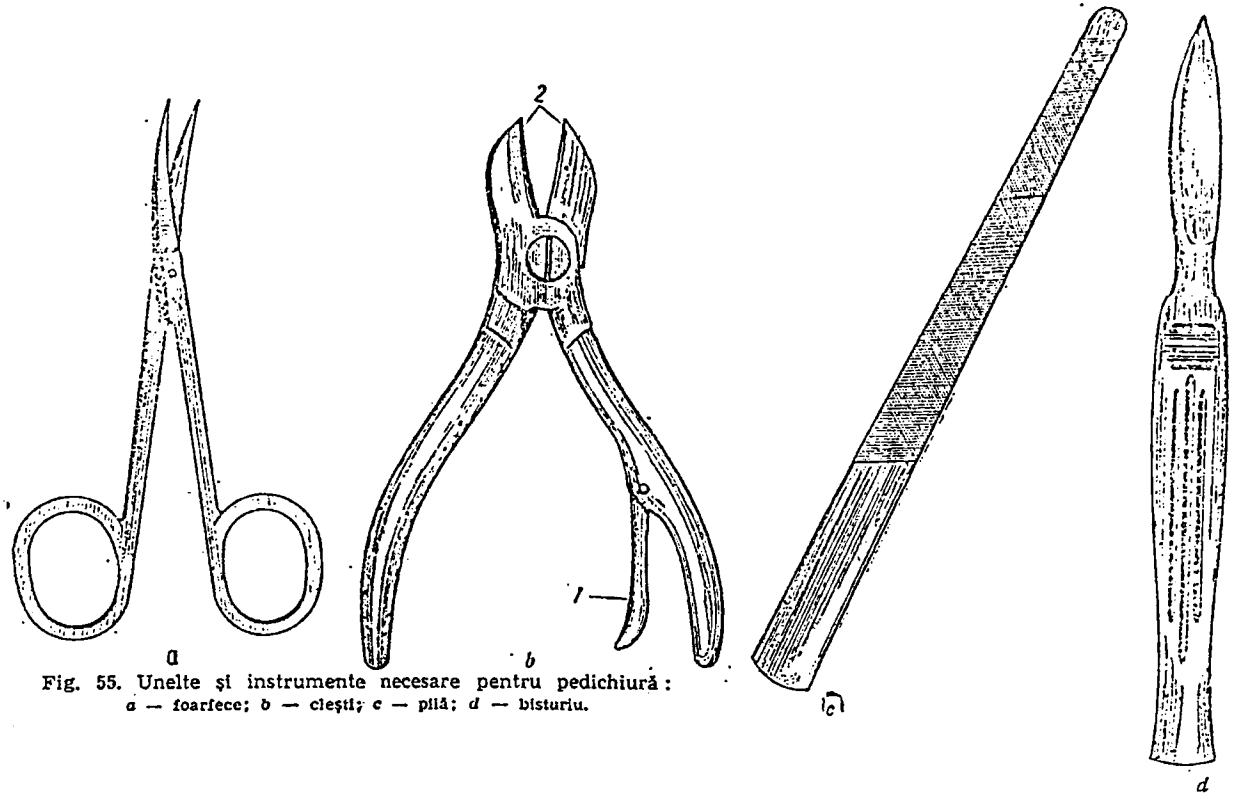

Fig. 55. Unelte şi instrumente necesare pentru pedichiură:
a — foarfece; *b* — cleşti; *c* — pilă; *d* — bisturiu.

— Bisturiul nr. 1 se folosește la tăierea straturilor cornoase de pe falange.

— Bisturiul nr. 2 are lama mai mare, se folosește numai la tăierea straturilor cornoase de pe talpa piciorului.

— Bisturiul nr. 3 are lama mare mai lată, se folosește numai pentru tăierea straturilor cornoase de pe călcîi.

— Bisturiul nr. 4 are lama asemănătoare ca formă și dimensiune cu cea a bisturiului nr. 1. Este un bisturiu de rezervă ce se folosește numai în cazul în care unul din bisturiile nr. 1, 2 sau 3 s-au defectat.

— Bisturiul nr. 5 are lama dreaptă și asemănătoare cu a unui cuțit ascuțit la vîrf; este denumit și bisturiul de subțiat unghia, deoarece se folosește la tăierea și îndreptarea unghiilor defectuos crescute ori îngroșate, fie din cauza unor ciuperci, fie deformate în urma unui traumatism (lovire).

e. **Cuțitul-dăltiță** este tot un bisturiu prevăzut cu o lamă de tăiere deosebită. Seamănă ca formă cu lama unui cuțit al cărui vîrf este asemănător cu o dăltiță (de unde și denumirea). Se utilizează la scoaterea colțurilor foarte mari la unghiile deformate.

f. **Chiureta** (fig. 56) este compusă dintr-un singur corp. Mînerul se continuă cu o tijă cilindrică îngustă, cu vîrful ușor rotunjit. Pe una din suprafețe lama este scobită (concavă).

În funcție de lungimea și grosimea lamei se disting:

— Chiureta nr. 1 are tija cilindrică (canalul) cea mai mică. Se folosește la dezlipirea pieliței din șanțul periunghial, la aplicarea oarminului și la scoaterea colțurilor sau a bătăturilor foarte mici ce se află situate sub colțul scos.

— Chiureta nr. 2 are tija cilindrică (canalul) mai mare ca diametru și se folosește la scoaterea colțurilor mari și a bătăturilor mari de sub colțul scos.

— Chiureta nr. 3 are canalul ceva mai mare decît al chiuretei nr. 2. Se folosește numai în cazuri speciale, de exemplu la extracția unghiilor sau a colțurilor.

Fig. 56. Chiureta

g. **Rozeta** este compusă dintr-un singur corp, mînerul se continuă cu o lamă ce se îngustează spre vîrf și apoi lama se rotunjește. Se folosește numai la extracția bătăturilor de pe falange, dintre falange, de pe talpa piciorului sau a călcîiului. Rozeta se utilizează numai după ce s-a curățat suprafața bătăturii de stratul cornos cu bisturiul respectiv.

h. **Lancea sau săgeata** este compusă dintr-un singur corp; mînerul se continuă cu o lamă care se îngustează la vîrf și apoi brusc se lățește, luînd forma unui romb cu colțuri ascuțite. Se folosește numai la extragerea bătăturilor foarte adînci care sînt plasate, de obicei, pe falange și între falange sau pe călcîie. Lancea se folosește numai în cazul în care rădăcina nu s-a putut scoate cu rozeta.

3. Instrumente necesare pentru manichiură

Instrumentele necesare pentru executarea manichiurii sînt asemănătoare cu multe din cele descrise la pedichiură, fiind confecționate în general din oțel. Unele sînt prevăzute cu mînere din materiale plastice, corn etc. Dintre acestea, cele mai importante sînt: foarfecele de tăiat lungimea unghiilor; foarfecele de tăiat pielița periunghială; cuțitaș pentru desfăcut pielița periunghială; cuțitaș de pus carmin; pila flexibilă; polizoar pentru lustruitul unghiilor și un vas pentru șampon.

CAPITOLUL V

MATERIALE ȘI PRODUSE NECESARE LA EXECUTAREA LUCRĂRILOR DE FRIZERIE, COAFURĂ, MANICHIURĂ ȘI PEDICHIURĂ

A. GENERALITĂȚI

Pentru executarea lucrărilor de frizerie, coafură, manichiură și pedichiură se utilizează numeroase produse și materiale, urmărindu-se scopuri diferite, astfel:

— produse utilizate în scop igienic (săpun, șampon, vată);

— produse utilizate în scop curativ (șampon pentru îngrijirea părului, loțiuni tonice, creme hrănitoare);

— produse utilizate cu scop antiseptic (alcool, vată, antiseptice, dezinfectante);

— produse utilizate în scop estetic (briantină, loțiuni de păr, vopsele de păr, apă de colonie, lac, pastă, sidef, eter și carmin pentru unghii).

B. DIFERITE MATERIALE ȘI PRODUSE

a. **Săpunul.** Se utilizează în toate aceste meserii, în scopul îndepărtării impurităților, murdăriei, prafului și grăsimilor de pe piele sau de pe păr.

Săpunul se prezintă sub formă solidă sau lichidă, de obicei este folosit mai mult sub formă solidă, avînd diferite forme. Este colorat și ușor parfumat. Pentru spălat se întrebuințează săpun alb „Cheia" sau „Cămila", săpun de toaletă de calitate superioară, săpun gudronat și săpun de glicerină.

Săpunul este un produs rezultat din combinarea acizilor grași cu substanțe alcaline. În contact cu apa se dizolvă și se emulsionează, producînd o spumă albă care antrenează particulele de impurități și de grăsimi de pe piele sau de pe firul de păr.

Printr-un contact mai prelungit al epidermei cu o soluție de săpun călduță, aceasta se înmoaie, și celulele cheratinizate și deșeurile cutanate se îndepărtează mai ușor. Săpunul se folosește la manichiură și la pedichiură pentru înmuierea țesuturilor îngroșate, a pieliților inestetice din jurul unghiilor.

Folosirea săpunului la spălatul părului are însă următoarele inconveniente : s-a constatat că datorită substanțelor alcaline pe care le conține, degresează excesiv firul de păr, fapt ce produce o albire timpurie. În urma spălării cu săpun s-a observat, de asemenea, că firul de păr își pierde luciul, suplețea și devine aspru. Totodată, substanțele alcaline produc o umflare a firului de păr, atacă cheratina, descompunînd-o. Ele pot provoca o iritare a glandelor sebacee, avînd ca urmare o hipersecreție de sebum (denumită seboree) care duce cu timpul la o cădere a părului.

Dacă la spălatul părului se folosește apă bogată în calciu (apă dură), are loc o precipitare a sărurilor de calciu, care se depun pe firul de păr sub formă de săpun de calciu și se îndepărtează foarte greu.

Pentru a reda firului de păr strălucirea, elasticitatea și suplețea se utilizează la limpezit, la clătit, oțet sau zeamă de lămîie.

Săpunul de ras este utilizat de frizeri, fiind anume fabricat pentru a contribui la executarea bărbieritului facial și capilar în condiții cît mai bune. Se prezintă sub formă solidă, pastă, praf și lichidă (săpun dizolvat). Produce o spumă abundentă și, spre deosebire de celelalte tipuri de săpun, clăbucul se menține timp îndelungat pe piele. Săpunul de ras trebuie să înmoaie firele de păr de la barbă care sînt foarte aspre și groase ; nu trebuie să cadă de pe piele și nici să se usuce prea repede.

b. **Șamponul pentru spălatul părului.** Șamponul utilizat la spălatul părului este un produs care conține sulfați și acizi grași antifermenți stabilizatori de spumă ; s-a realizat datorită descoperirii produselor detergente de sinteză, fapt ce a permis obținerea șampoanelor grase sulfo-

nate ale alcoolilor grași, derivați din uleiuri vegetale naturale. Folosirea șampoanelor prezintă numeroase avantaje : părul rămîne suplu, strălucitor, au putere detergentă, fac spumă abundentă, nu prezintă reacții alcaline etc.

Șampoanele se prezintă sub formă de : pudră, granule, lichid și cremă, ultimele două fiind cele mai întrebuințate. Există mai multe feluri de șampoane simple : spumoase, cu ou, cu ulei etc.

Șamponul se alege în raport de calitatea, culoarea și starea sănătății părului și a pielii capului. În comerț se găsesc o serie de șampoane care pot fi întrebuințate în dublu scop : pentru curățirea părului și pentru restabilirea sănătății firelor de păr bolnave. Se cunosc următoarele :

— Șampoanele „Extra" cu lanolină pentru păr uscat ; cu lapte pentru păr normal ; cu cu pentru păr vătămat și care combat și mătreața ; cu mușețel pentru păr blond.

— Șampon „Bob" pentru păr uscat, pentru păr gras și pentru păr normal.

— Șampon praf „Elida" pentru păr normal.

— Șampon „Savex" lichid pentru orice păr normal.

c. **Șampoanele pentru îngrijirea părului.** Sînt produse pe același principiu cu șampoanele pentru spălatul părului avînd același scop dar conțin în plus o cantitate mai mare de substanțe hrănitoare — Vitaminele A, F, B_2, B_6 — și anumite substanțe specifice pentru combaterea unor afecțiuni pentru îngrijirea părului uscat, vătămat, pentru normalizarea funcției glandelor seboree etc. Astfel se folosesc :

— șampoane antiseboreice (pentru păr gras), șampoane cu gudron, șampoane cu sulf, șampoane cu ulei de ricină, șampoane cu ulei de măsline, șampoane cu lanolină (pentru păr uscat) ; șampoane cu măduvă de bou, șampoane cu ouă și rom și generatoare de păr (pentru păr distrus) ;

— șampoane împotriva mătreții care conțin : sulf ; combat mîncărimile, fiind și antiparazitare ;

— șampoane pentru tratarea pielii iritabile care conțin și extrase din plante cu efect calmant și dezinfectant.

d. **Loțiunile de păr,** sînt de două feluri :

— loțiuni de agrement cu miros plăcut și ușor tonifiante, care se folosesc la frecționarea și masarea capului și a părului, producînd o plăcută senzație de destindere, activînd în același timp și circulația sanguină ;

— loțiuni tonice nutritive conținînd substanțe hrănitoare, revitalizante (de exemplu, chinină, tanin, gudron, sulf, extracte vegetale) ; se utilizează în funcție de compoziție pentru combaterea anumitor boli ale pielii capului, pentru tratarea părului vătămat sau în curs de cădere ; împotriva mătreții etc.

Loțiunile se aplică pe pielea curată a capului, cu ajutorul unui bețișor și a unui tampon de vată, efectuîndu-se apoi mișcările de masaj. Mai cunoscute sînt loțiunile „Tonichinin", „București" și „Capilon".

e. **Creme nutritive pentru păr și pielea capului** (de exemplu, Rezetin) sînt în număr destul de mare, avînd compoziții adecvate pentru tratarea diferitelor afecțiuni (mătreață, seboree, păr distrus, anemiat, în curs de cădere etc.).

f. **Uleiuri pentru păr.** Substanțele folosite în scop estetic, mai ales pentru a da luciu părului, se obțin din uleiuri medicinale, din ulei de ricină, untdelemn de măsline, ulei de migdale etc. care se parfumează cu uleiuri eterice mirositoare (de garoafe, trandafir ș.a.). Briantina este de două feluri: lichidă, care conține alcool, și solidă, care conține grăsimi sau vaselină. Briantina lichidă de culoare albastră se folosește pentru păr închis, briantina de culoare galbenă se folosește pentru păr blond.

g. **Pudra** este un produs utilizat pentru a proteja epiderma de răceala aerului și pentru a absorbi umiditatea rămasă în piele după bărbierit. La baza compoziției pudrei se află talcul, magneziu etc. Pudra se prezintă sub formă de praf alb sau ușor colorat în crem.

h. **Lacuri fixative** — „Sanda", „Eva", „Haarlack" — etc. sînt produse speciale pentru a conferi durabilitatea coafurii sau frizurii, fixînd buclajul sau onduleurile. Lacul fixativ este o soluție ușor cleioasă, plăcut mirositoare, care se repartizează pe păr cu ajutorul unui pulverizator ce o proiectează în particule foarte fine (ca o pulbere) pe păr, unde, în contact cu aerul, se usucă foarte repede, formînd o peliculă aderentă pe firul de păr.

i. **Cremele.** Sînt produse special pentru hrănirea pielii, conținînd substanțe nutritive, vitamine, uleiuri și grăsimi animale sau vegetale. Au culoarea galbenă, uneori sînt ușor parfumate; se aplică ușor pe piele, prin netezirea acesteia cu pulpa degetelor și pătrund în țesut prin mișcări de masaj. Crema se aplică pe pielea bine curățată în prealabil, pentru a se evita introducerea în piele o dată cu crema a impurităților și murdăriei depuse la suprafața acesteia. În raport cu felul pielii se utilizează o cremă grasă sau semigrasă.

Crema se utilizează de frizer la lucrările de bărbierit (aceasta este însoțit de un ușor masaj), la aplicarea de comprese și executarea masajelor faciale. Se utilizează și la manichiură și eventual la pedichiură, la executarea masajelor mîinilor sau gambelor.

j. Alte materiale:

— *Bicarbonatul de sodiu* alimentar se prezintă sub formă de cristale foarte fine albe. Se utilizează în diferite scopuri și la pedichiură la pregătirea apei pentru baia de picioare, deoarece contribuie la dilatarea porilor, înmuierea țesuturilor și la descongestionarea picioarelor obosite și umflate.

— *Lacul pentru unghii.* Este o soluție obținută din uleiuri sicative, rășini naturale sau artificiale, derivați de celuloză amestecați cu un

solvent volatil (alcool etilic, benzen, acetonă). Această soluţie aplicată pe un suport (în cazul de faţă pe unghie) formează o peliculă subţire, transparentă, strălucitoare care poate fi incoloră sau colorată în diferite tonuri de roz şi roşu, prin adăugarea de coloranţi. Se aplică prin pensulare; protejează unghia şi îi conferă un aspect plăcut.

— *Pasta pentru unghii* se obţine pe baza aceluiaşi amestec, însă substanţele colorante sînt adăugate în proporţie mai mare, astfel încît formează o peliculă opacă.

— *Pasta sidef* este, de asemenea, un produs de înfrumuseţare a unghiilor, obţinut pe baza aceluiaşi amestec cu lacul, avînd în compoziţie sidef, ceea ce îi conferă o strălucire deosebită, uşor argintie cu irizaţii.

Materialele estetice ca lacurile, pastele şi sidefurile se folosesc în diferite game de culori, de la roz pal pînă la roşu-închis, precum şi nuanţele de mov şi corai.

Pentru sidefuri se folosesc următoarele culori:

— roz de Tasmania (culoare trandafir);

— lila alicante;

— orange tabago (culoarea sîngelui închis).

Pentru lacurile de unghii, în afară de alb incolor, se recomandă aceeaşi gamă de culori ca şi la sidef.

Pentru paste de unghii, culorile deschise sînt mai pretenţioase, ţinînd seama şi de culoarea care se potriveşte mai bine pielii clientei respective.

Culorile naturale sînt cele mai potrivite pentru mîinile obosite, precum şi la cele cu unghii scurte. Pentru pielea albă se vor recomanda culori care bat în mov; culoarea corai se va aplica unghiilor acelor persoane care au pielea gălbuie, iar pentru pielea avînd o nuanţă obişnuită se va aplica o culoare odihnitoare.

Culorile se pot potrivi prin adăugare de coloranţi care se pot dilua din coloranţi ca fuxina, rodamina etc.

Se pun 10 mg de colorant într-o sticluţă şi se adaugă spirt medicinal, se agită sticluţa pînă la diluarea completă a colorantului. Se adaugă lacurile pînă se obţine culoarea dorită. Fuxina dă culoare mov; radamina culoare roşu-închis; lazina culoare roşu spre corai.

— *Eterul* este un compus organic. Se caracterizează printr-un miros plăcut, fiind folosit în manichiură şi pedichiură la dizolvarea şi înlăturarea lacului, pastei sau pastei sidef de pe unghii. Acest produs se păstrează ermetic închis, deoarece este volatil.

— *Carminul* este o substanţă dezinfectantă, de culoare roşie, care se aplică de pedichiurişti şi manichiuriste în urma tăierii pieliţelor din şanţul periunghial cu scop dezinfectant şi estetic.

— *Vata hidrofilă* este un material de provenienţă vegetală (fibre de bumbac). Vata de bumbac este degresată, albită şi dărăcită, fiind întrebuinţată pentru pansamente; cu tampoane de vată se aplică pudra pe piele sau praful de piatră acră.

C. SUBSTANȚE DEZINFECTANTE

Sînt folosite pentru distrugerea microbilor, bolilor molipsitoare. În meseriile de frizerie, coafură, manichiură și pedichiură se impune ca paralel cu curățenia desăvîrșită a locului de muncă și igiena personală a lucrătorului, să se sterilizeze aparatele, uneltele și instrumentele prin folosirea substanțelor antiseptice, care distrug microbii și împiedică transmiterea bolilor. Aceste antiseptice trebuie folosite cu atenție, acordîndu-se atenția cea mai mare concentrației ; folosirea greșită a concentrației poate avea urmări grave. Dezinfectantele pot să aibă o concentrație mai mare sau mai mică în funcție de puterea bactericidă, de toxicitate, de solubilitate etc. Sînt mai multe feluri de dezinfectante, ele folosindu-se de la caz la caz.

Apa oxigenată (H_2O_2) este foarte indicată pentru dezinfectarea rănilor și a uneltelor, deoarece nu atacă metalul. Este inodoră și incoloră, degajă oxigen în cantitate mare, fapt care duce la distrugerea microbilor. Se păstrează în întuneric, în sticle de culoare închisă și în cantități mici, pentru a nu se descompune.

Hipermanganatul de potasiu conține, de asemenea, mult oxigen ; în comerț se găsește sub formă de cristale fine (ca sarea fină) de culoare violet. Se folosește dizolvat în apă.

Alcoolul (spirtul) este un produs de fermentație, obținut din amidon de cartofi, fructe etc. Este un lichid incolor cu un miros ușor fiind folosit în principal ca dezinfectant în caz de rănire și mai ales la dezinfectarea uneltelor deoarece nu atacă metalul. Spirtul medicinal de culoare albăstruie are în compoziția sa și puțin camfor, din această cauză are un miros specific, mai puternic.

Sublimatul (clorura de mercur) este un bun antiseptic, dar atacă metalul datorită clorului. Este foarte otrăvitor. Se găsește preparat sub formă de pastile care se dizolvă în apă, în proporție de 1 : 1 000 deci 1 g la 1 000 g apă.

Acidul boric se prezintă sub formă de cristale foarte fine (ca o sare), albe. Este un antiseptic mai slab, nu este otrăvitor, nici oxidant, fiind folosit ca dezinfectant sub formă de soluție.

Soluția se obține dizolvînd 30 g acid boric într-un litru de apă, încălzit la 20°C, deoarece în apă rece se dizolvă greu.

Formaldehida, este o substanță dezinfectantă, obținută din vaporii alcoolului metilic. Se utilizează în soluție de apă diluată la 1—3% pentru dezinfectarea sculelor și a rufăriei.

Septolul este un dezinfectant utilizat frecvent în aceste ramuri de activitate. Se folosește în soluție diluată ; se prezintă sub formă de lichid, cu un ușor miros. Nu atacă metalele.

D. MATERIALE FOLOSITE
PENTRU ÎNTREȚINEREA UNELTELOR

Uleiul pentru unsul și curățatul sculelor. Pentru a curăța și unge unele scule și instrumente (foarfece, mașină de tuns etc.), se folosește ulei special care se găsește în comerț îmbuteliat în sticluțe.

E. MATERIALE ȘI PRODUSE NECESARE
PENTRU ANUMITE LUCRĂRI DE COAFURĂ

În coafură, pe lîngă șampoane, săpun, loțiuni dezinfectante etc., se întrebuințează alte numeroase materiale și produse în scopul vopsirii părului, decolorării lui sau executării ondulației permanente (caldă, rece).

Pentru a se asigura o lucrare de calitate, este necesar ca lucrătorul să cunoască materialele și produsele cu care se lucrează, precum și modul corect de întrebuințare. Se întîmplă uneori cînd coaforul are un produs de bună calitate, dar căruia nu-i cunoaște modul de întrebuințare și prin aplicarea în mod necorespunzător să obțină rezultate negative. În general, în cazul cînd se întrebuințează un produs pentru diferite lucrări, trebuie să se cunoască: proveniența, compoziția, proprietățile și reacțiile produsului respectiv.

Materialele folosite la diferite operații din coafură sînt descrise în continuare.

Pentru spălat se întrebuințează: apă, săpun sau diferite șampoane și acizi (oțet, lămîie, sare de lămîie etc.).

a. Materiale folosite înainte de coafat. Cînd se solicită o coafură, de exemplu, o ondulație cu apă, este necesar ca aceasta să fie cît mai durabilă.

În acest scop este necesară umezirea părului cu un produs care apretează părul și asigură durabilitatea coafurii pe un timp mai îndelungat, cum sînt, de exemplu, următoarele produse: gelatina, berea, lămîia, sarea de lămîie.

Deși este necesară apretarea părului, totuși aceste materiale nu trebuie depuse pe păr din abundență (abuziv). În caz contrar, părul după uscare devine lipicios (aproape îmbîcsit) și nu se va mai putea obține la pieptănat o coafură suplă.

În cazul în care se utilizează gelatina, berea etc., este indicat să se respecte următoarele:

— o foaie de gelatină să fie dizolvată în 200 g apă fierbinte;

— berea să fie picurată pe păr, repartizată cu ajutorul unui burete ori cu o bucățică de vată, astfel încît părul să fie udat uniform, dar nu din abundență;

— apretarea cu lămîie se va face la limpezirea părului, prin stoarcerea lămîii într-o cană cu apă caldă. Unii coafori au obiceiul să stoarcă lămîia pe păr și din această cauză părul se încleiază:

— sarea de lămîie trebuie dizolvată în apă fierbinte în proporție minimă.

— Printre produsele din import de apret se cunosc mai mult: Suffrage, produs L'Oreal și Haarfestiger, produs Londa. Aceste apreturi se întrebuințează înainte de coafat.

b. **Materiale folosite pentru ondulații cu apă.** Se întrebuințează produse care să asigure durabilitatea coafurii: gelatină, bere, zeamă de lămîie sau sare de lămîie dizolvată în apă fierbinte, sămînță de in (fiartă), produse de apret etc.

La părul vopsit sau decolorat nu este admis să se întrebuințeze ca apret lămîie sau orice alt produs, deoarece acestea duc la decolorarea părului.

Pentru a asigura durabilitatea coafurii la pieptănat se pulverizează părul cu lac fixativ. Sînt cazuri cînd părul este foarte uscat și atunci trebuie să se întrebuințeze briantină sau ulei de păr.

Pentru părul distrus (bolnav) se întrebuințează produse grase (uleioase) care ajută la regenerarea părului.

c. **Materiale folosite pentru ondulații permanente.** Se întrebuințează: apă, șampon, soluție de permanent, diferite creme sau uleiuri.

Soluția de permanent cald conține: metabisulfit de potasiu, sulfit, amoniac, glicerină și apă distilată (sau apă fiartă și răcită).

Cînd se execută o ondulație permanentă și firul de păr este distrus pe lungime sau la vîrf, se ung șuvițele de păr înainte de montarea bigudiului cu diferite creme sau uleiuri care îl protejează.

Pentru permanent rece se întrebuințează: apă, șampon, soluție de permanent rece, care este compusă din: apă distilată, amoniac și tioglicolat.

Pentru reușita permanentului rece, pentru fixarea ondulației este necesară neutralizarea părului. Soluția neutralizantă se compune din: 1 kg apă călduță; 20 g perhidrol; 50 g oțet (sau o linguriță de sare).

Soluții pentru permanent cald. Pentru obținerea permanentului cald, direct sau indirect, se întrebuințează diferite soluții obținute prin amestecul unor materiale din care rezultă soluția de permanent.

Pentru prepararea uneia din multiplele variante de soluție de permanent se folosesc: metabisulfit de potasiu 200 g și sulfit 150 g la care se adaugă amoniac 100 g și glicerină 50 g ce se dizolvă în apă distilată pînă la 1 kg.

Soluția pentru permanent rece are următoarea compoziție chimică: 500 g apă distilată sau apă fiartă, răcită, 400 g amoniac, tioglicolat 100 g.

Soluțiile de permanent rece din import folosite în țara noastră sînt foarte numeroase, avînd diferite denumiri și fiind de diferite calități. Iată unele mai cunoscute cu care se lucrează:

— Silberwelle produs al firmei Londa R.D.G.

— Volutisse nr. 1 pentru păr moale.

— Volutisse nr. 2 pentru păr normal.

— Volutisse nr. 3 pentru păr decolorat, vopsit și degradat. Soluția Volutisse este un produs al firmei L'Oreal.

Modul de întrebuințare a soluțiilor de permanent rece din import este același ca al soluției indigene de permanent rece.

d. Materiale folosite pentru decolorarea părului. Pentru executarea unui decolorat simplu — fie decolorat la rădăcină sau decolorat întreg — se întrebuințează perhidrol, apă, amoniac, șampon (Savex, Extra, cremă de ras etc.) care au scopul de a nu lăsa să curgă decolorantul.

În cazul decoloratului părului nu este admis ca amestecul pentru obținerea unei ape oxigenate compuse din perhidrol și apă să depășească 12% tărie. Pentru un decolorat se folosește apă oxigenată între 6—9—12% (6% = 20 volume și 9% = 30 volume).

Concentrația de 12% se utilizează în cazul în care decoloratul se execută fără pudră decolorantă.

Pentru decoloratul părului foarte deschis se întrebuințează: pudră decolorantă (produs indigen sau de import) și apă oxigenată 6—9% (20 și 30 volume).

Atunci cînd se folosește pudra decolorantă în amestecul decolorantului nu se adaugă amoniac.

După spălarea părului se va tempera culoarea acestuia obținută în urma colorării (înspre roșu sau galben) prin tamponarea șuvițelor de păr cu vopsea de apă.

Fabrica Macul roșu din București produce o pudră decolorantă, cu foarte bune rezultate.

Pudra decolorantă se amestecă cu apă oxigenată între 6—9% în așa fel ca să devină o pastă cremoasă (indiferent de cantitatea de păr). Se aplică pe părul nespălat. Timpul de acțiune diferă de la caz la caz. Cînd s-a obținut nuanța dorită, se elimină decolorantul prin limpezirea cu apă, urmînd a se spăla părul cu un șampon lichid.

Pentru a nu se descompune, acest produs, se va păstra la loc uscat, ferit de lumină și căldură.

Pentru decolorarea părului se mai folosesc și produse din import. Indiferent de produsele decolorante folosite, sistemul de amestecare, și cel de aplicare, sînt aceleași. Cele mai cunoscute produse cu care se

lucrează de altfel în unitățile de coafură sînt: „L'Oreal Blanche"; „Platin L'Oreal"; „Blondoran"; „Lipsi Blon" etc.

Produsele „Blondoran", „Lipsi Blond", „L'Oreal Blanche" sînt pudre decolorante de culoare albă.

„Platin L'Oreal" este un decolorant de culoare gri.

Toate aceste produse de decolorare se amestecă cu apă oxigenată 6%—9%, tăria apei oxigenate rămînînd la aprecierea coaforului în așa fel ca decolorantul să devină o pastă cremoasă.

Această pastă se aplică pe păr și cînd s-a obținut nuanța dorită se elimină decolorantul prin limpezire; după aceea se trece la spălarea părului.

La decolorarea părului cu astfel de produse nu se va freca pielea capului: decolorantul va fi aplicat pe păr, evitîndu-se iritarea pielii capului.

c. Materiale folosite la vopsitul părului. Se utilizează apă, șampon, perhidrol, amoniac și vopsele anume preparate care pot fi de trei tipuri: lichide, semilichide și pastă (cremă).

Este important de reținut că la vopselele lichide (fie indigene, fie din import) pentru a se obține rezultate bune, trebuie să se respecte indicațiile fabricii care a produs vopseaua, referitoare la cantitatea de perhidrol sau apă oxigenată cu care aceasta trebuie amestecată.

De exemplu, la un flacon de vopsea „Tonal" sau „Sanda" (indiferent de culoare) se vor adăuga 7 g de perhidrol.

De remarcat că la aceste vopsele, cantitatea de perhidrol se introduce în vopsea direct nemaifiind transformat în apă oxigenată.

Cînd se utilizează vopsele semilichide (mai puțin întrebuințate la noi în țară) este necesar să se respecte în toate cazurile adaosul corect al apei oxigenate care ajută și accelerează oxidarea.

La vopselele pastă se poate întrebuința ca adaos apă oxigenată de 30 volume (care este egal cu 9% apă oxigenată) sau apă oxigenată preparată din amestecul perhidrolului cu apă în așa fel ca să aibă o tărie de 9%.

Pentru ca să se obțină culoarea și nuanța dorită, este necesar ca în afara metodei de aplicare a vopselei de păr să se cunoască și modul corect de amestecare al acesteia cu apă oxigenată astfel: la 1 tub de vopsea „Londa" se vor pisa patru tablete de perhidrol și se vor dizolva în 20 g apă (de preferat apă distilată). După aceasta se scoate din tub vopseaua într-un vas din material plastic, ebonită etc. (evitîndu-se vasele metalice) și se va amesteca fără adaosul de apă oxigenată. Încet, încet se va adăuga apoi apa oxigenată pregătită anterior.

Astfel pregătită vopseaua poate fi aplicată pe păr.

In cazul cînd tabletele de perhidrol lipsesc sau sînt alterate, se va adăuga la un tub de vopsea „Londa", 4 g perhidrol amestecat cu 20 g apă.

În aceste cazuri nu este admis ca perhidrolul să fie introdus direct în vopsea, ci numai după ce a fost amestecat cu apă și transformat în apă oxigenată.

Vopsea „Imedia, crema D". Pentru a se obține nuanța dorită în cazul că se folosește vopseaua „Imedia, crem D", este necesar (indiferent de culoare) să se respecte adaosul de apă oxigenată. De exemplu: la 1 tub de vopsea „Imedia" se amestecă 65 g orealdor sau 50 g apă oxigenată de 30 volume, care este egală cu apa oxigenată de 9% sau se amestecă 15 g perhidrol cu 35 g apă și se obține 50 g apă oxigenată de 9%.

Șampon colorant. Șamponul nu schimbă radical culoarea părului, fiind un produs care deschide sau închide puțin și temporar culoarea părului.

Se folosește șamponul colorant „Cromoplatin", produs în țara noastră, care dă rezultate foarte bune, precum și șampoane colorante provenite din import.

Toate vopselele pentru păr, indiferent de proveniență, se pot amesteca între ele, fie pastă sau lichid, cu condiția ca la fiecare vopsea în parte să fie respectată cantitatea necesară de apă oxigenată.

f. Însușirile materialelor folosite în coafură. Apa oxigenată este un lichid incolor, fără miros. În coafură se obține prin amestecarea perhidrolului cu apă obișnuită sau distilată, în proporție variabilă, obținînd o concentrație mai mare sau mai mică, după proporția celor două componente. Atunci cînd proporția nu este bună, apa oxigenată degajă oxigen activ. Cantitatea de oxigen eliberată poate să contribuie la nereușita unui decolorat sau a unui vopsit sau chiar să nu aibă loc decolorarea părului.

De asemenea nu este admis a se amesteca în apa oxigenată o cantitate prea mare de alte produse care produc eliberarea oxigenului.

Apa oxigenată este un oxidant și un decolorant. În coafură apa oxigenată se întrebuințează pentru:

— decolorarea părului;

— vopsitul părului (amestec în vopsea);

— neutralizarea (fixarea) permanentului rece; o dată cu degajarea oxigenului se produce căldura ce favorizează fixarea.

Pentru păstrarea în bune condiții a apei oxigenate este necesar să se astupe bine flaconul (sticla), să fie păstrată la rece și întuneric și să se evite orice contact al acesteia cu metalele.

Transformarea perhidrolului în apă oxigenată se va face la concentrația necesară lucrării ce urmează a fi executată.

Amoniacul este un lichid incolor, avînd un miros caracteristic usturător și proprietăți alcaline. Amoniacul este o bază puternică. Concentrația soluției amoniacale este variabilă.

Amoniacul este întrebuințat în coafură în cantități foarte mici, fiind adăugat la unele produse.

Pentru decolorare se folosește amoniacul, deoarece activează degajarea oxigenului și contribuie la degresarea părului.

Pentru oxidarea vopselelor, deoarece amoniacul face operația mai rapidă.

Pentru ondulația permanentă, deoarece înmoaie cheratina părului și neutralizează produsele acide.

PARTEA A DOUA

TEHNOLOGIA MESERIEI DE FRIZER

CAPITOLUL VI

BĂRBIERITUL

A. GENERALITĂȚI

Bărbieritul (rasul) părului de pe față constituia pînă nu de mult îndeletnicirea de bază a bărbierului. Astăzi, datorită apariției și răspîndirii în masă a aparatelor de ras, manuale sau electrice, foarte mulți bărbați se bărbieresc (se rad) singuri, pentru că aceste aparate se mînuiesc ușor și nu cer o pregătire specială. De asemenea, preferința clientelei masculine pentru un aspect îngrijit, cochet, dar ușor de întreținut, a dus în general la dispariția bărbilor și a mustăților a căror îngrijire necesită timp prețios. În prezent, lucrătorul este solicitat cu precădere să execute frizuri (tunsori și pieptănături), de unde și denumirea de frizer. Cu toate acestea bărbieritul constituie o latură importantă a meseriei de frizer și necesită o bună pregătire tehnico-profesională, multă atenție și îndemînare; de aceea, orice frizer bun trebuie să cunoască bine tehnica corectă a bărbieritului.

La bărbierit trebuie deosebit:

— bărbieritul feței (facial):

— bărbieritul capului (capilar).

Bărbieritul constă în îndepărtarea părului de pe obraji; această operație se efectuează zilnic sau la două zile, în funcție de creșterea părului.

Bărbieritul capului se execută la cerere, mai ales vara, sau la indicația medicului, pentru a urma anumite tratamente, pentru regenerarea firelor de păr, sau în vederea unei intervenții chirurgicale.

Indiferent însă dacă este vorba de executarea bărbieritului feței sau al capului, se disting două etape importante: săpunitul feței sau

al pielei capului și bărbieritul propriu-zis. Aceste etape sînt precedate de o serie de măsuri pregătitoare.

Pregătirea clientului. Se fixează spătarul scaunului la nivelul corespunzător staturii clientului și se schimbă hîrtia de la spătar.

La cazul bărbieritului feței se așează un șervet curat la gît, îndoit puțin pe partea care se fixează de gulerul cămășii, astfel ca să nu se șifonеze cămașa și să protejeze clientul de apă și săpun.

Dacă se execută bărbieritul capului, se pune întîi o manta de tuns și apoi șervetul.

În timpul în care se pregătește clientul pentru bărbierit, frizerul îi examinează atent fața sau pielea capului pentru a observa calitatea firului de păr (aspru, moale, gros, subțire), direcția de creștere a firelor de păr, vîrtejurile și eventualele leziuni, negi, comedoane (coșuri) sau cicatrice. Totodată observă dacă clientul nu suferă de boli contagioase de piele (tricofiție, eczeme, pecingine etc.). Înainte de a începe săpunitul se spală bine pensula de ras și savoniera.

În savonieră se pune apă caldă; frizerul se spală pe mîini în fața clientului, dîndu-i siguranța că normele de igienă sînt aplicate.

B. BĂRBIERITUL FEȚEI

a. **Săpunitul.** Prin săpunire, părul care urmează să fie tăiat (ras) se înmoaie și permite briciului să alunece mai ușor și să taie firele de păr fără a provoca dureri, răniri sau usturimi. De aceea, la săpunit se urmărește ca firele de păr să fie udate pînă la rădăcină, pentru a se înmuia cît mai bine. Săpunitul se realizează cu săpun de ras sau pastă de ras și apă caldă. Întîi se pensulează bine fața cu pensula înmuiată în apă caldă. Săpunul se aplică pe piele cu pensula de ras, iar pasta de ras sub formă de mici pastile. Săpunirea se începe de la bărbie (fig. 57, *a*), continuîndu-se pe obraji și pe buza superioară (porțiunea cuprinsă între baza superioară și nas). Se pensulează pielea cu pensula pînă se obține o spumă consistentă.

Spuma de săpun are un rol important, nu permite apei să se scurgă de pe piele și menține apa la rădăcina firului de păr. Totodată, grăsimea conținută de săpun contribuie la înmuierea părului. De aceea, prin pensulare se urmărește să se acopere toată pielea ce urmează a fi bărbierită cu spumă abundentă, ferindu-se buzele, urechile, marginea șervetului de la gît și eventualele cicatrice, alunițe etc.

Pe partea stîngă a feței, spuma trebuie să fie în cantitate mai mare, pentru a se menține starea de umiditate timp cît mai îndelungat, întrucît această parte se bărbierește la urmă. Apoi se maseză bine pielea cu pulpa degetelor arătător, mijlociu și inelar de

Fig. 57. Fazele săpunirii pielii :
a — direcțiile în care se execută săpunirea obrazului cu pensula ; b — săpunirea obrazului cu mîna.

la mîna dreaptă, executîndu-se timp de 2—3 minute mișcări circulare, așa cum arată săgeata din figura 57, *b*, pînă ce părul devine moale și suplu.

În general, durata săpunitului este în raport cu desimea bărbii și calitatea firelor de păr. Cu cît barba este mai deasă sau firele de păr sînt mai aspre, cu atît se prelungește și săpunitul.

După terminarea săpunitului se îndepărtează spuma de pe mîna dreaptă, rămasă de la masaj. Se clătesc mîinile de resturile de săpun și se șterg bine cu un prosop curat. Înainte de executarea operației de bărbierit propriu-zis se ascute briciul pe curea. Acesta se ascute ori de cîte ori este nevoie, pe parcursul bărbieritului. Pentru bărbierit se alege un brici potrivit cu caracteristicile părului și ale pielii. Astfel pentru părul aspru și des este indicat un brici cu lama lată și concavă (arcuită), pentru pielea netedă se alege un brici drept cu lama îngustă (scurtă). Înainte de întrebuințare, briciul se dezinfectează în soluție dezinfectantă. Alături de brici se așază hîrtia sau șervețelul cu care se șterge lama de săpun.

b. Bărbieritul propriu-zis. Bărbieritul se începe de la tîmpla dreaptă (de la perciune) și se continuă pînă la jumătatea bărbiei și pe gît. Se bărbierește apoi partea stîngă și la urmă porțiunea de deasupra buzei superioare. În figura 58 *a-d* sînt arătate succesiv fazele bărbieritului și poziția corectă a mîinilor și a briciului. Pentru a obține

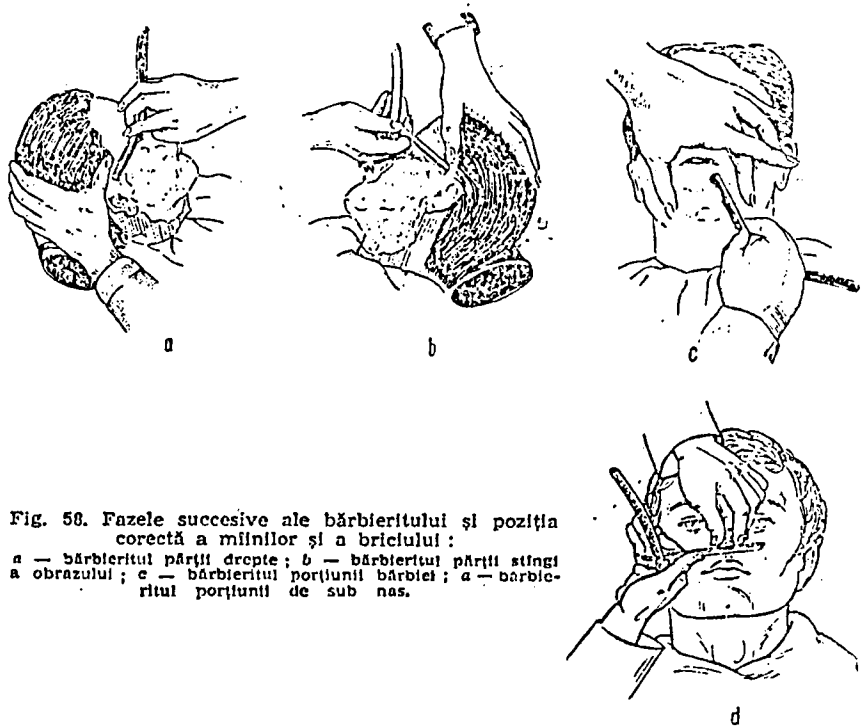

Fig. 58. Fazele succesive ale bărbieritului și poziția corectă a mîinilor și a briciului :
a — bărbieritul părții drepte ; *b* — bărbieritul părții stîngi a obrazului ; *c* — bărbieritul porțiunii bărbiei ; *d* — bărbieritul porțiunii de sub nas.

un rezultat cît mai bun, bărbieritul se repetă după ce fața a fost din nou săpunită. La primul bărbierit, tăișul briciului urmărește direcția de creștere a firelor de păr (nu se rade părul în contra direcției de creștere). A doua oară cînd se bărbierește fața, ținînd seama de dorința clientului, de sensibilitatea pielii și de păr se poate rade părul și în contra direcției sale de creștere.

La părul de pe gît se acordă o deosebită atenție, deoarece se găsesc cele mai multe vîrtejuri, firele de păr cresc în direcții diferite și pielea este foarte sensibilă.

În cazul în care clientul poartă mustață sau barbă, frizerul are în vedere, în timpul lucrului, păstrarea modelului (formei) mustății sau a bărbii și a lungimii de păr necesare.

Forma și lungimea perciunilor se stabilesc în funcție de dorința și mai ales de fizionomia clientului, precum și de cerințele modei. Dacă perciunii sînt lungi și stufoși ei se taie cu foarfecele înainte de săpunit.

Pentru a executa operația de bărbierit cît mai ușor, fără a produce usturimi, dureri sau răniri, se întinde bine pielea între degetul mare și cel mijlociu de la mîna stîngă astfel ca aceasta să nu aibă nici o cută (fig. 59, *a*). Prin acest procedeu se observă mai bine direcția de creștere a firelor de păr și poziția lor în raport cu tăișul briciului. Cînd se bărbierește părul de pe bărbie, mîna care întinde pielea nu trebuie să atingă și să apese nasul sau comisura buzelor, iar degetele trebuie să fie uscate, pentru a nu aluneca. În timpul bărbieritului, briciul se ține cît mai aplatizat (culcat) pe piele (fig. 59, *b*), astfel lama taie cu ușurință părul și fără dureri. Dacă lama briciului se ține vertical (fig. 59, *c*), se poate întîmpla ca aceasta să nu taie firul de păr, ci să-l smulgă, producînd usturimi, sîngerări și chiar iritații.

Deosebit de important pentru reușita lucrării de bărbierit este și modul de manevrare a briciului. Acesta trebuie să alunece lin pe suprafața pielii cu vîrful înainte. El nu trebuie să fie împins și nici să apese pielea. De asemenea, nu este permis să se revină cu lama pe locul o dată ras. Părul se bărbierește pe porțiuni mici (de 2—4 cm), paralele, procedeu prin care se evită ruperea firelor de păr și iritațiile.

Dacă pe porțiunea care urmează a fi bărbierită s-a uscat spuma, se săpunește locul din nou sau se umezește; în nici un caz nu se întrebuințează spuma de pe degete sau lama briciului.

În cazul în care se produc mici sîngerări, se tamponează locul cu dezinfectant.

a

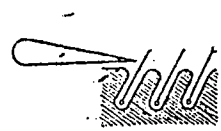

b

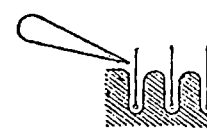

c

Fig. 59. Executarea corectă a bărbieritului și mînuirea briciului:

a — întinderea pielii cu ajutorul degetelor; *b* — poziția corectă a briciului față de piele; *c* — poziția greșită a briciului față de piele.

După ce s-a terminat bărbieritul propriu-zis, se spală (curăță) cu pulpa degetelor fața de săpun și păr, cu apă caldă sau rece. Se usucă obrazul prin tamponare cu prosopul și se frecționează cu alcool sau apă de colonie.

La cererea clientului sau la persoane cu fața uscată se aplică un strat de cremă hrănitoare care contribuie la hrănirea țesuturilor și la calmarea eventualelor usturimi. Se execută un ușor masaj cu pulpa degetelor, pentru a pătrunde crema în piele și se șterge apoi fața, tot prin tamponare cu prosopul.

În încheiere se pudrează fața cu pudră cu ajutorul unui tampon de vată. Pudra are în acest caz un rol protector, astupînd porii deschiși de pe pielea proaspăt bărbierită, ferind-o astfel de microbii din aer. După ce pudra a acoperit porii, se șterge surplusul de pudră cu colțul șervetului uscat. În continuare acolo unde este cazul se potrivește mustața cu foarfecele și pieptenele.

C. BĂRBIERITUL CAPULUI.

Pentru aceasta se tunde părul, dacă este lung, cu mașina de tuns nr. 1. Se scoate mantaua de tuns, se scutură de părul tăiat, aplicîndu-se din nou în jurul gîtului. La spate, peste manta, se aplică un prosop cu care se șterge capul după bărbierit.

Se examinează cu atenție, întocmai ca la bărbieritul facial, pielea capului.

Săpunitul care durează 3—5 minute se execută pe toată pielea capului, procedîndu-se așa cum s-a arătat la bărbieritul facial. Se ascute briciul, apoi se dezinfectează cu soluție dezinfectantă.

Bărbieritul se începe de la mijlocul capului (fig. 60), dinspre creștet spre partea frontală. Se bărbieresc porțiuni înguste, începînd de la dreapta spre stînga capului. După ce s-a ras jumătate de cap, se ascute din nou briciul, se dezinfectează și se continuă rasul pe a doua jumătate a capului. În tot timpul lucrului, frizerul manevrează briciul după direcția de creștere a firelor de păr. În cazul în care este necesar sau clientul solicită al doilea ras, acesta se execută tot în direcția de creștere

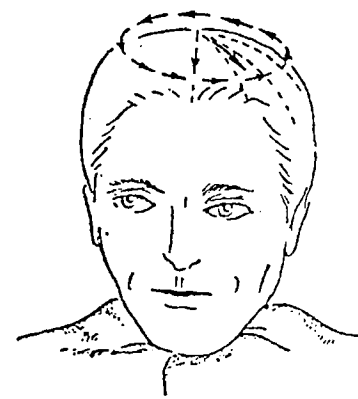

Fig. 60. Bărbieritul capului.

a firelor de păr. In caz de chelie pronunțată se va executa al doilea ras contra direcției firului de păr.

După bărbierit se spală bine capul cu apă caldă sau rece, se șterge cu prosopul și apoi se frecționează cu alcool cu pulpa degetelor pe toată suprafața rasă, se șterge din nou și se pudrează cu un tampon de vată.

CAPITOLUL VII

LUCRĂRI DE MUSTĂȚI ȘI BĂRBI

A. LUCRĂRI DE MUSTĂȚI

1. Generalități

Mustățile sînt de mai multe feluri, deosebindu-se modele de mustăți scurte, lungi, subțiri, stufoase, late. În funcție de forma lor, ele poartă anumite denumiri. Cele mai frecvent purtate sînt: mustața Douglas, mustața rîndunică, mustața musculiță, mustața mexicană, mustața mare, întoarsă etc.

Lucrările de mustăți se execută după bărbierit. Se tunde părul care a fost ferit în timpul rasului — în forma cerută de fizionomia clientului și conform cu dorința acestuia.

Lucrarea se începe, indiferent de model, din partea dreaptă, imediat de sub nară și se continuă, de-a lungul conturului, pînă la comisura buzelor. Apoi se lucrează partea stîngă, avînd grijă ca aceasta să fie perfect simetrică și egală cu cealaltă parte, pentru a nu dăuna fizionomiei și expresiei. În funcție de modelul mustății se aranjează părțile laterale și apoi cu foarfecele se taie părul pe lîngă conturul buzei superioare, degajînd-o astfel de firele mai lungi. În tot timpul lucrului se va acorda atenție la contur; acesta trebuie să aibă o linie precisă. După terminarea lucrării se perie mustața cu periuța în direcția de creștere a firelor de păr, pentru a-i imprima un aspect cît mai ordonat.

2. Diferite modele de mustăți

Mustața Douglas se caracterizează printr-o linie elegantă și tinerească. Ea este mai des solicitată de tineri (mai ales de tinerii bruneți) pentru nota sa contrastantă, care subliniază expresia feței. De obicei mustața Douglas nu depășește prin lungimea sa comisura buzelor.

În porțiunea superioară, la contur, aranjarea mustății se face cu briciul care se ține în poziție dreaptă, pentru a obține o margine curată și precisă.

În părțile laterale se poate imprima părului, fie o linie dreaptă, formîndu-se astfel o mustață dreptunghiulară (fig. 61, *a*), fie o linie oblică, formîndu-se în acest caz o mustață ascuțită (fig. 61, *b*).

La cererea clientului se formează cu briciul o cărare subțire la mijlocul mustății.

Mustața rîndunică (fig. 61, *c*) este un model preferat de persoane care au depășit 40 de ani, pentru că imprimă fizionomiei, pe lîngă o notă de eleganță, și o nuanță de seriozitate. Pentru a executa această mustață, se scurtează firele de păr la circa 2—3 mm lungime.

În timpul lucrului, lama briciului alunecă spre comisura buzei într-o linie arcuită asemănătoare cu aripa unei rîndunici în zbor.

În cazul cînd firele de păr de la mijlocul mustății sînt foarte lungi, se vor scurta cu mașina de tuns nr. 1. Această operație se efectuează înainte de a se tăia cu foarfecele firele de păr de lîngă conturul buzei superioare.

Mustața musculiță (fig. 61, *d*) este situată în gropița ce se află pe porțiunea dintre nas și buza superioară. Se curăță cu briciul părul de pe porțiunea de deasupra buzei superioare — întîi pe partea dreaptă și apoi pe partea stîngă — pînă în apropierea liniei naturale a gropiței. Se tund apoi firele de lîngă conturul buzei superioare și la urmă, cît mai mărunt, cele din partea de sus a mustății.

Mustața mexicană (fig. 61, *e*) se caracterizează printr-o linie pronunțat arcuită, asemănătoare unui semicerc. La cererea clientului, mustața poate fi mai puțin sau mai mult subțiată în partea superioară. La comisura buzelor formează însă o linie arcuită care urmărește exact conformația gurii și coboară pînă în dreptul buzei inferioare. În timp ce se tund firele de păr de lîngă conturul buze superioare, se urmărește cu atenție ca linia inferioară a mustății să corespundă, din punct de vedere estetic, cu linia superioară a buzei. În cazul în care mustața este prea stufoasă, se subțiază cu foarfecele.

Mustața mare întoarsă (fig. 61, *f*). Pentru a obține acest model de mustață, se prind înainte de bărbierit cu clame (cîrlige) vîrfurile, c

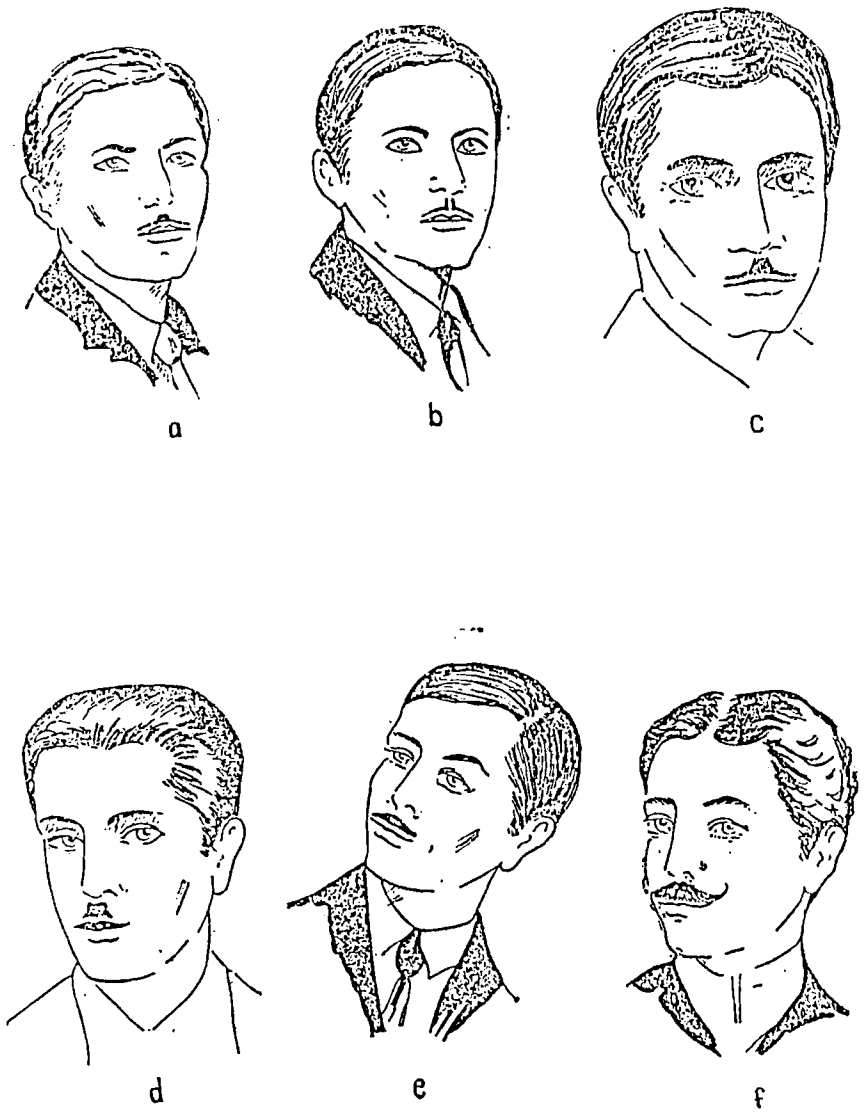

Fig. 61. Diferite modele de mustăți mai frecvent solicitate:
a — mustață Douglas fără cărare; *b* — mustață Douglas cu cărare; *c* — mustață rîndunică; *d* — mustață musculiță; *e* — mustață mexicană; *f* — mustață mare întoarsă.

să nu fie rase. Se desparte apoi părul mustății fie cu pieptenele, fie cu peria printr-o cărare mediană și se tund doar firele mai lungi care depășesc grosul mustății. În consecință se tund primele două-trei rînduri de fire de păr de la conturul părții superioare și firele de păr de la conturul buzei. Se păstrează lungimea celorlalte fire de păr, astfel ca ele să depășească comisura buzelor pentru a putea fi întoarse și răsucite în sus în formă de spirală.

Pentru a obține un efect estetic mai mare, se finisează mustața cu fierul special încălzit, cu care se îndoaie întîi firele lungi de pe linia buzei și apoi firele de păr de la comisura buzelor se răsucesc în spirală sau sînt semiîndoite.

Pe lîngă aceste modele de mustăți mai sînt solicitate de unii clienți mustăți mari stufoase, dar fără vîrfuri (fig. 62, *a*), mustăți late și bombate (fig. 62, *b*), mustăți late cu firul de păr scurt (fig. 62, *c*).

Tehnica de execuție, deși asemănătoare, este adaptată, bineînțeles fiecărui model în parte. Astfel, la mustățile stufoase, fără vîrfuri se procedează ca la mustățile stufoase cu vîrfuri lungi, scurtîndu-se cu foarfecele perfect simetric vîrfurile. Pentru a obține mustăți late și bombate se tund firele de păr în linie dreaptă de pe marginile superioară și inferioară ale buzei și din părțile laterale. La mustățile late cu firul de păr scurt se scurtează firele de păr pînă ajung la lungimea de 2—3 mm, se subțiază și se egalează părțile laterale și apoi se tund firele de păr de lîngă conturul buzei superioare.

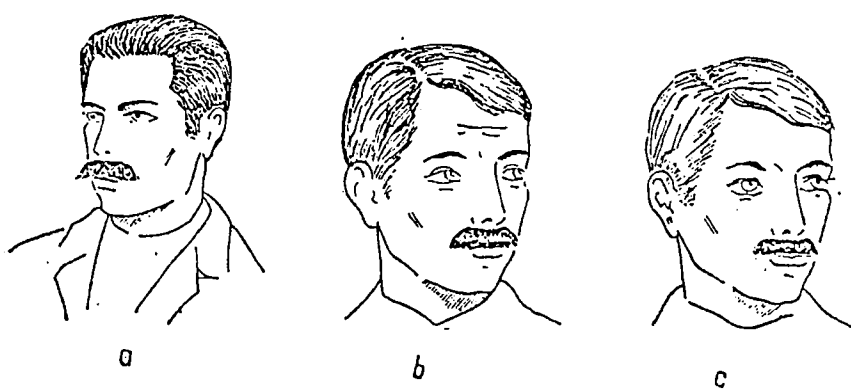

Fig. 62. Modele de mustăți mai puțin solicitate:
a — mustață mare stufoasă fără vîrfuri; *b* — mustață lată și bombată; *c* — mustață lată cu părul scurt.

D. LUCRĂRI DE BĂRBI

1. Generalități

Bărbile sînt purtate, în general, de o clientelă restrînsă. Asemeni mustăților se disting mai multe modele de bărbi: barbă cioculeț, barbă format pătrat scurtă, barbă format pătrat lungă, barbă rotundă, semiscurtă, barbă cubaneză.

La aranjarea unei bărbi și mai ales la precizarea conturului și a formei sale sînt necesare o bună pregătire profesională, multă precizie în tăierea părului și simț artistic dezvoltat, deoarece barba trebuie să fie precis conturată, să aibă o formă simetrică și armonizată cu fizionomia.

Forma și conturul bărbii se precizează concomitent cu bărbieritul obrazului. În cazul în care clientul poartă barbă și solicită doar un bărbierit, se va ține seama în timpul rasului de forma și conturul acesteia și, dacă este cazul, se va aranja și barba. În cazul în care un client dorește să-și lase barbă, este necesar ca în timp ce se bărbierește obrazul să se traseze conturul general al bărbii și să-i dea forma dorită. În mod obișnuit se bărbieresc întîi părțile laterale ale obrazului și apoi porțiunea de sub bărbie. În funcție de modelul bărbii se lasă prelungiri de păr pe maxilare și nu se tund perciunii.

În continuare se procedează ca la bărbierit, se spală obrazul cu apă rece, se dezinfectează, se pudrează etc. și apoi se execută lucrarea propriu-zisă, efectuîndu-se operațiile necesare modelului de barbă ales. La aranjarea și formarea bărbilor de culoare deschisă (blonde sau albe) se pune în jurul gîtului un șervet de culoare neagră care scoate în evidență barba, ușurînd în consecință munca frizerului.

Unii clienți poartă și barbă, și mustață, de aceea concomitent cu aranjarea bărbii se aranjează și mustața. Nu trebuie neglijat faptul că între forma și dimensiunea mustății și a bărbii există un acord estetic aproape tot atît de important ca acordul estetic dintre fizionomia și forma mustăților sau a bărbilor.

2. Diferite tipuri de bărbi

Barba cioculeț (fig. 63, *a*) acoperă doar barba, nu se prelungește pe maxilare și are părul scurt. Se poartă, de obicei, împreună cu mustața mică, îngrijit tunsă.

Barba propriu-zisă se tunde cu foarfecele și pieptenul, după ce i s-a trasat conturul general. Părul se poate scurta și cu mașina de tuns nr. 1 sau nr. 0000, dar lucrarea se finisează tot cu foarfecele și piep-

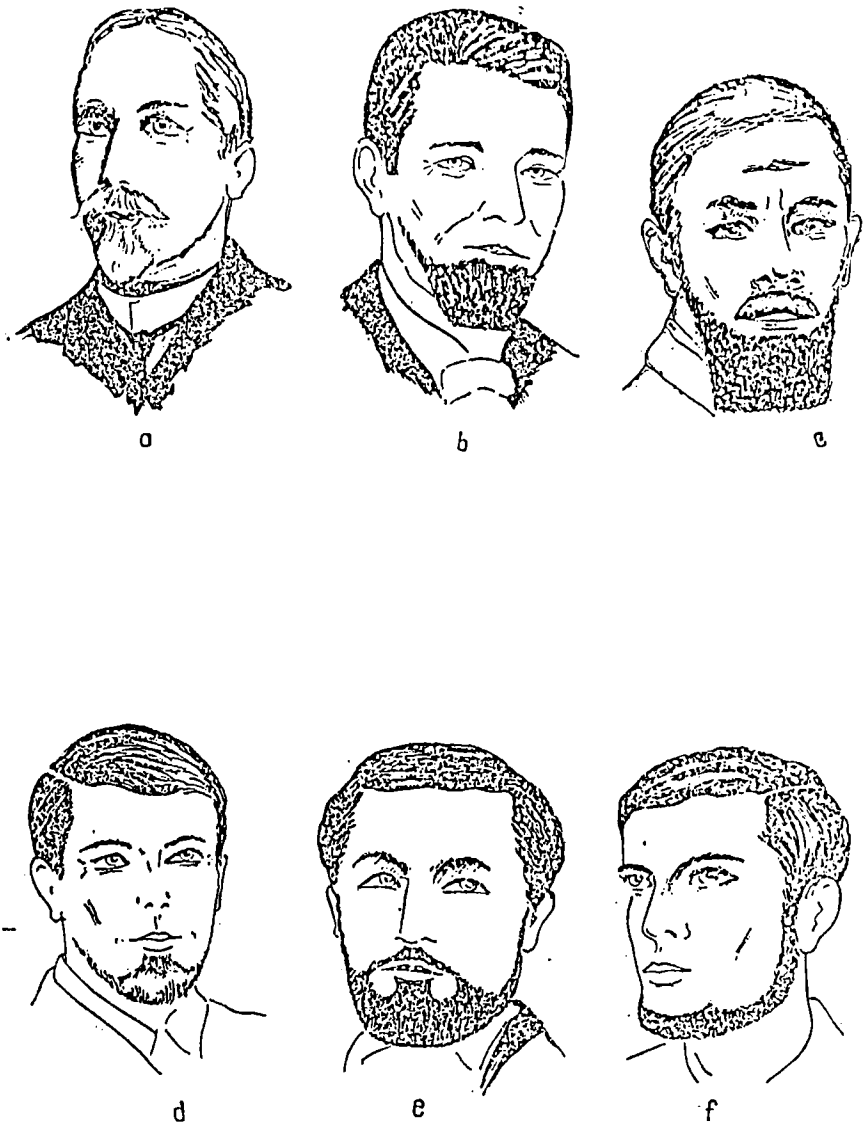

Fig. 63. Modele de bărbi mai frecvent solicitate :
a — barbă cioculeț ; *b* — barbă format pătrat scurtă ; *c* — barbă format pătrat lungă ; *d* — barbă rotundă semiscurtă ; *e* — barbă cubaneză ; *f* — variantă de barbă cubaneză.

tenele. În tot timpul tunsului se are în vedere ca părul să se scurteze gradat, „să se piardă" spre contur, a cărui linie însă trebuie să fie îngrijită și precisă.

Barba format pătrat scurtă (fig. 63, *b*). După ce s-a conturat cu briciul forma bărbii, se tunde părul de jur împrejurul conturului, subțiind gradat, „pierzînd" pînă la porțiunea rasă. Se perie barba cu o perie aspră, astfel ca firele care depășesc conturul inferior să iasă în evidență și să poată fi scurtate, „egalate", cu foarfecele la fel ca celelalte. Această barbă este purtată adesea cu o mustață care se unește cu barba sau o mustață separată, delimitată printr-o mică porțiune rasă.

Barbă format pătrat lungă (fig. 63, *c*). După ce s-a stabilit la bărbierit conturul și formatul general, se tunde și se subțiază părul din părțile laterale și de sub bărbie cu foarfecele și cu pieptenele (nu cu briciul care ar produce diferență de desime a bărbii). Totodată se feresc perciunii care trebuie să rămînă intacți. Se perie puternic părul, pe toată lățimea bărbii, de sus în jos, și se tunde, imprimîndu-i forma de pătrat simetric.

Barba rotundă semiscurtă (fig. 63, *d*). Se lucrează la fel ca barba pătrată, dar de la început se lasă porțiuni prelungite de păr pe linia maxilarelor, care se subțiază și se pierd frumos spre contur. La sfîrșit se perie și se tund simetric firele de păr, formînd o linie rotundă simetrică.

Barba cubaneză (fig. 63, *e*, *f*). La această barbă se conturează cu briciul linia respectivă, nu se tund perciunii, iar firele de păr de pe întreaga suprafață a bărbii se tund și se subțiază. De jur împrejurul bărbie se tund în linie rotunjită firele de păr care au fost, în prealabil, periate cu periuța aspră.

CAPITOLUL VIII

ÎNGRIJIRI FACIALE ȘI CAPILARE

A. ÎNGRIJIRI FACIALE

Îngrijirile faciale au drept scop menținerea unui aspect plăcut al obrazului, combaterea ridurilor etc.

Îngrijirile faciale pe care le execută frizerul constau din aplicarea de comprese și executarea masajului care poate fi manual sau elec-

tric. În principiu, aceste îngrijiri se efectuează în continuarea bărbieritului. Cînd sînt corect executate produc nu numai netezirea trăsăturilor feţei, ci şi o destindere a întregului organism; de aceea este indicat să fie recomandate de către frizer persoanelor surmenate şi cu trăsături crispate de oboseală.

1. Aplicarea compreselor

Înainte de începerea operaţiei, frizerul se spală pe mîini, aşază un şervet din faţă spre spate, peste manta, spală faţa clientului cu apă rece şi o zvîntă cu şervetul, aplică apoi un strat de cremă pe toată suprafaţa obrazului. Crema va fi grasă, dacă pielea clientului este uscată, şi semigrasă, dacă pielea este grasă şi uşor acneică. După această operaţie se şterge prin mişcări uşoare faţa cu tampoane îmbibate cu loţiune de faţă (fig. 64 *a*), înlăturîndu-se astfel toate impurităţile ce au astupat porii şi care ar fi anulat eficacitatea tratamentelor.

Se aplică din nou un strat de cremă pe obraz, apoi urmează aplicarea compreselor fierbinţi (fig. 64, *b*) care trebuie să fie suportabile, să nu opărească pielea. După cum se observă din figură, compresele acoperă faţa, cu excepţia nasului. Ele se ţin pe faţă două-trei minute şi se îndepărtează, fiind înlocuite cu comprese înmuiate în apă rece. Se produce o destindere a trăsăturilor feţei şi o activizare a circulaţiei sîngelui. Dacă este nevoie, se alternează de 4—6 ori compresele fierbinţi cu cele reci, pentru a obţine efectul corespunzător: relaxarea şi netezirea trăsăturilor.

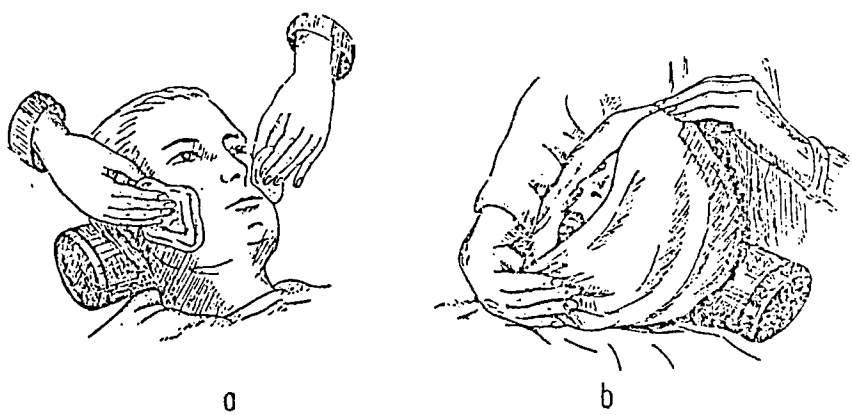

Fig. 64. Fazele succesive ale aplicării compreselor:
a — curăţirea feţei de impurităţi, praf etc.; *b* — aplicarea compresei pe obraz.

2. Masajul facial

Masajul se poate executa manual, electric sau combinat. În orice caz se execută după aplicarea compreselor. În timpul masajului, capul clientului trebuie să fie lăsat spre spate, într-o poziție cît mai comodă.

a. Masajul manual. Constă din mai multe mișcări ce se execută într-o succesiune precis stabilită, redată în continuare:

— Se sprijină degetele mari de partea superioară a capului, iar cu celelalte degete se execută mișcări de netezire, semicirculare pe frunte, începînd de la rădăcina nasului și continuîndu-se pe deasupra sprîncenelor, înspre tîmple. Înainte de a ajunge la tîmple, se ridică toate degetele, cu excepția degetelor mici care continuă mai apăsat mișcarea de netezire pînă la tîmple (fig. 65, *a*).

— Se așază degetele strîns unite de la ambele mîini pe mijlocul frunții, de unde pornesc într-o mișcare de netezire înspre tîmple (fig. 65, *b*). Aceste două mișcări se repetă, alternîndu-le de 4—5 ori.

— În jurul ochilor se execută cîteva „pianotări", mișcări asemănătoare unor ciocănituri ușoare consecutive, executate cu pulpa degetelor, la intervale egale. Pianotările se încep de la colțul exterior al ochiului, continuîndu-se spre nas. După fiecare pianotare se execută o ușoară mișcare circulară, de netezire cu degetele arătător și mijlociu, de la rădăcina nasului spre sprîncene (fig. 65, *c*).

— Se cuprinde nasul între degetul mare și mijlociu de la mîna dreaptă și se execută ușoare mișcări de rotație, începînd de la rădăcina lui pînă la nări. În dreptul nărilor se unesc degetele și se execută o mișcare dreaptă în sens invers, deci în sus, peste șaua nasului (fig. 65, *d*).

— Pe față (obraji) se execută întîi mișcări de netezire în semicerc; de la bărbie spre ochi și apoi de la colțul gurii spre tîmple. În continuare se execută tapotări pe obraji, care constau din ușoara lovire a pielii la intervale scurte cu pulpa degetelor adunate; se începe de la mijlocul bărbiei spre urechi și de la nas spre urechi, repetîndu-se alternativ aceste mișcări de 4—5 ori. În încheiere se execută mișcări de netezire de la bărbie spre ureche, de fiecare parte, cînd cu o mînă, cînd cu cealaltă (fig. 65, *e*).

— Pe gît se execută, de asemenea, mișcări de netezire, începînd de la bărbie, apoi pe gît în jos spre claviculă și în sfîrșit de la bărbie spre ureche (fig. 65, *f*). În general, mișcările se repetă de 4—5 ori și în așa fel încît să fie legate continuu una de alta. În încheiere se frecționează fața cu apă de colonie și se pudrează.

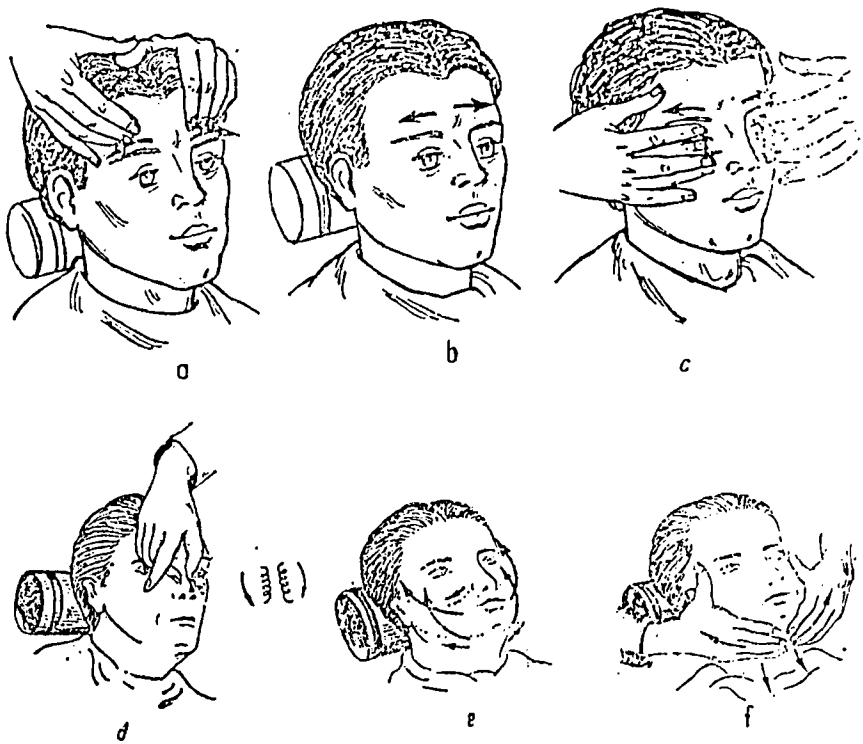

Fig. 65. Fazele succesive ale masajului facial manual:
a — mișcarea semicirculară de masaj pe frunte; *b* — direcția mișcării de masaj pentru retezirea frunții; *c* — planotările și masajul din jurul ochilor; *d* — mișcări de masaj pentru nas; *e* — mișcări semicirculare de masaj pe obraz; *f* — mișcări de netezire pentru masajul gîtului.

b. **Masajul electric.** După îndepărtarea compresei fierbinți se execută cu aparatul electric (cu piesele dezinfectate) timp de două-trei minute mișcări circulare pe toată fața, fără însă să se apese pe piele (fig. 66). Se va insista pe ridurile din jurul ochilor, de pe frunte, nas etc. Aceasta este prima fază a masajului electric: masajul cu cremă. Se aplică din nou o compresă fierbinte, care se ține pe față un minut, apoi se îndepărtează ștergîndu-se, tot cu compresa, resturile de cremă. Se frecționează ușor pielea cu apă de colonie ca să pătrundă bine în piele și se tamponează fața cu șervetul pentru a o svînta complet. Pe tenul uscat se aplică cu un tampon de vată un strat subțire de pudră; se pudrează și piesa de la aparatul de masaj, executîndu-se

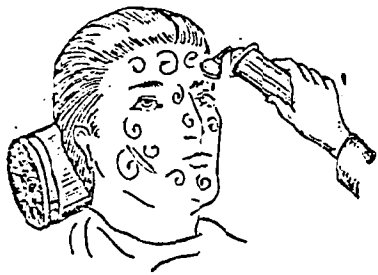

Fig. 66. Masaju! facial electric.

în continuare a doua fază a masajului electric, pînă la absorbția totală a pudrei. Se îndepărtează cu șervetul urmele de pudră rămase de la aparat.

Cînd aparatul electric este prevăzut și cu o piesă cu mici orificii, se poate utiliza în cazul punctelor negre; prin apăsarea produsă de această piesă punctele negre sînt expulzate, iar tenul rămîne curat.

B. ÎNGRIJIRI CAPILARE

Îngrijirile capilare constau din: spălatul părului, mișcări de masaj manual și electric, aplicații de loțiuni, periatul părului etc.

1. Spălatul părului

Spălatul părului constituie cea mai importantă operație de îngrijire capilară. Prin spălare se elimină grăsimile, impuritățile, praful etc. și se asigură igiena capului și a părului. După spălat, pielea capului este curată, iar părul are un aspect lucios, mătăsos, este elastic și poate fi tuns și pieptănat în condiții optime, rezultînd frizuri frumoase și durabile.

Spălatul părului se execută la intervale regulate, și anume 10—14 zile la un păr sănătos normal. Acest interval variază însă de la individ la individ, în funcție de felul părului (gras sau uscat) și de condițiile de viață și muncă. Dacă aerul la locul de muncă este încărcat de particule de praf sau alte impurități, dacă temperatura este ridicată, producînd o transpirație abundentă, spălatul părului se face la intervale mai scurte, chiar de 4—5 zile. Un rol destul de important în reușita operației îl au produsele ce se întrebuințează la spălat, respectiv produsele care dizolvă impuritățile și grăsimile: săpun, șampoane. În prezent se utilizează cu precădere șamponul, care are o eficiență mai mare decît săpunul — nu atacă firele de păr și nu produce o degresare exagerată.

În saloanele de frizerie, spălatul părului se execută în trei timpi în modul următor:

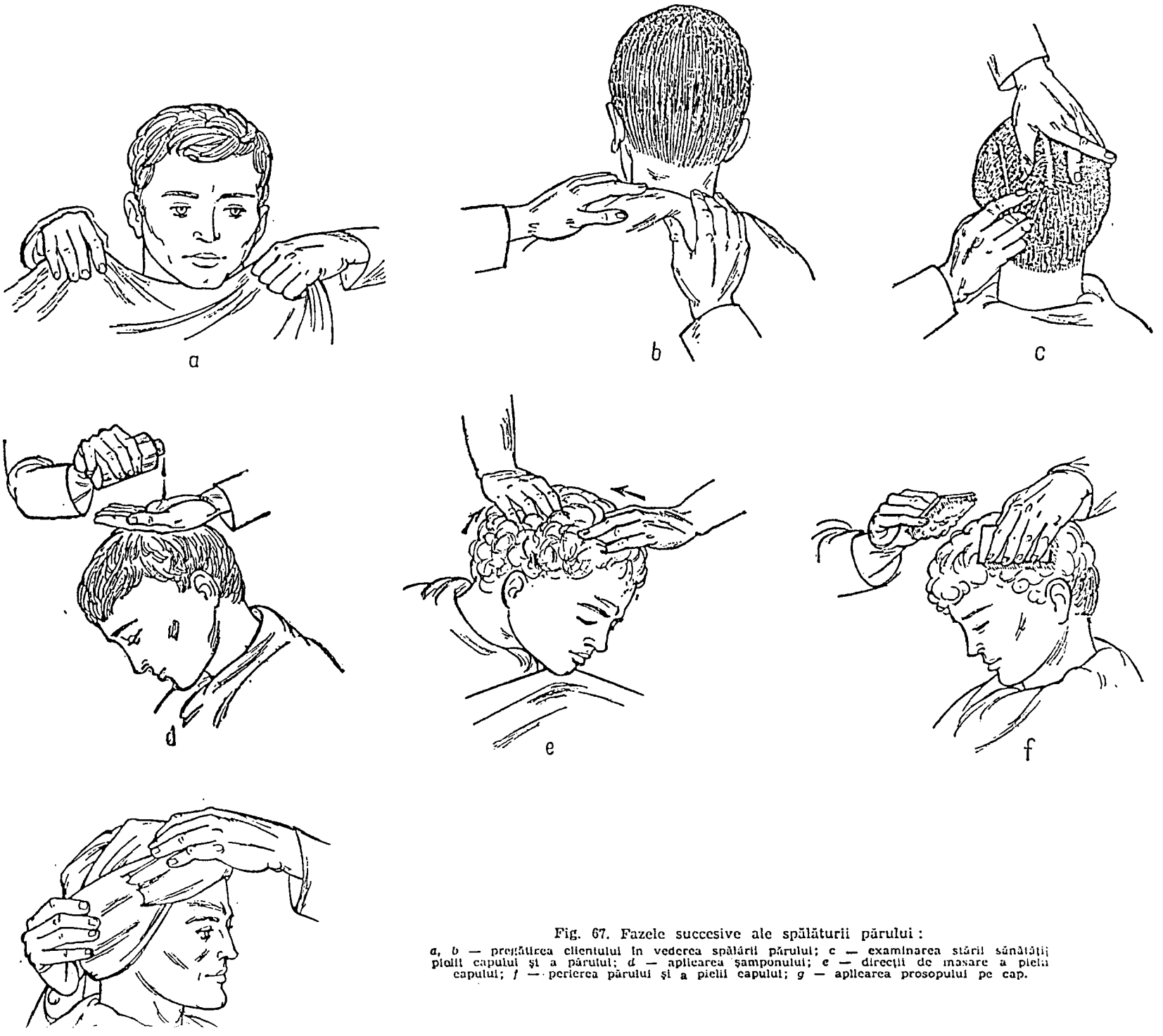

Fig. 67. Fazele succesive ale spălăturii părului:
a, b — pregătirea clientului în vederea spălării părului; *c* — examinarea stării sănătății pielii capului și a părului; *d* — aplicarea șamponului; *e* — direcții de masare a pielii capului; *f* — periera părului și a pielii capului; *g* — aplicarea prosopului pe cap.

Timpul I: se aplică un şervet în faţă şi în jurul gîtului şi un prosop de preferinţă pluşat în spatele capului, pe lîngă ceafă, astfel ca gulerul hainei şi al cămăşii să fie perfect izolate (fig. 67, *a, b).*

— Se trasează o cărare în creştetul capului, observîndu-se cu atenţie starea pielii capului şi a părului (fig. 67, *c)* (dacă sînt grase, uscate, dacă există sau nu mătreaţă etc.), pentru a alege şamponul indicat. Se piaptănă bine părul şi se udă din abundenţă cu apă caldă, asigurîndu-se umezirea uniformă a părului şi a pielii capului.

— Se toarnă şamponul în mînă — nu direct pe păr (fig. 67, *d)* şi se repartizează printr-o uşoară frecţionare cu pulpa degetelor pe întreaga suprafaţă a capului, începînd de la creştet spre frunte şi tîmple şi terminînd cu porţiunea de la spate şi ceafă (fig. 67, *e*). Şamponul astfel repartizat provoacă desprinderea grăsimii (sebumului) şi a impurităţilor. Frecvent se completează acţiunea şamponului cu o periere a părului şi a pielii capului, efectuată simultan de ambele mîini cu două perii mici din material plastic (fig. 67, *f).* Se clăteşte părul cu multă apă călduţă, fără a-l stoarce, sau a-l presa, eliminîndu-se cu uşurinţă o dată cu apa şi impurităţile.

Timpul II: se aplică din nou şamponul, executîndu-se de astădată o frecţionare mai puternică şi sistematică a pielii capului. Frecţionarea se face cu pulpa degetelor, nu cu unghiile (degetele de la ambele mîini uşor depărtate şi curbate sînt fixate pe pielea capului şi efectuează mişcări circulare: dinspre urechi spre creştet şi dinspre faţă şi, respectiv, dinspre ceafă tot spre creştet) (v. fig. 67, *e).* Se formează o spumă deasă care se elimină din păr cu multă apă călduţă.

Timpul III: se aplică pentru a treia oară şampon, procedîndu-se asemănător, dar urmărindu-se ca prin frecare să se producă o spumă foarte deasă şi compactă ce curăţă perfect pielea capului şi părul. În încheiere se clăteşte părul cu foarte multă apă pînă ce acesta şi pielea capului rămîn perfect curate. Părul astfel spălat se zvîntă cu prosopul (fig. 67, *g).*

2. Masajul capului

Prin masajul capului se urmăreşte menţinerea sănătăţi pielii capului şi a firului de păr, întărirea acestuia şi chiar combaterea unor afecţiuni ca, de exemplu, alopecia (căderea părului). Prin masaj se stimulează funcţiile pielii şi se îmbunătăţeşte circulaţia sanguină, fapt care asigură o mai bună hrănire a rădăcinii firelor de păr şi a ţesuturilor.

Masajul capului se poate executa manual sau electric. Masajul manual poate fi executat, la rîndul său, simplu (pe uscat), sau cu loţiuni speciale de păr, fiind cunoscut sub denumirea de frecţie.

În general, masajul se execută în continuarea spălatului cînd părul și pielea capului sînt curate. Înainte de a începe masajul este indicat să se observe cu atenție pielea capului și starea firului de păr. În acest scop se trasează trei cărări pe diferite porțiuni și se privește atent pielea și părul; dacă acestea sînt sănătoase, se execută un masaj viguros. Dacă pielea capului este grasă se vor executa mișcări mai blînde pentru a nu excita și mai mult secreția glandelor sebacee. Dacă firul de păr este subțire, rupt despicat la vîrf, se vor tunde vîrfurile întîi cu foarfecele și apoi se va executa masajul, care va fi mai blînd.

În cazul în care există mătreață se va proceda la o periere a pielii capului și a părului. Se procedează întîi la dezlipirea mătreții de pe pielea capului cu ajutorul unei periuțe cu peri aspri și scurți, cu care se execută mișcări circulare pe cărări trasate din 2 în 2 cm. Apoi se procedează la perierea propriu-zisă a părului, în scopul eliminării peliculelor de mătreață și a impurităților din păr. Prin această periere se obține totodată și o stimulare a circulației sanguine. Perierea capului se execută în două moduri, în funcție de lungimea părului. Părul scurt se perie cu o perie rotundă sau ovală cu peri scurți și aspri, în patru direcții: de la spate spre față: din părțile laterale spre creștet; de la frunte spre creștet (fig. 68).

Părul lung se perie concomitent cu două perii circulare, șuviță cu șuviță, executîndu-se în timpul periatului o mișcare de rotație a periilor, urmărindu-se și în acest caz perierea în cele patru direcții.

a. **Masajul manual.** Este compus din mai multe mișcări care se execută urmărindu-se sensul circulației sîngelui, direcția nervilor și a mușchilor: adică de la ceafă spre creștet, de la tîmple spre creștet și de la frunte spre creștet. În general masajul se începe și se încheie cu cîte o mișcare descongestionantă care relaxează clientul. Masajul se începe de la frunte, executîndu-se cu ambele mîini mișcări scurte circulare în sens ascendent. Apoi se face o alunecare spre tîmple, apăsînd ușor pielea (fig. 69, *a*) Prin aceste mișcări, repetate de 3—4 ori, se obține un efect calmant. În continuare se execută mișcări de presiune menite să influențeze circulația sanguină.

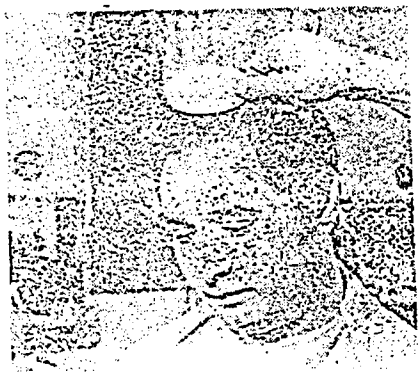

Fig. 68. Perierea părului scurt.

— Mișcarea de presiune pentru hiperemie: cu degetul mare se îm-

pinge, se deplasează pielea capului, adunîd-o și strîngînd-o ca la extragerea punctelor negre (fig. 69, *b*).

— Mișcarea de presiune în zigzag pe cărări: se desparte părul prin cărări succesive; se așază față în față degetele de la mîna stîngă și cele de la mîna dreaptă la o distanță de 2—3 cm și se deplasează pielea capului astfel ca să se apropie degetele (fig. 69, *c*). Pe urmă, degetele împing pielea de-a lungul cărării, dar o mînă împinge pielea în sus, iar cealaltă în jos, deci în sens invers (fig. 69, *d*).

— Mișcările de presiune circulară: se aplică degetele mîinii drepte în regiunea frontală și cele de la mîna stîngă în regiunea occipitală, podul palmei fiind îndepărtat însă de cap și se execută o presiune energică asupra pielii, astfel încît să se dezlipească și să se cuteze. În acest timp, degetele sînt imobilizate, nu alunecă pe piele și nu freacă părul, numai pielea capului este aceea care trebuie să se miște. Se repetă această mișcare, aplicîndu-se de astădată, degetele în regiunea temporală, deasupra urechilor (fig. 69, *e*).

— Mișcarea de presiune pentru mobilizarea totală a pielii capului. Se așază palmele întîi în regiunea temporală și se deplasează pielea capului înspre creștet; palmele sînt imobile în tot acest timp. Apoi se așază palmele în regiunile frontală și occipitală, procedîndu-se identic (fig. 69, *f*). Masajul se încheie cu o mișcare descongestionantă Se așază palmele întîi în regiunea temporală și se deplasează pielea la ceafă, unde se execută alternativ mișcări de alunecare de sus în jos (fig. 69, *g*).

b. **Masajul electric.** În general, masajul electric se asociază cu masajul manual și se execută cu aparatul electric „Vibro Maso", la care se atașează o piesă în formă de periuță dințată rotundă, din cauciuc sau material plastic. El se execută pe păr uscat, de la creștet spre frunte și de la creștet spre părțile laterale, deci în sens descendent. Dacă părul este lung, se leagă cu un colțar și se aplică aparatul peste pînză ca să nu se încurce părul.

Datorită vibrațiilor puternice produse de aparat, circulația sîngelui se intensifică, țesuturile sînt mai bine hrănite; se va evita însă executarea masajului electric persoanelor sensibile sau suferinde.

c. **Masajul cu loțiuni (frecția).** Masajul cu loțiuni, denumit în mod obișnuit frecție, datorită faptului că una din fazele importante constă din frecarea pielii capului cu pulpa degetelor, este compus de fapt dintr-un complex de mișcări care asigură normalizarea funcțiilor pielii, activarea circulației sanguine și eficiența maximă a loțiunilor folosite.

Loțiunile care se întrebuințează sînt de două feluri:

— Loțiuni de agrement care curăță, înviorează și dau apret și strălucire părului.

— Loțiuni de îngrijire care combat anumite afecțiuni, ca mătreață, seboree etc.

Loțiunile de agrement se aplică direct pe păr; ele sînt ușor parfumate, dar totodată au și un efectv curativ, tonifiind pielea capului.

a

c

b

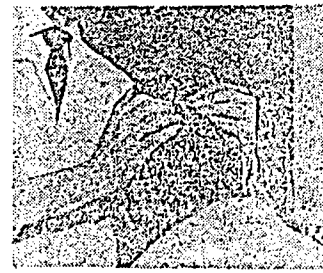

d

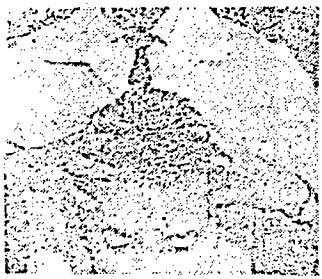

e

Fig. 69. Fazele succesive ale masajului manual: *a* — mișcarea de masaj descongestionantă pe frunte; *b* — mișcarea de presiune pentru hiperemie; *c* — mișcare de presiune în zigzag pe cărări (primul timp); *d* — mișcare de presiune în zigzag pe cărări (al doilea timp); *e* — mișcare de presiune circulară (primul timp); *f* — mișcare de presiune circulară (al doilea timp); *g* — mișcare descongestionantă la ceafă.

f

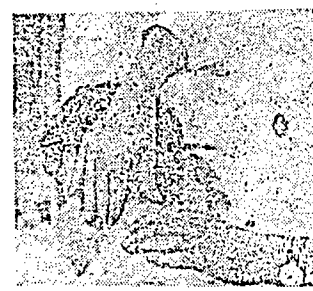

g

Uneori prin frecție se urmărește și executarea unui serviciu de curățire a părului, în acest caz se toarnă loțiunea de agrement pe păr, se frecționează continuu pînă se produce o spumă ; se șterge părul cu un prosop plușat, repetîndu-se această operație de două pînă la trei ori dacă este nevoie, pînă ce părul rămîne curat.

Fig. 70. Executarea frecției capului cu loțiuni.

Loțiunile de îngrijire se aplică numai pe pielea capului, trasîndu-se cărări din 2 în 2 cm. Ele se aplică cu ajutorul unui tampon de vată sau cu o pipetă. După aplicarea loțiunilor urmează frecția care se face cu scopul repartizării produsului în mod uniform pe toată suprafața capului.

Frecția constă din frecarea pielii capului cu pulpa degetelor, nu cu unghiile, în sensul direcției vaselor sanguine a mușchilor și a nervilor, adică de la contur, de la frunte și de la ceafă spre creștet (fig. 70). Frecția se execută energic, dar nu brutal, iar mișcarea degetelor este circulară pe pielea capului.

După repartizarea loțiunii pe toată suprafața capului se execută mișcările de masaj manual — descrise anterior —, asigurîndu-se prin aceasta, paralele cu activarea circulației sanguine, și o bună penetrare a produselor în piele și, în consecință, mai ales în cazul loțiunilor de îngrijire, eficiența lor curativă.

CAPITOLUL IX

TUNSORI ȘI FRIZURI

A. GENERALITĂȚI

1. Importanța tunsorii

Tunderea părului este o operație absolut indispensabilă, deoarece lăsat să crească în voie, firul de păr se toacă la vîrf, este insuficient hrănit, se subțiază, își pierde vigoarea și adeseori cade.

Aceasta este o operație care se execută în scopul de a conferi înfățișării omului un aspect îngrijit, mascarea unor imperfecțiuni ale cutiei craniene sau ale figurii. În acest scop se alege și se execută o tunsoare adecvată la trăsăturile feței și la conformația capului. De aceea este necesar ca, înainte de a începe tunsoarea, să se examineze foarte atent forma capului și figura clientului. În examinarea pe care o face, frizerul se ghidează după principiile estetice clasice, care precizează că forma ideală de frumusețe a capului este asemănătoare cu a unui ou cu vîrful ascuțit în jos, și forma ideală a figurii este asemănătoare unui oval.

Printre imperfecțiunile cele mai frecvent întîlnite se situează următoarele deformații craniene: fruntea este înaltă și partea din creștet teșită (fig. 71, *a*); fruntea este mică și îngustă, iar partea din creștet ascuțită (fig. 71, *b*); capul are o conformație ascuțită (fig. 71,*c*) sau partea superioară a capului este teșită, iar porțiunea de la spate bombată (fig. 71, *d*).

Pentru a masca aceste imperfecțiuni, se va lăsa părul ceva mai lung în porțiunile teșite și se va scurta mai mult în porțiunile proeminente, căutînd că prin tunsoare și pieptănătură să se dea o formă cît mai frumoasă capului. Din examinarea figurilor 71 *a-d* se poate observa că masa de păr mai mare suplinește și ascunde deficiențele de conformație.

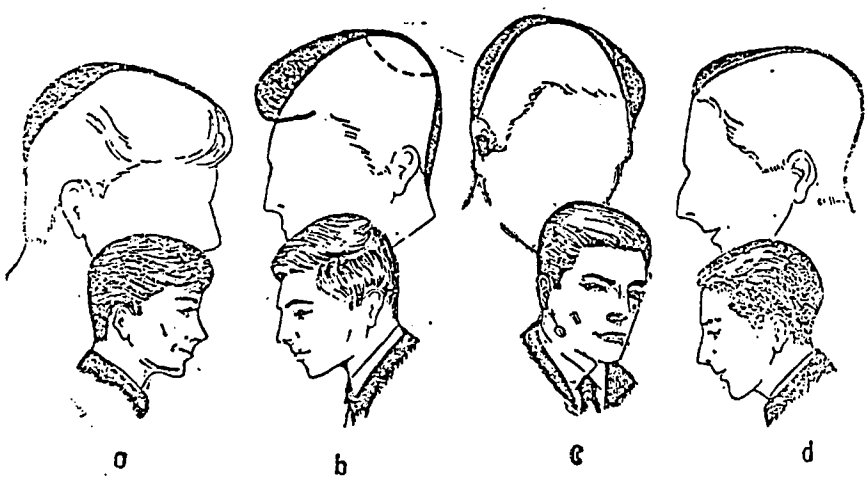

Fig. 71. Executarea frizurii în funcție de formațiile cutiei craniene:
a — la conformație craniană cu frunte înaltă, creștet, teșit; *b* — la conformație craniană cu frunte mică, creștet ascuțit; *c* — la conformație craniană ascuțită; *d* — la conformație craniană cu calota teșită și spatele capului bombat.

În ceea ce privește figura, aceasta poate fi prelungă, rotundă, pătrată, triunghiulară, hexagonală etc.; frizerului îi revine sarcina ca, prin măiestria sa tehnică, să creeze impresia că figura este ovală. În principiu va căuta să degajeze și să reliefeze cît mai mult fruntea la figurile pătrate, rotunde ori triunghiulare și s-o mascheze la figurile prelungi, fie cu un breton, fie cu o ondulă. Totodată va căuta să sublinieze cît mai mult părțile laterale ale figurii prelungi și să mascheze maxilarul superior sau fruntea exagerat de lată. În acest caz se piaptănă părul de la caz la caz, fie spre spate, fie spre față, lăsînd perciunii mai lungi și mai plini, sau scurtîndu-i și subțiindu-i în raport cu trăsăturile figurii. În figura 72, *a*, *b*, *c* sînt ilustrate cîteva posibilități pe care le oferă pieptănătura.

2. Varietatea tunsorilor și a procedeelor folosite

Avînd un rol estetic atît de important, tunsoarea este influențată direct de evoluția și de preferințele societății, de curentele modei, beneficiind totodată de toate progresele tehnicii. Astfel s-a ajuns în prezent la numeroase posibilități de aranjare a părului, fapt care a

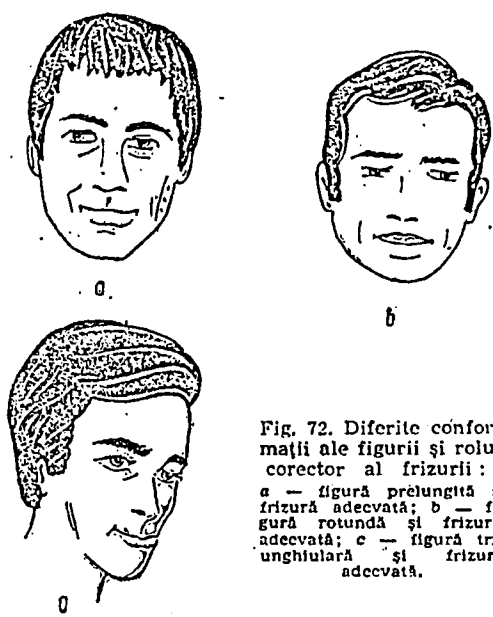

Fig. 72. Diferite conformații ale figurii și rolul corector al frizurii: *a* — figură prelungită și frizură adecvată; *b* — figură rotundă și frizură adecvată; *c* — figură triunghiulară și frizură adecvată.

dus, la rîndul său, la situația ca denumirea de tunsoare să fie improprie, în unele cazuri. De aceea trebuie distins că prin *tunsoare* se înțelege numai operația de tuns părul, aranjarea părului cu pieptenele, cu perie ori cu fônul constituie a doua operație importantă, și anume, pieptănatul. În cazul în care se execută și tunsoarea, și pieptănatul, este corect să se folosească termenul de *frizură*, care cuprinde amîndouă operațiile.

În ceea ce privește tunsoarea trebuie observat că în funcție de ustensilele folosite și în consecință și de procedeul tehnic se disting următoarele tipuri de tunsori:

— tunsori cu mașina de tuns nr. 0000; 1; 2; 3; 4;
— tunsori cu mașina și cu foarfecele;
— tunsori cu foarfecele;
— tunsori cu briciul.

Tipul de tunsoare se alege în funcție de fizionomia clientului, de preferințele sale, de tendințele modei, de lungimea și de calitatea părului.

În sfera profesională a frizerului sînt cuprinse, paralel cu tunsorile pentru bărbați, și tunsorile pentru băieți, precum și tunsorile pentru femei și fetițe. Acestea se pot executa fie cu foarfecele, fie cu briciul, obținîndu-se o gamă variată de modele adaptate, bineînțeles, la fizionomie și modă.

3. Pregătirea și tratarea clientului pe parcursul executării frizurii

Indiferent de tipul de tunsoare ales sau de modelul de frizură urmărit, înainte de a începe lucrarea se aplică o manta de protecție peste haine, care se strînge în jurul gîtului; se pune un strat subțire de vată pe lîngă guler, astfel ca să nu pătrundă fire de păr pe ceafă. În cazul în care frizura comportă udarea părului, se aplică suplimentar un prosop pe spate.

Înainte de a începe operația propriu-zisă de tuns, părul este bine pieptănat, iar pe parcursul tunsorii se verifică mereu lungimile firelor de păr, fie susținînd șuvițele, fie pe degete, fie pe pieptene. La sfîrșitul tunsorilor se verifică și se egalează din nou toate vîrfurile de păr rămase mai lungi.

În timpul tunsului se curăță firele tăiate cu pieptenele prin dinții căruia s-a petrecut un strat subțire de vată; se curăță fața, urechile și ceafa de firele de păr și ori de cîte ori este necesar se scutură părul de pe manta, avînd grijă ca aceasta să fie adunată de la spate spre față, astfel ca părul tăiat să nu se depună pe hainele clientului. De asemenea, prosopul dacă s-a udat se schimbă cu altul curat.

La sfîrșitul tunsorii se curăță din nou cu pieptenele sau cu peria, firele mărunt tăiate, se curăță fața și ceafa cu scuturătoarea și se dezinfectează cu un tampon de vată îmbibat cu alcool, porțiunile de la ceafă și perciuni, evitîndu-se eventualele iritații sau infecții. Se pudrează ceafa și se îndepărtează prosopul, vata și mantaua de protecție.

B. TUNSORI EXECUTATE CU MAȘINA

Tunsorile executate cu mașina de tuns — electrică sau manuală — sînt cele mai simple, practice, ușor de îngrijit și igienice, deoarece părul poate fi tuns scurt, foarte scurt sau chiar aproape zero. Părul poate fi tuns la aceeași lungime, pe întreaga suprafață a capului, sau la lungimi variabile, pe diferite porțiuni, prin folosirea diferitelor numere ale mașinii de tuns. Cu mașina nr. 0000 se obține scurtarea aproape totală a părului, cu mașina nr. 1 se obține o lungime de circa 5 mm, iar cu celelalte numere, respectiv 2 și 3, lungimea părului poate ajunge pînă la circa 1 cm.

Executarea tunsorii cu mașina, deși simplă, cere totuși atenție, mai ales cînd se folosesc diferite numere, deoarece trebuie evitate diferențele de lungime (scările, dungile) dintre o porțiune tunsă, de pildă, cu mașina nr. 0000 și o porțiune tunsă cu mașina nr. 1 În acest scop, pe măsură ce se înaintează cu mașina nr. 0000 spre porțiunea tunsă cu mașina nr. 1, se ridică puțin partea din față a mașinii, obținîndu-se prin aceasta o gradație armonioasă a lungimilor de păr dintre porțiuni, respectiv „pierderea" dungilor sau a scărilor. La fel se procedează și la ceafă, unde se utilizează numai mașina nr. 0000 ; cînd mașina se apropie de implantație (porțiunea unde începe creșterea părului) se ridică ușor în partea din față, pentru a „pierde" dunga dintre firele de păr de pe ceafă și implantație.

De asemenea, pentru a obține o uniformizare armonioasă a lungimii firelor de păr, tăișul mașinii trebuie să fie cît mai aplatizat și cît mai culcat pe pielea capului. Nu este permis ca tăișul să fie așezat vertical. În figura 73, *a-c* este redată mînuirea corectă a mașinilor de tuns în raport cu suprafața capului.

Pentru a se evita smulgerea părului sau a pufului de pe ceafă, trebuie să se imprime mașinii de tuns, în tot timpul lucrului, o mișcare lentă de alunecare.

Una din tunsorile cele mai simple și mai igienice este tunsoarea completă ce se efectuează pe întreaga suprafață a capului — și la care lungimea de păr nu depășește 5 mm.

Prin adoptarea acestei tunsori, firul de păr subțire, anemiat sau predispus la cădere se regenerează, se întărește și crește mai vigu-

ros. De aceea, aceste tunsori se recomandă copiilor, persoanelor cu păr rar, sau celor cărora le cade părul; ele sînt, de asemenea, larg răspîndite în rîndul soldaților și al elevilor.

Tunsoarea se începe din porțiunea frontală, mai precis de la mijlocul frunții spre creștet și se execută pe fîșii paralele (fig. 73, *a*). Se procedează la fel și cu părțile laterale (fig. 73, *b*) și cu porțiunea de la spatele capului, mașina avînd o traiectorie ascendentă de la contur spre creștet; deci tunscarea se execută în tot timpul în sens contrar sensului de creștere al părului (fig. 73, *c*).

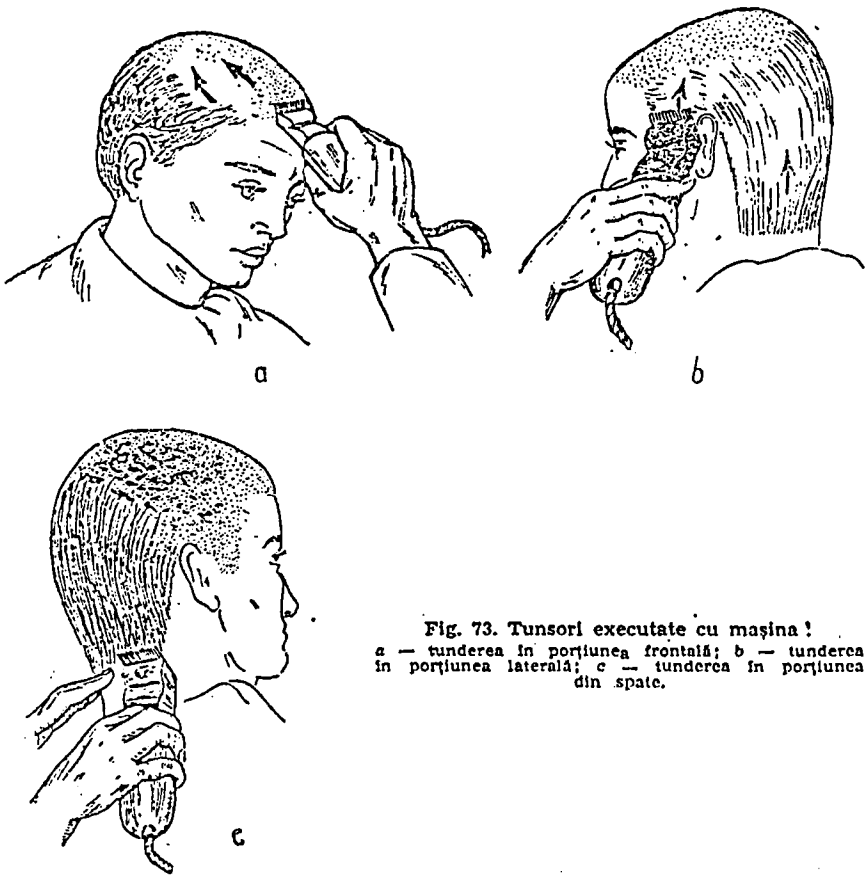

Fig. 73. Tunsori executate cu mașina!
a — tunderea în porțiunea frontală; *b* — tunderea în porțiunea laterală; *c* — tunderea în porțiunea din spate.

Se perie părul cu o perie aspră de cap și se controlează lungimile, pentru a scurta eventualele fire de păr mai lungi care au „scăpat" din mașină. În principiu se recomandă o a doua tunsoare cu mașina pe întreaga suprafață a capului, asigurîndu-se astfel o lungime uniformă părului. După aceea se perie din nou părul și se îndepărtează cu scuturătoarea de pe față, urechi și ceafă.

Cu mașina nr. 0000 se curăță puful și părul de pe ceafă, făcîndu-se o legătură armonioasă cu restul părului.

Se tund perciunii în linie dreaptă sau oblică. Se taie părul de la conturul urechii și se retușează părul de la ceafă. În încheiere se tunde părul de la perciuni, fie cu mașină de tuns (0000), fie cu briciul.

În același mod se execută și tunsoarea cu mașina nr. 2 sau 3, acordîndu-se mai multă atenție la diferențele de lungime, pentru a se obține treceri cît mai armonioase.

C. TUNSORI EXECUTATE CU FOARFECELE ȘI MAȘINA

Sînt tunsori combinate la executarea cărora se folosesc în egală măsură mai multe ustensile de tuns, cum sînt, de exemplu, mașina de tuns și foarfecele.

1. Tunsoarea cu breton pentru băieți

Tunsoarea cu breton este foarte larg răspîndită în rîndul băieților a căror vîrstă variază între 2 și 14 ani, deoarece pe lîngă faptul că este practică și igienică, ea ține seama și de aspectul estetic al celui care o poartă. Această tunsoare se execută cu foarfecele și cu mașina de tuns electrică sau manuală, folosindu-se după cerințe toate numerele.

Se tunde părul cu mașina nr. 2, de jur împrejur și în porțiunea superioară a capului, după ce, în prealabil, s-au despărțit șuvițele frontale, necesare bretonului. Se înlocuiește placa nr. 2 a mașinii cu placa nr. 1 și se subțiază părul din părțile laterale și de la ceafă. Cu mașina nr. 0000 se curăță părul de la ceafă și se subțiază, „se pierde" ușor părul de la conturul cefii (fig. 74, *a*).

Se tund cu foarfecele perciunii și părul de la conturul urechilor și se retușează eventual ceafa. Tot cu foarfecele se scurtează și se armonizează lungimile într-așa fel încît privind capul din orice parte să nu se observe nici o diferență între părul tuns cu mașina și cel tuns cu foarfecele.

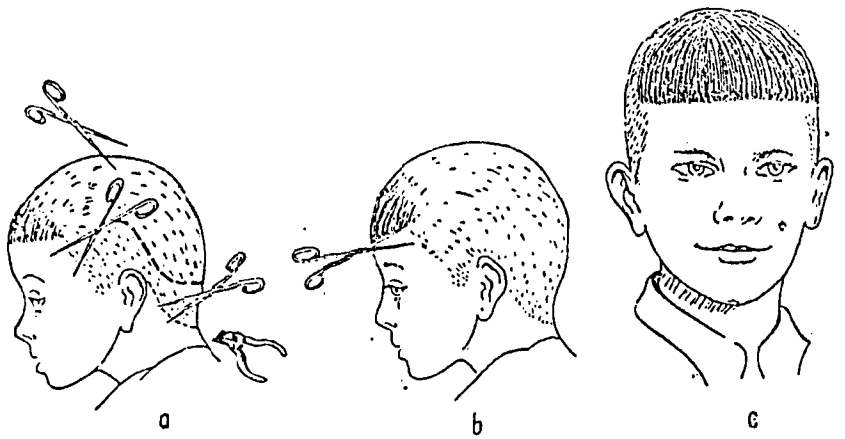

Fig. 74. Tunsoarea cu breton pentru băieți :
a — executarea tunsorii la ceafă; b — executarea tunsorii în porțiunea bretonului; c — aspectul final al tunsorii.

Șuvițele frontale se tund cu foarfecele în linie dreaptă, formîndu-se bretonul (fig. 74, b) și urmărindu-se în oglindă simetria sa.

Se perie bine părul cu o perie aspră și se piaptănă în forma cerută de tunsoare (fig. 74, c).

Dacă părul bretonului este mai lung și mai ales dacă fizionomia o cere, se vor pieptăna șuvițele frontale într-o parte, sau se va trasa o cărare laterală, fapt ce permite dezgolirea parțială a frunții.

2. Tunsoarea scurtă cu cărare pentru băieți

Tunsoarea scurtă cu cărare este frumoasă și ușor de întreținut. Se execută cu mașina nr. 1 nr. 0000 și cu foarfecele. Se tunde părul cu mașina nr. 1 de jur împrejurul capului, începînd din partea dreaptă, continuîndu-se după ureche, cu ceafa și încheind cu partea stîngă. Părul se tunde pe o porțiune care nu trebuie să depășească 2—3 cm în dreptul perciunilor și 5—6 cm în partea de la spate a capului (fig. 75, a).

Se controlează lungimile, pentru a se vedea dacă toate firele de păr au fost egal și simetric tunse. Se curăță părul de la ceafă și se egalează, se pierde cu mașina nr. 0000, apoi cu foarfecele și pieptenele se scurtează din porțiunea netunsă, avînd grijă ca părul tăiat cu foarfecele prin pierdere să se îmbine armonios cu cel tăiat cu mașina, încît să nu existe dungi și diferențe. Tot cu foarfecele se tund per-

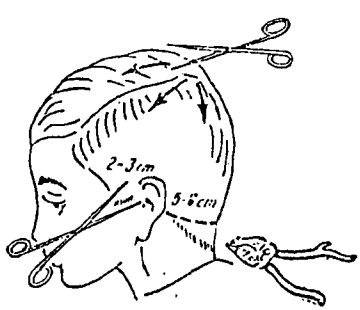

a

b

Fig. 75. Tunsoarea scurtă cu cărare pentru băieți :
a — tehnica de execuție a tunsorii;
b — aspectul finit al tunsorii.

ciunii și părul din jurul urechilor. Acest păr se poate tunde și cu briciul, după ce a fost însă în prealabil udat cu apă. Se perie părul bine, scuturîndu-se resturile tăiate. Se udă tot părul cu apă sau cu o loțiune specială, în acest caz executîndu-se și un masaj (frecție), se aplică apoi puțină briantină, după care se piaptănă părul, trasîndu-se din unghiul frontal drept sau stîng o cărare spre creștetul capului. Se piaptănă părul cu peria și cu pieptenele, insistîndu-se în regiunea vîrtejului unde părul trebuie să fie frumos pieptănat și bine fixat.

În porțiunea frontală unde părul este ceva mai lung, se piaptănă șuvițele în sus, formîndu-se o ușoară ondulă (fig. 75, *b*), care dezgolește aproape toată fruntea.

Părul din zona frunții mai poate fi pieptănat și într-o formă bombată care avantajează în special persoanele cu figuri rotunde sau pătrate.

3. Alte tipuri de tunsori cu foarfecele și mașina

a. Tunsoarea pe păr foarte scurt (nemțească). Tehnica de execuție a acestei tunsori este următoarea : se tunde părul de jur împrejurul capului au mașina de tuns manuală sau electrică nr. 1, pînă la o anumită înălțime care este în funcție de forma capului — prelungă sau

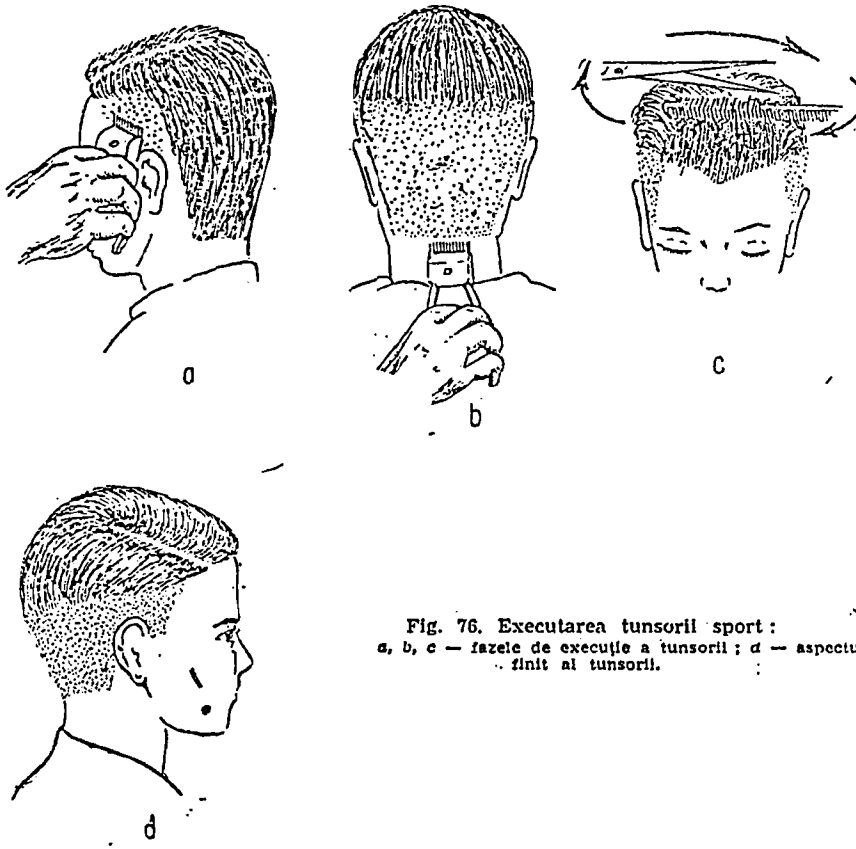

Fig. 76. Executarea tunsorii sport :
a, b, c — fazele de execuție a tunsorii ; d — aspectul finit al tunsorii.

rotundă : se curăță părul de pe ceafă cu mașina nr. 0000, pierzîndu-se însă mai mult decît la alte tunsori (fig. 76, *b*).

Cu foarfecele se tunde părul, începînd din partea dreaptă, continuînd cu spatele capului și sfîrșind cu partea stîngă (fig. 76, *a*). Șuvițele de păr sînt susținute cu pieptenele în timpul scurtării lor, încît să nu rămînă nici o diferență (dungă) între porțiunea tunsă cu mașina și cea tunsă cu foarfecele. La cererea clientului sau dacă este necesar se scurtează și părul din porțiunea superioară, doar atît cît este necesar pentru a se îmbina în mod armonios cu părul din părțile laterale (fig. 76, *c*). În cazul în care părul din partea superioară este foarte des, se va fila cu foarfecele de filat. La sfîrșit se tund și se taie perciunii și părul de la contur (fig. 76, *d*) (tunsoarea finită). Părul

poate fi pieptănat cu cărare sau peste cap și poate fi purtat în stare uscată sau umedă, aplicîndu-se puțină briantină.

b. Tunsoarea „carré" face parte tot din grupa tunsorilor obținute cu forfecele și mașina de tuns, fiind însă una din cele mai grele tunsori. Ea necesită mult simț estetic, mînă sigură, răbdare și multiple cunoștințe profesionale. În general se execută pe un păr aspru și des; este în prezent mai puțin răspîndită, fiind solicitată de unele persoane mai în vîrstă.

Pentru a executa corect tunsoarea „ carré" se procedează astfel:

— Se tunde cu mașina nr. 2 părul, începînd din partea laterală dreaptă de jur împrejurul capului, pe o porțiune (fîșie) amplasată ceva mai sus (fig. 77, *a*), astfel încît să ajungă pînă la vîrtej.

— Se subțiază părul de la perciuni și ceafă cu mașina nr. 1. Apoi cu mașina nr. 0000 se curăță și se subțiază părul de la ceafă. Se tund apoi cu foarfecele și cu ajutorul piepteneluí perciunii în linie dreaptă și părul de la conturul urechilor; se retușează prin pierdere și eventualele diferențe de lungimi de păr (dungi) de la ceafă. Se udă părul

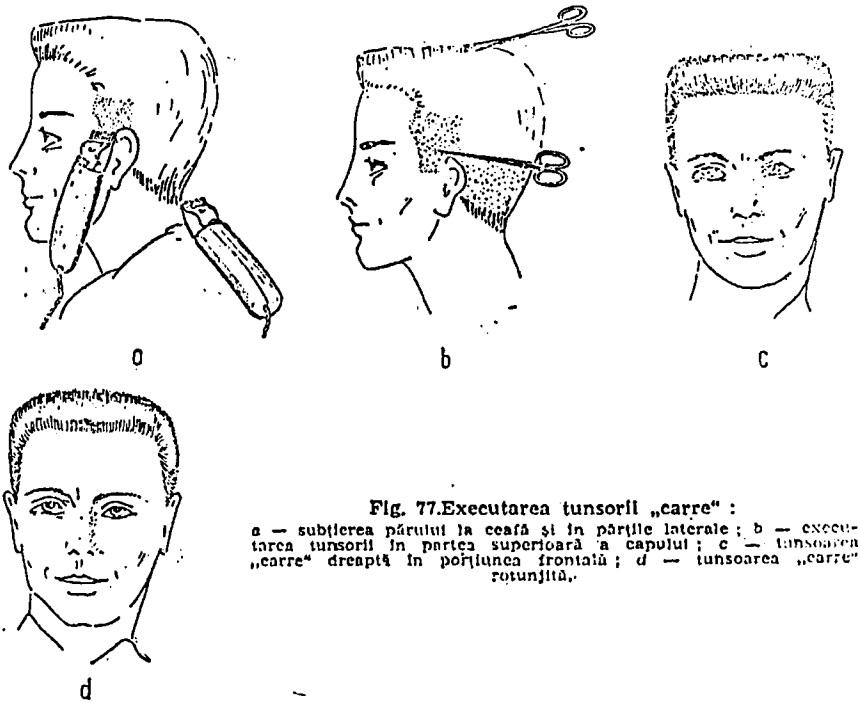

Fig. 77.Executarea tunsorii „carre":
a — subțierea părului la ceafă și în părțile laterale; *b* — executarea tunsorii în partea superioară a capului; *c* — tunsoarea „carre" dreaptă în porțiunea frontală; *d* — tunsoarea „carre" rotunjită.

și se perie, întinzînd-l cît mai bine. Tunsul propriu-zis cu foarfecele se începe din partea dreaptă; se tunde părul rotunjit. În porțiunea superioară (careul) părul este tuns drept, fiind lăsat ceva mai lung în față (fig. 77, *b*). În partea stîngă se tunde părul ca și în partea dreaptă (rotunjit).

Se controlează aspectul general al tunsorii privind lucrarea cu atenție în oglindă. Se constată dacă părțile laterale sînt egal și simetric tunse, dacă sînt bine rotunjite și dacă firele de păr din porțiunea urechii au aceeași lungime. O verificare perfectă a lungimii se obține prin pudrarea părului din careu, operație datorită căreia orice fir de păr mai lung se observă cu ușurință, fiind egalat cu foarfecele și pieptenele.

În asnamblu careul trebuie să apară ca o perie sau ca o masă plată perfect dreaptă. Se perie din nou părul, se curăță, cu ajutorul briciului, perciunii și firele de păr de la contur și ceafă.

Pe baza acestei tunsori se pot obține mai multe forme de „carré"; „carré" cu latura dreaptă în porțiunea frontală (fig. 77, *c*), „carré" rotund în părțile laterale (fig. 77, *d*) și „carré" scobit la mijloc, avînd aspectul unei albii. În acest caz, părul din porțiunea centrală a careului va fi tuns mai scurt, pentru a se crea o denivelare perfectă și simetrică, mai lată spre față și mai îngustă spre creștet.

D. TUNSORI EXECUTATE CU FOARFECELE

Tunsorile cu foarfecele sînt foarte larg răspîndite în rîndul clientelei, pentru că pot fi adaptate cu ușurință la cerințele modei sau ale fizionomiei. Părul se piaptănă ușor de către client în intervalul cuprins între două tunsori și se execută într-un timp scurt. Tunsorile cu foarfecele se pot executa pe orice fel de fir de păr, gros, subțire etc. Dacă firul de păr este gros, aspru și masa de păr este deasă, se folosește și foarfecele de filat cu care se subțiază din grosimea și desimea părului. În general, tunsoarea cu foarfecele este indicată mai ales persoanelor cu firul de păr subțire, moale și mătăsos.

Tendințele modei promovează linii de frizuri practice, aerisite și cu aspect cît mai natural. Unele din aceste tunsori sînt deosebit de solicitate.

1. Tunsoarea clasică

Se poate executa fără cărare, cu pieptănătură peste cap sau cu cărare.

a. Tunsoarea clasică fără cărare, cu pieptănătură peste cap. Se execută pe un păr lung de cel puțin 10—15 cm pe întreaga suprafață a capului, procedîndu-se în modul următor: părul pieptănat peste cap este

despărțit în două printr-o cărare mediană care pornește de la frunte spre creștet. Părul din părțile laterale se piaptănă în jos, pentru a se observa mai ușor deosebirea dintre lungimea inițială a părului și lungimea care i se va da prin tunsoare.

Se curăță părul de la ceafă cu mașina nr. 0000 atît cît permite implantația, „fără a goli" ceafa de păr. Zona de lucrat cu mașina nr. 0000 este porțiunea cuprinsă între linia de unde începe implantația părului și linia de unde se observă creșterea sa abundentă. În tot timpul lucrului, pe această porțiune se va avea grijă să nu se tundă prea scurt părul din dreptul vîrtejului (dacă există vîrtej) sau dacă este vreo adîncitură mai pronunțată în regiunea occipitală.

În unele cazuri, ținînd cont de aspectul estetic, părul se poate tunde în această porțiune și cu mașina nr. 1.

Se subțiază părul cu foarfecele și se scurtează pe ceafă pînă la jumătatea capului, șuvițele fiind susținute de pieptene. Se pierde linia de demarcație dintre părul tuns cu mașina nr. 0000 și grosul părului propriu-zis.

După efectuarea acestei faze se tunde cu foarfecele conturul de după ureche, cît permite implantația. Nu este permis să se intre în masa de păr, pentru că se îngustează linia cefei și, în consecință, aceasta nu va mai fi estetică.

Se piaptănă bine părul din părțile laterale, orientîndu-l de la cărarea mediană în jos, peste urechi. Se tund întîi șuvițele din partea laterală stîngă în linie oblică (fig. 78, *a*), astfel ca părul din față să fie mai lung cu cîțiva centimetri decît părul dinspre spate, a cărui lungime trebuie să fie egală cu lungimea din porțiunea de la spatele capului. Apoi se piaptănă părul din partea stîngă spre spate, se subțiază puțin perciunii și se taie în linie dreaptă sau oblică („colț") după preferința clientului; se va avea grijă să nu se dezgolească prea mult urechea de păr. Aceeași operație se va face în partea dreaptă. De preferat este ca conturul perciunilor să fie cît mai aproape de urechi. Apoi se piaptănă tot părul peste cap desființîndu-se cărarea. Se controlează lungimile în ansamblu, pentru a tăia cu foarfecele eventualele fire de păr mai lungi.

Se îndepărtează și se scutură mantaua de părul tuns, se udă cu apă perciunii și părul de la conturul urechii și după ureche, care vor fi curățați cu briciul. În încheiere se piaptănă părul peste cap, fie în linie dreaptă, fie în linie oblică, deviată într-o parte, fie formînd în porțiunea superioară a capului o ondulație lejeră și lăsînd părțile piептănate drept, întins spre spate cu peria.

În general, timpul necesar pentru executarea corectă a acestei tunsori variază între 10—12 minute. Deci este o tunsoare care nu nece-

sită mult timp. În figura 78, *b* este redat aspectul final al acestei tunsori. La urmă se dezinfectează contururile perciunilor și ale cefei cu un tampon de vată îmbibat cu alcool.

Dacă părul este prea des se subțiază cu foarfecele de filat de la jumătatea lungimii firelor de păr către vîrfuri, încît să fie cît mai bine subțiate, ca să se îmbine armonios la pieptănat. Cu pieptenele căptușit cu vată umezită sau uscată se va curăța întreaga suprafață a capului, pentru a fi îndepărtate toate firele de păr mărunte, căzute de la tuns.

b. Tunsoare clasică cu cărare. La această tunsoare, părul este ceva mai scurt decît la tunsoarea clasică cu părul peste cap. Din această cauză, în timpul lucrului trebuie acordată multă atenție la scurtarea părului în cele două porțiuni laterale, delimitate prin cărare. În porțiunea mare părul este mai lung, în porțiunea mică părul este mai scurt. Înainte de a începe tunsul se trasează cărarea lateral și se piaptănă

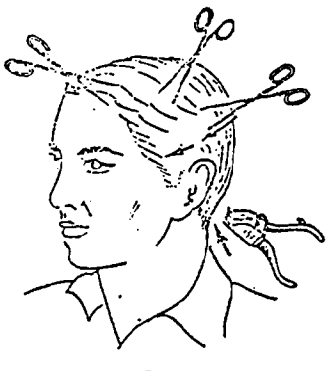

a

b

Fig. 78. Tunsoarea clasică fără cărare:
a — tehnica de execuție a tunsorii clasice fără cărare; *b* — aspectul finit al tunsorii clasice fără cărare.

părul înspre urechi. Cu mașina nr. 1 se tunde părul de la ceafă de jur împrejurul capului — nu prea sus însă, pentru a nu dezgoli această porțiune, iar cu mașina nr. 0000 se curăță, „se pierde" părul de la ceafă (fig. 79, *a*).

Cu foarfecele se tunde părul care este susținut de pieptene, subțiindu-l și periindu-l de jur împrejurul capului. Tunsoarea se începe din partea în care s-a fixat cărarea, avîndu-se grijă ca părul care rămîne să formeze un ușor bombeu.

Se subțiază ușor perciunii, care vor fi tăiați drepți și nu prea scurți, precum și părul de la conturul urechilor cît permite implantația.

Părul din porțiunea superioară a capului, deci părul din partea mare a cărării, care rămîne mai lung, se taie drept, egalîndu-se vîrfurile, însă atît cît permite ca să fie orientat în sus sau lateral și să se îmbine armonios cu părul din porțiunile tunse anterior. Dacă părul este foarte

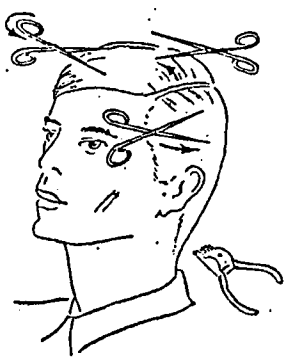

a

b

Fig. 79. Tunsoarea clasică cu cărare:
a — executarea tunsorii în dreptul cărării; *b* — aspectul final al tunsorii clasice cu cărare.

des, se va fila cu foarfecele de filat de jur împrejurul capului de la jumătatea lungimii firului de păr, insistîndu-se către vîrfuri.

Se egalează pe degete părul de pe întreaga suprafață a capului și în special în porțiunea superioară.

Această tunsoare se mai poate executa numai cu foarfecele și pieptenele fără întrebuințarea mașinii nr. 1.

Se curăță părul de la perciuni și conturul urechii cu briciul, după ce a fost, în prealabil, umezit cu puțină apă. Cu un tampon de vată cu alcool se dezinfectează perciunii, contururile, ceafa. Se trasează din nou cărarea și se piaptănă părul în stare umedă sau uscată.

În figura 77, *b* este redat aspectul final la tunsoarea clasică cu cărare.

2. Tunsoarea cu cărare pe păr scurt (engleză)

Această tunsoare este foarte solicitată, deoarece este practică, igienică și se întreține foarte ușor. Pe lîngă aceasta, conferă fizionomiei o notă de tinerețe, fiind indicată pentru orice vîrstă.

Tunsoarea se execută în felul următor (fig. 80, *a*): se piaptănă părul și se trasează o cărare care pornește fie din unghiul frontal drept, fie din unghiul frontal stîng spre creștet și se stabilește lungimea părului ce trebuie obținută. Se tunde cu foarfecele părul scurt, începînd cu partea în care este fixată cărarea, șuvițele fiind susținute cu pieptenele. Tunsoarea se execută astfel încît perciunii să rămînă mai groși, iar conturul să fie cît mai apropiat de ureche, nefiind permise rotunjiri pronunțate. Perciunii sînt tăiați în linie dreaptă.

Se curăță părul de la ceafă cu mașina nr. 0000 atît cît permite implantația. În principiu se recomandă ca ceafa să fie cît mai prelungită spre gulerul cămășii. Întrebuințarea mașinii nr. 1 la spate sau la perciuni nu se admite, deoarece se subțiază prea mult părul și se denaturează linia tunsorii. La ceafă se subțiază părul cu foarfecele și pieptenele și se face legătura armonioasă dintre părul tuns cu mașina nr. 0000 și restul părului.

Se scurtează și se egalează pe degete, sau prin împingere cu pieptenele și foarfecele părul din porțiunea superioară a capului (fig. 80, *b*), respectiv părul din partea mare a cărării, aducîndu-l la lungimea de 3—4 cm. Se îmbină prin subțiere părul din regiunea superioară cu cel de la spatele capului și din părțile laterale. Părul de la creștet va fi lăsat mai lung. După executarea tunsorii se scutură părul mărunt tăiat, cu vată pe pieptene și se umezesc perciunii și părul de la contur care se curăță cu briciul. Se piaptănă părul și se trasează cărarea. În general se recomandă ca după executarea tunsorii să se frecționeze părul cu o loțiune, care dă un apret ușor și fixează pieptăna-

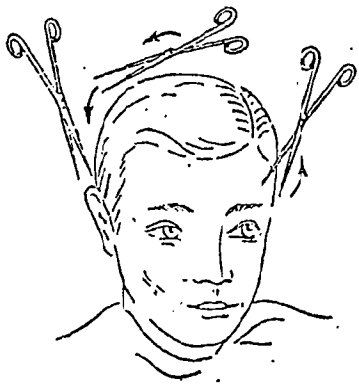

a

b

Fig. 80. Tunsoarea scurtă cu cărare (englezească) :
a — fazele de execuție; b — egalarea vîrfurilor ; c — aspectul final al tunsorii.

c

tura. De asemenea se recomandă să se lucreze cu două feluri de foarfece : cu foarfecele de tuns să se tundă părul gros, și cu foarfecele de finisat să se finiseze tunsoarea. Nu se recomandă repetarea tunsului pe aceeași porțiune. Părul se tunde de la început dintr-o dată cu precizie și siguranță adaptîndu-se tunsoarea la fizionomie. În figura 80, *c* este redat aspectul final al tunsorii

3. Tunsoarea modernă (italiană)

Tunsoarea modernă este deosebit de solicitată atît de clientela matură cît și de tineret. Această tunsoare se poate executa pe orice fel de păr (gros, subțire) cu o singură condiție : părul să fie des în general, dar

mai ales des în porțiunea superioară a capului, deoarece accentul estetic al pieptănăturii cade tocmai pe această porțiune.

Tunsoarea se începe de la ceafă (fig. 81, *a*), unde se curăță părul cu mașina nr. 0000 atît cît permite implantația; se recomandă ca linia tunsorii să coboare cît mai aproape de gulerul cămășii — pînă la 1—2 cm dacă este posibil. Nu se folosește în nici un caz mașina nr 1, deoarece se denaturează linia tunsorii.

După aceea se scurtează părul, începînd de la creștet spre față (fig. 81, *b*). Părul se tunde la 4—5 cm, în funcție de fizionomia clientului; iar tunsul se începe după ce s-a fixat lungimea dorită a părului în partea de sus a capului. Nu trebuie pierdut din vedere ca la vîrtej și în creștet părul să aibă o lungime ceva mai mare pentru a se așeza, a se aplatiza la pieptănat.

Concomitent cu operația de scurtare a părului se face și egalarea șuvițelor. Se scurtează și se egalează în continuare părul din părțile laterale (aici el va avea o lungime mai mică), fiind subțiat proporțional spre perciuni. Perciunii sînt lăsați cît mai plini și tăiați în linie dreaptă, iar părul de la contur este tuns cît mai aproape de ureche.

Scurtarea și egalarea părului pe aceste porțiuni necesită doar cîteva minute. Se piaptănă părul din regiunea frontală spre sprîncene și se egalează vîrfurile; lungimea șuvițelor nu trebuie să depășească linia sprîncenelor.

La această tunsoare este contraindicată egalarea vîrfurilor de păr pe degete, deoarece rămîn dungi sau cărări a căror îndreptare (pierdere) devine anevoioasă și necesită timp prețios.

Se piaptănă tot părul peste cap, apoi se tund și se subțiază șuvițele de pe spatele capului, controlîndu-le permanent. Aceasta pentru a lăsa lungimea potrivită care să formeze un unghi frumos în creștetul capului, alcătuit din linia tunsorii ce merge spre frunte și linia tunsorii spre ceafă. Se pierde apoi prin subțiere părul la ceafă cuprins între porțiunea tunsă cu mașina și cea cu foarfecele. Se curăță cu briciul perciunii și părul de la conturul urechilor ca și la celelalte tunsori.

Părul se piaptănă, în general, peste cap (fig. 81, *c*), însă el poate fi pieptănat și cu cărare sau într-o variantă fantezi, alunecînd în acest caz ușor spre frunte.

4. Tunsoarea rotundă „sport"

Tunsoarea rotundă „sport" este de dată recentă, ea a fost creată de maiștrii frizeri din țara noastră. Părul este tuns scurt în jurul capului, formînd un fel de perie rotundă care urmărește conformația cutiei craniene.

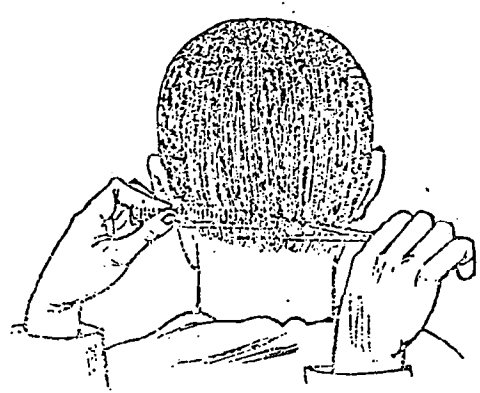

a

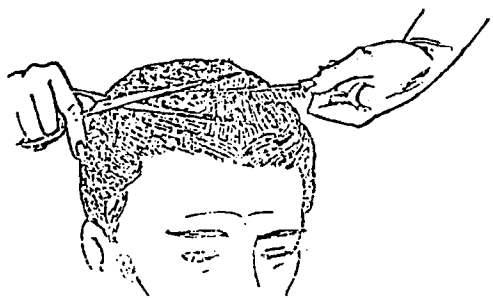

b

Fig. 81. Tunsoarea modernă (italiană) :
a — tunderea părului la ceafă; b — tunderea părului în porțiunea superioară a capului; c — aspectul final

La pieptănat, părul nu se aplatizează, ci rămîne liber, degajat şi foarte aerisit. Părul stă drept, aproape țepos — ca firele de păr de la perie; cu toate acestea tunsoarea are un aspect deosebit de îngrijit, imprimînd fizionomiei clientului o notă de sportivitate.

Tunsoarea se execută pe un păr aspru şi des — mai ales în porţiunea superioară a capului — şi este indicată atît persoanelor tinere cît şi celor mai în vîrstă. Spre deosebire de celelalte tunsori cu foarfecele — care se execută în circa 10—12 minute —, timpul necesar pentru executarea corectă a acestei tunsori este de 20 minute. De asemenea, tunsul se începe din porţiunea superioară a capului (fig. 82, *a*), scurtînd părul la circa 3—4 cm. Lungimea părului se stabileşte prin ridicarea în poziţie verticală a şuviţelor de păr; în tot timpul tunsului se are grijă ca lungimea firelor de păr să fie egală.

Se scurtează în acelaşi mod şi părul din părţile laterale (fig. 82, *b*), stabilindu-se în această etapă linia de ansamblu a tunsorii.

Perciunii sînt lăsaţi cît mai plini şi tăiaţi la circa 1 cm sub nivelul ochilor, de preferat în linie dreaptă. Nu este permis nici un gol între ureche şi perciune; de asemenea, pentru a imprima tunsorii un aspect cît mai estetic, se recomandă ca linia de contur de la ceafă să fie cît mai joasă, cît mai prelungită şi să formeze un unghi drept cu linia de contur de la ureche.

După scurtarea şuviţelor din părţile laterale şi partea superioară a capului se perie bine părul de cîteva ori cu o perie aspră şi se egalează cu atenţie vîrfurile, tăind cu foarfecele firele de păr mai lungi.

Părul din partea de la spatele capului (fig. 82, *c*) se scurtează la urmă, tocmai pentru a se putea stabili lungimile armonioase de păr care să creeze unghiul estetic dintre linia de la spate şi porţiunea superioară a capului. Părul de la ceafă se curăţă cu maşina nr. 0000. Este cu desăvîrşire interzisă folosirea maşinii nr. 1, motivîndu-se că ar uşura munca. Prin folosirea altor numere de maşini se denaturează linia şi principiile tehnice care stau la baza tunsorii. Această tunsoare se bazează pe măiestrie tehnică şi răbdare la finisare, de fapt pe egalarea perfectă a şuviţelor de păr cu foarfecele.

Perciunii şi părul de la conturul urechilor se finisează cu briciul, procedîndu-se ca la celelalte tipuri de tunsori.

Pe baza acestei tunsori, părul se poate pieptăna cu cărare, fără cărare sau cu cărare falsă. Dacă părul este deosebit de aspru, mai ales în porţiunea vîrtejului, se poate utiliza fönul şi peria după ce şuviţele au fost puţin umezite cu apă, pentru a le încadra în linia tunsorii.

În figura 82, *d* este redată forma finită a tunsorii rotundă „sport".

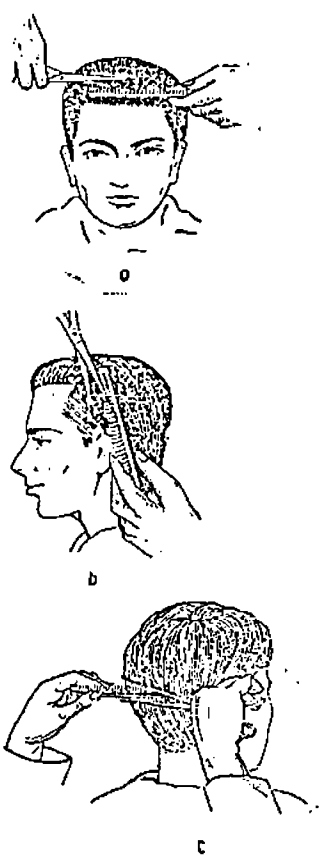

Fig. 82. Fazele de execuție a tunsorii rotunde sport :
a — tunderea porțiunii superioare a capului; *b* — tunderea părților laterale; *c* — tunderea în porțiunea de la spatele capului; *d* — aspectul final al tunsorii rotunde.

E. TUNSOAREA PLASTICĂ

Tunsoarea plastică se execută cu briciul, pe părul ud, indiferent care este lungimea acestuia. Tunsoarea plastică este deosebit de solicitată de clientelă, întrucît permite modelarea părului în raport cu conformația capului și trăsăturile figurii. Permite, de asemenea, mascarea eventualelor imperfecțiuni de conformație ale cutiei craniene. Pe baza acestei tunsori se pot obține modele diferite de frizuri : frizuri elegante, frizuri sport etc. Lungimea părului variază între 3—5 cm și chiar mai mult.

Se alege modelul de tunsoare în funcție de dorința clientului și de conformația capului, stabilindu-se lungimile de păr cele mai potrivite, apoi se spală părul cu șampon.

Pe tot parcursul executării tunsorii, briciul este așezat înaintea pieptenelui ; acesta susține șuvița care se poate manevra mai ușor în timpul scurtării părului. În consecință, părul se poate subția mai mult sau mai puțin în funcție de grosime și desime și de cerințele tunsorii.

1. Tunsoarea plastică fără cărare

Pentru această tunsoare se vor executa următoarele operații :

— Părul ud se desparte printr-o cărare mediană de la frunte pînă la spatele capului (fig. 83, *a*).

— Se începe scurtarea părului din partea de la spate către față, la 3—4 cm sub nivelul vîrtejului din creștet (fig. 83 *b*). De la început se urmărește să se dea o formă mai rotunjită acestei porțiuni.

— Se piaptănă părul din părțile laterale spre față și se filează din partea stîngă și apoi din partea dreaptă (fig. 83, *c*). Părul se scurtează cu multă atenție, ținînd seama de conformația capului și a feței.

— Se piaptănă părul în direcția frizurii către frunte prin desființarea cărării mediane și se filează, degajîndu-se părul de prisos (fig. 83, *d*).

— Se subțiază și se scurtează părul de pe frunte lăsîndu-i o lungime de circa 4—5 cm ; nu este permis ca șuvițele frontale să acopere sprîncenele (fig. 83, *e*).

— După ce s-a executat filatul în părțile laterale și în față, se trece la subțierea părului din spate mergînd pînă jos, unde începe implantația părului pe ceafă, curățind ceafa de părul crescut (fig. 83, *f*).

— După terminarea acestor faze se trece la pieptănarea părului din față și din părțile laterale spre spate, despărțind părul în șuvițe de 2—3 cm. În felul acesta se filează părul pînă la perciuni, iar în final se piaptănă peste cap și se filează cu briciul pe toată suprafața capului (fig. 83, *g*).

În general, la ceafă, se recomandă ca părul să fie mai puțin subțiat, urmărindu-se implantația părului și avînd grijă ca linia tunsorii să fie cît mai prelungită la ceafă și cît mai aproape de gulerul cămășii (fig. 83, *h*).

Egalarea părului. După terminarea tunsorii cu briciul se piaptănă din nou părul și se controlează lungimile ; dacă au rămas fire mai lungi, acestea se egalează cu foarfecele.

— Egalarea se face cu foarfecele și pieptenele pe degete sau prin împingerea părului cu pieptenele și foarfecele pe întreaga suprafață a capului. Tot cu foarfecele se egalează vîrfurile firelor de păr din dreptul frunții (fig. 83, *i*).

— Se scurtează părul de la perciuni și conturul urechilor cu foarfecele și se finisează ceafa, avînd grijă să se păstreze o linie care să respecte implantația părului (fig. 83, *j*).

— În timpul finisării contururilor și a cefei, foarfecele se ține înclinat și nu orizontal, astfel încît să nu taie prea mult păr deodată și să producă goluri.

— Pentru această tunsoare nu este permisă folosirea mașinii nr. 1 și nr. 0000 pentru subțierea părului sau curățirea cefei. Această operație se execută cu briciul, foarfecele și pieptenele. Se curăță părul tăiat, se îndepărtează șervetul de ras și se scutură mantaua de protecție după care se aplică din nou. Apoi se dezinfectează ceafa și perciunii cu un tampon de vată înmuiată în alcool.

— Se aplică sub formă de frecție apă de colonie sau o loțiune de păr care contribuie la fixarea frizurii.

Pieptănarea părului. Se piaptănă părul, imprimîndu-i linia și forma frizurii dorite și se usucă apoi cu fönul, utilizîndu-se concomitent peria cu păr aspru. Se începe uscarea părului din spatele capului. Peria este mișcată cînd într-o parte cînd în alta.

Se acordă o atenție deosebită la pieptănarea părului de la vîrtej (fig. 84, *a*). La uscat și pieptănat se urmăresc fixarea și aplatizarea firelor de păr (să nu stea zbîrlite), precum și obținerea unei direcții armonioase a acestora.

Se usucă în continuare părul din părțile laterale și din porțiunea superioară, excepîndu-se șuvițele frontale care se usucă la urmă. Pentru a imprima frizurii volumul necesar în părți sau în creștet, se ține fönul în direcția de creștere a părului, iar cu peria se ridică ușor vîrfurile șuvițelor, astfel încît părul să fie ridicat în sens contrar direcției sale de creștere (fig. 84, *b*).

Șuvițele frontale se usucă la urmă în același mod, manevrînd însă foarte ușor peria, fără să se apese pe ea, pentru a se obține un volum mai mare (fig. 84, *c*). Părul trebuie să fie totuși suplu și aerisit.

Pentru finisarea pieptănăturii se folosește pieptenele subțire. Se piaptănă părul și se netezește ușor cu mîna în direcția în care a fost uscat (fig. 84, *d*).

Pentru a conferi mai multă rezistență frizurii, se procedează astfel:

— Se aplică pe cap un fileu subțire, umezit (însă bine stors), care se strînge ușor și se înnoadă la spate, fără a se deforma forma frizurii.

— Se pulverizează cu lac fixativ toată frizura, apoi cu paleta și fönul se netezesc ușor întîi părțile laterale, partea frontală, partea superioară și spatele capului (fig. 84, *e*). După ce lacul fixativ s-a întărit, se îndepărtează cît mai ușor fileul.

Pentru a pune în relief forma și linia frizurii se aplică, tot prin pulverizare, briantină, care dă un luciu frumos părului. Se șterg urmele de fixativ și briantină de pe frunte și urechi cu șervetul de ras și se îndepărtează mantaua de protecție.

Figura 84, *f*, *g* reprezintă aspectul final al acestei frizuri.

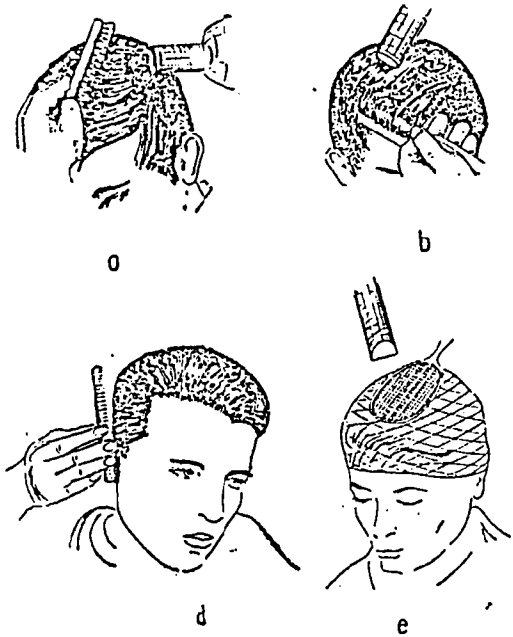

Fig. 84. Executarea pieptănăturii :

a — pieptănarea părului în porțiunea vîrtejului; *b* — pieptănarea părului în vederea obținerii volumului în părțile laterale și partea inferioară ; *c* — pieptănarea meșelor frontale; *d* — pieptănarea cu pieptenele subțire ; *e* — pieptănarea părului avînd fileul peste el; *f*, *g* — aspectul final al frizurii.

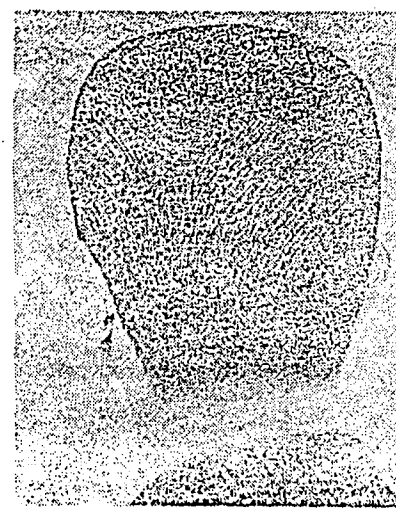

2. Tunsoarea plastică cu cărare

Această tunsoare se execută în felul următor:

— Se trasează pe părul ud două cărări laterale care pornesc din unghiurile frontale spre creștet. Transversal, peste creștet, se trasează o a treia cărare care unește cele două cărări; se obține astfel o porțiune în formă de „U" (fig. 85, *a*).

— Se filează și se scurtează părul din partea laterală stîngă, începîndu-se filatul din spatele capului la 3—4 cm sub nivelul creștetului. Se procedează în același mod în partea dreaptă a capului (fig. 85, *b*).

— Se filează părul din partea superioară a capului de la spate spre frunte, trasîndu-se cărări la 2—3 cm una de alta (fig. 85, *c*).

— Se filează apoi părul din spatele capului și de la ceafă, de unde începe implantația (fig. 85, *d*).

— Se filează din nou părul din părțile laterale, de astă dată din față spre spate (fig. 85, *e*).

— Se piaptănă tot părul și se egalează vîrfurile cu foarfecele pe degete, sau prin împingerea cu pieptenele și foarfecele pe întreaga suprafață a capului.

— Se trasează cărarea în partea stîngă a capului; în unele cazuri, dacă implantația nu permite sau clientul o cere, se trasează cărarea și în partea dreaptă.

— Se finisează cu foarfecele tunsoarea tăindu-se părul întîi pe linia din partea mică a cărării, se taie perciunii și se finisează părul de la conturul urechii. Se procedează la fel și pentru părul din partea mare a cărării.

— Se egalează cu foarfecele firele de păr de la șuvițele frontale. Se finisează tunsoarea în porțiunea de la spatele capului, de la ceafă și de la contur (fig. 85, *f*).

— Se piaptănă tot părul și se controlează tunsoarea. În rest operațiile sînt similare cu cele descrise la tunsoarea plastică fără cărare.

Pieptănarea părului. Se trasează cu pieptenele o cărare perfect dreaptă, din unghiul frontal spre creștet. Se usucă părul cu fönul și peria, întîi în creștetul capului și la vîrtej (fig. 86, *a*).

Se usucă în continuare părul, imprimîndu-i și volumul (bombeul) pe linia cărării din partea mare (partea de sus a frizurii) de la creștet pînă la frunte (fig. 86, *b*). Se procedează în același mod și pentru partea mică a frizurii (fig. 86, *c*) și se imprimă părului o mișcare de legătură cu partea din spatele capului.

La urmă se usucă șuvițele frontale, imprimîndu-se părului tot cu fönul și peria o mișcare fantezi, la alegere: conturată în sus, în jos, sau în formă de evantai. Se finisează pieptănătura cu pieptenele

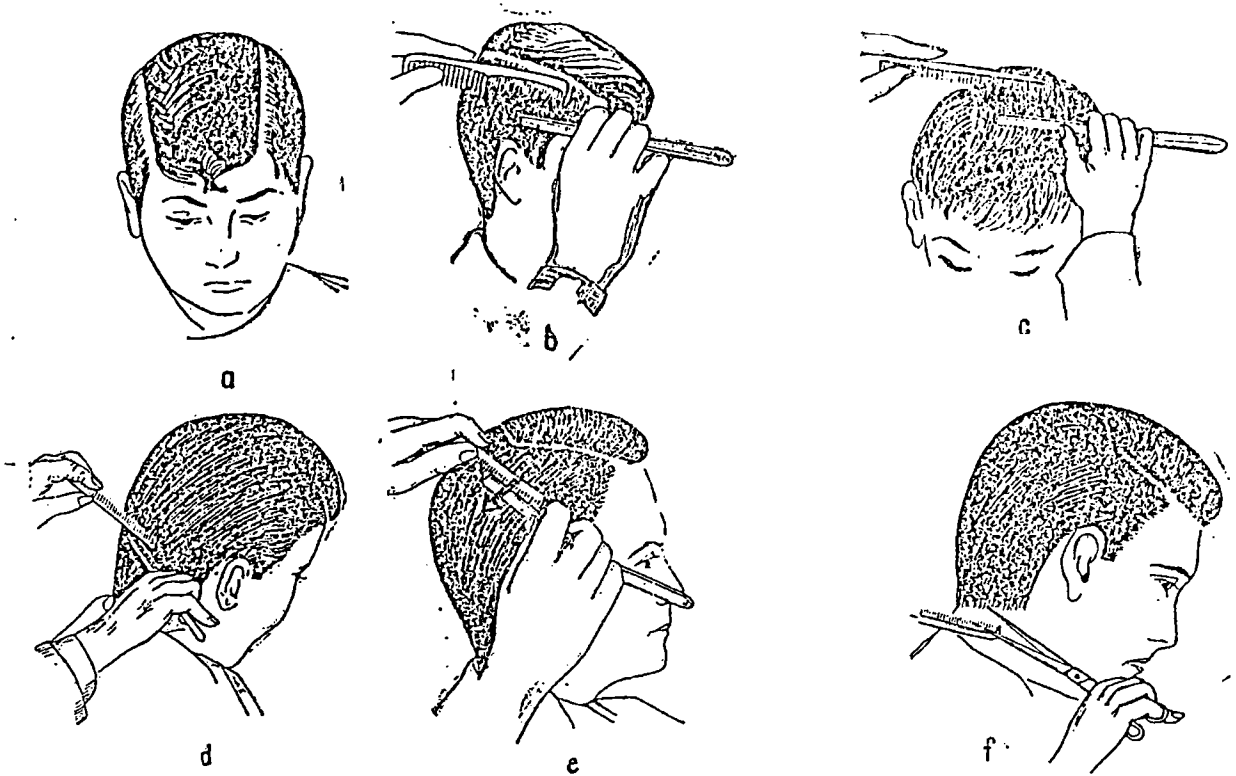

Fig. 85. Executarea tunsorii plastice cu cărare:

a — obținerea prin cărări a formei de „U"; *b* — scurtarea și filarea părului în părțile laterale; *c* — filarea părului din partea superioară a capului; *d* — filarea părului din partea de la spate a capului; *e* — filarea din nou a părului în părțile laterale; *f* — finisarea cu foarfeca.

a

b

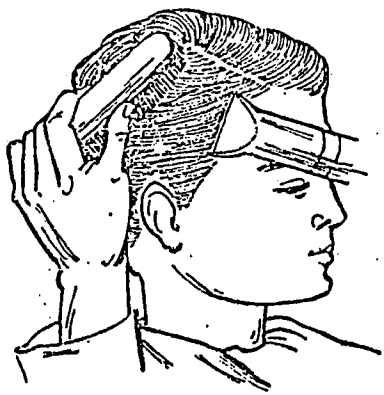

c

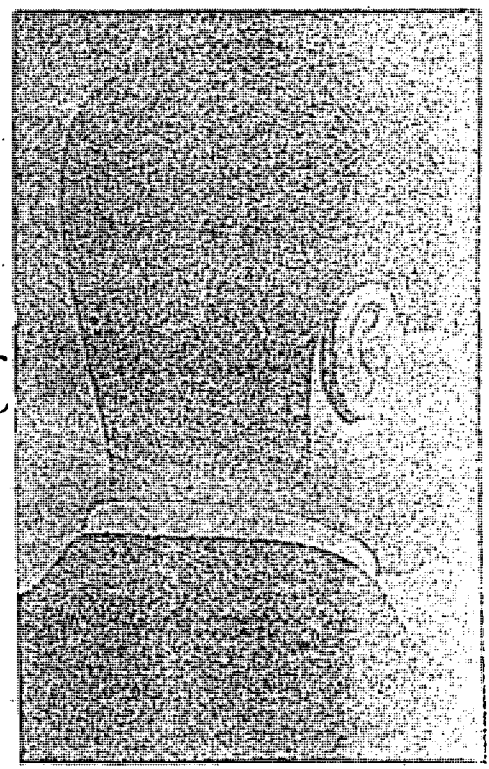

d

Fig. 86. Executarea pieptănăturii :
a — pieptănarea părului în creștet și la viriej; *b* — pieptănarea părului în porțiunea mare a cărării ; *c* — pieptănarea în porțiunea mică a cărării; *d* — aspectul frizurii finite.

a

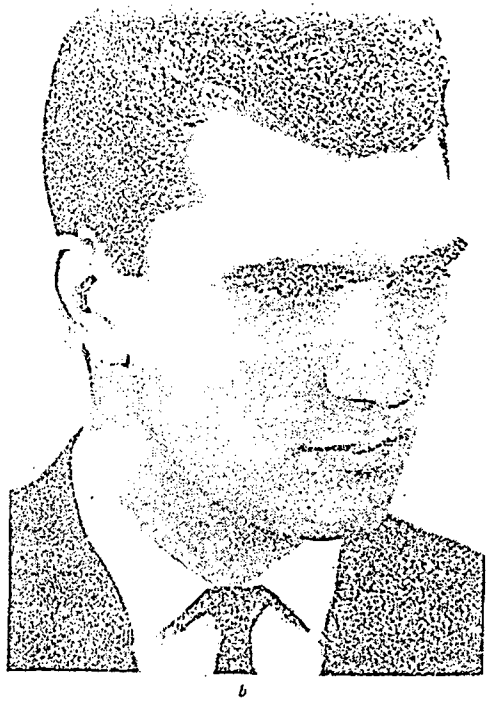

b

c

Fig. 87. Diferite modele de frizuri moderr
a — frizură fără cărare; *b* — frizură cu ondul
c, d — frizuri fantezi; *e* — frizură cu
cărare scurtă.

sus, care degajează fruntea, sau în jos, acoperind parțial fruntea.

În figura 87, *a—d* sînt înfățișate cîteva modele de frizuri moderne executate prin manevrarea fönului și a periei.

G. TUNSORI PENTRU FEMEI ȘI FETE

În grupa tunsorilor pentru femei și fete pe care le execută frizerul se disting :

— tunșoarea dreaptă cu breton ;
— tunsoarea garçon cu breton ;
— tunsoarea modernă cu briciul.

Acestea sînt tunsori practice, purtabile. Părul scurt poate fi pieptănat drept, întins, sau cu fönul formîndu-se onduleuri largi cu aspect natural.

Linia și forma tunsorilor trebuie adaptate la fizionomia clientei și la conformația capului său. De asemenea, în timpul executării tunsorii și pieptănăturii, frizerul trebuie să țină seama de calitatea firului de păr. El va evita procedeele care solicită părul (uscarea cu fönul de pildă), în cazul în care acesta este subțire, moale, rar etc. Dacă părul este tocat sau despicat la vîrfuri, se va evita tunșoarea cu briciul și se va adopta tunsoarea cu foarfecele.

1. Tunsoarea dreaptă cu breton

Pentru a se executa corect tunsoarea, se piaptănă, în primul rînd, foarte bine părul în direcția sa de creștere și se desparte printr-o cărare mediană, stabilindu-se cu atenție de la început lungimea dorită. Se taie părul din partea laterală stîngă, șuvițele fiind bine întinse și susținute de pieptene. Se taie în continuare părul de la ceafă, urmărindu-se obținerea unei linii ușor rotunjită (fig. 88, *a*). În raport cu lungimea stabilită în partea stîngă se taie și părul din partea dreaptă, controlîndu-se cu atenție și retușîndu-se dacă e cazul lungimea șuvițelor.

Se taie apoi părul de pe ceafă cu mașina nr. 0000. Se piaptănă șuvițele din porțiunea superioară a capului spre frunte și se fixează lungimea bretonului. De obicei, acesta este tăiat la circa 2 cm deasupra ochilor, în linie dreaptă. Uneori poate fi lăsat ceva mai lung, fără a depăși însă linia sprîncenelor. Se controlează bretonul și se egalează eventualele fire de păr mai lungi (fig. 88, *b*).

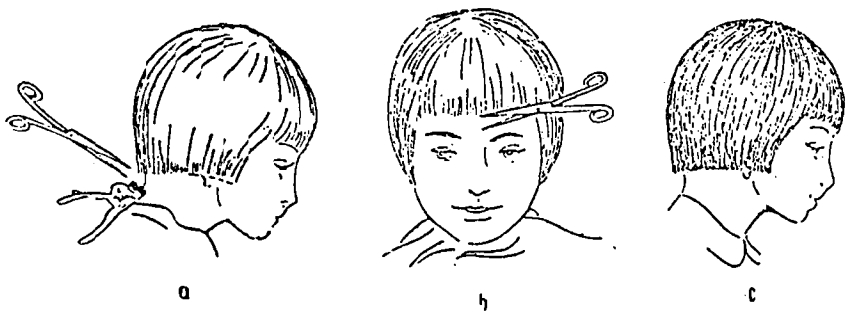

Fig. 88. Executarea tunsorii drepte cu breton pentru fete:
a — tunderea părții laterale și a cefei; *b* — tunderea șuvițelor frontale; *c* — aspectul final al tunsorii.

În încheiere se mai piaptănă din nou părul, în forma cerută de tunsoare (fig. 88, *c*). Această tunsoare se poate executa la cerere și fără breton, trasîndu-se eventual o cărare laterală sau mediană. În acest caz, părul din porțiunea frontală nu va fi scurtat ca pentru breton.

2. Tunsoarea garçon cu breton

Se deosebește de celelalte tunsori prin aceea că ceafa este degajată de păr, care este tuns și subțiat foarte mult.

Se piaptănă părul și se desparte printr-o cărare mediană; de asemenea se desparte și părul din spatele capului printr-o cărare care pornește de la urechea stîngă la urechea dreaptă. Se scurtează și se subțiază cu foarfecele șuvițele de păr care sînt susținute cu pieptenele pînă se degajează ceafa, conturîndu-se linia tunsorii. Aceasta poate fi ovală, semiovală dreaptă sau în formă de șpiț prelungit atît cît permite părul pe gît și cît este necesar ca să creeze o linie estetică și armonioasă (fig. 89, *a*). Se piaptănă părul în direcția sa de creștere, deci în jos și se tunde în linie oblică, fiind mai lung în față și mai scurt spre spate, pentru a se îmbina armonios cu părul scurt la ceafă. Figura 89, *b* indică poziția corectă pentru tundere. Apoi se desființează cărarea, se piaptănă părul spre frunte și se tunde formîndu-se bretonul, așa cum se procedează la tunsoarea dreaptă cu breton. Figura 89, *c* reprezintă forma finită a tunsorii.

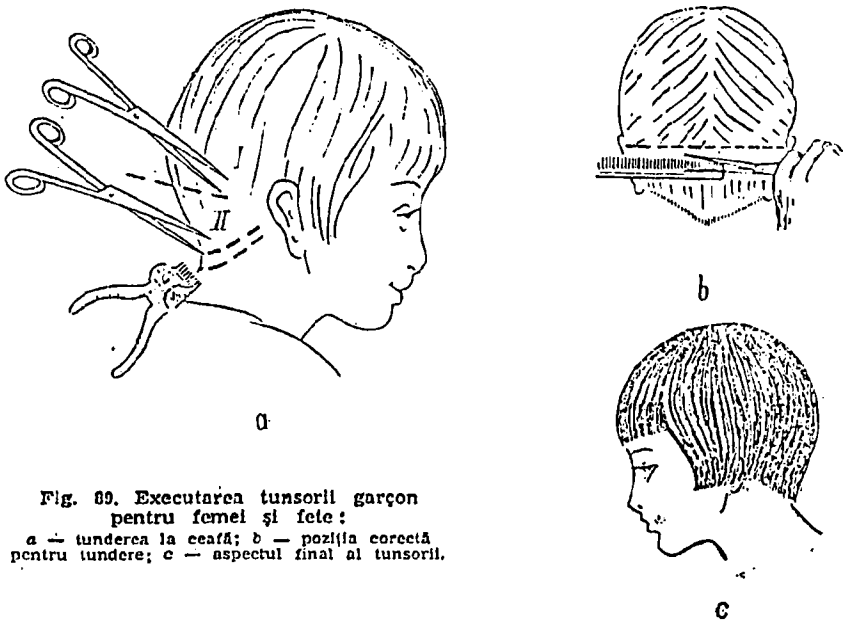

Fig. 89. Executarea tunsorii garçon pentru femei și fete:
a — tunderea la ceafă; *b* — poziția corectă pentru tundere; *c* — aspectul final al tunsorii.

3. Tunsoarea modernă executată cu briciul

În ultimii ani, paralel cu evoluția și răspîndirea tunsorii cu briciul la bărbați, se remarcă și în rîndul clientelei feminine o preferință mai accentuată pentru acest gen de tunsoare care permite obținerea de pieptănături deosebit de vaporoase și aerisite.

În general, această tunsoare se poate executa pe orice fel de păr, indiferent de lungime, respectîndu-se următoarele faze de execuție:

— Se udă părul cu apă, fie cu stropitorul, fie cu un tampon de vată îmbibat în apă; cu șervetul de pe spatele clientei se șterge apa care se scurge din păr, ferindu-se mantaua de protecție care trebuie să rămînă uscată.

— Se piaptănă părul cu un pieptene rar de la creștet în jos, spre frunte, spre urechi și spre ceafă și se stabilește lungimea acestuia. Tunsoarea se începe de la o distanță la 7—8 cm de porțiunea vîrtejului, pentru ca părul să nu stea țepos, „zbîrlit", ci să se așeze în forma cerută de pieptănătură.

Fig. 83. Executarea tunsorii plastice fără cărare:

a — despărțirea părului printr-o cărare mediană; *b* — filarea părului în partea de la spate; *c* — filarea părului în părțile laterale; *d* — degajarea și tăierea părului de prisos; *e* — filarea părului în porțiunea frontală; *f* — filarea părului la față; *g* — finisarea tunsorii; *h* — finisarea tunsorii la ceafă; *i* — egalarea părului cu foarfeca; *j* — tăierea cu foarfeca a perciunilor și a părului de la contur.

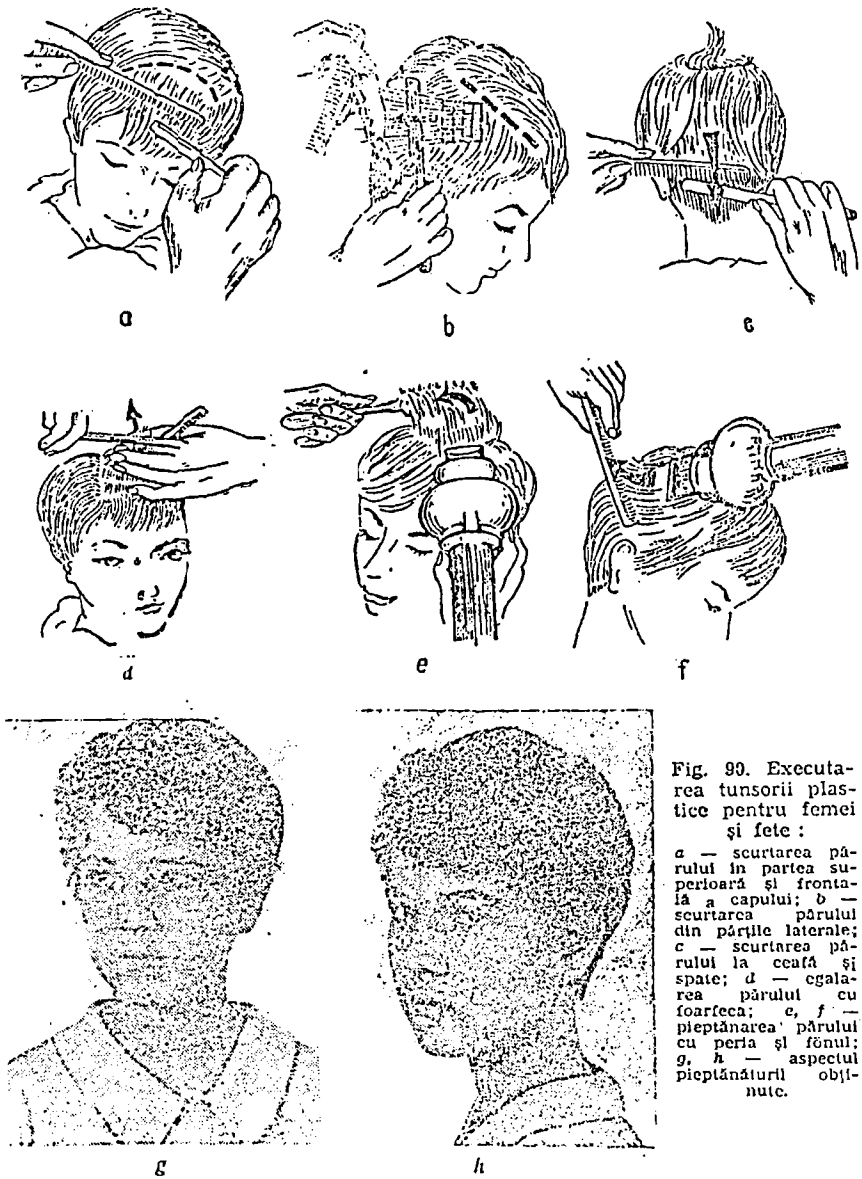

Fig. 99. Executarea tunsorii plastice pentru femei și fete :

a — scurtarea părului în partea superioară și frontală a capului; *b* — scurtarea părului din părțile laterale; *c* — scurtarea părului la ceafă și spate; *d* — egalarea părului cu foarfeca; *e*, *f* — pieptănarea părului cu peria și fönul; *g*, *h* — aspectul pieptănăturii obținute.

— Se scurtează părul din partea superioară a capului prin filare cu un brici nu prea tăios. Filarea se începe de la jumătatea capului; continuîndu-se spre față și insistîndu-se în zona frontală, unde părul — scurtat pînă la nivelul sprîncenelor — trebuie să fie cît mai subțiat (fig. 90, *a*).

Se filează părul din părțile laterale (fig. 90, *b*), subțiindu-l cît mai mult spre vîrful șuvițelor. Lungimea șuvițelor se fixează în funcție de fizionomie și de dorința clientei. În general însă el este scurtat pînă în dreptul lobului urechii.

Se filează părul din spate insistîndu-se în porțiunea cefei, unde trebuie să fie cît mai subțiat și conturîndu-se totodată — tot cu briciul — linia ovală sau ascuțită a tunsorii (fig. 90, *c*). Se curăță părul de prisos de pe ceafă cu briciul sau cu mașina nr. 0000. Se egalează apoi părul cu foarfecele și pieptenele începînd de la frunte spre spate, continuînd cu părțile laterale și apoi cu porțiunea de pe spatele capului (fig. 90, *d*).

Se piaptănă tot părul spre spate și se schițează pieptănătura, formîndu-se un semibreton, deviat într-o parte pe frunte și două șpițuri în părțile laterale, orientate spre obraz. În porțiunea superioară a capului și la spate se formează din mînă și cu pieptenele cîteva ondulații strînse. Se usucă complet părul cu fönul și cu pieptenele (fig. 90, *e*, *f*) în forma în care a fost pieptănat. Pentru a-i imprima volumul necesar unei pieptănături armonioase, se umflă ușor „tapîndu-l" cu mîna. De asemenea se va avea grijă ca și bretonul să fie ușor bombat.

După ce părul a fost bine uscat, se finisează pieptănătura, revenindu-se cu pieptenele pe tot capul.

Părul se piaptănă cu atenție tot în forma care i s-a imprimat cînd era în stare umedă, împingîndu-l ușor cu degetele din spate spre față pentru a-i menține volumul.

În figura 90, *g*, *h* este înfățișată tunsoarea și pieptănătura în formă finită. În urma acestei tunsori părul poate fi pieptănat cu cărare laterală, șuvițele laterale pot fi orientate spre spate, peste urechi, acoperindu-le sau după urechi, lăsîndu-le descoperite. De asemenea, în părțile laterale se pot forma doi perciuni lungi care alunecă în linie dreaptă sau în linie ondulată pe obraz.

Tunsoarea aceasta se poate executa și fetițelor sau adolescentelor, dar se va avea grijă în acest caz ca, în porțiunea de la spatele capului, părul să fie foarte mult subțiat, astfel ca ceafa și gîtul să rămînă degajate.

PARTEA A II-A

TEHNOLOGIA MESERIEI DE COAFOR

CAPITOLUL X

ÎNGRIJIREA PĂRULUI ÎN SALOANELE DE COAFURĂ

A. GENERALITĂȚI

Prin spălare se elimină impuritățile și sebumul depus pe păr. În meseria de coafor spălarea părului este importantă, de ea depinzînd în multe cazuri reușita permanentului, a vopsirii, a ondulației etc. Pentru spălarea părului se întrebuințează săpunuri sau șampoane, de preferat nealcaline, deoarece produsele alcaline într-o proporție mai mare dăunează părului.

1. Tehnica spălării părului

Înainte de spălare este necesar ca părul să fie descurcat, mai ales un păr moale, tapat, buclat etc. La descurcat trebuie să se țină seama de sensibilitatea pielii capului și de calitatea părului, alegînd uneltele de descurcat cele mai corespunzătoare (pieptene rar, perie etc.).

Spălătorul (scafa) se plasează exact la înălțimea cefei clientei, avîndu-se grijă ca aceasta să stea cît mai comod cu capul dat pe spate.

Spălarea părului în saloanele de coafură se face în felul următor: pentru a proteja îmbrăcămintea, se aplică la ceafa clientei o pelerină și un prosop (dacă este posibil se îmbracă clienta cu un halat înainte de a i se spăla părul).

Se udă bine părul cu apă destul de caldă. După aceea se toarnă șamponul în cantități mici, în palma stîngă și apoi pe păr (fig. 91, *a*). Se freacă părul de la frunte spre ceafă cu pulpa degetelor (nu cu unghiile) cu energie, dar fără brutalitate. Se insistă la curățarea marginilor contururilor, de la frunte, tîmple, din spatele urechilor și de

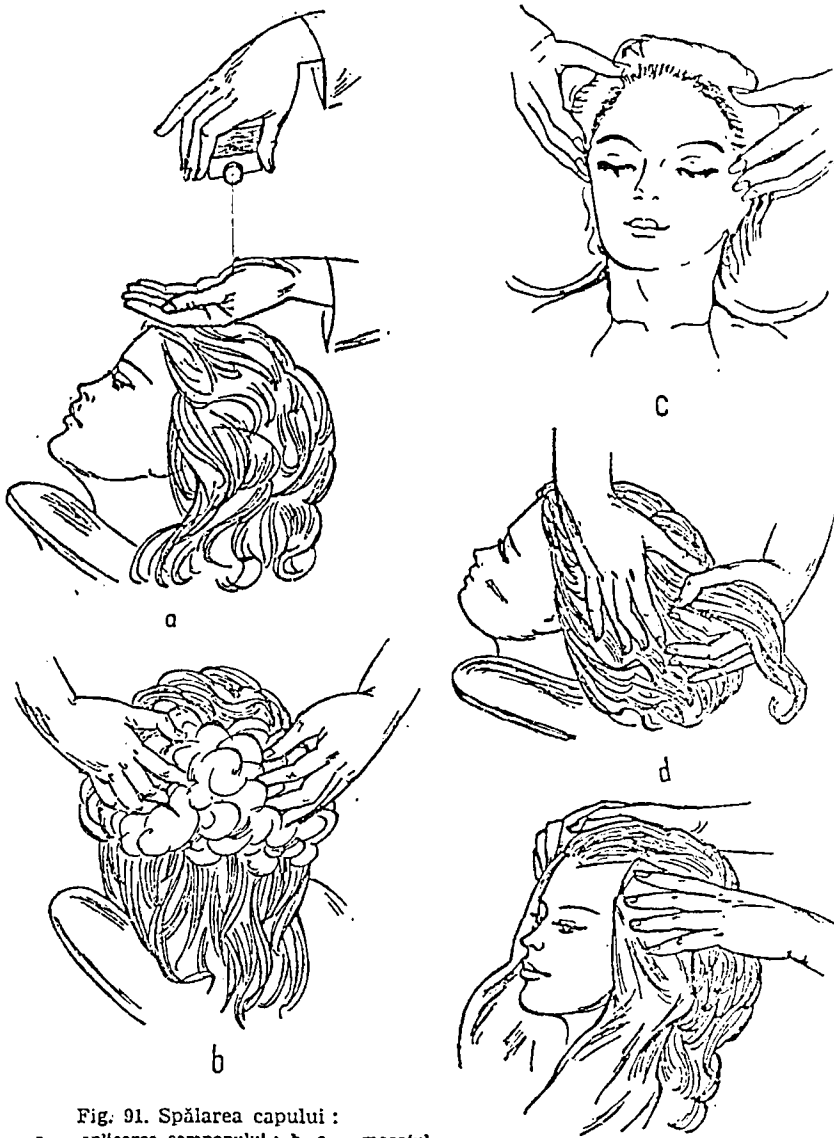

Fig. 91. Spălarea capului :
a — aplicarea şamponului ; *b*, c — masajul pielii capului ; *d* — limpezirea părului ; e — ştergerea părului.

la ceafă (fig. 91, b, c). La prima săpunire nu se obține un clăbuc abundent; după masarea pielii capului și a părului, acestea trebuie limpezite bine cu apă. Se toarnă din nou șamponul, de această dată obținîndu-se un clăbuc mai abundent.

Cînd părul este curățat se trece la limpezire (fig. 91, *d*). Limpezirea se face prin adăugarea treptată a apei și printr-o ușoară masare care vor elimina cît mai mult spuma (clăbuc) de la șampon. După aceea se toarnă apă din abundență și se obține limpezirea propriu-zisă a părului.

Cînd se observă că apa care se scurge de pe păr este curată, se va mai limpezi, de la caz la caz, părul (depinde de operația ce trebuie executată) cu apă la care se adaugă puțin oțet. Se șterge bine părul (fig. 91, *e*) și se trece la executarea în continuare a lucrării solicitate.

2. Importanța spălării părului în vederea executării diferitelor operații de coafură

În coafură, felul în care se execută spălarea părului diferă de la caz la caz, în funcție de lucrarea ce urmează a fi executată.

Pentru tuns, precum și pentru ondulația cu apă, părul se spală normal în modul descris anterior, în așa fel ca impuritățile ce sînt depuse pe pielea capului și păr să fie eliminate.

Pentru permanentul cald sau rece, părul se spală bine punîndu-se un accent deosebit pe eliminarea tuturor impurităților în părțile de la tîmple, din spatele urechilor și de la ceafă. După spălare este necesar ca părul să fie foarte bine limpezit cu multă apă, pentru a nu rămîne în păr resturi de săpun sau șampon; se șterge bine părul, apoi se descurcă. În aceste cazuri, părul nu se limpezește cu oțet.

În vederea executării unui tratament de întreținere cu Rezitin sau cu alte produse, este necesar ca părul să fie bine spălat, apoi se limpezește abundent cu apă, fără a se adăuga oțet. După ce s-a executat tratamentul, se limpezește părul sau se spală, în funcție de indicațiile ce se dau în prospectele produsului cu care s-a executat tratamentul.

În cazul vopsirii, cînd părul trebuie spălat înainte, este recomandabil să nu se frece prea tare rădăcina și pielea capului, deoarece aplicînd vopseaua, indiferent de ce natură ar fi, lichidă sau pastă, pe pielea iritată a capului, aceasta poate provoca usturimi și uneori ușoare leziuni. După aplicarea vopselei, cînd timpul necesar de oxidare al acesteia a expirat, se trece la executarea spălării pentru eliminarea vopselei depuse pe păr. În acest scop, părul trebuie bine limpezit. După aceea se spală părul cu șampon în așa fel încît să nu se deterioreze părul și să nu se irite pielea capului.

Limpezirea trebuie făcută cu apă din abundență pînă cînd din păr se va scurge apă complet curată. De la caz la caz, la limpezire se adaugă și puțin oțet.

Uneori, pentru obținerea unei anumite culori este necesară o decolorare prealabilă. În acest caz, după ce s-a obținut decolorarea părului la nuanța dorită (decolorarea se execută pe păr nespălat), se trece la executarea spălării care, de asemenea, trebuie executată cu grijă, avînd în vedere că pielea capului este deja sensibilizată oarecum după decolorat. Spălatul va decurge la fel ca și în cazul cînd părul ce urmează a fi vopsit nu necesită o decolorare. După aplicarea vopselei și expirarea timpului de oxidare se va spăla bine părul.

Sînt situații cînd la vopsirea părului cu vopsea pastă, de exemplu „Londa", „Imedia" etc., vopseaua se aplică pe păr nespălat. După aplicarea și expirarea timpului de acțiune al acesteia se spală părul astfel : se freacă bine părul cu apă caldă, nu prea multă, fără a se adauga nici un fel de șampon. Acest lucru se va repeta de mai multe ori, apoi se limpezește părul. În continuare se spală părul cu șampon nealcalin pînă ce pielea capului și părul vor fi curate.

În unele cazuri părul nu trebuie decolorat, însă este necesară spălarea. După ce a fost spălat, s-a aplicat vopseaua și a trecut timpul de oxidare, părul se spală în felul descris anterior.

Aceste produse (vopseaua pastă) conțin și șampon, deci prin eliminarea completă a vopselei pielea capului și părul trebuie să fie complet curate. Dacă totuși părul nu este suficient curățat, în continuare se poate întrebuința la spălat un șampon nealcalin. Cînd apa cu care se limpezește se scurge complet curată din păr, înseamnă că spălatul a fost bine executat, se șterge bine părul și se trece la coafat.

Redarea aspectului suplu și strălucitor al părului după spălat. După terminarea spălării și eliminarea șamponului prin limpezire, solzii părului fiind deschiși, după uscare părul prezintă un aspect zbîrlit (ciufulit). Pentru a evita acest lucru, se impune limpezirea cu oțet sau cu zeamă de lămîie care are scopul de a reînchide și de a strînge la loc solzii desfăcuți.

Limpezirea cu oțet face părul mai suplu, dă luciu și înlesnește descurcarea părului.

Întrebuințarea acestor soluții la limpezit este contraindicată înaintea executării unui permanent sau a unei vopsiri, deoarece substanțele pentru vopsire și ondulații permanente trebuie să intre în firul de păr.

Alegerea șamponului la spălarea părului este importantă și variază după : natura, starea sănătății, culoarea și calitatea părului.

În general, pentru păr normal se folosește șampon spumos fără a se mai întrebuința săpun.

Pentru păr gras se folosește șampon antiseboreic cu gudron și cu sulf.

Pentru păr uscat se folosește șampon cu ulei de ricin, cu ulei de măsline și cu lanolină.

Pentru păr distrus se folosește șampon cu măduvă de bou, cu ou și cu rom, regeneratoare de păr.

Un bun coafor trebuie să știe să aleagă cel mai indicat șampon pentru părul pe care urmează să-l spele, pe care îl caracterizează după calitatea și felul părului (uscat, normal și gras).

Șampenul de spălat se întrebuințează în coafură de la caz la caz, înainte sau după executarea diferitelor lucrări, în funcție de operațiile care se execută, de exemplu: după decoloratul părului, înainte de vopsire, iar după vopsire, obligatoriu; înainte și după permanentul cald; înainte de executarea permanentului rece.

B. TRATAMENTE PENTRU ÎNTREȚINEREA PĂRULUI ȘI OBȚINEREA DE COAFURI DURABILE

a. Generalități. O latură importantă în meseria de coafor se referă la îngrijirea părului, deoarece un păr sănătos este o premisă importantă pentru reușita lucrărilor de coafură. Un păr vătămat creează multe greutăți. La unele persoane, vîrfurile părului apar mai uscate sau mai decolorate față de culoarea generală a părului, au tentă roșiatică, gălbuie, vîrfurile sînt crăpate, și cînd părul este ud, se întinde ca un elastic sau este gelatinos. În aceste cazuri, tunsul se execută cu greutate, deoarece uneltele de tuns alunecă și nu taie părul.

Distrugerea părului poate proveni din următoarele cauze: executări prea frecvente ale permanentului (cald sau rece), executarea necorespunzătoare a permanentului, spălarea părului cu un produs necorespunzător, executarea vopsirii în mod necorespunzător sau decolorarea părului cu o concentrație prea puternică a apei oxigenate sau slăbirea părului din alte cauze. Din aceste motive, numeroase lucrări (vopsit, declorat, permanent etc.) nu se pot executa.

În acest caz, datoria coafor ului este de a contribui prin tratamente corespunzătoare la regenerarea părului. În acest scop se aplică părului unele tratamente mai cunoscute, cum ar fi:

— arderea părului cu lumînarea (flambarea);
— tratament cu ulei de ricină;
— tratament cu „Rezetin".

b. Flambarea părului. Cînd este necesară, arderea părului se va executa în felul următor: se descurcă bine părul, se alege o șuviță subțire de păr, se răsucește în așa fel încît să fie cît mai subțire. Șuvița răsucită se tapează pentru ca firele mărunte și distruse să iasă la

iveală, apoi se trece flacăra luminării foarte repede pe sub șuvița aleasă (fig. 92).

Degetele care țin luminarea vor netezi cu iuțeală flacăra care a cuprins vîrfurile distruse. Aceasta este o operație delicată și dificilă.

Se alege apoi șuviță cu șuviță părul, procedîndu-se la fel pînă cînd se termină complet arderea părului distrus.

În continuare se descurcă părul și se perie în toate direcțiile, apoi se spală; dacă este cazul se face și o împachetare cu un produs de regenerare a părului.

Fig. 92. Flambarea (arderea) părului vătămat.

c. Tratamentul cu ulei de ricin se execută în două moduri:

— Se unge seara părul cu ulei de ricin (mai ales în porțiunile unde este mai distrus) și se aplică o bonetă de nailon legînd capul cu un prosop. Dimineața se spală părul.

Această metodă de îngrijire poate fi aplicată atît de coafor cît și de către clientă, de aceea se recomandă mai mult metoda următoare:

— De la caz la caz se spală sau nu părul, apoi se încălzește uleiul de ricin în așa măsură încît atît pielea capului clientei cît și degetele executantului să suporte căldura uleiului. Se despart șuvițele de păr și se aplică uleiul cu o bucată de vată sau burete, mai ales pe porțiunile unde părul este distrus. Cînd pe întreg capul fiecare fir de păr a fost îmbibat cu uleiul de ricin, se execută o ușoară masare a pielii capului și a părului.

Se înmoaie un prosop o dată sau de mai multe ori, în apă fierbinte, se stoarce și se leagă părul cu el. Pentru ca să nu se degaje abur, este necesar să se aplice un prosop uscat pe cap. Se așază clienta sub casca de uscat (încălzită anterior) circa 15 minute. După expirarea acestui termen părul se spală.

Pentru ca părul să se regenereze, este necesar ca acest tratament să fie aplicat săptămînal de cel puțin 3—5 ori, timp după care se observă că părul își recapătă elasticitatea naturală.

d. Tratament cu „Rezetin". Pentru ca să se execute un tratament corect cu „Rezetin", este necesar să se spele părul (la limpezirea părului nu se adaugă oțet sau alte produse acide).

Fig. 93. Executarea tratamentului pentru îngrijirea părului:
a — aplicarea cremei nutritive; b — repartizarea produsului și masarea pielii capului; c — așezarea clientei la casă.

Se aleg șuvițele de păr și se aplică „Rezetinul" pe întreaga suprafață a părului (rădăcină, lungime și vîrf) (fig. 93, *a*). După această operație se face un ușor masaj al pielii capului și a părului în așa fel ca fiecare fir de păr (mai ales cel distrus) să primească materia hrănitoare necesară regenerării sale (fig. 93, *b*).

Se înmoaie un prosop în apă fierbinte și se leagă părul. Deasupra acestui prosop se aplică un prosop uscat, apoi se așază clienta 15 minute sub o cască încălzită în prealabil (fig. 93, c). După expirarea acestui timp se limpezește părul (fără a-l spăla) cu ușoare mișcări de masaj. Limpezirea trebuie făcută pînă cînd se elimină întreaga cantitate de „Rezetin" și apa care se scurge din păr este complet curată. La terminarea limpezirii nu se adaugă nici un fel de produs acid. Tratamentul trebuie executat de cel puțin trei ori pe săptămînă. După executarea unui astfel de tratament se observă că părul devine mai sănătos și se regenerează.

c. Aplicarea unor produse care măresc rezistența coafurii. Pentru a conferi o rezistență mai mare coafurii se recomandă produse speciale: „Suffrage", „Keraform" etc.

„Keraformul" apretează ușor părul și coafura devine mai durabilă. Se poate întrebuința ca fixativ după fiecare spălat.

În primul rînd se spală părul bine, cu șampon. Se descurcă și se șterge bine, apoi se picură pe toată suprafața capului produsul „Keraform" (circa 5—10 g, depinde de cantitatea de păr). În continuare se execută un masaj ușor, pentru ca „Keraformul" să fie depus uniform pe păr.

După aceasta, fără a se spăla și a se limpezi părul, se trece la coafat. Nu este indicat să se întrebuințeze o cantitate mai mare de „Keraform", deoarece părul devine lipicios și cînd se usucă dă impresia că nu a fost bine spălat.

CAPITOLUL XI

TUNSORI DE DAMĂ

A. GENERALITĂȚI

1. Criterii generale

Pentru ca să se obțină o tunsoare corespunzătoare cerințelor de coafură actuală, modernă, sînt necesare următoarele unelte: foarfece, brici, brici cu lamă, lamă, mașină de tuns nr. 0000, pieptene.

Se întrebuințează în cele mai multe cazuri lama sau briciul. Mînuindu-l cu îndemînare, se poate asigura un tuns de bună calitate. De asemenea, foarfecele de tuns ajută în multe cazuri la finisarea tunsorii.

Briciul cu lama poate să țină locul briciului; întrebuințîndu-l cu îndemînare se pot obține aceleași rezultate ca și cu briciul. Avantajul său constă în faptul că nu trebuie ascuțit la curea, deoarece cînd lama s-a tocit, se schimbă cu o alta.

Aparatul cu lamă se folosește și pentru filarea părului, dar cu acesta nu se poate tunde uneori corect părul, deoarece zimții plăcilor aparatului în care este introdusă lama reține părul. În concluzie, pentru executarea unei tunsori corecte, briciul și briciul cu lamă sînt mult superioare aparatului cu lamă. Totuși aparatul de tuns cu lamă asigură mai multă securitate și se manevrează mai ușor.

Mașina de tuns nr. 0000 este necesară, de la caz la caz, pentru eliminarea firelor de păr de la ceafă.

Pentru a realiza o tunsoare corespunzătoare cerințelor actuale, este necesar să se întrebuințeze metodele tehnice cele mai avansate, părăsind metodele de lucru învechite care nu mai dau randament.

O metodă învechită de tuns care trebuie abandonată constă în tunderea părului în stare uscată şi filarea părului cu foarfecele de filat. Un alt procedeu nerecomandabil şi necorespunzător (care din păcate mai este practicat) este tunderea părului cînd se execută un permanent cald (se izolează părul, după care se tunde fiecare şuviţă, drept, cu foarfeca).

Pentru executarea unei tunsori corecte trebuie să se aibă în vedere următoarele :

— aşezarea clientei în mod corespunzător pe scaun în raport cu înălţimea ;

— alegerea celei mai potrivite linii de tunsoare în funcţie de fizionomie ;

— alegerea genului de tunsoare în funcţie de calitatea părului, lungime etc. ;

— scurtarea părului la o lungime care să avantajeze fizionomia clientei, care să corespundă cu conformaţia capului său astfel încît volumul părului şi ulterior al coafurii ce se va obţine pe baza tunsorii să fie în concordanţă cu volumul capului, iar aceasta să capete după tunsoare forma ideală.

Determinarea volumului tunsorii este la fel de utilă şi necesară şi pentru obţinerea coafurii. Volumul se determină cu pieptenele în felul următor : se aplică pieptenul în dreptul maxilarului, se lipeşte de-a lungul obrazului spre tîmplă ; locul unde pieptenele se desparte de cap se marchează cu un început de cărare. Apoi se fixează pieptenele pe ceafă, în dreptul primei vertebre, alipindu-l de cap ; locul unde se desparte pieptenele de cap se marchează tot cu un început de cărare. Se trasează apoi o cărare circulară. În porţiunea cuprinsă în interiorul cărării circulare se va lăsa meşelor de păr o lungime mai mare, ele formînd volumul coafurii.

Pentru coafurile moderne se obţine lungimea de bază în părţile laterale scurtînd drept şuviţa pe dedesubtul lobului urechii. Şuviţa de la tîmplă (temporală) se piaptănă peste obraz şi în jos şi se tunde pînă la colţul exterior al sprînceanei.

Pentru coafurile cu ceafa degajată, fără şpiţ, părul se tunde urmărindu-se formarea unui oval. Pentru aceasta se tunde prima şuviţă de la urechi la 1 cm mai jos de lobul acesteia, continuîndu-se tunsoarea pe sub conturul implantaţiei.

Numeroasele coafuri realizate în ultimii ani cer executarea de tunsori variate.

În prezent se disting următoarele tipuri de tunsori :

— Tunsoarea dreaptă la care fiecare şuviţă se scurtează dintr-o dată, părul nefiind filat. Părul astfel tuns este potrivit pentru coafuri cu ondule cu mişcări mai simple, drepte.

— Tunsoarea dreaptă cu părul filat. Şuviţele se subţiază şi se scurtează treptat cu lama, efectuîndu-se mişcări longitudinale. Şuviţele

pot fi mai mult sau mai puțin subțiate pe o lungime mai mare sau numai la vîrfuri, în raport cu cerințele coafurii. Această tunsoare se recomandă în special pentru coafuri vaporoase sau cu onduleuri ; în acest caz nu se va fila părul prea mult.

— Tunsoarea în scări, cu părul filat la vîrfuri. Șuvițele sînt tunse în trepte, la lungimi identice pe aceeași treaptă, iar părul din porțiunea superioară are aceeași lungime cu părul de pe treptele inferioare. Este un gen de tunsoare potrivit și pentru coafuri buclate sau cu ondule. Sînt modele de coafură care necesită însă combinarea procedeelor de tuns, astfel unele porțiuni de păr sînt tunse drept, iar altele filate.

Pentru obținerea coafurilor suple, alcătuite atît din bucle cît și din ondule, s-au adoptat și generalizat procedee tehnice foarte variate de tuns, folosindu-se fie briciul sau lama de tuns, fie foarfecele și în unele cazuri toate acestea.

Pentru o tunsoare corectă mai sînt necesare :

— examinarea direcției de creștere a părului pentru a valorifica unele caracteristici ale acesteia (vîrtejuri etc.) în favoarea tunsorii, precum și mascarea unor defecte de creștere a părului, a unor deformații ale capului și a diferitelor cicatrice, prin adaptarea tunsorii;

— poziția corectă a coafornlui în timpul executării tunsorii ;

— umezirea părului, deoarece tunsoarea cu briciul sau cu lama se execută pe părul ud';

— alegerea și despărțirea șuvițelor de păr ce urmează a fi tunse.

Pe baza aplicării corecte a acestor principii trebuie ca părul să fie suplu, ușor, să capete forma și lungimea dorită.

Dacă tunderea și filarea nu au fost executate corect, părul prezintă un aspect greoi și stufos.

2. Subțierea părului

Pentru a reda părului suplețe și lejeritate, trebuie ca la tuns să fie filat, adică să se ia din excesul de păr, exces care se găsește la extremități (vîrf și rădăcină).

În urma filatului corect se creează posibilitatea de a se realiza o coafură frumoasă, deoarece părul subțiat asigură suplețea coafurii, o mai mare rezistență a ondulației, precum și suplețe, dacă se execută un permanent. De asemenea, rularea șuvițelor de păr pe bigudiuri (atît la ondulație cît și la permanent) se poate executa mult mai bine și mai ușor.

Atît la tunderea cît și la subțierea șuvițelor de păr se întrebuințează lama sau briciul. În timpul tunderii se cere o atenție deosebită la mînuirea acestor scule. Mînuirea lamei sau a briciului în mod necorespunzător atrage după sine subțierea sau rărirea prea accentuată sau inegală a șuviței de păr.

Subțierea părului se începe de la o distanță care variază în funcție de lungimea părului; la un păr care este lung de circa 16 cm, subțierea începe de la jumătatea lungimii de păr (8 cm). Dacă o șuviță de păr are o lungime de 8 cm, subțiatul se va începe de la 4 cm distanță de rădăcină și așa mai departe.

În concluzie, niciodată filatul (subțierea) părului nu se începe de la rădăcină. Dacă părul este foarte des se poate utiliza foarfecele de filat, pentru a lua din desime.

B. DIFERITE TUNSORI EXECUTATE CU LAMA SAU CU BRICIUL

Cu briciul sau cu lama de tuns se pot executa următoarele tipuri de tunsori:

— tunsori în unghi (triunghi);
— tunsori ovale;
— tunsori în linie dreaptă.

În toate cazurile, părul trebuie spălat și tuns în stare umedă.

1. Tunsoarea în unghi (triunghi)

După ce părul a fost spălat, se trasează o cărare despărțitoare de la frunte pînă la ceafă și de la o ureche la cealaltă, apoi se desparte o mică șuviță de păr la ceafă de maximum 2 cm care se piaptănă pe ceafă.

Se fixează unghiul pe care coaforul trebuie să-l formeze. Restul de păr se prinde în sus cu clipsuri sau cu clame (fig. 94, *a*).

Șuvița de păr despărțită pe ceafă se tunde în unghi în așa fel încît firele de păr de la mijlocul cefii să fie mai lungi decît firele de păr din imediata apropiere a urechii. După ce unghiul (prima tăietură) este bine format, se trece mai departe, procedîndu-se la despărțirea unei șuvițe de păr care trebuie să fie paralelă cu linia unghiului; se tunde această șuviță la lungimea părului tuns anterior. Tot prin cărări se despart mici șuvițe de păr care treptat, treptat se tund la lungimea șuvițelor tunse anterior pînă se ajunge în creștet (fig. 94, *b*).

Șuvițele de păr din creștet (fig. 94, *c*) se vor tunde pe dedesubt. Acest lucru este necesar pentru ca firele de păr subțiate și mai scurte să fie pe dedesubt, constituind părul de sprijin, iar cele lungi și nesubțiate deasupra, constituind părul de acoperire. Astfel la executarea unei coafuri se poate obține cu ușurință un volum corespunzător, estetic.

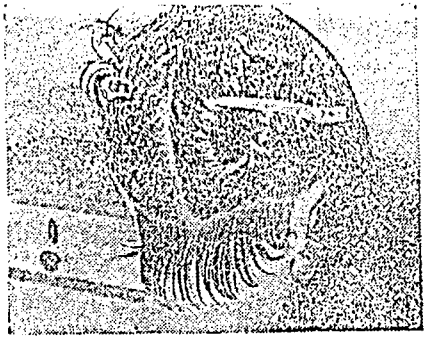

a

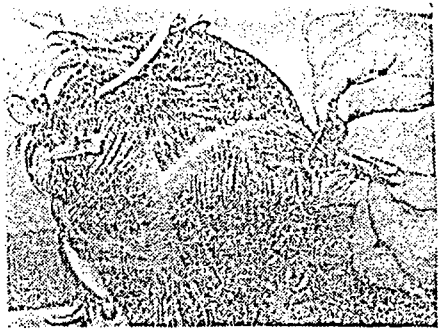

b

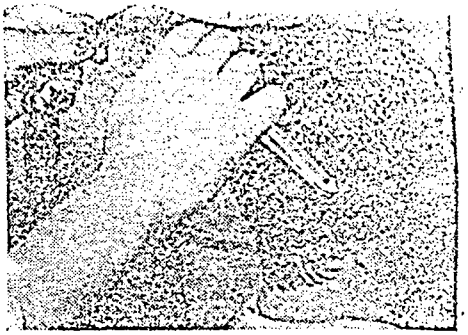

c

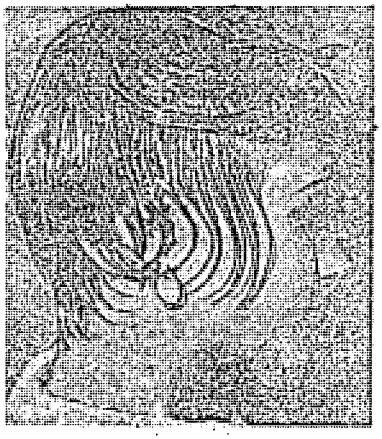

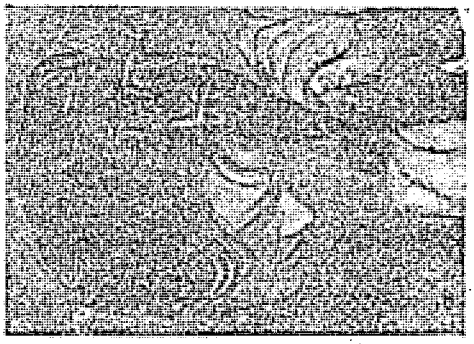

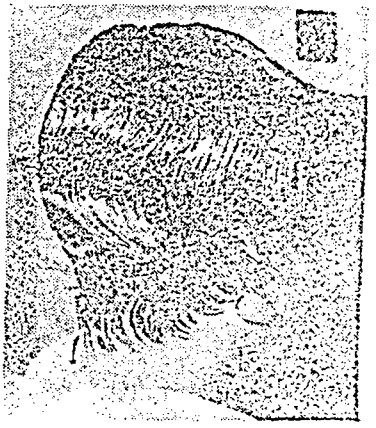

f

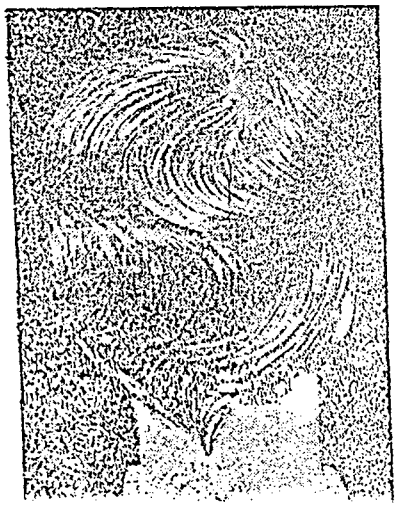

Fig. 94. Fazele de execuţie a tunsorii în unghi (triunghi) :
a — despărţirea părului ; *b* — tunderea părului la ceafă ; *c* — tunderea părului în creştet ; *d* — aspectul tunsorii laterale ; *e* — tunderea meşelor frontale ; *f*, *g* — aspectul final al tunsorii.

După aceea se tunde în partea cealaltă a cărării şi tot prin despărţirea părului prin cărări succesive fiecare şuviţă pînă se ajunge în creştet.

După terminarea acestei operaţii se piaptănă cele două porţiuni de păr tunse de la spatele capului. Se execută controlul lungimii, începînd din creştet pînă se ajunge la ceafă, atît într-o parte cît şi în cealaltă, prin despărţirea şi pieptănarea în diferite direcţii, şuviţelor de păr tunse pentru a se constata dacă şuviţele au legătură între ele şi dacă sînt corect tunse.

În continuare se trece la executarea tunsorii pe porţiunea din faţă, unde se împarte părul în trei părţi. Se trasează întîi două cărări despărţitoare, începînd de la porţiunea de păr tăiată în spate şi se continuă pînă spre mijlocul sprîncenii; deci în partea dreaptă şi partea stîngă. Părul din partea frontală se piaptănă spre frunte, iar cel din părţile laterale în jos spre urechi (fig. 94, *d*). Se alege apoi o mică şuviţă de păr în partea frontală avînd o grosime de maximum 2 cm, restul de păr se strînge şi se fixează cu clipsuri în creştet (fig. 94, *e*). Este importantă poziţia executantului faţă de clientă, deoarece şuviţa de păr aleasă trebuie să fie direct orientată spre executant (în caz că şuviţa de păr este trasă oblic, fie spre dreapta, fie spre stînga, nu va fi corect tunsă). Se va tunde această şuviţă de păr din partea frontală în aşa fel încît lungimea părului să ajungă cel puţin pînă la sprîncene. Se aleg apoi mici şuviţe care se taie succesiv pînă se tunde tot părul (se ajunge la creştet la lungimea şuviţei tunse în partea frontală).

La tunderea părului din părţile laterale se face o cărare de la tîmplă pînă la porţiunea de păr tunsă anterior la spatele capului şi se tund şuviţele în aşa fel încît firele de păr de la ureche să aibă legătură cu firele de păr anterior tăiate, iar firele de păr de la tîmple să fie mai lungi formînd un unghi înspre faţă. În continuare tot prin cărări despărţitoare, se tund şuviţele de păr pînă se ajunge la părul tuns în spate, creştet şi partea frontală. Se procedează la fel şi în cealaltă parte. În încheiere se piaptănă părul din faţă, părţile laterale şi spate pentru a controla calitatea tunsorii (fig. 94, *f*, *g*). Dacă lucrarea a fost executată corect, se trece la coafat.

2. Tunsoarea ovală

La tunsoarea ovală părul trebuie spălat, apoi se trasează o cărare de la frunte la ceafă şi o cărare de la o ureche la cealaltă. Se alege o mică şuviţă de păr la ceafă de maximum 2 cm şi această şuviţă se va pieptăna pe ceafă, formîndu-se oarecum ovalul. Restul de păr se prinde în sus cu clipsuri.

Şuviţa de păr de la ceafă se tunde în aşa fel încît spre ureche să nu se scurteze prea tare. Acest lucru este necesar cînd se trece la tunderea părţilor laterale pentru a se asigura acoperirea urechilor cu păr. În continuare în porţiunea de la spate a capului se vor face cărări pentru alegerea şuviţelor care se vor tunde la lungimea părului anterior tuns. În creştet se va tunde părul pe dedesubt. Se va proceda similar pentru ambele părţi ale cărării. Urmează împreunarea prin pieptănare a celor două porţiuni de păr tunse, controlîndu-se şi eliminîndu-se firele de păr ce nu au legătură între ele sau sînt mai lungi. Pentru tunderea porţiunii din faţă a capului se alege în aşa fel lungimea firelor de păr încît să ajungă dacă e posibil pînă la sprîncene. Părul din părţile laterale se va pieptăna înspre faţă; este foarte important ca şuviţele de păr din părţile laterale să aibă o legătură perfectă cu porţiunile de păr tunse la spate lateral şi frontal. De aceea se alege o şuviţă de păr în partea laterală şi se va tunde în aşa fel ca să se obţină o legătură perfectă între firele de păr tunse anterior. În continuare se alege şuviţă cu şuviţă şi se tund pînă în creştet, avînd grijă ca părul din părţile laterale care se piaptănă în orice direcţie să nu depăşească lungimea părului tuns anterior. Se procedează la fel şi în partea cealaltă. Cînd s-a terminat această operaţie, se piaptănă părul în toate direcţiile, controlîndu-se tunsoarea.

3. Tunsoarea în linie dreaptă cu briciul sau lama

Pentru executarea unei tunsori în linie dreaptă trebuie să se ţină cont de unele reguli care uşurează mult executarea acestora. În primul rînd se va spăla părul, apoi se va face o cărare despărţitoare de la frunte la ceafă şi de la o ureche la alta. Se alege o mică şuviţă de păr la ceafă de aproximativ 2 cm şi se tunde în aşa fel ca firele de păr din imediata apropiere a urechii să fie la lungimea părului din mijlocul cefii (eventual ceva mai lungi).

Şuviţele de păr se vor alege prin cărări despărţitoare în aşa fel ca aceste cărări să fie paralele cu linia de bază anterior tunsă la ceafă. În creştet părul se va tunde pe dedesubt, avînd grijă ca lungimea părului să ajungă pînă la lungimea părului tuns la ceafă, dar să nu depăşească lungimea părului anterior tuns. Se execută aceeaşi operaţie şi în porţiunea cealaltă a cărării, urmînd ca după aceea, prin pieptănare, să se îmbine cele două porţiuni de păr şi prin pieptănarea părului în diferite direcţii să se controleze tunsoarea.

În continuare se trece la tunderea porţiunii din faţă (aceasta fiind despărţită de o cărare mediană făcută anterior). Se face apoi o cărare despărţitoare de la tîmplă spre spate pînă la porţiunea tunsă an-

terior. Se tunde această șuviță de păr la lungimea părului ce a fost tuns la spate. În continuare, prin alegerea de șuvițe de păr, prin trasarea de cărări paralele, se va tunde părul pînă la cărarea din mijlocul capului; se depășește chiar cărarea din mijloc, luînd șuvița de păr care se va tăia la lungimea părului din partea laterală. Șuvițele de păr vor fi tunse în jos spre ureche, avînd grijă ca lungimile părului să ajungă pînă la lungimea celui de la ureche. Aceeași operație se execută și în partea cealaltă a cărării din mijloc.

După aceea se piaptănă tot părul, pentru a verifica lungimea șuvițelor de păr, și se retușează, tăindu-se firele de păr ce au o lungime necorespunzătoare. Acest control este absolut necesar.

4. Tunsoarea în scări

Acest gen de tunsoare diferă foarte mult de tunsorile descrise anterior.

Se realizează pe baza unui procedeu aparent incorect; ca aspect însă tunsoarea este plăcută la vedere, avantajează tinerețul și este ușor de întreținut.

Tunsoarea se execută în felul următor: se spală sau se udă părul, apoi se execută cărările despărțitoare obișnuite, pregătitoare în vederea executării tunsorii (de la frunte la ceafă și de la o ureche la cealaltă).

Se alege o mică șuviță de păr la ceafă de maximum 2 cm. Restul de păr se prinde cu niște clame în sus, pentru a nu deranja execuția tunsorii la șuvița de păr aleasă.

Tunsoarea părului la ceafă se face în așa fel încît firele de păr tunse și subțiate (filate) să fie prelungite pe ceafă fără a avea un contur bine determinat; ele vor avea un aspect voit dezordonat.

În continuare se aleg șuvițe mici de păr care se vor tunde mai scurt, în așa fel ca acestea să nu ajungă ca lungime pînă la baza tunsorii de la ceafă (deci vor fi tunse în scară) pînă în creștet. Aici șuvițele de păr se vor tunde pe dedesubt. Aceeași operație se execută și în partea cealaltă, urmînd ca după aceea cele două porțiuni de păr din spate să fie pieptănate împreună și apoi să se realizeze prin tunsoare legătura între ele.

După aceea se execută tunsoarea în porțiunea frontală (la lungimea dorită).

În continuare, în părțile laterale se despante o șuviță de păr care să asigure perciunilor o lungime corespunzătoare, necesară și se tunde la lungimea dorită.

Părul care a rămas deasupra urechii se tunde foarte scurt, în așa fel ca să nu acopere urechile sau să le acopere numai puțin.

La această tunsoare, porțiunile de păr tunse în față, lateral și în porțiunea din spate nu vor avea legătură între ele.

Printr-un piepțănat corect al părului se obține o linie de tunsoare frumoasă și tinerească.

C. TUNSORI EXECUTATE CU FOARFECELE

Executarea tunsorilor cu foarfecele în coafură se aplică în prezent mai puțin, fiind folosite frecvent tunsorile executate cu lama sau cu briciul. Există totuși cazuri cînd se execută tunsori cu foarfecele. În acest sens în continuare sînt descrise diferite tunsori executate cu foarfecele (pe păr scurt).

a. Tunsoarea garçon. Acest gen de tunsoare se bazează pe păr scurt; este o tunsoare băiețească. Se procedează în felul următor:

Se trasează o cărare despărțitoare de la frunte pînă la ceafă și o cărare despărțitoare de la o ureche la cealaltă care este trasată mai jos de creștet, înspre mijlocul capului.

Părul de la spate spre ceafă va fi tuns pierdut, ca la bărbați (se aplică tehnica de tuns a frizerilor), și se va da o formă ovală. Cînd s-a obținut tunsoarea în partea din spate, se va trece la porțiunea frontală, unde se va tăia părul la lungimea dorită, dar cu condiția ca la frunte să nu depășească sprîncenele.

În continuare se vor alege mici șuvițe în părțile laterale, care se vor tunde la lungimea părului din partea frontală (înspre față), în așa fel ca șuvițele de păr să aibă legătură cu porțiunea de păr tunsă în spate.

Atît pentru partea frontală cît și pentru cea laterală părul se va tunde cu foarfecele, în formă de efilaj, adică șuvița de păr se va ține în mîna stîngă și cu foarfecele întredeschis se va tăia părul (nu direct) prin introducerea foarfecelui în șuvița de păr, foarfeca va fi împinsă spre rădăcină. În acest fel se produce o oarecare filare și tăiere a lungimilor firelor de păr.

Părul se va pieptăna în diferite direcții, pentru a se verifica dacă are lungimi corespunzătoare.

b. Tunsoarea demigarçon. Este oarecum asemănătoare cu tunsoarea garçon. Toate operațiile premergătoare și unele de execuție sînt la fel ca la tunsoarea garçon.

În partea frontală însă părul se va tunde în forma dorită, adică se formează un breton total, parțial sau se orientează spre spate. Părul din părțile laterale se va pieptăna în jos spre ureche și se va tunde dintr-o dată la lungimea părului tuns la spate. Deci la această tunsoare părul în părțile laterale va fi mai lung decît la tunsoarea garçon.

În continuare se controlează lungimile de păr, se piaptănă și se pulverizează cu puțin lac fixativ.

c. Tunsoarea dreaptă și în scări executată cu foarfecele. Pentru a executa aceste tunsori se procedează la fel ca la tunsoarea în scări executată cu briciul sau cu lama, descrise anterior.

CAPITOLUL XII

ONDULAȚIA PĂRULUI

A. GENERALITĂȚI

Pentru a realiza o coafură frumoasă, coaforul trebuie să aibă multiple cunoștințe tehnice. Nu este suficient să se rezume numai la punerea părului pe bigudiuri și la o pieptănare obișnuită, banală.

Un bun coafor trebuie să cunoască toate procedeele tehnice încît să poată realiza coafuri din ondule simple, coafuri din bucle vaporoase, coafuri de zi practice, purtabile și coafuri elegante de seară.

Ondularea părului se obține prin mai multe procedee : unele permit o încreștire mai puternică, mai strînsă a firului de păr, altele o încreștire mai slabă, mai suplă. În general, în toate procedeele intervine ca factor ajutător căldura. Procedeele utilizate pentru încreștirea firului de păr sînt :

— ondulația cu apă ;
— ondulația cu fierul ;
— ondulația permanentă.

La ondulația permanentă intervin și substanțele chimice specifice care modifică structura firului de păr ducînd la încreștirea sa. Spre deosebire de celelalte procedee, ondulația permanentă este mai rezistentă, avînd o durată mai lungă.

Se remarcă numeroase genuri de coafură, unele mai simple, altele mai complicate, distingîndu-se din acest punct de vedere coafuri purtabile de zi, coafuri de seară, coafuri artistice, coafuri de concurs.

Coafura se adaptează la fizionomia, silueta și vîrsta persoanei. Coafura se adaptează la îmbrăcăminte și de aceea este supusă tuturor variațiilor modei.

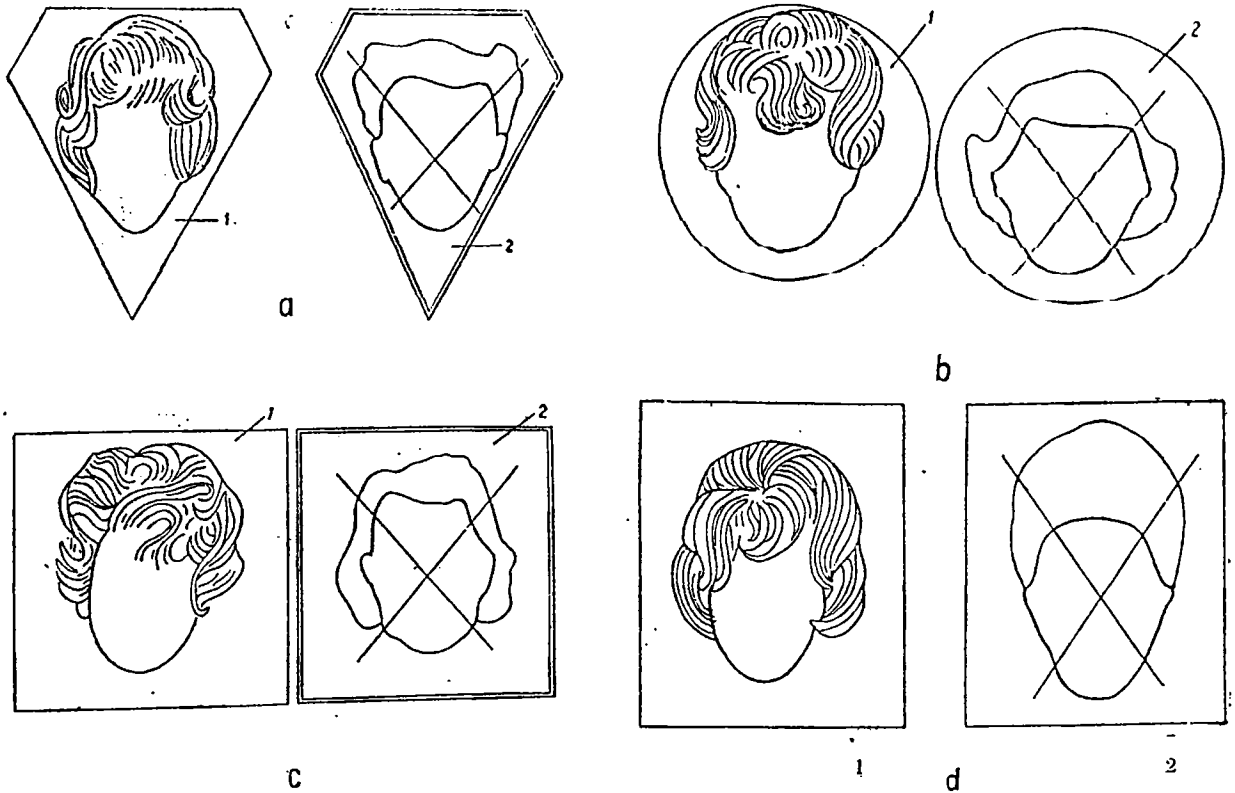

Fig. 95. Rolul corector şi estetic al coafurii :

a — figura triunghiulară; *1* — corectată prin coafură; *2* — coafată necorespunzător ; *b* — figură rotundă ; *1* — corectată prin coafură ; *2* — coafată necorespunzător; *c* — figură pătrată; *1* — corectată prin coafură; *2* — coafată necorespunzător; *d* — figura prelungă; *1* — corectată prin coafură; *2* — coafată necorespunzător.

În general, coaforul trebuie să fie la curent cu toate variațiile ce survin în modă pentru a alege și executa clientelor cel mai nou model de coafură, dar și cel mai avantajos din punct de vedere estetic. În executarea unei coafuri nu este permisă neglijarea aspectului estetic general al clientei. De aceea, înainte de a executa o coafură, se va examina cu atenție figura clientei (rotundă, prelungită, triunghiulară etc.), statura (înaltă, scundă), silueta (grasă, slabă), profilul (nas mare bărbie retractată sau proeminentă, frunte îngustă), gîtul (scurt, gros, subțire). Toate aceste observații sînt importante pentru coafor, ele îl ajută să găsească coafura cea mai potrivită, care să atenueze, să mascheze defectele sau să sublinieze unele trăsături. Astfel unei persoane scunde i se va executa o coafură cu volum amplasat în partea superioară a capului. În schimb, unei persoane înalte și slabe i se va executa o coafură cu volumele amplasate în părțile laterale (nu în creștet).

Din punct de vedere estetic forma ideală a capului seamănă cu a unui ou, iar figura are forma unui oval.

Prin coafură se pot obține efecte optice care să dea impresia că un cap, deși rotund și teșit, are forma ideală de ou. Aceste rezultate sînt obținute numai prin folosirea și amplasarea judicioasă a părților voluminoase ale coafurii, respectiv ale volumelor coafurii.

Așa cum se poate vedea în figura 95, *a-d* prin amplasarea justă, corectă a volumelor s-a obținut o corectare a unor defecte de conformație.

B. ONDULAȚIA CU APĂ

1. Executarea ondulației cu apă

Executarea ondulelor. Pentru obținerea ondulelor se face de fapt un mulaj al părului care permite ca după uscarea sa să se realizeze o coafură. Ea se practică pe păr suplu și în stare udă.

Prin executarea ondulației se dă o formă voluminoasă părului, fără a-l încreți însă, și din acest motiv nu se pot obține rezultate pe un păr rigid, țeapăn.

În prezent se practică două metode pentru ondularea părului:

— așezarea părului în ondule directe;

— așezarea părului în bucle.

a. **Executarea ondulelor directe.** Este un procedeu care se practică mai puțin în unitățile de coafură.

Cu toate acestea așezarea directă în cute constituie o metodă de lucru pe care fiecare coafor trebuie să o cunoască.

Acest procedeu constă în a forma ondule direct pe părul ud.

Aşezarea părului în ondule oferă următoarele avantaje:

— imită ondulele naturale;

— părul este aşezat în ondule largi şi adînci, avînd un aspect plăcut.

Ondulele trebuie să fie lejere, vaporoase, suple şi graţioase. Tehnica pieptănatului şi a periatului părului este foarte importantă şi fiecare coafor trebuie să cunoască integral metoda de a obţine o coafură simplă bazată pe ondule (aşezarea în cute directe).

O coafură pe bază de ondule se poate executa cu sau fără cărare. În primul rînd se piaptănă tot părul spre spate (după ce părul a fost spălat şi este ud).

Execuţia ondulelor se începe în partea mare de la cărare sau în direcţia pe care o indică implantaţia părului, în cazul că nu se face cărare.

Prin pieptănare şi reţinerea părului cu degetele mîinii stîngi (degetul mare, arătător şi mijlociu) se va pieptăna cu pieptenele părul în direcţia opusă, formîndu-se prima ondulă (fig. 96, *a*). În continuare prin mişcări spre dreapta şi spre stînga se formează ondulele următoare (fig. 96, *b*). Se usucă apoi părul şi se piaptănă.

La pieptănat se procedează asemănător (fig. 96, *c*).

În trecut, aceste ondule pentru a fi cît mai suple mai durabile erau fixate cu nişte piepteni mici, şi cuta era prinsă cu clame. Aspectul final al acestei coafuri este dat în figura 96, *d*.

Coafură pieptănată în ondule directe se poate obţine cu ajutorul clipsurilor şi din melci.

b. **Aşezarea părului în bucle.** Aşezarea părului în bucle constituie o metodă modernă de ondulare a părului. Este practicată în prezent în unităţile de coafură şi, la fel ca şi aşezarea părului în cute directe, se execută în două faze:

— buclatul, rularea pe bigudiuri (îmbigudierea) a părului prin rularea şuviţelor de păr în stare udă;

— pieptănarea părului după uscarea sa pentru realizarea coafurilor.

Buclatul este o operaţie care constă în rularea şuviţelor de păr pe bigudiuri, mai mult sau mai puţin subţiri, după felul coafurii urmărite (mai creaţă sau mai lejeră).

Buclatul dă o formă spirală părului. Este o operaţie foarte importantă, fiind bazată pe perfecta execuţie a buclajului (montarea părului pe bigudiuri şi aşezarea părului în melci).

Avînd în vedere acest principiu, se trece întîi la împărţirea corectă a părului şi în acest scop se ţine cont de:

a

b

c

d

Fig. 96. Executarea ondulației cu apă (cute directe):
a — formarea primei ondule; *b* — formarea ondulelor următoare; *c* — fază din timpul pieptănatului; *d* — aspectul final al coafurii.

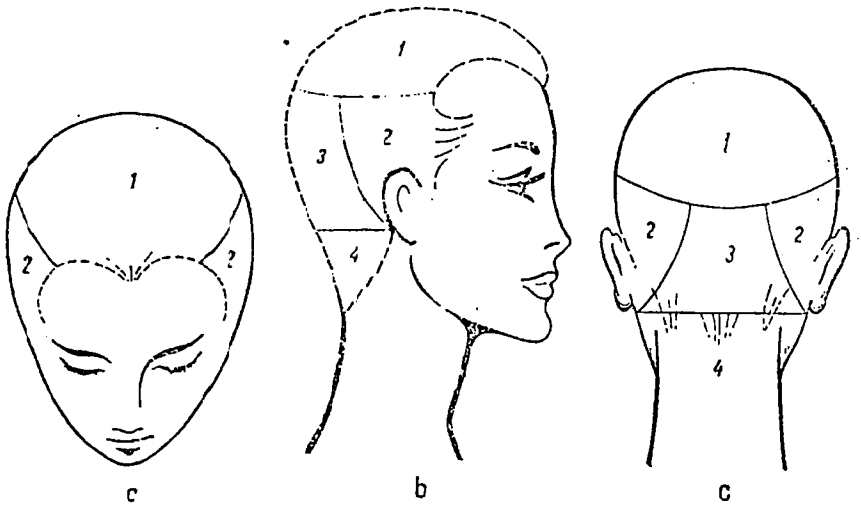

a b c

Fig. 97. Schemă privind repartizarea volumelor de păr la executarea coafurii: *a* — în creştet; *b* — în părţile laterale ale capului; *c* — la ceafă şi la spatele capului.

— cantitatea de păr necesar coafurii în partea superioară *1* a capului (volumul) (fig. 97, a);

— cantitatea de păr necesar coafurii în părţile laterale *2* (fig. 97, *b*);

— cantitatea de păr necesar coafurii pentru partea din spate *3* (fig. 97, *c*);

— porţiunea de păr necesară terminaţiei coafurii la ceafă *4* (fig. 97, c).

Concepţia de bază privind această împărţire a părului este corespunzătoare pentru orice linie de coafură.

La montarea părului pe bigudiuri şi la executarea melcilor trebuie să se aibă în vedere execuţia corectă a acestora.

De asemenea, amplasarea corespunzătoare a executantului este importantă atunci cînd se rulează părul pe bigudiuri sau cînd se execută melci.

Rularea părului pe bigudiuri. Se vor respecta următoarele:

— se vor alege bigudiuri în funcţie de şuviţa de păr ce urmează a fi rulată;

— nu este admis ca şuviţa de păr aleasă să fie mai lungă decît lungimea bigudiului sau mai lată decît diametrul acestuia;

— şuviţa de păr aleasă va fi bine pieptănată şi apoi ridicată în sus (fig. 98, *a*), aplecată puţin în direcţia opusă sensului rulării bigudiului (fig. 98, *b*) pentru ca după rulare şuviţa de păr aleasă să fie

a *b* *c* *d*

Fig. 98. Rularea părului pe bigudiuri :
a — șuvița perfect umezită și întinsă, se alipește de bigudiu, iar vîrful se înfășoară rapid fixîndu-se bine de acesta; *b* — rularea părului strîns, șuvița fiind întinsă și uniform repartizată pe bigudiu; *c* — fixarea cu clipsuri a bigudiului; *d* — derularea bigudiurilor.

amplasată (fixată) exact pe rădăcina șuviței de păr rulată pe bigudiu (fig. 98, *c*) (indiferent de direcția dată părului sau de locul de unde este aleasă șuvița).

c) Executarea melcilor. Executarea corectă a melcilor are, de asemenea, un rol foarte important pentru realizarea unei coafuri frumoase și reușite. Pentru aceasta se vor respecta următoarele :

— porțiunea de păr pe care se vor executa melci va fi mai întîi pieptănată în direcția în care se execută melcii ;

— primii melci executați vor fi plasați puțin mai în fața rădăcinii șuviței alese, urmînd ca următorii melci să fie plasați pe rădăcina melcului sau melcilor anterior executați ;

— la porțiunea de păr de la spate, respectiv ceafă, mai ales la un păr tuns scurt, se va ține cont de felul creșterii părului (vîrtejuri, goluri etc.) ;

— părul se piaptănă în așa fel încît să beneficieze de avantajele unei direcții deosebite de creștere a părului (vîrtej de păr) ;

— printr-o pieptănare corectă se elimină eventualele goluri ori creșteri necorespunzătoare ale părului ;

— este bine să se țină cont de felul în care se va executa coafura la spate și la ceafă și să se execute melcii în așa fel ca să nu se strice linia pieptănăturii.

Paralel cu folosirea de bigudiuri mai groase sau mai subțiri se execută și melci de diferite forme.

Melcii plați (fig. 99, *a*). Se folosesc în mod curent la orice coafură. Execuția acestui gen de melci este foarte ușoară. Se folosesc, în general, în părțile laterale, în spate și la ceafă. Pentru a se executa un melc corespunzător, important este ca șuvița de păr ce se va alege pentru executare să fie pieptănată în direcția dorită a liniei de pieptănătură.

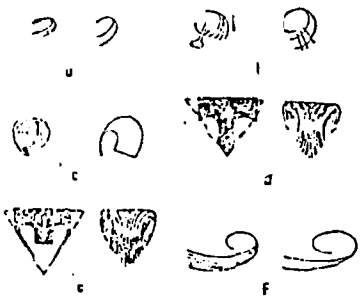

Fig. 99. Diferite tipuri de melci și reprezentarea grafică:
a — melci plați; *b* — melci semiplați; *c* — melci în relief; *d* — melci de legătură orientați în jos; *e* — melci de legătură orientați în sus; *f* — melci cu rădăcină prelungită.

Melcii semiplați (fig. 99, *b*). Acești melci se execută cînd este necesară obținerea unei linii de coafură cu un volum mai pronunțat. Scopul este ca șuvița care pornește de la rădăcină să fie aplatizată, iar terminația melcului (vîrfurile) să fie ridicată; aceasta reprezintă distanțarea șuviței de păr de la rădăcina șuviței alese spre vîrf.

Melci în relief (fig. 99, *c*). Acești melci se execută cînd se dorește o coafură mai voluminoasă. Sînt cazuri cînd la alegerea șuvițelor de păr ce sînt puse pe bigudiuri (corect) să rămînă între două bigudiuri o mică șuviță de păr care, din cauza locului prea mic, nu se poate rula pe bigudiu. În aceste cazuri se execută melci în relief, adică șuvița de păr este rulată ca și cum ar fi pusă pe bigudiuri.

Realizarea melcilor în relief este simplă. Se piaptănă șuvița de păr în sus, în direcția opusă sensului rulării. Se răsucește șuvița de păr pînă revine la rădăcina părului și se va prinde cu un clips. Forma acestui melc trebuie să fie identică cu șuvița de păr care ar fi fost pusă pe bigudiu.

Melcii de legătură (fig. 99, *d*, *e*). Se folosesc în față la breton, spre tîmple și ca legătură (o trecere) de la montarea părului la spate pe bigudiuri la melcii plați.

Se realizează în felul următor: se piaptănă părul în direcția opusă rulării șuviței de păr. Se răsucește șuvița pînă revine la rădăcină, se prinde cu un clips. Pentru a se obține o stabilitate se introduce în interiorul melcului de legătură puțină vată.

Melcul de legătură seamănă cu melcul în relief, dar este mai mare.

Melcii cu rădăcină prelungită (fig. 99, *f*) seamănă cu melcii plați, se execută asemănător, dar rotocolul este așezat mult mai departe de rădăcina șuviței din care s-a executat melcul; se utilizează la ondulații largi, suple.

În concluzie, realizarea (execuția) corectă a diferitelor tipuri de melci este foarte importantă și contribuie la obținerea diferitelor coafuri moderne.

În general, realizarea unei coafuri se bazează pe rularea corectă a părului pe bigudiuri. Destul de frecvent însă, fără aportul melcilor nu se poate realiza o coafură modernă. De aceea este necesar să fie cunoscută în principiu tehnica execuției corecte a rulării părului pe bigudiuri și executarea melcilor pentru a obține în toate cazurile o coafură frumoasă.

d. **Uscarea părului.** După montarea părului se aplică pe cap un fileu, ce se leagă cu atenție ca să nu se miște bigudiurile și melcii și să nu se deplaseze linia coafurii la spate, apoi se așază clienta sub casca de uscat părul.

e. **Pieptănatul părului.** După ce părul a fost bine uscat se execută pieptănatul în felul următor :

— se piaptănă bine părul cu un pieptene cu dinți rari ;

— se perie bine părul în toate direcțiile, pentru a fi complet eliminate cărările despărțitoare de la rularea părului pe bigudiuri ;

— se piaptănă părul din nou cu pieptenele în așa fel încît să se imprime direcția necesară în vederea obținerii coafurii alese ;

— se trece la aranjarea coafurii (gîndite și concepute) — nu la voia întîmplării —, executîndu-se o tapare acolo unde este cazul, apoi se dă forma și linia coafurii dorite. Pe parcursul pieptănării se poate întrebuința lac fixativ ;

— după ce s-a pieptănat părul și s-a obținut coafura dorită, se pulverizează părul cu puțin lac fixativ (de la o distanță de circa 30 cm pentru a nu îngreuia coafura) ;

— se privește coafura în oglindă, executîndu-se ultimele retușuri, adică se ridică părul cu pieptenele cu codiță sau se va aplatiza acolo unde este nevoie.

f. **Taparea părului la ondulația cu apă.** Pentru a se obține o coafură modernă, la pieptănat este absolut necesară taparea părului care crează în aparență o cantitate de păr mai abundentă.

Totdeauna, taparea părului este necesar a fi executată în direcția în care se urmărește realizarea coafurii respective.

Taparea părului pentru o coafură de zi se va executa de la caz la caz. Aceasta depinde de coafură.

Taparea părului se face în felul următor : se ridică și se piaptănă fiecare șuviță de păr, iar firele de păr mai scurte vor fi împinse spre rădăcină cu ajutorul pieptenelui sau al periei, șuvița avînd aspectul unui ghemotoc de păr încurcat.

Important este că după tapare este necesară finisarea pieptănăturii, respectiv pieptănarea șuviței de păr. În această situație, indiferent de locul unde se află șuvița tapată, părul se va pieptăna numai pe deasupra, pentru a nu se strica tapatul executat anterior.

Sînt cazuri (depinde de coafură și de tehnică) cînd taparea se execută pe parcurs, la fiecare șuviță de păr ce se alege și se finisează imediat sau cînd taparea părului se execută pe întreaga suprafață a capului și numai după aceea intervine finisarea și obținerea liniei coafurii urmărite.

Pentru a se obține o coafură de zi, de seară sau artistică, trebuie ca părul care se piaptănă să obțină prin tapare suplețe și volum. Acest lucru se va putea obține prin taparea (încurcarea) părului la rădăcină mai mult și mai insistent și continuînd tapatul spre vîrf. Totodată este foarte important ca taparea să fie executată în direcția în care se dorește obținerea liniei de coafură.

2. Executarea unei coafuri din melci

La executarea acestei coafuri, părul este așezat numai în melci, obținîndu-se o coafură elegantă, suplă din ondule. Melcii trebuie să fie executați corect, pentru ca prin pieptănare să se obțină exact coafura concepută anterior. Coafura se realizează respectîndu-se următoarele etape de lucru: se trasează o mică cărare; părul va fi pieptănat avînd firele întinse. Se formează o mică cută într-o anumită direcție (în cazul de față înspre dreapta), apoi se execută melci în direcția opusă cutei, deci înspre stînga atît cît ține cuta (fig. 100, *a*).

În partea stîngă se face o mică cută deasupra urechii la tîmplă și se piaptănă părul spre spate, pregătindu-l pentru următorul rînd de melci. Melcii se execută avînd direcția înspre dreapta pînă aproape de tîmpla dreaptă (fig. 100, *b*).

În continuare se va avea grijă să se facă legătura cu melcii care sînt executați în rîndul al doilea și se trece la formarea unei cute în partea dreaptă (la tîmplă), urmînd ca părul să fie pieptănat spre spate și pregătindu-l pentru executarea melcilor următori.

Se execută din nou melci cu direcția spre stînga, începînd de la cuta din dreapta, pînă se ajunge în spatele urechii ș.a.m.d. (fig. 100, *c*).

Se aranjează prin pieptănare părul de la ceafă, se aplică cu atenție fileul și se trece la uscarea părului.

Numai prin simpla pieptănare și periere a părului, fără tapare, se obține o coafură bazată pe ondulę (fig. 100, *d*, *e*). Eventual se tapează puțin părul și se aranjează coafura ținînd cont de direcția în care s-au executat melcii. După aceea se pulverizează cu puțin lac fixativ.

În acest fel se poate obține o coafură din melci bazată pe ondule.

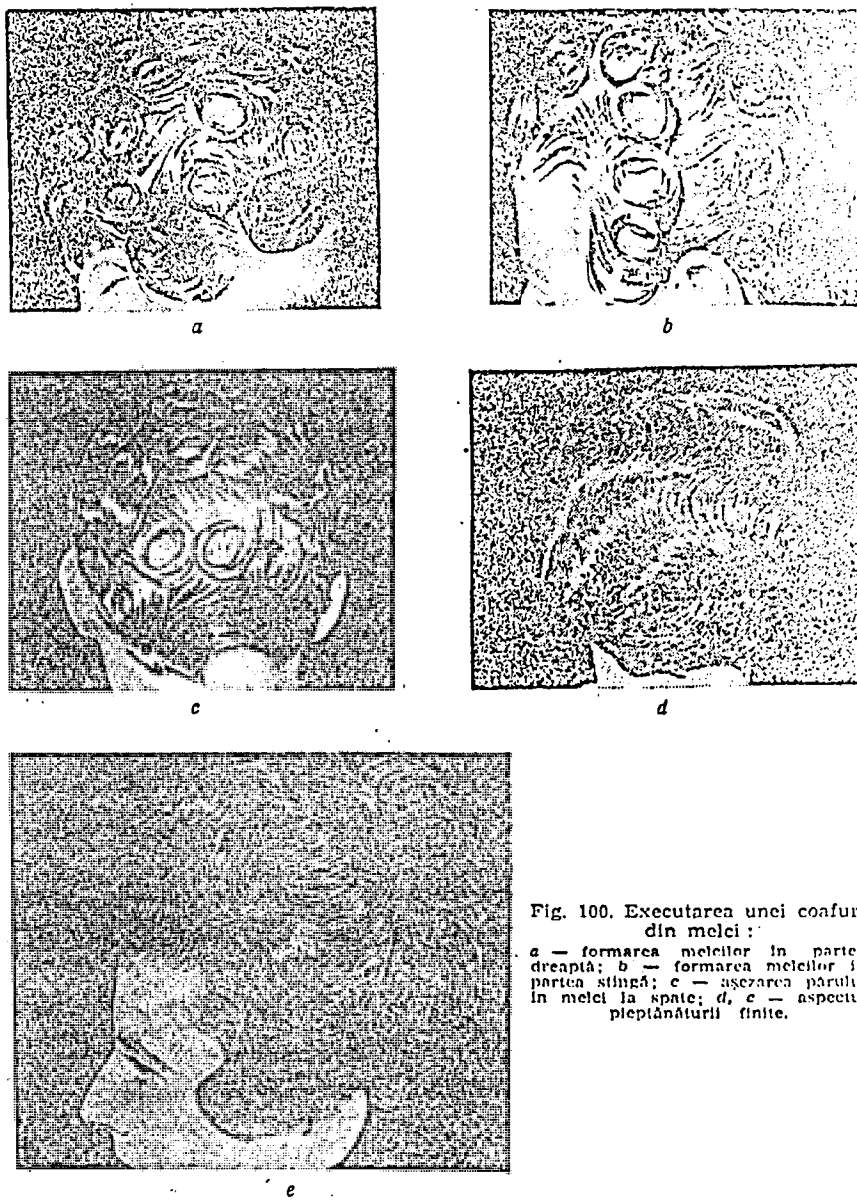

Fig. 100. Executarea unei coafuri din melci :

a — formarea melcilor în partea dreaptă; *b* — formarea melcilor în partea stîngă; *c* — așezarea părului în melci la spate; *d*, *e* — aspectul pieptănăturii finite.

3. Diferite modele de coafuri obținute prin ondularea cu apă

O coafură fie cît de simplă nu se poate realiza dacă nu există o concepție anterioară de realizare. Coafura ce urmează a fi executată trebuie să fie gîndită înainte de a începe executarea ei pînă în cele mai mici amănunte.

Totodată, montarea corectă a părului este egală cu o coafură reușită. De asemenea, pentru reușita coafurii, coaforul trebuie să dea dovadă de multă fantezie.

a. Coafură foarte simplă. Realizarea ei se bazează pe o tunsoare și un montaj corect. Caracteristica coafurii o constituie faptul că porțiunea din față, precum și părțile laterale sînt mai netede, mai întinse.

Tehnica de execuție a coafurii. Din creștet pînă în mijlocul frunții se trasează o cărare. Se piaptănă părul din părțile laterale. Aproximativ 3 cm de la frunte se piaptănă părul în așa fel ca să formeze un breton și să se elimine cărarea.

Se piaptănă ușor părul și eventual, pentru a se asigura rotunjimea bretonului se rulează pe bigudiu. În părțile laterale, deasupra urechilor, după ce părul este bine pieptănat se execută melci.

Pentru a se asigura un volum estetic în creștet și pentru frumusețea de ansamblu a coafurii, părul din această porțiune se rulează în sus, iar părțile laterale și la spate în jos (fig. 101, *a*, *b*).

Frumusețea coafurii constă în măiestria pieptănatului. Printr-o ușoară tapare și aranjare a părului se poate obține o coafură suplă, frumoasă (fig. 102).

b. Coafura simplă. Coafura descrisă în continuare se execută pe păr scurt. Părul este tuns mai scurt la ceafă, iar în creștet ceva mai lung, pentru a se putea asigura volumul necesar.

În porțiunea din față părul este montat pe bigudiuri, oblic, înspre partea stîngă. În părțile laterale se execută melci orientați înspre față. Începînd din creștet se montează părul pe bigudiuri spre spate și spre părțile laterale din spate.

La ceafă, părul se piaptănă ușor, imprimîndu-i forma dorită numai prin pieptănare.

Pieptănarea este ușor de realizat. Se tapează ușor părul, se finisează coafura cu pieptenele și peria, punîndu-se accent pe întinderea șuvițelor, în părțile laterale. Se înalță coafura în creștet și pentru a se obține linia triunghiulară caracteristică modelului se aplatizează părul ușor între creștet și părțile laterale.

Fig. 101. Coafura de zi :
a — profilul stîng ; *b* — profilul drept

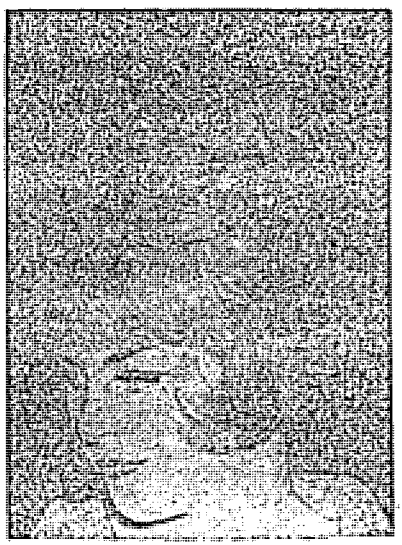

Fig. 102. Aspectul finit al coafurii de zi.

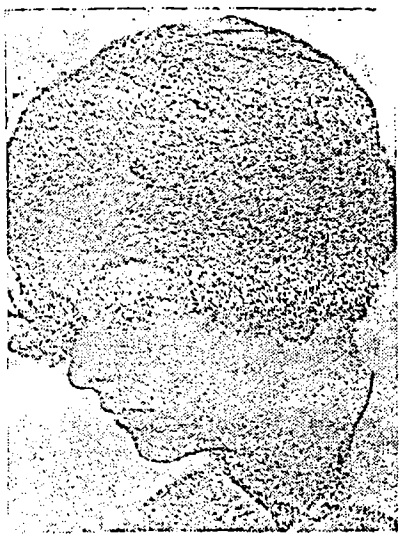

Fig. 103. Coafură pentru tineret.

Fig. 104. Coafură elegantă.

Un alt model de coafură, foarte tinerese, caracterizat prin suplețe (fig. 103), este descris în continuare ; se bazează pe o tunsoare corectă. Porțiunea din față este pieptănată sub formă de breton, iar părțile laterale, sînt orientate înspre față. Deși coafura este simplă, se cere foarte multă iscusință, pentru a se obține linia și suplețea dorită.

Coafură elegantă. Linia elegantă a coafurii este dată de faptul că tot volumul său este amplasat în porțiunea superioară a capului. Figura, fruntea și gîtul sînt complet degajate (fig. 104). Părul din partea din față este mai lung. Coafura se poate realiza și printr-o tunsoare în linie dreaptă, dar părul trebuie subțiat la vîrfuri.

Important și de susținut este faptul că în părțile laterale, după ce părul se tapează ușor, se ridică ușor în sus.

Se piaptănă pe mînă asigurîndu-se bombarea părților laterale și înălțimea în creștet.

Coafura din bucle și ondule. În nenumărate cazuri este solicitată executarea în părțile laterale a coafurii de cute sau ondule (fig. 105). Este important ca ondulele respective să aibă suplețe și continuitate cu restul pieptănăturii. Coaforul trebuie să dea dovadă de mult gust pentru a putea realiza o coafură frumoasă care se bazează pe ondule în părțile laterale.

Fig. 105. Coafură compusă din bucle și ondule.

Fig. 106. Coafură cu coc.

Coafura cu coc. Această coafură se execută pe păr lung și chiar foarte lung. Realizarea unei pieptănături cu coc din bucle sau cu coc mai simplu depinde, la pieptănat, mai ales de măiestria coaforului.

Important și de reținut este că la executarea unui coc de orice gen ar fi acesta, șuvița de păr ce se alege nu se piaptănă niciodată ca să fie plasată pe rădăcina proprie.

Pentru ca această coafură să aibă suplețe, este necesar ca șuvița sau șuvițele de păr să fie pieptănate și plasate, fixate în prelungire față de rădăcină.

La alegerea și pieptănarea șuvițelor de păr este necesar să se aibă în vedere fixarea acestora în așa fel încît să avantajeze fizionomia clientei și să se obțină o coafură frumoasă, elegantă și suplă (fig. 106).

c. Alte modele de coafuri. Coafura descrisă în continuare se bazează pe rularea corectă a părului pe bigudiuri în partea superioară a capului (fig. 107, *a*), pe executarea corectă a melcilor în părțile laterale (fig. 107, *b*) și pe pieptănarea părului în porțiunea din spate, respectiv ceafă (fig. 107, *c*) în vederea terminației coafurii în unghi.

Printr-o ușoară tapare a părului se poate realiza o coafură ușoară, suplă, elegantă, tinerească, fie cu peria, fie cu ajutorul pieptenelui (fig. 107, *d*).

a

b

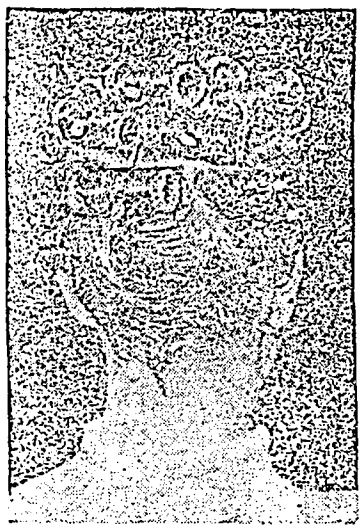

c

d

Fig. 107. Coafură purtabilă :

a — montarea părului în partea superioară a capului; b — montarea părului în părțile laterale; c — montarea părului în porțiunea din spate; d — aspectul finit al coafurii.

Un element foarte important pentru realizarea diferitelor coafuri care se bazează pe păr scurt este ca terminația părului de la ceafă să aibă o linie frumoasă și totodată să mascheze, cînd e cazul, unele deficiențe.

Simplitatea unei coafuri adaptate fizionomiei clientei dă o notă de eleganță și de frumusețe. De aceea, un bun coafor trebuie, în afară de alte calități, să aibă imaginație și fantezie.

Pentru aceasta este necesar ca un coafor să conceapă coafurile pe bază de desen, adică să realizeze linia coafurii desenînd-o întîi și apoi s-o aplice în practică. Prin aceasta se dezvoltă simțul frumosului, iar coafura este realizată în funcție de fizionomie, la care se adaugă și fantezia coaforului.

Coafurile simple și practice care se pot realiza cu multă ușurință de coafori vin totodată și în ajutorul clientelor care se pot pieptăna cu ușurință.

În ceea ce privește coafurile elegante, de seară, artistice, de concurs, ele se caracterizează prin fantezie, originalitate și multă finețe în execuție. În figura 108, *a-e* sînt redate cîteva coafuri de seară și artistice.

Coafurile se bazează pe părul tuns scurt la spate și aplatizat, cu volum pronunțat în creștet, armonios în părțile laterale și partea frontală.

Ca o concluzie trebuie reținut, că la ondulația cu apă, în special, nu trebuie lucrat mecanic. Părul pus pe bigudiuri să nu se pieptene la voia întîmplării, ci conform liniei propuse.

C. ONDULAȚIA CU FIERUL

1. Generalități

Ondulația cu fierul nu este prea solicitată, totuși un bun coafor trebuie să cunoască modul de executare a acestei ondulații. Fierul de coafat nu trebuie să lipsească din nici o unitate de coafură.

Sînt cazuri cînd după ce clienta iese de la casca de uscat se observă că un bigudiu s-a desfășurat și șuvița de păr este complet întinsă. Pentru a evita umezirea din nou a părului și uscarea la casă, șuvița desfăcută se ondulează cu fierul. În acest fel se face economie de timp și se continuă munca în bune condiții.

Ondulația părului cu fierul se face prin două metode, obținîndu-se pe baza fiecăreia din ele:

— ondule (denumite și ondulația Marcel);

— bucle.

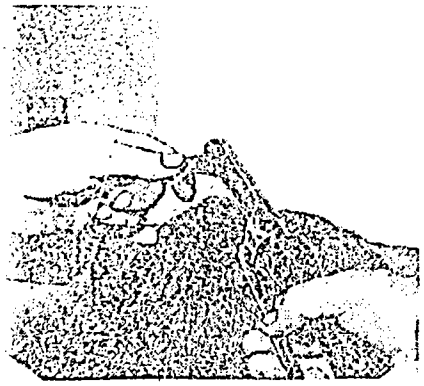

a

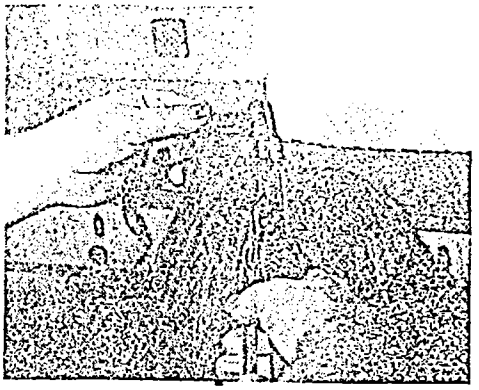

b

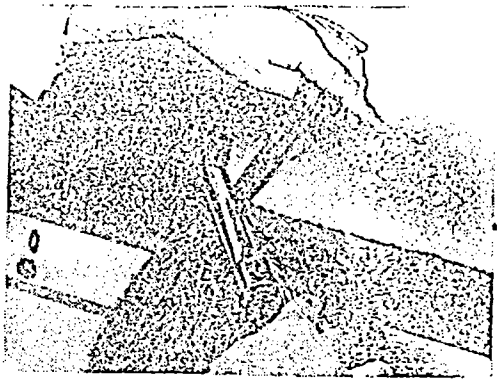

c

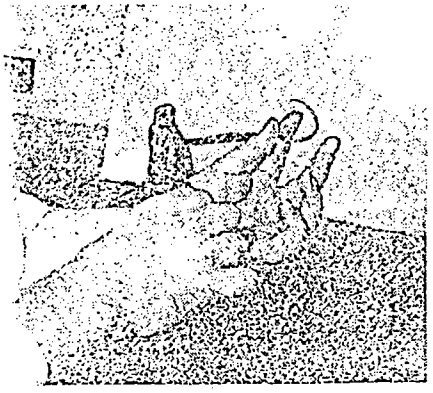

d

e

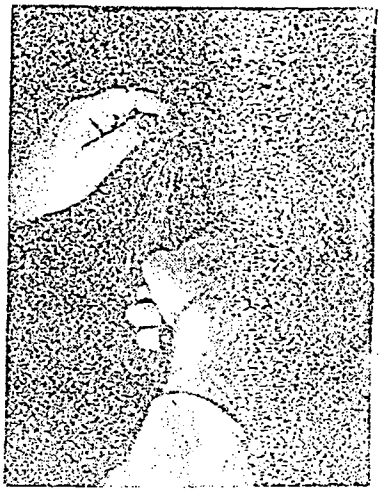

f

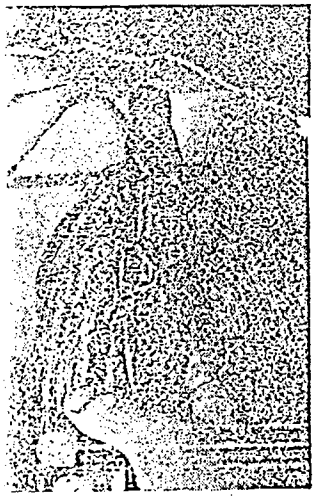

g

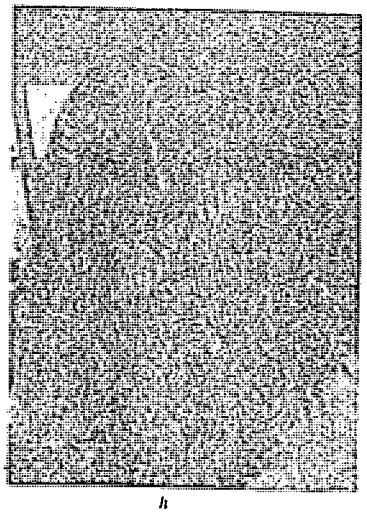

h

i

Fig. 110. Tehnica de executarea buclelor în spirală (bucle frantuzești):
a — prinderea șuviței de păr în fierul de coafat; *b* — răsucirea fierului de coafat și a șuviței de păr; *c* — deschiderea fierului de coafat și alunecarea sa pe șuviță; *d* — răsucirea fierului în direcția opusă; *e* — răsucirea fierului și aducerea sa la poziția inițială; *f* — modul de răsucire a șuviței astfel ca să revină pe mijlocul său; *g* — introducerea vîrfului șuviței în fier; *h* — aspectul unei bucle în spirală; *i* — coafura obținută.

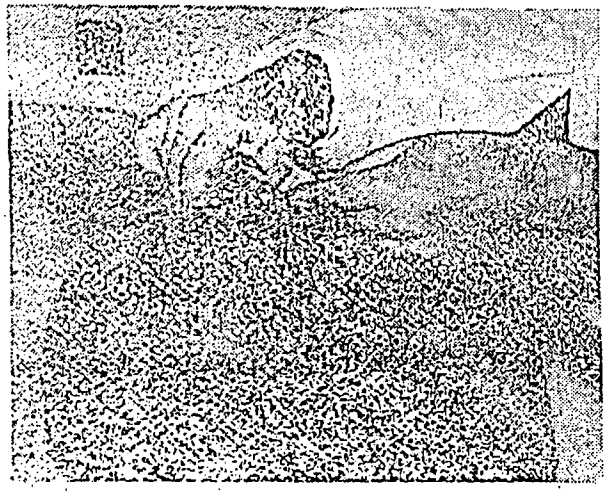

a

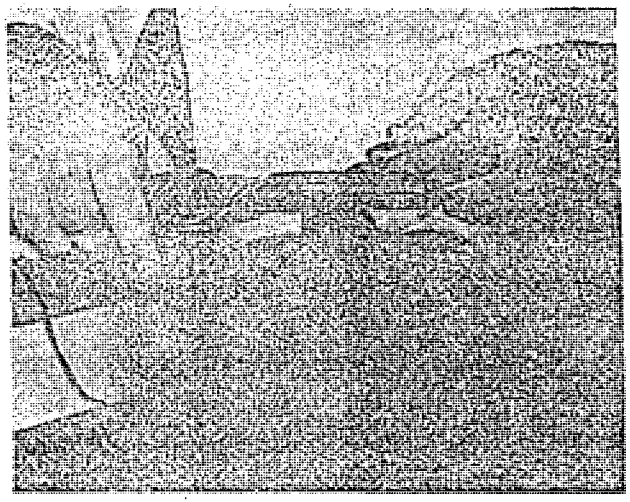

b

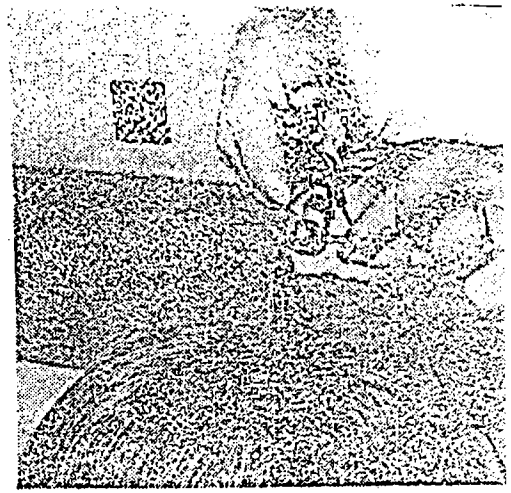

c

d

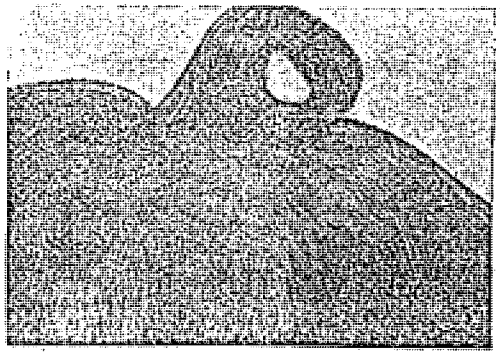

e

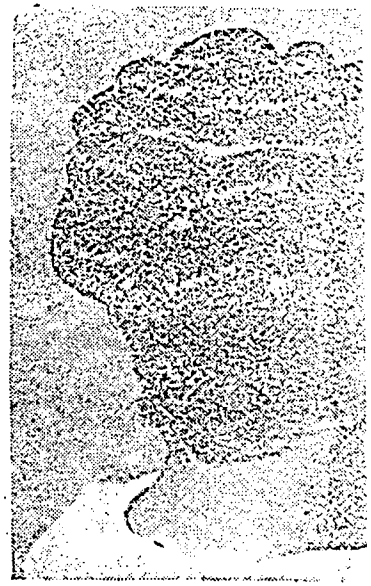

f

Fig. 109. Executarea buclelor cu fierul de ondulat :
a — răsucirea şuviţei de păr de la rădăcină spre vîrf; *b* — răsucirea şuviţei în continuare pînă la vîrf; *c* — introducerea vîrfului şuviţei în fierul de ondulat; *d* — scoaterea fierului de ondulat din păr; *e* — bucla obţinută; *f* — aspect general al părului buclat;

2. Executarea ondulației cu fierul

Executarea ondulelor cu fierul. În trecut, pentru a se obține o coafură care se baza pe ondule, era necesară răsucirea șuvițelor de păr, în bucle, luîndu-se șuvița de la vîrf spre rădăcină.

Pentru a se ușura obținerea ondulelor cu fierul s-a ajuns la concluzia că este necesar, în primul rînd, să se execute bucle mai mari (tot de la vîrf spre rădăcină), aceasta constituind prima fază a ondulației. Din acest motiv, este o operație foarte importantă. Buclarea dă părului o încreștire în spirală, creează ridicături lîngă rădăcină și permite obținerea valurilor suple și adînci. Faza a doua, adică obținerea ondulelor, constă în netezirea părului, urmînd a se obține ondule cu fierul de coafat prin mișcarea fierului cînd la dreapta, cînd la stînga.

Executarea buclelor cu fierul. În prezent se procedează după următoarea metodă pentru obținerea unei coafuri cu fierul care urmărește obținerea de :

— bucle obișnuite, normale ;

— bucle în spirală.

Buclele normale se răsucesc de la rădăcină spre vîrf, cînd părul este scurt, procedîndu-se astfel : se alege șuvița de păr, se piaptănă în sus, orientîndu-se puțin în direcția opusă în așa fel ca după răsucire, cînd fierul a ajuns la rădăcină (fig. 109, *a*), bucla să fie așezată pe rădăcina proprie a șuviței alese.

De la rădăcină, cu o mișcare încetă, se răsucește fierul (fig. 109, *b*) pînă cînd între brațele fierului de coafat intră și vîrful șuviței de păr (fig. 109, *c*).

Se scoate fierul de coafat (fig. 109, *d*) și se obține o buclă ca și cum ar fi fost pusă pe un bigudiu la ondulația cu apă (fig. 109, *e*). În acest fel se răsucește tot părul de pe cap, șuviță cu șuviță (fig. 109, *f*).

După această operație se trece la pieptănare, urmărindu-se obținerea unei coafuri frumoase, suple, care să corespundă cerințelor modei.

Bucle în spirale (bucle franțuzești). Această răsucire a părului este puțin mai dificilă decît cea anterioară. Se poate face pe păr scurt și lung obținîndu-se o coafură modernă bazată fie pe ondule, fie pe bucle lejere sau zulufi. În acest scop se alege, în primul rînd, o șuviță de păr care este pieptănată în sus. Se introduce fierul de coafat la rădăcină (fig. 110, *a*), urmînd ca acesta să se răsucească pînă cînd revine în poziția inițială (cînd a fost introdus), iar șuvița de păr ținută în mîna stîngă este plasată în partea stîngă a fierului de coafat (fig. 110, *b*). Se va ține astfel fierul cîteva secunde, pentru a da prin căldura fierului rezistență ondulației la rădăcina șuviței de păr răsucite.

În continuare se deschide puțin fierul, lăsîndu-l să alunece ușor, aproximativ 4—5 cm, pe șuvița de păr, apoi se închide fierul (fig. 110, *c*). Se răsucește fierul de coafat ținut în mîna dreaptă (fig. 110, *d*); o dată cu aceasta șuvița de păr ținută în mîna stîngă se va dirija în direcția opusă (deci spre dreapta), urmînd ca fierul să revină în poziția inițială de introducere (fig. 110, *e,f*). Este foarte important ca șuvița de păr care se răsucește să revină după răsucirea părului la mijlocul șuviței alese.

În continuare se deschide fierul și prin ușoara lui bătaie se răsucește spre rădăcină pînă cînd și vîrfurile șuviței de păr se pierd în interiorul fierului de coafat (fig. 110, *g*). În figura 110, *h*, este arătată prima șuviță de păr buclată prin răsucire în spirală (pe păr lung).

În acest fel se răsucește părul în continuare pînă cînd se termină răsucirea tuturor șuvițelor de păr.

Pieptănarea se face la fel ca la ondulația cu apă, obținîndu-se o coafură bazată pe bucle spirală (fig. 110, *i*).

3. Executarea ondulației „Marcel"

Ondulația Marcel se realizează în două etape:
— formarea buclelor cu fierul;
— formarea ondulației propriu-zise din bucle.

Formarea buclelor cu fierul. Se realizează în felul următor: în funcție de coafura dorită se desparte părul, dacă este nevoie, printr-o cărare, apoi se împarte în șuvițe egale de circa 3—7 cm.

Rularea părului se începe de lîngă pielea capului (circa 1 cm distanță) și nu de la vîrful șuviței. Fierul se introduce deasupra, avînd partea scobită sub șuvița de păr care se ridică cu mîna stîngă.

Se începe cu bucla de lîngă contur. Toate buclele se rulează în jos înspre pielea capului. În timpul rulării, șuvița de păr se ține între degetele mîinii stîngi.

Se execută mișcări de deschidere și închidere (bătăi) ale fierului răsucind părul în spirală în jurul lui. În timpul „bătăii" fierul nu se închide strîns niciodată, el se lasă mereu ușor întredeschis, pentru a nu încreți șuvița.

Fierul se mai răsucește de cîteva ori pînă nu se mai simte vîrful șuviței între brațele acestuia, procedîndu-se în general așa cum s-a arătat la obținerea buclelor cu fierul.

Înainte de a se libera, fierul se mai ține cîteva clipe în păr pentru ca acesta să se încălzească bine, apoi se execută o mișcare de retragere, eliberîndu-l astfel din păr.

Apoi cu mîna dreaptă se scoate fierul din păr, iar cu mîna stîngă se ține bucla care se fixează cu ajutorul unui clips ca un melc plat (din această cauză, buclele se mai numesc și melci).

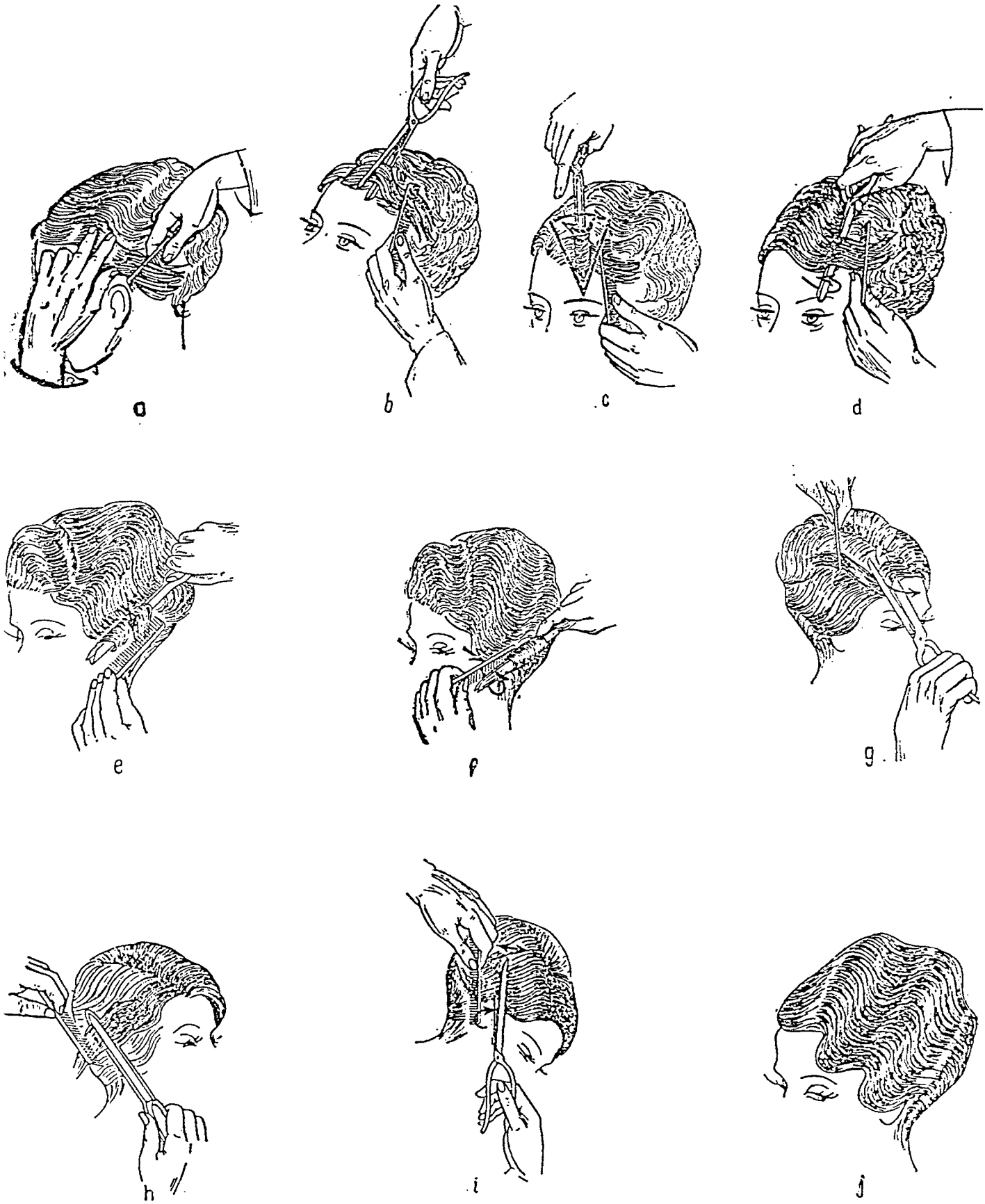

Fig. 111. Executarea ondulației „Marcel":
a — marcarea cutelor; *b* — introducerea fierului de coafat în păr; *c* — executarea mișcărilor semicirculare cu fierul în păr; *d* — mișcarea semicirculară executată în sens invers; *e* — executarea ondulei de la ureche; *f* — adâncirea (pronunțarea) undulei și întoarcerea fierului; *g* — formarea ondulelor în partea mică a căcării; *h* — formarea ondulelor cu ajutorul fierului și al pieptenului; *i* — finisarea undulei cu fierul; *j* — aspectul final al ondulației.

Formarea ondulației propriu-zise. Dacă se urmărește obținerea unei ondulații mai rezistente sau se ondulează un păr mai dificil, se procedează în felul următor : se calcă ușor cu fierul pe urmele ondulației rezultate din buclele executate anterior. După ce pe toată suprafața capului s-au executat bucle, este mai ușoară executarea unei ondulații adînci și durabile. Pentru formarea ondulelor nu se mai întrebuințează un fier înfierbîntat, ci numai bine încălzit. Dacă după despărțirea părului se marchează cu ajutorul pieptenelui forma ondulelor, acestea se formează de la sine. Pentru aspectul curat al unei coafuri este importantă executarea corectă a ondulei de la contur, a cărei execuție se obține prin introducerea fierului cît mai aproape de rădăcina părului.

Se piaptănă părul ținînd pieptenele cu mîna dreaptă, iar cu stînga se marchează ușor locul ondulelor (fig. 111, *a*), apoi fierul nu prea înfierbîntat se introduce cu partea scobită în păr cît mai aproape de pielea capului (fig. 111, *b*).

Se execută mișcări semicirculare fără oprire pînă se obține adîncirea suficientă a ondulei (fig. 111, *c*). Mișcarea următoare se face în sens invers, cu fierul întredeschis, care ajunge din nou cu șanțul în jos (fig. 111, *d*). Adîncitura ondulei mai accentuate sau mai puțin accentuate depinde de calitatea părului.

Printr-o altă semiîntoarcere a fierului se formează cantul superior al ondulei (locul ei de demarcație). Bătînd fierul de repetate ori se adîncește ondula. Cînd se ajunge la cantul ondulei se întredeschide fierul și se face o întoarcere completă a fierului. Prin aceasta se face pregătirea ondulei următoare.

Întrucît prin executarea anterioară a melcilor părul a fost dinainte preparat, pentru ca ondulele să fie cît mai naturale se face o semirotire a fierului precedat de pieptene. Fierul se întredeschide și se scoate ușor din păr printr-o alunecare fină, pentru a nu forma canturi accentuate ale ondulei.

Pentru a se prelucra mai bine, părul de la contur se ridică și se prinde sus ondula executată, introducîndu-se fierul ajutat de pieptene în părul de dedesubt. La această operație, pieptenul trebuie să susțină părul de pe tîmple pentru a se putea obține o ondulă suplă și naturală deasupra urechii. Aici se va lucra mai mult cu vîrful fierului.

La executarea ondulei de la ureche (fig. 111, *e*) se cere multă atenție la prelucrarea vîrfurilor părului care fiind ondulate să nu se răsucească din nou în partea cealaltă. Ele se prind ușor și se prelucrează cu fierul întredeschis.

Se ține pieptenele înaintea fierului și se răsucesc vîrfurile părului cu ajutorul acestuia, aranjîndu-le în forma dorită (fig. 111, *f*). Se desprinde șuvița pe care a fost fixată sus (fîșia gata ondulată), se piaptănă peste celelalte ondule și se face unificarea ei cu ondulele de deasupra. Astfel se încheie lucrarea din partea dreaptă.

Partea mai mică a coafurii (partea stîngă) este, de obicei, mai dificilă de lucrat. Se începe de lîngă contur (lîngă cărare), se introduce fierul întredeschis de mai multe ori în păr, răsucindu-l în direcția săgeții, pentru ca tot întredeschis să poată fi ușor scos din păr în direcția ondulei (fig. 111, *g*). Lucrînd astfel se obține o undulă suplă.

Se cere o mare atenție la executarea ondulei de deasupra urechii. În această fază nu se execută o contraapăsare — o marcare prea accentuată a ondulei, părul avînd o poziție culcată peste fier.

Pentru a se obține o ondulație egală și uniformă, ondulele se execută concomitent cu ajutorul fierului și al pieptenelui (fig. 111, *h*); este foarte important în special la executarea ondulei de la ureche.

Pentru formarea unei ondule frumoase se reia mișcarea anterioară, iar fierul se întredeschide, scoțîndu-se astfel mai ușor din păr (fig. 111, *i*). În continuare se refac îmbinarea ondulelor de pe toată suprafața capului, lucrare la care ne servim tot de fier și de piepteno. În figura 111, *j* este dată forma finală a coafurii.

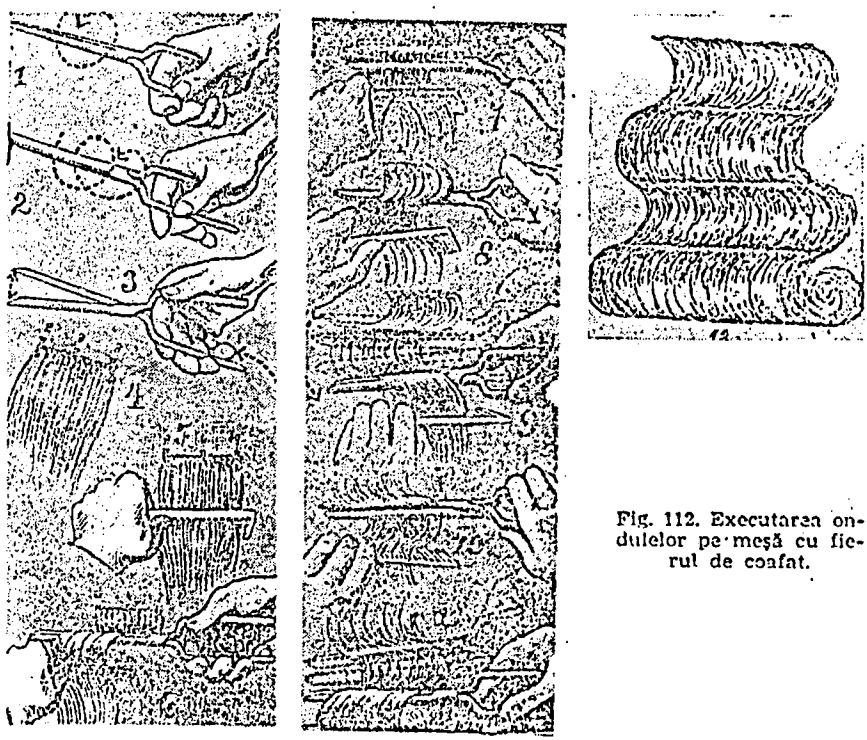

Fig. 112. Executarea ondulelor pe meșă cu fierul de coafat.

Pentru a obține un rezultat pozitiv la executarea ondulației cu fierul, trebuie să se respecte anumite condiții. Un păr prea uscat nu dă rezultate bune. De aceea se recomandă pentru părul uscat un spălat prealabil cu o substanță grasă, de exemplu o emulsie uleioasă sau, cînd părul este uscat la vîrfuri, se recomandă o bună periere a acestuia cu ulei sau cu o cremă. În cazul că părul este gras, nu se va mai administra nici un tratament prealabil.

Pentru dobîndirea unei abilități manuale la executarea ondulației cu fierul și mai ales a ondulelor se recomandă exersarea cu fierul pe meșe, respectîndu-se succesiunea mișcărilor de la 1—12 în ordinea indicată în figura 112.

D. ONDULAȚIA PERMANENTĂ

1. Generalități

Ondulația permanentă este o încreștire a părului pe cale artificială cu ajutorul bigudiurilor, a căldurii și a unor soluții speciale.

Principiul ondulației permanente constă în înmuierea cheratinei conținută în celulele firului de păr. Sub influența apei, căldurii sau a unor substanțe chimice, legăturile dintre lanțurile paralele care formează cheratina se rup și apoi se grupează în alt mod permițînd firelor de păr să capete o altă formă (încreștire, în cazul permanentului).

În prezent există trei procedee de ondulație permanentă:

— ondulația permanentă caldă;
— ondulația permanentă rece;
— ondulația permanentă melanj.

2. Ondulația permanentă caldă

Această operație este obținută prin: acțiuni mecanice, chimice și termice.

Acțiunea mecanică constă în răsucirea părului șuviță cu șuviță pe bigudiuri, cu vîrfurile părului în interior. Prin aceasta se dă șuviței forma de buclă.

Acțiunea chimică. Soluțiile chimice întrebuințate pentru permanent sînt pe bază alcalină, fiind mai mult sau mai puțin concentrate; cîteodată devin groase prin adăugarea de creme sau uleiuri solubile (de la caz la caz). Produsele chimice trebuie să fie adaptate calității părului căruia i se execută ondulația permanentă, deoarece prin această operație se obține încreștirea sa.

Acțiunea termică. Încălzirea (fierberea) părului se produce prin aplicarea unor clame metalice care sînt încălzite la diferite sisteme de aparate (electrice, aragaz, gaz metan etc.).

Încălzirea se poate face:

— prin fir direct obținîndu-se o încălzire progresivă de la 0°C spre 100°C și se poate ajunge și pînă la 130°C;

— fără fir, deci indirect, prin încălzirea degresivă pornind de la 130°C spre 0°C (spre răcire).

a. **Tehnica executării permanentului cald.** Pentru a putea asigura un permanent cald de bună calitate, este necesar să se țină cont de anumite reguli, și anume:

— spălarea corectă a părului;

— tunderea părului în lungime (filat);

— umezirea părului cu soluția de permanent;

— montarea corectă a izolatoarelor;

— montarea (răsucirea) corectă a părului pe bigudiuri;

— acoperirea șuvițelor de păr montate pe bigudiuri cu hîrtie de pergament sau staniol;

— încălzirea clamelor la o temperatură corespunzătoare calității părului (aspru, moale, normal, vopsit, decolorat sau degradat). Părul aspru se va încălzi la o temperatură mai scăzută, deoarece părul se încrețește foarte ușor. Părul moale se va încălzi la o temperatură mai ridicată, deoarece se încrețește mai greu. Părul normal se va încălzi la o temperatură moderată, deoarece încreținea se poate obține cu ușurință.

Pentru păr vopsit, decolorat sau degradat soluția de permanent va trebui să fie diluată cu apă distilată (în raport de starea calității părului). Încălzirea clamelor de permanent se va face la o temperatură mult mai scăzută decît la celelalte calități de păr.

După trecerea timpului necesar de încălzire a clamelor, se depun pe fiecare bigudiu și se lasă să se răcească, se derulează bigudiurile, se limpezește sau se spală părul și se trece la coafat.

Uneori se întîmplă ca după executarea permanentului cald părul să fie prea creț, prea întins, inegal ondulat etc.

b. **Cauzele unui permanent cald nereușit** pot fi din următoarele:

— spălarea necorespunzătoare a părului;

— tunderea incorectă a părului;

— izolarea necorespunzătoare a părului;

— umezirea superficială cu soluția de permanent a șuvițelor de păr;

— rularea incorectă a șuvițelor de păr;

— aprecierea greșită a calității părului;

— încălzirea necorespunzătoare a clamelor în funcție de calitatea părului;

— soluția de permanent de proastă calitate sau alterată.

Eliminînd aceste cauze și aplicînd corect fazele de executare a permanentului cald, se poate obține o ondulație permanentă de bună calitate,

Pentru executarea unui permanent cald direct sînt necesare următoarele scule și utilaje: izolator de permanent; bigudiuri (cu rezistență de încălzire de 15 W în interiorul lor), clame de prins bigudiurile și aparat de permanent.

Există două genuri de aparate de permanent cald, direct, cu fir electric:

— Aparat la care încălzirea (fierberea) se produce prin introducerea fișelor la bigudiuri (au rezistență de 15 W).

— Aparat la care încălzirea (fierberea) se produce prin aplicarea unor clame ce au în interior rezistență de 15 W, și care încălzește (produce fierberea părului) și prin aceasta se obține permanentul cald, direct, electric.

Pentru executarea unui permanent cald, indirect, este nevoie de următoarele scule și utilaje: izolator de postav; izolator de permanent (lemn sau cauciuc); bigudiuri; clame de permanent; clește de prins clamele; aparat de permanent (pentru încălzirea clamelor electric, cu aragaz, gaz metan etc.).

Materialele pentru toate genurile de permanent cald, direct sau indirect sînt următoarele: soluțiile de permanent; hîrtia de pergament sau staniol și diferite creme sau uleiuri (pentru păr distrus, degradat).

3. Ondulația permanentă rece

Principiul permanentului rece este același cu al celui cald.

Permanentul rece este obținut prin două acțiuni: mecanică și chimică.

Acțiunea mecanică constă în rularea părului, șuviță cu șuviță, pe bigudiuri din lemn sau material plastic. Rularea șuvițelor de păr pe bigudiuri trebuie să fie corect executată. De rularea corectă va depinde forma ondulației permanente și chiar rezistența.

Acțiunea chimică constă în întrebuințarea a două lichide, și anume:

— soluția de permanent pe bază de acid thioglycolic. Sub influența acidului thioglycolic părul se înmoaie, se umflă, își schimbă secțiunea, realizîndu-se încreștirea părului;

— soluția de neutralizare care este un oxidant avînd drept scop neutralizarea soluției de permanent rece. Neutralizatorul fixează ondulația permanentă, părul rămînînd așa cum a fost răsucit pe bigudiuri.

a. Tehnica executării permanentului rece. Pentru a obține o ondulație permanentă rece de bună calitate, se va proceda după cum urmează:

— Spălarea părului cu șampon.

— Tunderea părului la lungimea dorită.

— Împărțirea corectă în ansamblu pe tot capul a șuvițelor de păr, formîndu-se porțiuni care se vor rula numai într-o anumită ordine (fig. 113, *a*, *b*, *c*).

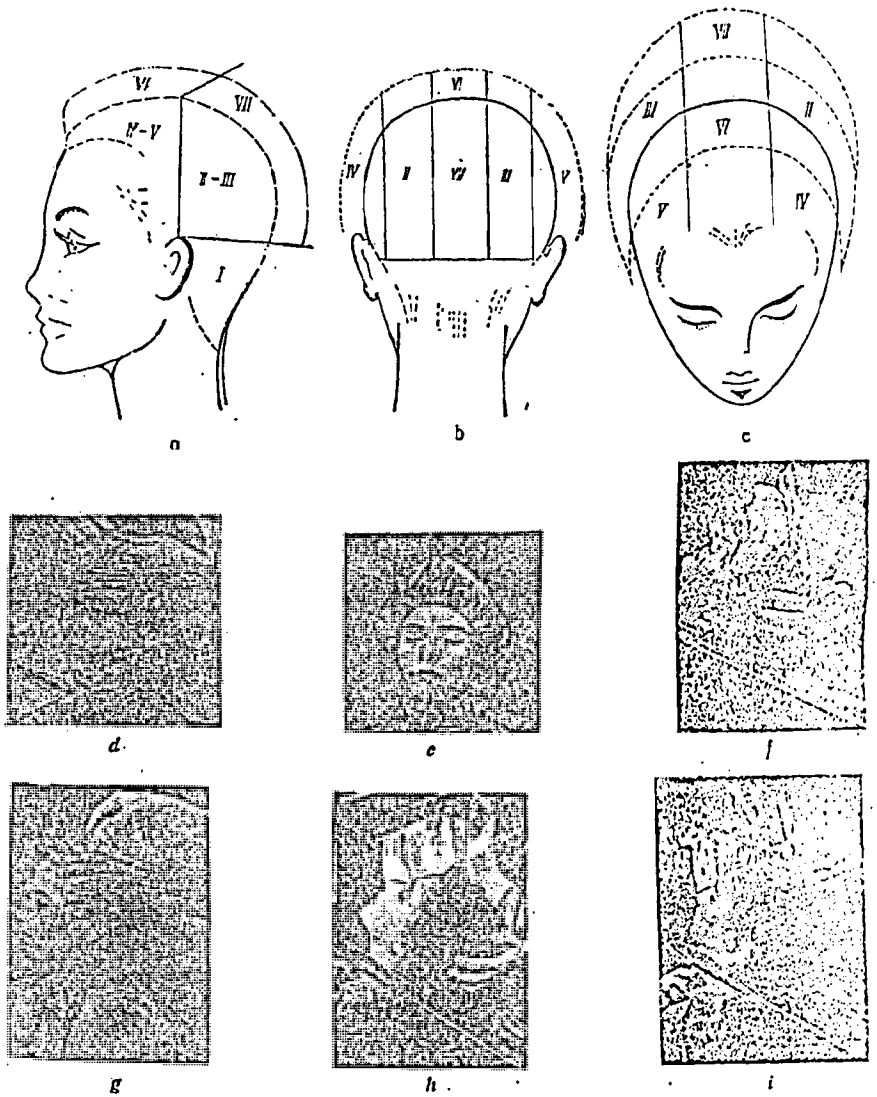

Fig. 113. Executarea ondulației permanente reci :

a — împărțirea părului în părțile laterale ; *b* — împărțirea părului din spate ; *c* — împărțirea părului din față ; *d* — controlarea timpului de acțiune a soluției ; *e* — acoperirea capului cu o boneță din plastic ; *f* — limpezirea părului ; *g*, *h* — executarea neutralizării ; *i* — limpezirea finală.

— Fiecare șuviță de păr care urmează a fi rulată pe bigudiu este bine umezită cu soluție de permanent.

— Rularea corectă a fiecărei șuvițe de păr pe bigudiu (deoarece este foarte important pentru reușita ondulației permanente). Totodată nu este admis ca părul pe bigudiu să fie prea lejer sau prea strîns rulat.

— Șuvița de păr aleasă trebuie rulată în așa fel încît după ce s-a rulat bigudiul pînă la rădăcină, acesta trebuie să fie plasat exact pe rădăcina șuviței de păr aleasă.

— O atenție deosebită trebuie să se acorde la fixarea bigudiului cu elastic. Cînd elasticul este prea strîns pe bigudiu peste păr, lasă urme pe șuviță, constituind astfel o cauză de nereușită a permanentului.

— După ce tot părul a fost rulat corect pe bigudiuri, se face un control, adică se desfac unul sau două bigudiuri (fig. 113, *d*) dintre primele care au fost rulate pentru a aprecia timpul de acțiune necesar. După aceea se acoperă capul cu o bonetă de plastic (fig. 113, *e*) și cu un prosop uscat. Se va lăsa timpul necesar de acțiune a soluției în vederea obținerii ondulației permanente.

— După expirarea timpului de acțiune se trece la fixarea (neutralizarea) permanentului.

— Neutralizantul se va prepara din :

— 1 kg apă caldă ;

— 20 g perhidrol ;

— 50 g oțet (sau o linguriță de sare).

Toate acestea vor fi bine amestecate înainte de a fi aplicată soluția pe păr. În primul rînd se limpezește bine părul (fig. 113, *f*) cu apă călduță pentru a opri acțiunea soluției de permanent (de încrețire în continuare a părului) și pentru a elimina soluția de permanent încît să nu vină în contact direct cu neutralizantul.

Dacă această limpezire este executată superficial sau nu se face de loc, este posibilă decolorarea părului, deoarece perhidrolul, cu toate că este în cantitate minimă, în neutralizant, vine în contact cu amoniacul ce se găsește în soluția de permanent.

După aceea se tamponează fiecare bigudiu cu neautralizantul — pregătit anterior — și se lasă 5—10 minute (fig. 113, *g*).

Se scot bigudiurile și se execută neutralizarea din nou (se lasă 5—10 minute) (fig. 113, *h*). Bigudiurile se scot cu multă atenție ca părul să rămînă răsucit, iar șuvițele să-și păstreze aspectul de buclă.

În continuare se limpezește bine părul cu apă călduță pînă se elimină complet neutralizantul. În încheiere se mai limpezește părul punînd totodată într-o cană cu apă călduță puțin oțet (fig. 113, *i*).

Astfel părul bine pregătit și corect rulat cu o soluție de bună calitate va permite obținerea unui permanent rece de bună calitate din care se vor realiza diferite coafuri.

Deoarece soluția de permanent rece este toxică este indicat ca unitățile să fie bine aerisite, iar mîinile să se protejeze cu mănuși de cauciuc.

b. **Cauzele unui permanent rece nereușit.** Nu în toate cazurile permanentul rece reușește și aceasta din mai multe cauze descrise în continuare :

— spălarea necorespunzătoare a părului ;

— tunderea incorectă a părului ;

— alegerea necorespunzătoare și umezirea superficială a șuvițelor de păr ;

— rularea necorespunzătoare a părului pe bigudiuri ;

— aprecierea necorespunzătoare a calității părului și a timpului de acțiune a soluției de permanent ;

— amestecarea superficială a neutralizantului ;

— limpezirea necorespunzătoare a părului după expirarea timpului de acțiune a soluției de permanent ;

— neutralizarea superficială ;

— derularea incorectă a bigudiurilor din păr ;

— soluția de permanent de proastă calitate sau alterată ;

— folosirea de bigudiuri nespălate după ce au fost scoase de la prima neutralizare. Bigudiurile nelimpezite după prima neutralizare, folosite la alte ondulații permanente pot să contribuie la nereușita unui permanent, pe cale rece, deoarece în neutralizant există o cantitate de perhidrol și oțet care se depune pe acestea. Bigudiurile venind în contact cu soluția de permanent (aceste soluții netolerîndu-se între ele), se produce în soluția de permanent o reacție care duce la nereușita permanentului rece.

4. Ondulația permanentă mixtă (melanj)

Permanentul melange este o ondulație intermediară între cele două metode studiate anterior. Această ondulație se realizează prin :

— Rularea părului pe bigudiuri. Pentru aceasta se aleg șuvițe care se rulează mai lejer sau mai strîns în funcție de tăria soluțiilor.

— Aplicarea soluțiilor de permanent. Se întrebuințează produse pe bază de acid thioglycoic, însă în cantitate foarte mică. Se utilizează două produse : soluția de permanent și soluția de neutralizare.

— Încălzirea părului se face prin încălzirea redusă a clamelor care este foarte bine suportată de păr și de clienți.

— Neutralizarea și limpezirea părului.

CAPITOLUL XIII

DECOLORAREA ŞI VOPSIREA PĂRULUI

A. DECOLORAREA PĂRULUI

1. Generalităţi

Principiul decolorării părului constă din a reduce sau a distruge materia colorantă (pigmentul) conţinută în stratul pigmentar al părului.

Produsele întrebuinţate în prezent pentru decolorarea părului sînt următoarele:

— apa oxigenată compusă din amestecul perhidrolului cu apă distilată la care se adaugă cîteva picături de amoniac;

— pudra decolorantă este un produs chimic care se amestecă cu apă oxigenată, cu o concentraţie de 6% (20 volume) şi 9% (30 volume) şi care se aplică pe păr cu o pensulă.

Pentru a nu dăuna părului nu trebuie niciodată ca acesta să se decolereze prea puternic. Se pot executa grade diferite de decolorare care ţin seama de caracteristicile părului.

Se cunosc trei cazuri de decolorare a părului:

— decolorarea părului cu o nuanţă (o decolorare uşoară);

— decolorarea părului cu două nuanţe (se produce o decolorare accentuată);

— decolorarea părului cu trei nuanţe (se produce o decolorare puternică).

Felul şi calitatea decolorării părului depind de mai mulţi factori:

— de natura părului (sticlos, higroscopic etc.);

— de culoarea naturală a părului, de exemplu: un păr negru prin decolorare va deveni roşcat, un păr şaten prin decolorare va deveni blond-roşcat, iar un păr blond prin decolorare va deveni blond-deschis, roşcat sau blond-deschis-gălbui;

— de durata timpului în care se depune decolorantul;

— de produsul întrebuinţat.

În general, aplicarea decolorantului se face pe păr nespălat. În cazul cînd perhidrolul nu se amestecă corect cu apa, sau apa oxigenată este prea slabă, ori prea concentrată și pielea capului nu o poate suporta, decoloratul nu reușește, provocîndu-se uneori arsuri pe pielea capului. De aceea este necesar ca transformarea perhidrolului în apă oxigenată să nu se facă la voia întîmplării, ci să se recurgă la măsurători sau la calcule. În continuare se dau cîteva exemple de transformare a perhidrolului în apă oxigenată care țin seama de cantitatea de apă oxigenată și de tăria ei:

Cînd se utilizează perhidrol cu concentrația de 30 grade, dacă se urmărește obținerea a 30 g apă oxigenată de 9%, se face următorul calcul:

$$\frac{30 \cdot 9}{30} = \frac{270}{30} = 9 \text{ g perhidrol};$$

30 g—9=21 g apă.

Cantitatea dorită de apă oxigenată este de 30 g. Se scade din 30 g 9 g perhidrol și rezultă că sînt necesare 21 g apă. Deci pentru a obține 30 g apă oxigenată de 9% sînt necesare 9 g perhidrol și 21 g apă.

Dacă se urmărește obținerea a 45 g apă oxigenată de 6%, se va calcula:

$$\frac{45 \cdot 6}{30} = \frac{270}{30} = 9 \text{ g perhidrol};$$

45—9=36 g apă.

Deci 45 g apă oxigenată de 6% = 9 g perhidrol + 36 g apă.

Sau: 50 g apă oxigenată de 9%

$$\frac{50 \cdot 9}{30} = \frac{450}{30} = 15 \text{ g perhidrol};$$

50—15=35 g apă, și s-a obținut apă oxigenată de 9%=15 g perhidrol+ 35 g apă.

Sînt cazuri cînd perhidrolul are o concentrație mai mică decît 30°. În cazul acesta se face calculul ținînd cont de gradul de concentrație al perhidrolului.

Dacă amestecul se bazează pe un calcul precis, întotdeauna se vor obține rezultate pozitive.

În unitățile de coafură se realizează următoarele forme de decolorare a părului:

— decolorarea la rădăcină;

— prima decolorare (pe păr care nu a fost niciodată decolorat);

— decolorarea înainte de vopsire;

— decolorarea prin șamponare (o nuanță sau două).

Pentru a obține decolorarea unui păr este importantă nu numai concentrația apei oxigenate, ci și adaosul amestecului. În cazul că apa oxigenată are o concentrație mai mare și nu s-a adăugat cantitatea necesară de amoniac, părul nu se va decolora. Rezultatul va fi numai iritarea pielii capului.

Chiar dacă amestecul apei oxigenate cu amoniac a fost corect făcut, trebuie să se țină cont și de adaosul de șampon folosit (indiferent de ce natură ar fi, lichid, praf, săpun de ras etc.), întrucît și acesta influențează procesul de decolorare.

În cazul cînd se adaugă mai mult șampon, amestecul decolorantului devine mai consistent, se umflă și atinge și porțiunile de păr care nu trebuie decolorate provocînd încet distrugerea acestuia. În acest caz trebuie să se amestece din nou decolorantul, adăuîndu-se mai puțin șampon.

Ca principiu de bază se poate amesteca în apa oxigenată, pregătită pentru decolorat, o cantitate de a zecea parte de amoniac, adică la 10 g apă oxigenată 1 g amoniac ș. a. m. d.

2. Executarea decolorării părului

Pentru executarea decolorării părului este nevoie de: un vas de sticlă, porțelan, plastic etc. (nu din metal), bețișor cu vată sau pensulă necesare pentru depunerea decolorantului pe păr.

Materialele folosite vor fi: perhidrol, amoniac, apă, șampon, fulgi de săpun, săpun de ras etc.

Pentru decolorarea părului la rădăcină se procedează în felul următor (fig. 114, *a*): se separă părul în patru, se face o cărare de la frunte la ceafă și una de la o ureche la cealaltă.

Se depune decolorantul, începînd de la spatele capului pe rădăcinile crescute, coborînd spre ceafă. După aceea se va decolora și porțiunea din față prin trasarea de mici șuvițe. Cînd s-a obținut nuanța dorită se trece la spălat. În figura 114, *b* este redat modul de decolorare totală a părului.

Cînd se execută decolorarea părului pentru prima oară, în ceea ce privește modul de aplicare a decolorantului există trei posibilități:

— aplicarea decolorantului pe vîrfurile șuvițelor;

— aplicarea decolorantului pe lungime și vîrfuri;

— aplicarea decolorantului pe toată lungimea părului (vîrfuri, lungime și rădăcină).

La prima decolorare trebuie să se lucreze cu multă atenție, pentru ca să se obțină o nuanță uniformă.

. În general, pentru obținerea unor rezultate corespunzătoare, la prima decolorare a părului se procedează astfel : se face o cărare despărțitoare de la frunte la ceafă și de la o ureche la cealaltă.

Prin alegerea de mici șuvițe se depune decolorantul pe lungimea și vîrfurile părului. Operația începe de la spate, trebuind acordată multă atenție ca decolorantul să nu atingă rădăcinile. Dacă decolorantul va atinge rădăcinile, ele se vor decolora mai repede (din cauaza căldurii capului) și nu se va putea obține o nuanță uniformă (egală).

După aceea se decolorează porțiunea de păr din față. Cînd s-a obținut nuanța dorită, se piaptănă părul și prin alegerea de mici șuvițe se depune decolorantul și la rădăcină. Cînd culoarea părului s-a uniformizat și s-a obținut nuanța dorită, se trece la spălat.

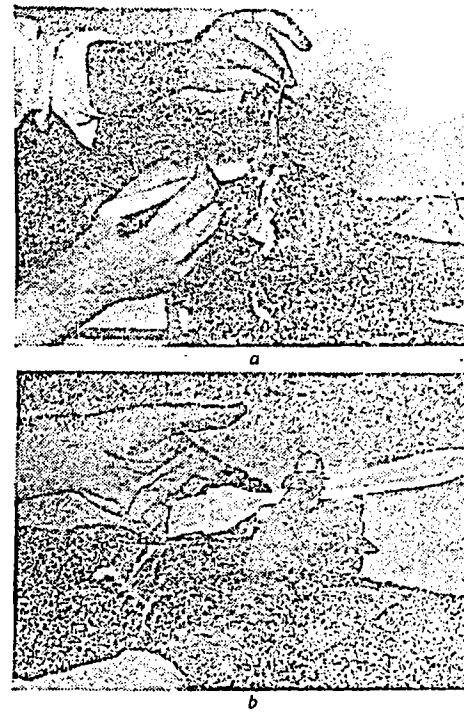

Fig. 114. Decolorarea părului :
a — decolorarea la rădăcină ; *b* — decolorarea totală.

3. Decolorarea părului cu „Platin L'Oreal" sau „L'Oreal Blanche"

Materiale necesare :

— decolorant („Platin L'Oreal" sau „L'Oreal Blanche) ;

— perhidrol 30 grade ;

— apă.

— apă oxigenată 30 volume.

Pentru a decolora părul cu „Platin L'Oreal", se poate întrebuința apă oxigenată stabilizată la 30 volume care este egală cu apa oxigenată de 9%.

În acest caz se amestecă apă oxigenată cu Platin L'Oreal pînă cînd soluția devine ca o smîntînă slabă.

În cazul cînd în unitate nu există apă oxigenată stabilizată la 30 volume se amestecă perhidrol cu apă distilată, în așa fel încît să se obțină apă oxigenată de 9% (se amestecă 9 g perhidrol și 21 g apă, obținîndu-se o cantitate de 30 g apă oxigenată de 9%).

În cazul cînd este necesară o cantitate mai mare de apă oxigenată, se va mări cantitatea de amestec proporțional.

Nu este admis ca apa oxigenată să depășească concentrația de maximum 9%. Cînd se folosește o concentrație mai mare, în scurt timp părul se întinde ca un elastic, devine gelatinos și se rupe.

Aplicarea decolorantului trebuie făcută cu cea mai mare atenție și precizie, atît la decolorarea totală cît și la decolorarea parțială (la rădăcină). Timpul de oxidare este de aproximativ 50—60 minute, după care se trece la spălarea părului chiar dacă nu s-a obținut nuanța dorită, deoarece după acest timp, produsul nu se mai oxidează (nu mai lucrează).

Decolorarea cu „Platin L'Oreal" este de preferat să se execute numai la părul care are o nuanță de bază mai deschisă. Să nu se încerce decolorarea unui păr care este de culoare foarte închisă, deoarece nu se vor obține rezultate satisfăcătoare.

După scurgerea celor 50—60 minute se trece la spălat. În primul rînd se îndepărtează prin limpezire cu apă călduță (mai mult rece) întreaga cantitate de decolorant de pe păr, după care se spală părul foarte ușor, cu un șampon nealcalin, deoarece pielea capului, fiind foarte sensibilă, nu va putea suporta un spălat mai dur. După spălare, dacă clienta dorește un păr platinat, argintiu, blond-suedez etc., se va lua un vas cu apă călduță în care se vor adăuga cîteva picături de odarjan (eau d'argent). Înainte de a depune colorantul pe păr, se încearcă culoarea pe o bucățică de vată.

Cînd s-a obținut nuanța dorită, se tamponează tot părul, trasînd cărări dese, astfel ca fiecare șuviță de păr să fie îmbibată cu colorant. După aceea se trece la coafat.

4. Decolorarea părului prin șamponare

În cazul cînd se urmărește obținerea decolorării părului cu una sau două nuanțe, se amestecă cantitatea necesară de apă oxigenată a cărei concentrație variază între 3—6% cu cîteva picături de amoniac. În cazul că părul este pătat și are mai multe nuanțe, se decolorează (uniformizează) în primul rînd culoarea, printr-o decolorare prealabilă a porțiunilor în care părul este pătat. După aceea se spală părul foarte ușor cu un șampon nealcalin. Acest lucru este valabil și în cazul cînd părul este uniform colorat. În continuare se face un clăbuc abundent pe păr și se toarnă încet, încet decolorantul anterior pregătit. Se lasă cîteva minute și cînd s-a obținut nuanța dorită

se limpezește prin ușoare mișcări de masare, eliminîndu-se decolorantul depus în clăbucul anterior. După aceea se spală cu un șampon nealcalin, se limpezește părul cu apă abundentă și se trece la coafat.

5. Decolorarea părului înainte de vopsire

De multe ori se întîmplă ca înainte de vopsire să fie necesară o decolorare a părului.

Aceasta se impune atunci cînd se urmărește obținerea unei nuanțe mai deschise decît nuanța naturală. În acest caz se va decolora (rădăcina sau tot părul) și cînd s-a obținut, prin decolorare, nuanța dorită, se spală părul ușor și se vopsește în nuanța dorită. După expirarea timpului de oxidare se spală părul și se trece la coafat.

6. Depunerea corectă a decolorantului sau a vopselei de păr

Pentru a se putea obține o decolorare sau o vopsire de calitate, este necesar să se folosească produse de bună calitate, iar cel care execută aceste operații să cunoască cele mai noi metode de muncă în vederea aplicării colorantului sau a decolorantului.

Pentru a se obține o bună calitate la vopsire sau decolorare, este indicat a se proceda în felul următor: se va lua în mîna dreaptă, între degete, un pieptene cu coadă (fig. 115, *a*), și o pensulă (ca și cum s-ar ține între degete un creion) (fig. 115, *b*).

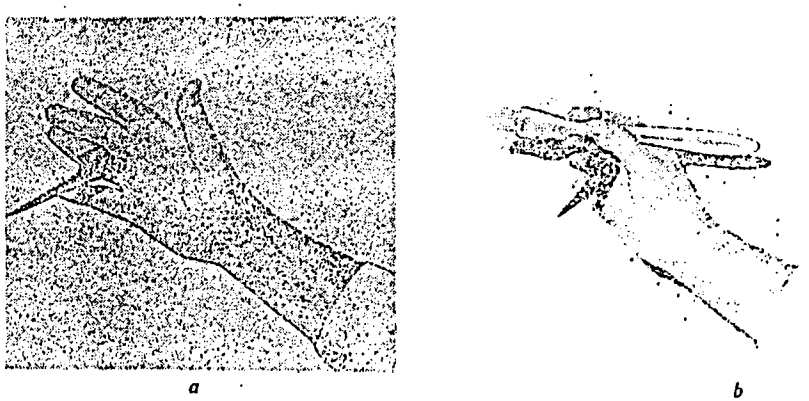

a *b*

Fig. 115. Mînuirea uneltelor de vopsit:
a — a pieptenului cu coadă; *b* — a pensulei de vopsit.

După ce, înainte de decolorare sau vopsire la rădăcină, s-au făcut cărările despărțitoare cu codița pieptenelui, se alege o mică șuviță de păr ce se va ține cu degetele mîinii stîngi, apoi se introduce pensula în decolorant sau vopsea care va fi depusă la rădăcina părului (v. fig. 114, *a*). După această operație, șuvița ținută în mîna stîngă va fi lăsată să se așeze pe cap. În continuare se va proceda similar pînă se termină depunerea decolorantului sau a vopselei pe toată porțiunea capului.

La vopsirea totală a părului, cînd este necesară aplicarea vopselei deodată (la rădăcină, lungime și vîrf), se va proceda astfel: părul este pregătit pentru a fi vopsit, apoi cu codița pieptenelui se va alege o șuviță care se va ține în mîna stîngă.

Cu pensula se vopsește rădăcina, apoi se ia șuvița de păr în palma stîngă și se vopsește întreaga șuviță.

După aceea, cu o ușoară mișcare, se întoarce șuvița de păr pe partea opusă, fiind plasată în palmă, iar vîrfurile șuviței se țin între degete, pentru ca aceasta să fie întinsă. Se înmoaie pensula în vopsea și se vopsește toată șuvița prin depunerea vopselei la rădăcină, lungime și vîrf (v. fig. 114, *b*).

În continuare, în felul arătat mai sus, se depune vopseaua pe tot părul. Aplicînd corect această tehnică, se poate asigura o culoare uniformă.

B. VOPSIREA PĂRULUI

1. Generalități

A vopsi părul înseamnă a colora un păr într-o altă nuanță decît aceea pe care o are de la natură.

Vopselele sînt produse destinate pentru colorarea părului alb, părului decolorat, pentru schimbarea culorii naturale.

Înainte de a executa vopsirea unui păr care nu a mai fost vopsit niciodată, trebuie verificat dacă clienta suportă soluția respectivă. Coaforul are datoria de a executa un test de toleranță aplicînd o cantitate minimă de vopsea în spatele urechii după care se așteaptă 24 de ore.

Dacă rezultatul este negativ (fără pete roșii etc.), se poate aplica vopseaua. În cazul cînd pe piele apar pete roșii, o ușoară inflamare etc., nu se va executa vopsirea, deoarece clienta are o sensibilitate la vopsea și nu poate suporta operația respectivă.

În unitățile de coafură se folosesc două categorii de vopsele: lichide și paste (creme).

Atît vopselele lichide cît și cele sub formă de pastă sînt numerotate și au o scară bogată coloristică, începînd de la negru pînă la blond-deschis.

Pentru a alege nuanța de vopsea ce urmează a fi aplicată, este necesar a se ține cont de unele reguli teoretice care influențează direct calitatea lucrării executate.

Important la executarea unei vopsiri este ca în toate cazurile nuanța obținută prin vopsire să tindă către o nuanță naturală.

Vopselele se pot aplica fără operații prealabile (decolorare, spălare, de la caz la caz) sau după decolorare ori spălare.

Vopseaua se aplică, în primul rînd, pe porțiunile unde sînt cele mai multe fire albe sau fire de păr mai deschise. În cazul cînd părul este uniform colorat, se aplică vopseaua începînd de la spate spre ceafă și continuînd în față.

De timpul de depunere a vopselei de păr depinde în mare măsură reușita vopsirii și totodată de timpul de oxidare al vopselei (cît timp stă pe păr). Aceasta depinde de următoarele:

— Sensibilitatea părului.

— Starea de curățenie a părului (cu cît părul este mai gras, cu atît puterea de oxidare a produsului este mai lentă).

— Aerisirea unității. Dacă unitatea este bine aerisită, aerul nefiind viciat, oxidarea părului este mai rapidă.

— Temperatură. Pentru a obține oxidarea vopselei (după depunere) într-un timp normal, este necesar ca unitatea de coafură să aibă o temperatură de minimum 18—20°C.

— Vopsirea trebuie controlată și supravegheată încontinuu. Trebuie avut grijă ca părul să nu fie pătat. Aceasta se poate controla astfel:

— se ia o bucățică de vată cu care se freacă rădăcinile (se observă gradul de oxidare al vopselei);

— cu degetele se poate trage vopseaua de pe lungimea părului și vîrfuri (pentru a observa oxidarea).

După oxidare, spălarea părului este foarte importantă.

Printr-o spălare corespunzătoare se obține o culoare clară, luminoasă, caldă, plăcută la vedere. Trebuie evitată spălarea după vopsire cu șampoane uleioase care scot (decolorează) oarecum culoarea părului.

Pentru a reuși pe deplin, vopsirea și permanentul se execută în anumite condiții.

Sînt cazuri cînd clienta solicită să i se execute o vopsire și un permanent în aceeași zi. În general se evită acest lucru, deoarece părul se degradează. Dacă totuși clienta insistă atunci se execută, în primul rînd, permanentul (fie cald, fie rece) și după aceea vopsirea. Corect ar fi ca aceste două lucrări să fie separate între ele la un interval de 5—10 zile, deoarece, în majoritatea cazurilor, cînd se execută

un permanent pe un păr vopsit, acesta se decolorează făcînd să apară dungi de culoare mai deschisă. În acest caz este necesară după permanent o uşoară şamponare a părului.

2. Decapajul

A decapa înseamnă a scoate total sau parţial de pe păr o culoare de vopsea depusă anterior.

Decapajul poate fi: complet (revenirea la culoarea naturală a părului) sau parţial (deschiderea culorii părului cu una sau două nuanţe).

În prezent, pentru decapaj se pot întrebuinţa mai multe procedee.

De exemplu: pentru un decapaj uşor, cum este scoaterea culorii cu o nuanţă, se face o baie de ulei.

Pentru decapaj se foloseşte apă oxigenată de 9% la care se adaugă cîteva picături de amoniac sau pudra decolorantă pregătită ca pentru executarea decolorării.

Modul de aplicare. Se pregăteşte părul pentru executarea decapajului, apoi se aplică produsul cu un beţişor cu vată sau cu pensulă.

Tot părul, mai ales porţiunile care necesită decapajul trebuie să fie bine îmbibate cu produsul respectiv. La scoaterea vopselei prin decapaj este bine dacă, după această operaţie, se execută şi o baie de ulei.

O altă metodă de decapaj este aceea de a întrebuinţa vopsele fără adaos de apă oxigenată, procedeu care are ca scop deschiderea culorii existente.

3. Consideraţii tehnice privind vopsirea părului

Vopsirea părului este o lucrare importantă şi sînt necesare foarte multe cunoştinţe tehnice şi o execuţie corectă pentru a se obţine rezultate cît mai bune.

La executarea unei vopsiri este necesar să fie în armonie culoarea cu care se vopseşte cu fizionomia şi personalitatea clientei.

Rezistenţa părului permite diferite prelucrări, dar cu cît sînt mai des repetate, cu atît părul devine mai fragil şi mai puţin rezistent. Produsul (oricare ar fi) nu pătrunde în păr fără adaosul apei oxigenate necesare oxidării vopselei depuse pe păr.

Cel mai important lucru este ca flaconul sau tubul de vopsea să fie amestecat cu perhidrol sau apă oxigenată conform indicaţiilor fiecărei vopsele în parte atît pentru vopseaua lichidă cît şi pentru cea pastă. Unele vopsele suportă amestecarea directă cu perhidrolul,

de exemplu, vopseaua Tonal, Sanda etc. Altele, de pildă, Londa, Imedia etc. nu suportă perhidrolul. Perhidrolul trebuie transformat în apă oxigenată și numai după aceea amestecat cu vopseaua.

La executarea unei vopsiri trebuie avut în vedere următoarele:

— Calitatea părului (aspru, moale, normal, degradat, stricat). Este absolut necesar să se aprecieze just calitatea părului, deoarece de calitatea lui depinde oxidarea și absorbirea vopselei. De exemplu: un păr aspru prinde mai încet, un păr normal se oxidează în timp normal, un păr moale se oxidează mai repede, un păr vătămat se oxidează foarte repede. Pentru fiecare calitate de păr (de la caz la caz) timpul de oxidare diferă.

— Dacă părul necesită sau nu decolorarea înaintea vopsirii. De exemplu, cînd părul este mai închis și se solicită o nuanță mai deschisă decît culoarea sa naturală, se impune decolorarea. În cazul cînd părul necesită decolorarea înainte de vopsire, se execută decolorarea și, după ce s-a obținut nuanța dorită, se spală părul ușor cu șampon nealcalin, pregătindu-se apoi pentru vopsire.

— În cazul cînd părul nu necesită decolorarea, se va aprecia dacă trebuie sau nu spălat. Părul trebuie spălat cînd este murdar, gras, îmbîcsit sau plin de lac fixativ. Cînd părul nu trebuie spălat, se va stabili dacă se vopsește pe păr uscat sau dacă se limpezește și vopsește pe păr umed.

— Se va aprecia dacă părul trebuie vopsit din dorința clientei sau din necesitate. Cînd clienta are părul alb și dorește să-l vopsească pentru ca firele albe să fie acoperite, se va aprecia procentajul firelor albe după cum urmează: fire albe pînă la 30%; fire albe între 30—70% și fire albe peste 70%.

— În cazul cînd firele albe sînt în proporție pînă la 30% (indiferent de culoarea ce trebuie obținută), se alege un flacon sau tub de vopsea cu o nuanță mai deschisă decît nuanța dorită.

— În cazul cînd firele albe sînt în proporție de 30—70%, se alege (indiferent de culoare) un flacon sau un tub de vopsea în nuanța dorită.

— În cazul cînd firele albe depășesc 70%, se alege (indiferent de culoare) un flacon sau un tub de vopsea cu o nuanță mai închisă decît nuanța dorită.

Prin alegerea corectă a vopselei și respectîndu-se aceste indicații în toate cazurile se obține după spălare nuanța dorită.

Se va lua în considerare culoarea naturală a părului și nuanța urmărită prin vopsire.

Vopsirea, fiind o lucrare dificilă, trebuie executată cu multă atenție; trebuie respectat timpul de oxidare al vopselei, iar spălarea părului să se facă imediat după ce s-a constatat că vopseaua a prins.

4. Executarea vopsirii părului

a. Executarea vopsirii părului cu produse indigene. Pentru ca să se obţină o culoare corespunzătoare, este necesar ca aplicarea vopselei pe păr să fie realizată în mod corespunzător. În nenumărate cazuri se întîmplă ca vopsirea părului să nu reuşească din cauză că aplicarea vopselei nu a fost făcută corect. De aceea trebuie analizat felul în care trebuie executată vopsirea. Se ştie că acolo unde se aplică întîi vopseaua va începe oxidarea părului. De aceea este necesar ca aplicarea vopselei pe păr să fie executată într-un timp cît mai scurt, după anumite reguli tehnice care să asigure un rezultat satisfăcător. În acest caz se vor respecta următoarele: se ia un pieptene cu coditţă între degetele mîinii drepte, iar beţişorul cu vată sau pensula va fi ţinută între degete ca un creion.

Se trasează o cărare pentru aplicarea vopselei pe păr la rădăcină sau pe lungime şi vîrf.

Apoi se trece efectiv la vopsirea părului. Se amestecă în vopsea cantitatea de perhidrol necesară oxidării părului.

— La un flacon de vopsea Tonal — 7 g perhidrol.

— La un flacon de vopsea Sanda — 7 g perhidrol.

Cantitatea de vopsea şi dozajul de perhidrol se măresc în acelaşi raport.

— Vopsirea părului poate fi totală sau numai la rădăcină.

La executarea vopsirii totale a părului trebuie vopsite întîi rădăcinile şi după aceea lungimea şuviţelor şi vîrfurile. În unele cazuri se vopseşte în acelaşi timp rădăcina, lungimea şi vîrful şuviţelor de păr.

După expirarea timpului de oxidare se trece la spălarea părului.

Pentru vopsirea la rădăcină este necesar ca vopseaua să fie aplicată mai abundent spre rădăcina şuviţei. Se procedează astfel: se vopsesc rădăcinile şi, cînd vopseaua a prins, se unifică culoarea prin pieptănarea sau perierea părului, aplicînd restul de vopsea pe lungimea şi vîrfurile şuviţelor.

După ce s-a realizat oxidarea părului şi s-a obţinut culoarea dorită, se trece la spălarea părului.

b. Executarea vopsirii părului cu produse din import. Produsele cu care se vopseşte părul în unităţile de coafură sînt: „Londa" (R.D.G); „Imedia" (produs L'Oreal Franţa sau Italia); „Priférence (produs L'Oreal).

Pentru a asigura reuşita vopsirii părului cu aceste produse, este necesar să se folosească următoarele:

1 tub de vopsea Londa;

4 pastile de hiperogen (perhidrol) ce se amestecă cu 20 g apă.

Modul de amestecare a vopselei cu pastilele de hiperogen. Se pisează pastilele de hiperogen într-un vas, urmînd ca după aceea să fie amestecate cu 20 g apă.

Într-un alt vas se stoarce un tub de vopsea „Londa" care se va amesteca fără nici un fel de adaos. După ce vopseaua este bine amestecată, se adaugă cîte puțin cantitatea de apă oxigenată pregătită anterior.

În lipsă de pastile de hiperogen sau cînd acestea sînt alterate, se amestecă 4 g perhidrol (30° tărie) cu 20 g apă. După aceea se va turna în vopseaua anterior pregătită și se vor amesteca bine, urmînd ca amestecul obținut să fie aplicat pe păr.

Vopseaua astfel pregătită și aplicată pe păr în mod corespunzător duce în toate cazurile la rezultate bune.

Pentru a executa vopsirea părului cu produsul „Imedia, crema D", este necesar ca la un tub de vopsea (indiferent de culoare) să se adauge :

— 65 g Orealdor (apă oxigenată vîscoasă de 6%) ;

sau 50 g apă oxigenată de 30 volume (9%) ;

sau 15 g perhidrol amestecat cu 35 g apă. În lipsa Orealdorului sau a apei oxigenate originale de 30 volume (9%) se poate folosi apă oxigenată obținută prin amestecarea a 15 g perhidrol cu 35 g apă din care rezultă 50 g apă oxigenată de 9%.

Pentru obținerea a 50 g apă oxigenată de 9% se va face calculul următor :

$$\frac{50 \cdot 9}{30} = \frac{450}{30} = 15 \text{ g perhidrol};$$

$$50 - 15 = 35 \text{ g apă};$$

adică : 15 g perhidrol + 35 g apă = 50 g apă oxigenată de 9%.

Apa oxigenată se amestecă cu un tub de vopsea „Imedia, crema D". Se aplică pe păr, iar după oxidarea vopselei se trece la spălat.

Tehnica aplicării vopselei pe păr este aceeași ca și la vopsirea cu produse indigene.

Pentru vopsirea părului cu produsul „Préférence" este necesar (indiferent de culoare) să se amestece următoarele : un tub de vopsea, 70 g orealdor sau 60 g apă oxigenată de 30 volume sau 18 g perhidrol amestecat cu 42 g apă din care se obține o cantitate de 60 g apă oxigenată de 9%.

Procedeul vopsirii cu produsul Préférence este cel folosit la oricare vopsea.

În general, la vopsirea părului, de la tîmple, indiferent de vopseaua folosită, este necesară multă atenție deoarece în această parte a capului firele de păr, fiind mai sensibile, sau prind mai greu, sau

se formează pete. De aceea se recomandă multă atenție la vopsirea părului la tîmple, pentru ca în toate cazurile să se obțină o vopsire de bună calitate.

c. **Modul de obținere a unei game variate de culori de la platin la negru.** Vopselele de păr existente se pot împărți în următoarele categorii: culori închise; culori castanii; culori deschise.

Indiferent de denumirea și proveniența vopselelor se pot obține următoarele nuanțe:

Culori închise: negru-albăstrui; negru-închis (tuciuriu); negru; brun-închis; brun-mijlociu; brun-deschis.

Culori castanii: castaniu-închis; castaniu mijlociu; castaniu-deschis; castaniu-roșiatic-închis; castaniu-roșiatic-mijlociu; castaniu-roșiatic-deschis.

Culori de blond: blond-închis; blond-mijlociu; blond-deschis; blond-platin; blond-suedez; blond-roșcat-închis; blond-roșcat-mijlociu; blond-roșcat-deschis.

Culori cenușii: cenușiu-închis; cenușiu-mijlociu; blond-cenușiu-deschis.

În afară de aceste culori de bază mai există o culoare care în ultima vreme se solicită mai puțin: Tizian (roșu aprins).

Modul de obținere a diferitelor culori. Pentru culorile închise nu este necesar ca părul să se decoloreze înainte. Vopseaua respectivă va fi aplicată pe păr fie spălat, fie nespălat (de la caz la caz).

— Pentru culorile castanii, dacă părul natural este mai închis decît nuanța dorită, se decolorează părul în așa fel încît să se obțină o culoare cu o nuanță mai deschisă decît nuanța dorită. După aceea se aplică vopseaua (nuanța dorită) și după expirarea timpului de oxidare se spală părul.

Dacă se urmărește obținerea unei nuanțe de castaniu-roșiatic-închis, mijlociu sau deschis, în decolorantul obținut care se aplică pe păr se mai adaugă 2—3 g amoniac. După expirarea timpului de oxidare se spală părul și se trece la vopsit.

Tot pentru culorile castanii, dacă părul natural este de o nuanță mai deschisă decît nuanța dorită, se aplică nuanța dorită de vopsea pe părul spălat sau nespălat (de la caz la caz). După ce culoarea a prins, se spală părul. Dacă se urmărește să se obțină o nuanță de castaniu-roșiatic-închis sau mijlociu și nuanța naturală a părului este mai deschisă, vopseaua se aplică direct pe păr, fără a-l decolora.

În cazul cînd se urmărește să se obțină o nuanță de castaniu-roșcat (cu toate că nuanța naturală a părului este deschisă), se va decolora ușor părul, iar în decolorant se mai adaugă cîteva picături de amoniac (amoniacul adăugat în plus are scopul de a da o ușoară tentă roșiatică). După aplicarea decolorantului, aproape imediat se spală părul, se aplică vopseaua și după oxidarea vopselei se spală iarăși părul.

— Pentru obținerea culorilor de blond, dacă nuanța naturală a părului este mai închisă decît una din nuanțele de blond, se va decolora la o nuanță mai deschisă decît nuanța dorită. După ce s-a obținut culoarea dorită prin decolorare, se spală părul și se aplică vopseaua (nuanța dorită). După trecerea timpului de oxidare a vopselei părul se spală.

Pentru obținerea unei culori de blond-platinat, în toate cazurile, indiferent de culoarea naturală a părului, părul se va decolora cu „Platin L'Oreal" sau pudră decolorantă. După ce s-a obținut o nuanță foarte deschisă, se trece la spălarea părului. Apoi se aplică eau d'argent conform indicațiilor date la decolorat.

Pentru ca să se obțină o nuanță de blond-suedez, se decolorează părul în toate cazurile la o nuanță foarte deschisă cu Platin L'Oreal, pudră decolorantă etc. Pentru a evita iritarea pielii capului, este foarte important ca decolorantul să nu fie frecat pe pielea capului, ci numai aplicat pe păr acolo unde este necesară decolorarea.

După decolorare se trece la spălarea părului care, de asemenea, trebuie executată cu mare atenție. Vopseaua blond-suedez se folosește avînd grijă ca la tîmple și conturul din față să fie aplicată corect, pentru a evita pătarea părului. Este necesar ca vopseaua să fie aplicată pe păr cît mai repede. În timpul oxidării vopselei trebuie să se controleze încontinuu acțiunea acesteia, urmînd ca după oxidare să se treacă la spălat.

În cazul că se urmărește o nuanță de blond-roșcat-închis, blond-roșcat-mijlociu sau blond-roșcat-deschis, este indicată decolorarea părului înainte de aplicarea vopselei. La decolorantul folosit în mod normal se mai adaugă 2—3 g amoniac în plus. Decolorarea trebuie făcută cu atenție foarte mare și controlată încontinuu. În acest caz este de dorit să se decoloreze părul cu o nuanță mai deschisă decît nuanța dorită. Trebuie avut grijă ca decolorarea să se facă uniform. Cînd s-a obținut culoarea dorită, se trece la spălat și după aceea se aplică vopseaua (nuanța dorită). După expirarea timpului de oxidare și cînd vopseaua a prins, se spală părul.

În cazul cînd nuanța naturală a părului este mai deschisă decît nuanța dorită, se va proceda în felul următor:

— Obținerea unor nuanțe de blond-roșcat-închis, blond-roșcat-mijlociu sau blond-roșcat-deschis se realizează prin aplicarea vopselei fără a se executa o decolorare prealabilă. Important este însă ca să fie uniformă culoarea naturală a părului. Aplicarea vopselei se va face pe părul spălat sau nespălat, de la caz la caz. În cazul cînd culoarea părului, cu toate că este mai deschisă decît nuanța dorită, nu are tentă roșiatică, este necesară o ușoară decolorare cu un adaos în plus de 2—3 g amoniac, pentru a se crea o bază roșiatică părului. După aceea se va spăla părul aplicînd vopseaua în nuanța dorită și după oxidare se trece la spălat.

— Obținerea unei culori cenușii. Este foarte frecventă dorința clientelor de a li se executa vopsirea părului în culori mate, cenușii. În acest caz se iau în considerare două posibilități:

— obținerea culorilor cenușii dintr-un păr cu nuanță mai închisă decît nuanța dorită;

— obținerea culorilor cenușii dintr-un păr cu nuanță mai deschisă decît nuanța dorită.

În aceste situații, pe lîngă buna pregătire a coaforului, mai este necesar ca acesta să aibă la dispoziție și materialele (vopselele) corespunzătoare obținerii culorilor respective.

Din practică se cunoaște că dintr-o nuanță de păr naturală foarte închisă care necesită decolorare, nu se va putea niciodată obține o nuanță frumoasă spre cenușiu.

Totuși, pentru a obține o nuanță cu tendință spre cenușiu, în cazurile cînd culoarea naturală a părului este mai închisă decît nuanța solicitată, în primul rînd trebuie decolorat părul cu un produs („Platin L'Oreal", pudră decolorantă etc.) la care nu se mai adaugă amoniac. După decolorarea părului se trece la spălat și numai după aceea se aplică vopseaua (nuanța dorită), urmînd ca după oxidarea vopselei să se spele părul.

Și în cazurile cînd nuanța naturală a părului este mai deschisă decît nuanța dorită, pentru a se obține o nuanță spre cenușiu părul necesită o ușoară decolorare, cu produse la care nu se adaugă amoniac. După ce s-a obținut prin decolorare nuanța dorită, se spală părul, apoi se aplică cu foarte mare atenție vopseaua în culoarea dorită. După oxidarea vopselei se trece la spălarea părului.

Pentru a se obține culorile înspre cenușiu, vopsirea trebuie să fie executată cu foarte mare precizie; cea mai mică greșeală orientativă poate să ducă la nereușita vopsirii părului.

— Culoarea Tizian (roșu aprins). Indiferent de culoarea de bază a părului natural (închis sau deschis) pentru a obține o culoare Tizian (în orice nuanță) mai închisă sau mai deschisă, este necesară o decolorare prealabilă. La decolorat se adaugă cel puțin 5—7 g amoniac (mai mult decît la un decolorat obișnuit). După ce părul a fost decolorat, se spală. Se aplică apoi vopseaua nuanța roșu aprins, Tizian urmînd ca după oxidare să se spele părul.

5. Vopsirea părului în două sau mai multe nuanțe

Sînt cazuri (mai rare), cînd se dorește să se obțină șuvițe de păr mai deschise fie pe toată lungimea, fie numai la vîrf, deci să se imprime părului o diferențiere de culori față de nuanța naturală, sau de cea obținută prin vopsire. În acest caz se poate spune că este un amestec de culori.

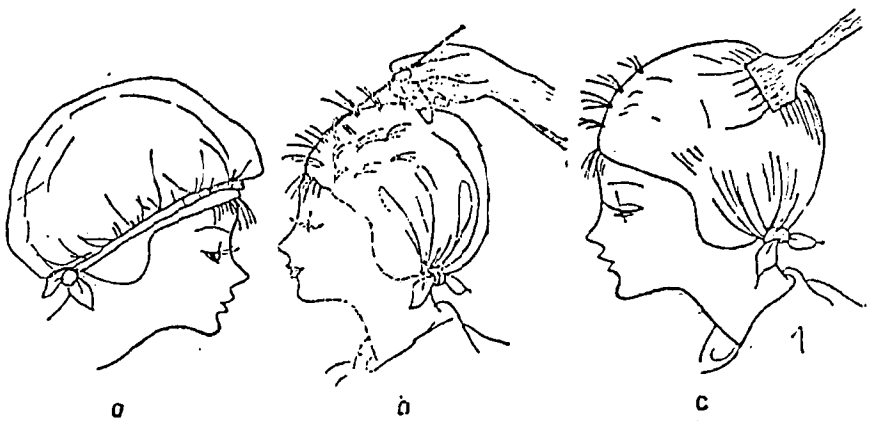

Fig. 116. Vopsirea părului în mai multe nuanțe:
a — aplicarea bonetei; *b* — scoaterea șuvițelor de păr cu acul de croșetat; *c* — vopsirea șuvițelor.

Din punct de vedere estetic este o lucrare care dă multe surprize frumoase. Prin pieptănare, se obține un joc de culori și de lumină plăcut la vedere. Pentru a executa vopsirea în două sau mai multe nuanțe, se va proceda în felul următor:

Indiferent dacă părul este vopsit sau natural, se va pieptăna bine întins, apoi se leagă capul cu o boneță de nailon subțire transparentă (fig. 116, *a*).

Cu un ac de croșetat se găurește boneta de nailon și tot cu acul de croșetat se scot șuvițele de păr în locurile unde se urmărește obținerea șuvițelor de altă culoare (fig. 116, *b*). Aceste șuvițe se vopsesc sau se decolorează (fig. 116, *c*).

După 25—30 minute se limpezește părul (șuvițele), fără a se scoate boneta de nailon, apoi se scoate boneta și se spală bine părul executîndu-se coafura.

6. Șamponarea părului cu produsul „Cromoplatin"

Cu șamponul colorant Cromoplatin se pot obține: înviorarea tentei naturale a părului; accentuarea culorilor proprii părului; colorarea într-o altă nuanță preferată; nuanțarea primelor fire de păr alb; prospețimea și luciul natural al părului.

Şamponul colorant „Cromoplatin" se fabrică în 15 nuanţe de culoare:

Nr. 1 Negru;
Nr. 2 Şaten-închis;
Nr. 3 Şaten;
Nr. 4 Acaju-închis;
Nr. 5 Acaju-deschis;
Nr. 6 Blond-roşcat;
Nr. 7 Arămiu;
Nr. 8 Arămiu-deschis;
Nr. 9 Tabac-blond;
Nr. 10 Blond-cenuşiu-închis;
Nr. 11 Blond-cenuşiu;
Nr. 12 Blond-cenuşiu-deschis;
Nr. 13 Blond-auriu;
Nr. 14 Blond;
Nr. 15 Gri.

La aplicarea şamponului direct pe părul natural se vor alege nuanţe de „Cromoplatin" după culoarea părului şi tenta dorită. Se va avea în vedere că, în general, şamponul trebuie să fie de nuanţă mai închisă decît a părului pe care se aplică.

Pentru a obţine o culoare mai închisă (acaju sau gri), este necesară decolorarea prealabilă a părului.

Nuanţa de gri metal (nr. 15), blond-cenuşiu pronunţat (nr. 10, nr. 11, nr. 12), blond pal (nr. 14) se realizează prin aplicarea cromoplatinului corespunzător pe părul decolorat pînă la platin.

Deoarece unele persoane au o mare sensibilitate a pielii, înainte de aplicarea şamponului colorant, este necesar să se efectueze o probă preliminară în felul următor: se face un amestec de circa 5 g „Cromoplatin", se dizolvă cîteva cristale din oxidantul folosit la decolorare. Înainte cu 24 de ore de şamponare se trasează cu acest amestec pe piele o dungă de circa 2 cm în spatele urechii care se prelungeşte şi sub păr. Dacă după 24 de ore apare vreo iritaţie, roşeaţă sau mîncărime, şamponarea este contraindicată.

Proba de sensibilitate a pielii se repetă dacă au trecut 60 de zile de la ultima şamponare.

Nu se recomandă şamponarea în cazul persoanelor care suferă de vreo boală de piele, de asemenea nici în timpul ciclului lunar.

Mod de întrebuinţare. Şamponarea corectă a părului cuprinde următoarele operaţii:

— Spălarea preliminară. „Cromoplatinul" are acţiune combinată de spălare şi colorare. Totuşi, în scopul economisirii de şampon colorant se poate folosi pentru o spălare uşoară şamponul „Extra" sau „Favorit" după care se clăteşte bine părul cu apă caldă, fără oţet şi se şterge cu prosopul pentru a-l lăsa umed.

— Colorarea. Într-un recipient (sticlă sau porţelan, în nici un caz din metal) se introduce conţinutul unui tub, se adaugă produsul oxidant ce se află anexat şi se amestecă bine pînă la completa dizolvare a acestuia în şampon. Această operaţie se va face numai în momentul utilizării şamponului.

În cazul unui păr natural (nevopsit şi necolorat) aplicarea şamponului colorant pregătit ca mai sus se face prin masarea rădăcinii şi a

vîrfurilor. Masarea se face ușor pentru a evita formarea unei spume abundente.

După un timp de acționare de 15 minute, părul se piaptănă în diferite direcții, iar spuma adunată pe pieptene se repune pe păr lăsînd să mai acționeze încă 15 minute. Timpul de acționare total este de 30 minute.

În cazul unui păr șamponat anterior se aplică pe partea crescută a rădăcinii șamponul colorant cu ajutorul unei baghete din lemn sau sticlă, înfășurată la unul din capete cu vată. Se lasă să acționeze 15 minute, după care restul șamponului se aplică prin masare ușoară, uniformă pe tot părul, lăsîndu-l să mai acționeze încă 15 minute. Timpul de acționare total este de 30 minute.

În cazul părului decolorat se aplică șamponul colorant la rădăcină, iar după 10 minute se execută o masare ușoară pe restul părului. Timpul total de acționare este de 25—30 minute.

— Spălarea finală. După trecerea timpului de acționare a șamponului colorant părul se udă cu puțină apă caldă. Se masează circa 5 minute atît rădăcina cît și restul părului, obținînd o spumă deasă. Se clătește bine părul pînă cînd apa rămîne curată, apoi se șterge părul cu un prosop, după care se trece la coafat.

Timpul de acționare a șamponului colorant poate fi redus sub 30 minute, în funcție de intensitatea culorii dorite, ținînd seama că intensitatea culorii crește cu timpul de aplicare.

Pentru a nu se atenua în timp efectul de colorare obținut cu șamponul Cromoplatin, se recomandă utilizarea lui ori de cîte ori acest lucru este necesar. La aplicarea culorii închise se recomandă a se utiliza mănuși de cauciuc.

PARTEA A PATRA

TEHNOLOGIA MESERIEI DE PEDICHIURIST

CAPITOLUL XIV

GENERALITĂȚI

A. IMPORTANȚA PEDICHIURII

Pedichiura — îngrijirea specială a pielii și a unghiilor de la picioare — este deosebit de importantă. Ea are, în primul rînd, un caracter igienic și se referă la tăierea și pilirea unghiilor normale, îngroșate, încarnate, inegale sau deformate de la picioare, precum și la îndepărtarea pielii îngroșate (țesut cheratinizat) de pe talpa piciorului, călcîie și a bătăturilor amplasate pe degete, între degete, pe călcîie sau pe talpa piciorului. Aceste îngrijiri sînt absolut necesare și trebuie efectuate cu regularitate, deoarece atît unghiile încarnate sau prea mult crescute cît și bătăturile sau țesuturile îngroșate, fiind presate de încălțăminte și ciorapi, provoacă dureri, stări de nervozitate etc.

Pedichiura este o meserie complexă care cere unele cunoștințe medicale pentru executarea operațiilor de mare precizie și de înaltă calificare care se cer la extragerea unghiilor încarnate, a bătăturilor profunde dintre falange etc.

Exercitarea meseriei de pedichiurist presupune o mare îndemînare, multă atenție și calm, cunoașterea bolilor de piele și multă măiestrie tehnică.

B. OPERAȚII PREGĂTITOARE IN VEDEREA EXECUTĂRII PEDICHIURII

a. Pregătirea locului de muncă în vederea începerii lucrului. Piciorul nu se tratează decît în cea mai perfectă stare de curățenie, cu unelte și instrumente dezinfectate, precum și cu ajutorul substanțelor antiseptice pentru a se evita inflamațiile sau infecțiile.

De aceea, înainte de a începe activitatea, pedichiuristul este obligat să respecte următoarele :

— Imbracă un halat curat, iar unghiile vor fi foarte curate și părul îngrijit pieptănat.

— Verifică curățenia cabinei, a bazinelor sau a ligheanelor, instalația de lumină și pregătește prosoape curate, trusa de instrumente și materialele de lucru.

— Dezinfectează bazinul sau ligheanul cu dezinfectant și instrumentele cu septol și spirt, prin fierbere sau prin flambare, se spală pe mîini și le dezinfectează.

— La fiecare client este obligatorie spălarea pe mîini, schimbarea prosopului cu care s-a lucrat, dezinfectarea instrumentelor ; vata folosită o dată — chiar dacă este curată — nu se mai întrebuințează.

În felul acesta se evită transmiterea microbilor, ciupercilor și a bolilor contagioase.

b. Examinarea și pregătirea clientelei. Pedichiuristul are obligația ca înainte de începerea pedichiurei să examineze foarte atent fiecare persoană.

În cazul în care se constată că clientul sau clienta are eczeme, ciuperci, colonie de negi sau negi simpli, bătături cu puroi, unghii încarnate cu puroi etc. nu se va executa pedichiura. Persoana respectivă va fi îndreptată spre un medic de specialitate pentru a urma tratamentul necesar.

Înainte de a executa pedichiura se procedează la înmuierea picioarelor timp de 10—15 minute în apă caldă, avînd o temperatură de 20—30°C, la care s-au adăugat 10 g bicarbonat de sodiu (sau săpun). Bicarbonatul are însușirea de a deschide porii, permițînd apei să intre ușor în epidermă, înmuind țesuturile, și de a descongestiona picioarele obosite și umflate, reglementînd circulația sîngelui.

In tratamentele mai complicate clientul poate fi ținut pînă la 30 minute cu picioarele în apă. Bicarbonatul de sodiu nu atacă metalele și nu strică instrumentele.

După executarea pedichiurii se dezinfectează piciorul cu spirt, chiar dacă nu prezintă nici un fel de rană.

În timpul executării diferitelor operații, clienții trebuie preveniți să nu țină picioarele încordate și să nu se miște, pentru a evita eventualele răniri prin tăiere sau înțepare. În cazul cînd s-au produs ușoare răniri ca urmare a extragerii colțurilor sau a bătăturilor se folosește pentru dezinfectat septolul, a cărui valoare antiseptică este de trei ori mai mare decît a spirtului.

Tot pentru dezinfectare se poate folosi apă oxigenată, spălîndu-se și tamponîndu-se rănile care sîngerează.

Impotriva infecțiilor ce pot surveni în urma unor extrageri de bătături sau colțuri profunde se folosește rivanolul cu mese sterile. Acesta este un antibiotic puternic care nu permite infecției să avanseze. Tot la dezinfectarea locurilor unde s-au extras colțuri și bătături se poate folosi penicilina sub formă de pulbere sau sulfamidă, medicamente care ajută la vindecarea mai rapidă a rănilor (la stingerea focarului de infecție). Rănile se pansează apoi cu pansamente sterile.

În cazul în care clientul are varice, înainte de a efectua baia i se vor bandaja gambele cu feși, pentru a frîna efectul apei calde ce provoacă dilatarea vaselor de sînge sau plesnituri.

La executarea unor operații dureroase, ca extragerea unor bătături sau colțuri de unghii profund încarnate cînd persoanele sînt mai sensibile la durere, se utilizează kelenul sau novocaina. Aceasta din urmă se utilizează și în cazul în care clientul se gîdilă și își mișcă piciorul, fapt ce îngreunează munca pedichiuristului și poate provoca răniri, accidente. Tot împotriva gîdilatului se poate masa talpa piciorului.

În cazul în care clientul se plînge de o transpirație abundentă la picioare se procedează în felul următor: se țin picioarele în apă caldă la o temperatură de 20—30°C timp de 25—30 min. După acest interval se scot picioarele și se lasă apa să se scurgă și epiderma să se zvînte (fără să se folosească prosopul). După aceea, pedichiuristul aplică pe tălpi, degete și falange 10 g de acid boric (cîte 5 g pentru fiecare picior). Acest tratament se va recomanda clientului să fie executat în continuare acasă de trei ori la interval de 24 de ore, însoțit de schimbarea zilnică a ciorapilor.

La masajul picioarelor se folosește lapte „Doina" sau eventual o cremă hrănitoare care facilitează alunecarea mîinilor și hrănește în același timp pielea. Este recomandată mai ales femeilor a căror epidermă se usucă mai ușor.

În cazul în care clientul are băsici (vezicule pline cu lichid) produse prin frecarea epidermei de o încălțăminte defectuoasă, ele sînt tăiate cu foarfecele (nu jupuite), în așa fel încît să se scurgă lichidul și pielea să rămînă cît mai intactă. Se dezinfectează și se pansează apoi locul respectiv împiedicînd prin acesta infectarea și grăbind în același timp vindecarea.

În cazul în care s-a format puroi în urma extragerii unor bătături sau a unei unghii încarnate, clientul va fi trimis la medic, pentru a evita infecții mai grave; uneori este necesar, de exemplu, ca unghia să fie scoasă în întregime.

CAPITOLUL XV

EXECUTAREA PEDICHIURII

Pedichiura cuprinde toate îngrijirile ce trebuie acordate piciorului și unghiilor. În acest sens se disting mai multe operații care urmăresc fiecare un anumit scop și în ansamblu un scop unic, și anume: un picior sănătos, normal, frumos. Astfel, în cadrul pedichiurii se execută următoarele operații care se referă la:

— îngrijirea unghiilor normale;
— estetica unghiilor;
— îngrijirea unghiilor îngroșate;
— îngrijirea unghiilor încarnate;
— extragerea bătăturilor îngroșate și tăierea straturilor cornoase de pe falange, călcîi, talpă;
— masajul piciorului.

În figura 117 este redată poziția corectă pentru executarea pedichiurii.

Fig. 117. Poziția corectă pentru executarea pedichiurii.

A. ÎNGRIJIREA ȘI ESTETICA UNGHIILOR

a. Îngrijirea unghiilor normale. Se efectuează după ce picioarele au stat în apă caldă cu bicarbonat de sodiu atît cît a fost necesar pentru a se înmuia țesuturile mai îngroșate. Cu chiureta se îndepărtează pielița din jurul unghiei și eventual de pe patul unghiei; se curăță șanțul unghiei de impurități (fig. 118, *a*), avînd grijă să nu se irite sau să se răzuie pielea. Cu chiureta se deplasează (se împinge) pielița spre rădăcina acesteia (fig.118, *b*), apoi cu foarfecele se taie, numai dacă este cazul, pielița din jurul unghiei.

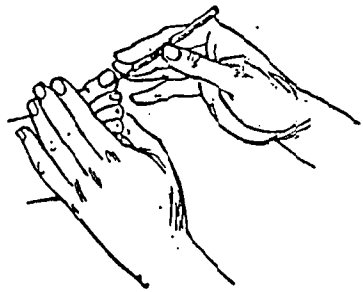

a

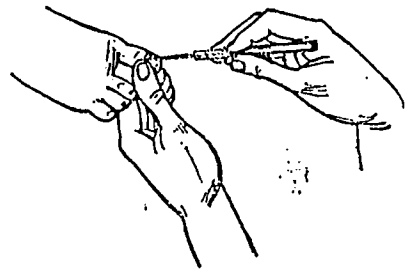

b

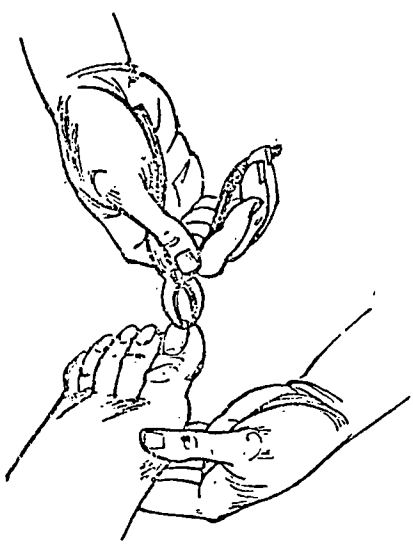

c

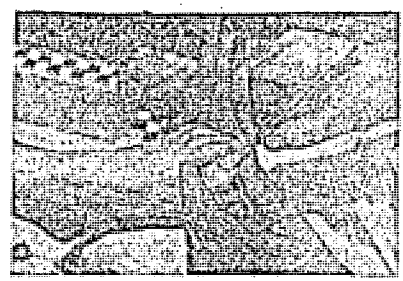

d

e

Fig. 118. Executarea îngrijirii unghiilor normale:
a — îndepărtarea impurităților din șanțul unghiei; *b* — deplasarea (împingerea) pielițel cu împingătorul; *c* — scurtarea unghiilor; *d* — extragerea colțurilor; *e* — pilirea unghiilor.

Scurtarea unghiilor (tăierea) se face cu ajutorul cleştelui (fig. 118, *c*); se începe cu degetul mare şi se termină cu degetul mic. Unghiile se scurtează în aşa fel încît prin atingerea lor cu pulpa degetului să se simtă extremitatea liberă a unghiei. Nu se recomandă tăierea colţurilor unghiilor adînci, chiar dacă clienţii solicită aceasta pentru a avea o unghie migdalată, deoarece unghia se încarnează. Scoaterea colţurilor se face cu chiureta (fig. 118, *d*).

În continuare se pilesc unghiile pentru înlăturarea asperităţilor. Se recomandă verificarea operaţiei de pilire care se va efectua astfel: se trece cu latul unghiei pe conturul exterior al unghiei şi dacă se simte o asperitate sau se produce senzaţia de agăţare a unghiei, se rectifică pilindu-se cu atenţie porţiunea respectivă, pînă cînd unghia, nu mai prezintă asperităţi. Acest lucru este foarte important, mai ales cînd se execută pedichiura la femei, care poartă ciorapi subţiri ce se agaţă uşor.

Se dezinfectează unghiile cu alcool şi se aplică cu un batonaş carmin de jur împrejurul unghiei. Datorită carminului, care este nu numai un dezinfectant, dar şi un colorant puternic, se observă orice deficienţă în executarea pedichiurii (asperităţi ale unghiei, resturile nepilite ale colţurilor unghiei, pilirea incorectă, zgîrieturi produse prin folosirea greşită a chiuretei sau bisturiului. De asemenea se observă dacă pielita este tăiată egal sau inegal, fie din nebăgare de seamă, fie din cauză că vîrful forfecuţei are defecte; se retuşează deficienţa.

Pentru a fi cît mai aspectuoase, în prezent se practică în mod curent lăcuirea unghiilor cu pastă, cu sidef sau cu lac, mai ales în anotimpul călduros. Lacul sau pasta se aplică în două etape, prin pensularea după efectuarea operaţiei de scurtare şi pilire a unghiilor (fig. 118, *e*). În timpul operaţiei se pun tampoane de vată între degete sau bucăţele de pluută pentru a distanţa degetele.

b. **Ingrijirea unghiilor îngroşate şi deformate.** Aspectul unghiilor este influenţat de starea generală a sănătăţii. Datorită unor tulburări de natură glandulară sau unor boli, se produc deformaţii şi îngroşări la nivelul unghiei. Astfel se întîlnesc:

— unghii foarte subţiri (sticloase);

— unghii foarte dure (care se sparg sau se rup uşor);

— unghii îngroşate.

Fiecare din aceste tipuri necesită mişcări (manevre) mai atente din partea pedichiuristului, adecvate la grosimea, duritatea şi forma unghiei. Din toate aceste tipuri, unghia îngroşată prezintă cele mai multe dificultăţi în îngrijire, deoarece este deosebit de dură. Adesea are formă de gheară (fig. 119) care se aduce cu greu la forma normală, ovală. Înainte de tăiere, în cazul unghiilor îngroşate se subţiază din grosimea lor, fie prin pilire cu pilă mai mare, fie prin răzuire cu bisturiul. Suprafaţa superioară a unghiei se răzuieşte cu răbdare, de preferat cu bisturiul, începînd de la rădăcină spre extremitatea liberă a

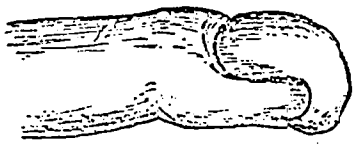

Fig. 119. Unghie îngroșată și deformată.

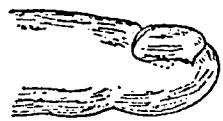

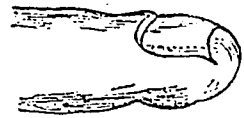

Fig. 120. Unghii încarnate.

acesteia. Se netezesc asperitățile cu pila, apoi se scurtează unghia, urmărindu-se aducerea ei treptată — de-a lungul mai multor ședințe — la o formă cît mai normală. Se controlează dacă nu prezintă asperități, se curăță pielița din șanțul periunghial, apoi se dezinfectează și se aplică carmin. În caz de rănire sau infectare se aplică dezinfectante mai puternice sau, dacă e necesar, chiar antibiotice.

c. Ingrijirea unghiilor încarnate. Se dezlipește în primul rînd pielița din șanțul periunghial. Operația se execută prin mișcări foarte ușoare, deoarece este foarte dureroasă.

Se taie marginea unghiei încarnate, drept, paralel cu degetul și se scoate apoi cu bisturiul indicat partea tăiată. Nu se va smulge, deoarece prin smulgere se produce un traumatism și se creează un focar de infecție. Se dezinfectează și, dacă e necesar, se introduce în locul de unde s-a scos colțul un pansament sau vată(deci între unghie și deget), ceea ce va contribui la creșterea normală a unghiei. În figura 120, *a*, *b* sînt date tipuri de unghii încarnate.

B. EXTRAGEREA BĂTĂTURILOR

Bătăturile și straturile cornoase se formează, de obicei, pe falange, pe partea superioară a degetelor, în dreptul articulațiilor, aceste locuri fiind mai sensibile. Ele se formează și între degete, lateral și pe degete, sus, sub unghia încarnată, pe călcîi sau pe talpă — respectiv pe locurile pe care greutatea corpului apasă mai mult.

Pielea îngroșată se curăță cu ajutorul bisturiului indicat pentru locul unde se află stratul de piele cheratinizat. Pielea îngroșată se curăță prin mișcări ușoare, se taie astfel încît să nu se rănească țesutul.

Țesutul îngroșat de pe talpă, călcîie și de pe partea superioară a degetelor, inclusiv bătăturile, se curăță și se taie cu multă atenție (fig. 121).

Pentru talpă se folosește bisturiul nr. 2, pentru călcîi bisturiul nr. 3. În același fel se procedează și cu bătăturile amplasate lateral pe falange și între falange.

Spre deosebire de țesutul îngroșat, în special pe călcîie și pe talpă, bătăturile propriu—zise nu sînt plasate numai la suprafața epidermei, ci merg în profunzime, fiind deosebit de dureroase. Ele se taie treptat, în etape, scoțîndu-se cu mare atenție celulele cornificate, cheratinizate, pentru a evita rănirea. Atenția maximă va fi atunci cînd se ajunge la rădăcina bătăturii (nucleu de celule cheratinizate, așezate în straturile profunde ale pielii).

Fig. 121. Tăierea pielii îngroșate.

În cazul țesuturilor îngroșate de pe talpa piciorului sau călcîi, dacă acestea prezintă și o bătătură cu rădăcină, după tăierea lor cu bisturiul nr. 2 sau 3 (după caz) se folosește rozeta și lancea cu ajutorul cărora se curăță rădăcina.

Bătăturile plasate pe falange se curăță tăindu-se cu rozeta țesutul îngroșat de jur împrejur și scoțîndu-se apoi rădăcina cu lancea (fig. 122 *a*, *b*).

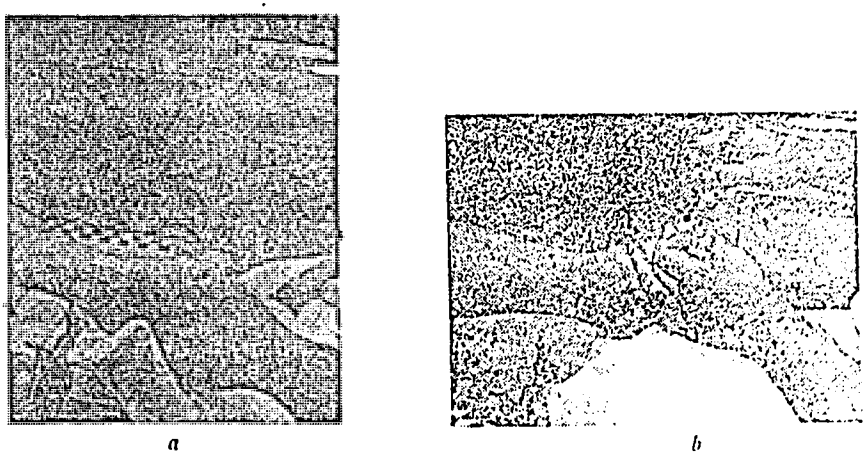

a *b*

Fig. 122. Scoaterea bătăturilor plasate pe falange.

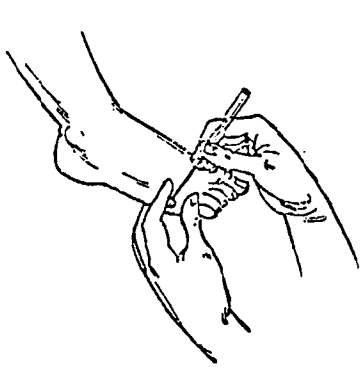

Fig. 123. Scoaterea bătăturilor formate pe deget.

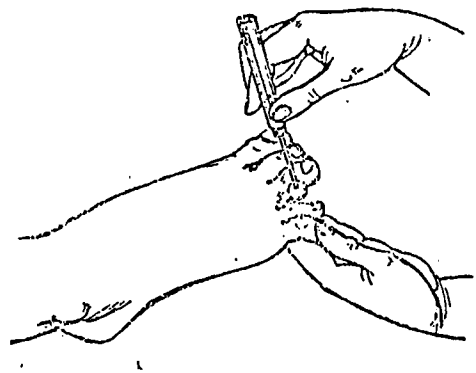

Fig. 124. Scoaterea bătăturilor plasate între degete.

Bătăturile formate lateral pe degete (fig. 123) și între degete (fig. 124) se curăță treptat, întîi cu bisturiul pentru îndepărtarea stratului de la suprafața pielii pînă se ajunge la rădăcină. Aceasta se scoate cu atenție, cu ajutorul dăltiței, astfel încît să nu mai rămînă nici o rămășiță de țesut cheratinizat. În caz contrar, datorită presiunii încălțămintei, se produc dureri și bătătura se poate reface.

Bătăturile plasate între degete sînt cele mai dificile de scos și îngrijit; pielea este foarte sensibilă și se pot produce hemoragii.

Ele se curăță în modul descris anterior, din două în două săptămîni, în decurs de cîteva ședințe, folosindu-se și rozeta.

C. MASAJUL GAMBEI

1. Generalități

Masajul se execută în scopul activării circulației sanguine, fapt ce contribuie la o mai bună hrănire a epidermei și a mușchilor. Se execută și în scopul menținerii supleții articulațiilor.

În urma masajului se simte o plăcută senzație de destindere la nivelul gambei, senzație cu atît mai evidentă, cu cît picioarele au fost mai obosite, mai umflate sau mai congestionate.

Masajul se execută după ce au fost efectuate toate operațiile de pedichiură (scurtarea unghiilor, scoaterea bătăturilor etc.). Se poate executa însă și separat, ca o operație de sine stătătoare, la cererea clien-

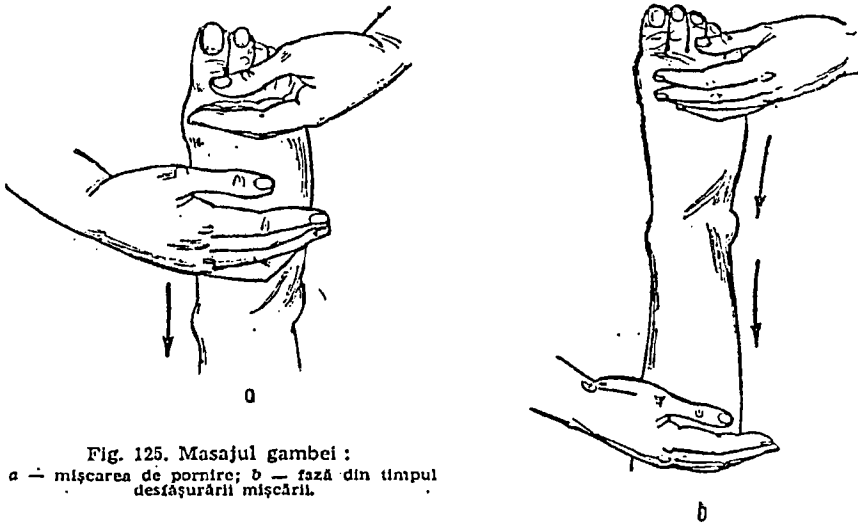

Fig. 125. Masajul gambei :
a — mișcarea de pornire; *b* — fază din timpul desfășurării mișcării.

tului, ori de cîte ori este necesar acest lucru pentru activarea circulației. Practicarea masajului are efecte optime în timp, tocmai datorită influenței pe care o are atît asupra circulației cît și asupra transpirației abundente și urît mirositoare.

În cazul în care clientul sau clienta suferă de varice, masajul se va executa cu o deosebită atenție ; în cazul varicelor ulceroase, masajul nu este indicat.

Masajul se execută pe piciorul curat și dezinfectat cu alcool, folosind lapte „Doina" sau o cremă grasă.

2. Executarea masajului

Masajul piciorului se compune din mai multe mișcări și se execută în modul următor :

Mișcarea I este o mișcare de netezire în cursul căreia se exercită o presiune mai mare pe osul tibia (fig. 125, *a*).

Mîinile alunecă una după alta pe suprafața superioară a piciorului, deci pe deasupra metatarsienelor și tibiei, începînd de la vîrful degetelor și continuînd pînă la genunchi.

Pentru eficacitatea masajului este necesar ca mîinile să alunece perfect lipite pe piele și să fie în contact permanent cu aceasta. De aceea, de îndată ce o mînă a ajuns la genunchi, cealaltă pornește de la vîrf (fig. 125. *b*). Această mișcare se repetă de zece ori.

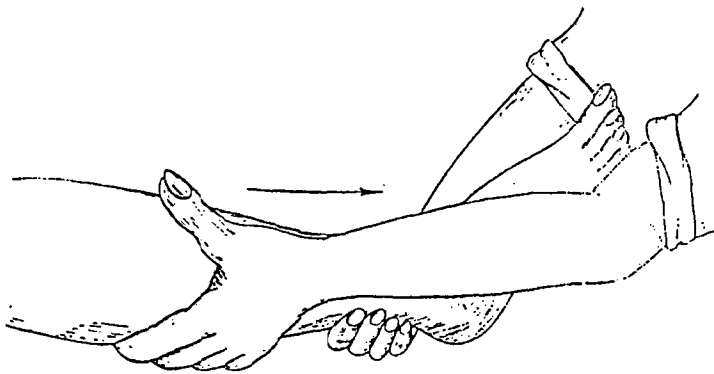

Fig. 126. Netezirea mușchiului gambei.

Mișcarea a II-a este tot o mișcare de netezire ușoară care se execută pe mușchiul gambei — de la genunchi spre gleznă, palma fiind lipită de epidermă (fig. 126). Mișcarea se repetă de 10 ori circa două minute, pînă cînd circulația sanguină este normalizată.

Mișcarea a III-a este o mișcare de presiune și netezire care se efectuează cu o mînă, în timp ce mîna cealaltă susține piciorul mai sus de gleznă.

Mîna cu palma alipită de piele pornește de sub călcîi spre gleznă (fig. 127 *a*), pe partea interioară a piciorului. Cînd mîna ajunge în dreptul călciiului se oprește, îl încercuiește și alunecă apoi peste gleznă, spre genunchi, dar pe partea exterioară a piciorului (fig. 127, *b*). Degetul mare exercită o presiune mai puternică decît celelalte degete, iar în unghiul format între degetul mare și cel arătător se creează, de asemenea, o presiune puternică ce se resimte la nivelul pielii. Mișcarea se repetă de zece ori.

Gleznа se poate masa și în modul următor: ambele mîini, cu palmele alipite de laba piciorului, pornesc simultan într-o mișcare de alunecare, din dreptul metatarsienelor spre genunchi, peste gleznă și maleolă, degetul mare exercitînd o presiune mai mare decît celelalte degete (fig. 128).

Mișcarea a IV-a constă din mișcări de masaj circulare. Cu o mînă se susține vîrful piciorului, iar cu cealaltă se execută ușoare mișcări de presiune circulară pe suprafața superioară a piciorului, în sens ascendent, deci de la vîrful degetelor spre gleznă (fig. 129, *a*). Mișcarea se repetă de zece ori.

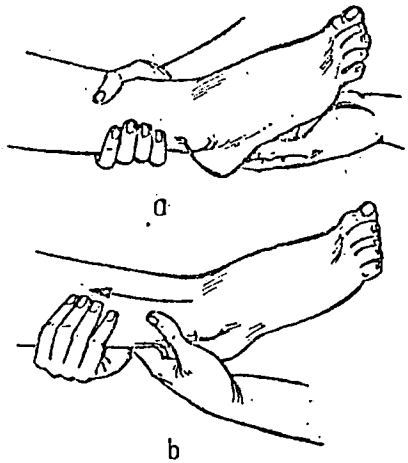

Fig. 127. Masajul gleznei :
a — pe partea interioară a piciorului;
b — pe partea exterioară a piciorului.

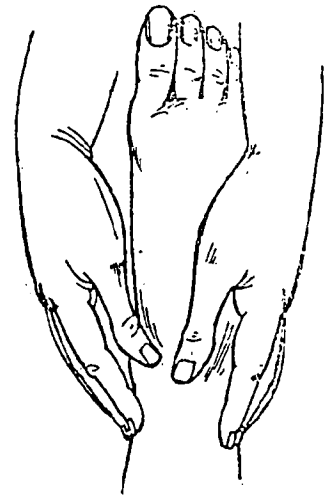

Fig. 128. Varianta a doua de masaj a gleznei.

Această porțiune a piciorului se poate masa astfel : se susține laba piciorului cu ambele mîini, în timp ce degetele mari efectuează mișcări de masaj, presînd țesuturile de pe suprafața superioară a labei piciorului (fig. 129, *b*).

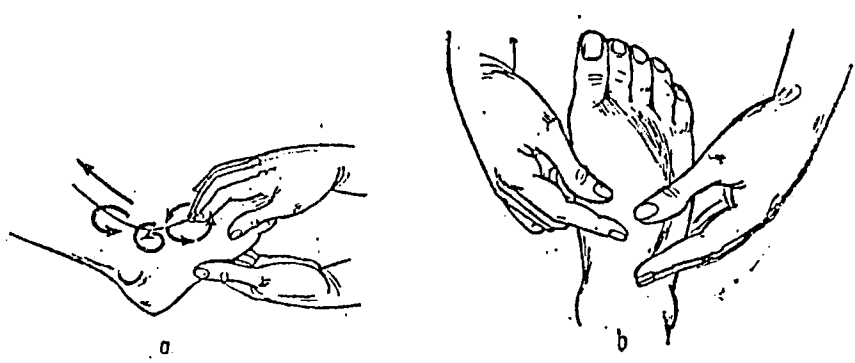

Fig. 129. Masajul labei piciorului :
a — mișcări de masaj circulare; *b* — varianta a doua de masaj.

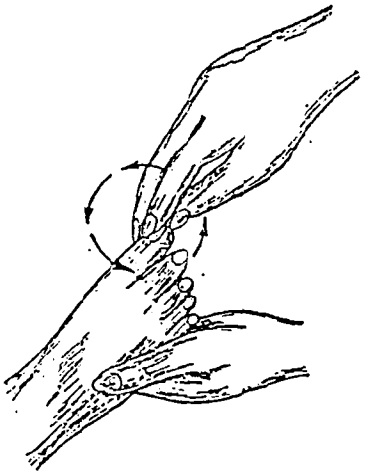

Fig. 130. Mişcarea de rotaţie a falangelor.

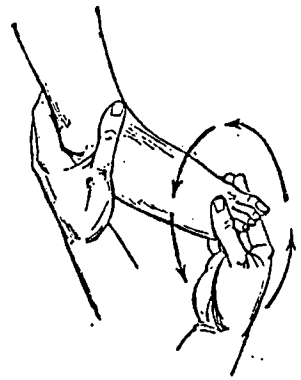

Fig. 131. Mişcarea de masaj pentru articulaţia gleznei.

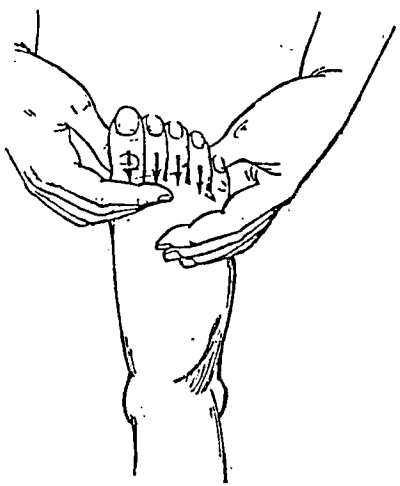

Fig. 132. Mişcarea de presiune şi netezire a falangelor.

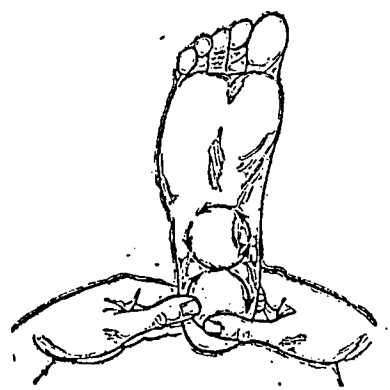

Fig. 133. Mişcarea în formă de opt pe suprafaţa călcâiului.

Mişcarea a V-a este o mişcare de rotaţie ce se exercită la falange, în scopul menţinerii supleţii articulaţiei. Cu o mînă se susţine piciorul, mai jos de călcîi, şi cu cealaltă se apucă falangele, rotindu-le uşor spre exterior (fig. 130). Mişcarea se repetă de trei ori.

Mişcarea a VI-a este o mişcare de rotaţie prin care se urmăreşte păstrarea supleţii articulaţiei piciorului. Cu o mînă se susţine piciorul, iar cu mîna cealaltă se apucă vîrful lui, executîndu-se o mişcare de rotaţie spre exterior (fig. 131).

Mişcarea se execută cu atenţie, pentru a nu se produce o luxaţie, iar clientul trebuie avertizat să ţină piciorul cît mai relaxat.

Mişcarea a VII-a este o mişcare de netezire şi de presiune care se execută pe falange. Se masează pe rînd fiecare falangă, executîndu-se o mişcare de netezire, de alunecare dinspre laba piciorului spre unghie (fig. 132).

Mişcarea a VIII-a este o mişcare circulară care se execută urmărind obţinerea unui opt pe suprafaţa călcîiului. Este o mişcare descongestionantă şi relaxantă (fig. 133).

Cu degetele mari se execută de cîteva ori pe suprafaţa călcîiului mişcări circulare în formă de opt, cîteva mişcări spre dreapta şi cîteva spre stînga..

PARTEA A CINCEA

TEHNOLOGIA MESERIEI DE MANICHIURISTĂ

CAPITOLUL XVI

EXECUTAREA MANICHIURII ȘI NOȚIUNI DE PROTECȚIE A MUNCII

Manichiura cuprinde un complex de operații igienico-profilactice care au ca scop îngrijirea mîinilor, distingîndu-se :

— îngrijirea mîinilor în general ;

— manichiura propriu-zisă care se referă la îngrijirea unghiilor.

Aceste îngrijiri trebuie practicate cu foarte multă atenție, respectîndu-se regulile de igienă și fazele de lucru. Tot în cadrul îngrijirilor ce se acordă mîinilor se înscriu tratamentele pentru regenerarea țesuturilor (băi de ulei) și pentru menținerea suplеții articulației (mecanoterapie, masaj și gimnastică).

A. OPERAȚII PREGATITOARE ÎN VEDEREA EXECUTĂRII MANICHIURII

Întrucît manichiurista îndeplinește o operație privind igiena și estetica mîinilor, ținuta vestimentară, precum și mîinile trebuie să fie deosebit de îngrijite. Transpirația accentuată a mîinilor lucrătorului ca și unele boli de piele crează o senzație neplăcută clientelor.

Înainte de începerea lucrului se vor respecta următoarele :

— Manichiurista se va spăla pe mîini cu apă și săpun, terminînd prin clătirea lor cu puțin alcool sanitar.

— În trusa manichiuristei trebuie să fie zilnic 24 de șervețele din pînză albă, tivite pe margini. Aceste șervețele nu sînt transmisibile, fiind folosite numai o singură dată.

— Sterilizarea instrumentelor se face prin dezinfectare. Se folosește sterilizarea chimică iar pentru distrugerea microbilor se folosesc substanțe

septice, ca spirt, alcool sanitar etc. Sterilizarea obiectelor metalice se face cu un tampon de vată înmuiat în alcool, fiecare instrument fiind șters în parte sau scufundat într-un vas în care s-a pus spirt.

B. EXECUTAREA MANICHIURII

În ceea ce privește manichiura se disting, în funcție de tehnica aplicată :

— manichiura obișnuită ;

— manichiura franțuzească.

1. Executarea manichiurii obișnuite

Manichiurista trebuie să stea drept în fața mîinii clientului, iar cotul mîinii stîngi rezemat de măsuța de lucru. Aceasta creează stabilitatea necesară corpului, pentru a evita mișcări greșite în timpul executării manichiurii.

Manichiura se execută întîi la mîna stîngă. Prima operație constă în eliminarea lacului vechi (fig. 134) cu un dizolvant (acetonă sau eter).

Se taie unghiile dacă sînt foarte lungi și neîngrijite (începînd cu degetul mic și terminînd cu arătătorul) la forma cerută de clientă și cît mai estetic. La început se scurtează unghia în lungime și apoi în lățime, dîndu-i forma cerută.

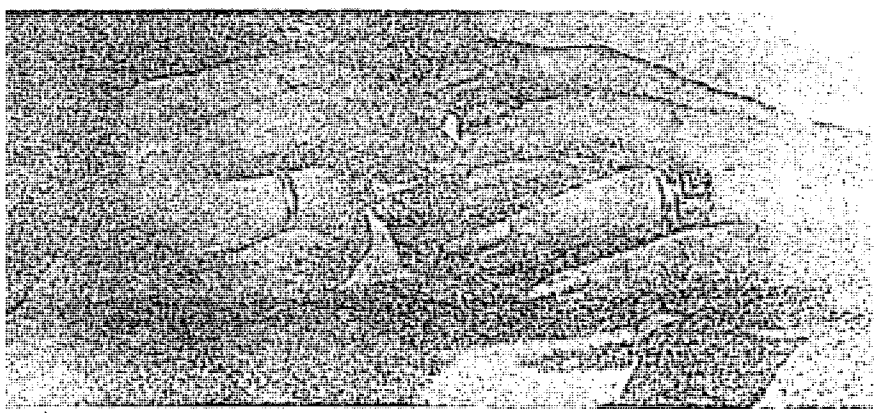

Fig. 134. Ștergerea lacului de pe unghii.

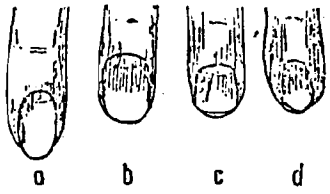

Fig. 135. Diferite forme de unghii: *a* — unghie ovală, lungă; *b* — unghie lată și colțuroasă; *c* — unghie lată și mare; *d* — unghie foarte mică.

Cu cît forma unghiei este mai rotundă, cu atît unghia va fi lăsată mai lungă, spre a-i da aspectul normal (oval). În general se întîlnesc următoarele forme de unghii: unghie ovală și lungă în formă de migdală (fig. 135 *a*), unghie foarte lată și colțuroasă (fig. 135, *b*), unghie foarte lată și mare (fig. 135, *c*) și unghie foarte mică (fig. 135, *d*).

Se pilește apoi unghia pentru a obține forma definitivă. Pilirea unghiilor este una din cele mai importante faze și cere multă atenție. Se așază pila sub marginea liberă a unghiei, se pilește marginea acesteia cu mișcări largi (fig. 136), urmărind să nu se strice simetria.

Pentru aceasta se va trasa o linie imaginară de la repliul unghiular prin mijlocul lamei unghiulare.

Terminînd finisarea formei unghiilor, se trece la desprinderea cu cuțitașul a pieliților din jurul șanțului periunghial (fig. 137). Nu se va folosi foarfecele pentru această operație, pentru a nu răni țesutul respectiv care este foarte sensibil.

Pentru a ușura desprinderea pieliței se ridică ușor, cu cuțitașul umezit, pielița întîi de la dreapta la stînga apoi invers. Operația trebuie făcută foarte ușor, pentru ca pielița care este foarte fină să nu se rupă.

Pe urmă se va degaja partea albă (lunula) a unghiilor, pe care nu trebuie apăsat niciodată cu instrumentul întrebuințat pentru ridicarea pieliței, deoarece se irită rădăcina unghiei.

Fiecare apăsare mai insistentă atrage după sine sau o deformare a unghiei, sau o inflamare a celulelor care formează partea cornoasă.

După executarea acestor faze se introduc degetele mîinii stîngi într-un șampon preparat din săpun și apă caldă. În timpul cît degetele stau în șampon, se lucrează identic și la mîna dreaptă. În continuare

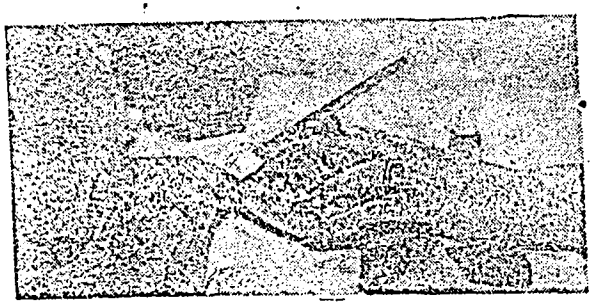

Fig. 136. Pilirea unghiei.

Fig. 137. Desprinderea pieliţei cu ajutorul cuţitaşului.

se scot degetele din şampon, se şterg cu un şervet curat, apoi se controlează şi dacă este nevoie, se retuşează colţurile unghiilor (se pilesc scamele rămase pe marginea liberă a unghiilor).

Părţile laterale ale unghiilor nu vor fi niciodată tăiate prea adînc, ci numai strictul necesar. În caz contrar se va produce deplasarea unghiei, întrucît lateral nu există nici un punct de sprijin.

Se dezlipesc din nou pieliţele din jurul unghiei; ca să se efectueze mai uşor această operaţie trebuie înmuiat de mai multe ori vîrful cuţitaşului în apă. Se poate considera că pieliţa este bine pregătită cînd vîrful cuţitaşului se poate mişca fără nici o rezistenţă sub piele de la un capăt la altul al unghiei.

Se taie apoi pieliţa, cu foarfecele cu lama curbată, din jurul unghiei, de la stînga spre dreapta (fig. 138). Pieliţa trebuie să fie tăiată rotund şi egal.

După eliminarea pieliţei, uneori pe unghie mai rămîn mici resturi care se scot cu cuţitaşul. Instrumentul trebuie în aşa fel aplicat încît să atingă unghia cu întreaga suprafaţă de lucru.

Degetul se dezinfectează apoi cu spirt.

În jurul pieliţei tăiate se aplică carminul care este şi dezinfectant.

Fig. 138. Tăierea pieliţei cu foarfeca cu lamă curbată.

2. Executarea manichiurii franțuzești

Unele persoane au pielița unghiilor foarte sensibilă și nu suportă tăierea pieliței. De asemenea, persoanelor care suferă de diabet sau lucrează în mediu toxic (boiangerii, laboratoare de analize bacteriologice etc.) li se recomandă manichiura franțuzească.

Tehnica manichiurii franțuzești. După operația de tăiere și pilire a unghiilor se dezlipește pielița foarte bine și cu atenție, pentru a nu se rupe sau tăia colțurile.

Se introduc degetele în șamponul pregătit din apă caldă și săpun. În timp ce se înmoaie degetele de la mîna stîngă în șampon, se lucrează la mîna dreaptă.

Se scot degetele din șampon, se șterg, se tamponează cu un șervet curat, fără a se usca unghiile, ele trebuie să rămînă umede pînă la îndepărtarea pieliței. Pentru ca unghia să nu prezinte asperități pe lama unghiei și în jurul pieliței ridicate (periunghial), se curăță cu cuțitașul. Pe urmă se înmoaie lopățica în vaselină și se împinge pielița spre repliul unghiei, pentru a descoperi cît mai bine lunula unghiei.

Operația este dificilă, cerîndu-se multă îndemînare, deoarece se poate vătăma rădăcina unghiei și a pieliței care o înconjură.

Se dezinfectează cu spirt toate degetele, apoi cu ajutorul cuțitașului în formă de săgeată se pune carminul.

3. Modul de aplicare a lacului pe unghii

Aplicarea lacului este ultima operație din cadrul manichiurii și cere multă atenție. Nu se va lucra cu lac prea gros; numai în aceste condiții lacul se așază pe unghii într-un strat fin și uniform, iar după ce se usucă are luciul frumos.

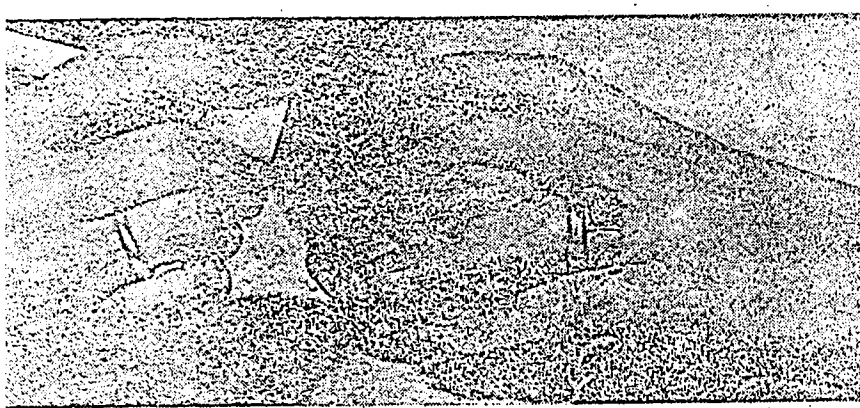

Fig. 139. Aplicarea lacului cu pensula.

Înainte de aplicarea lacului este bine ca unghia să fie ștearsă cu eter, spre a fi degresată.

Aplicarea lacului (fig. 139) se va face cu o pensulă fină în trei mișcări: la mijloc și apoi în părțile laterale. Corectarea lacului aplicat și încă neuscat sau trecerea repetată cu pensula nu dă rezultate bune. Dacă lacul nu este uniform, se recomandă ștergerea și aplicarea sa din nou.

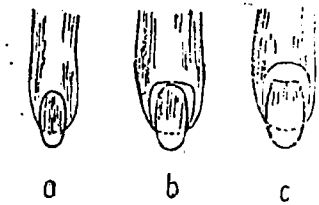

Fig. 140. Aplicarea lacului în scop corector pe unghie:
a — unghie mică; *b* — unghie pătrată și colțuroasă; *c* — unghie mare și colțuroasă.

Lacul poate acoperi total unghia, poate lăsa lunula și marginea liberă, numai lunula sau numai marginea. Pasta și sideful acoperă total unghia. La aplicarea lacului și mai ales a pastei se va ține seama de forma unghiei, eventual pentru a se corecta forma ei astfel ca să aibă un aspect cît mai frumos.

În figura 140, *a*—*c* sînt înfățișate diferite forme de unghii și modul de aplicare a lacului. Astfel pe o unghie mică (fig. 140, *a*) pasta se va aplica pe toată suprafața ei; pe o unghie pătrată și colțuroasă pasta nu se va aplica pe colțuri, ci se va urmări o linie rotunjită (fig. 140, *b*); pe o unghie foarte mare și colțuroasă se vor lăsa colțurile și marginile libere (fig. 140, *c*).

C. ÎNGRIJIREA MÎINILOR

1. Baia de ulei a unghiilor

Unghiile de la mîini care se frîng sau se rup ușor sînt foarte supărătoare. Această deficiență poate fi remediată cu ajutorul băilor regeneratoare de ulei cald.

Prin baie de ulei vitaminizat se urmărește regenerarea repliului cornos ale unghiilor de la degetele mîinilor.

Se va proceda în felul următor: într-un vas de porțelan sau ebonită *1* se introduce un burete *2* (fig. 141, *a*) rotund cît fundul vasului, apoi se toarnă 100 g apă caldă și 20 g ulei de porumb (fig. 141, *b*); apa trebuie să aibă temperatura de circa 60°C. După ce s-a șters lacul de pe unghii, se desface pielița periunghiulară cu cuțitașul. Se pilește apoi ușor marginea liberă a unghiilor și se introduc degetele în vasul în care e pregătită baia de ulei (fig. 141, *c*). Timp de 10 minute cît stau degetele în baie se lucrează la mîna dreaptă. După termenul stabilit se scot degetele, se șterg de ulei cu vată, se pilesc marginile libere ale

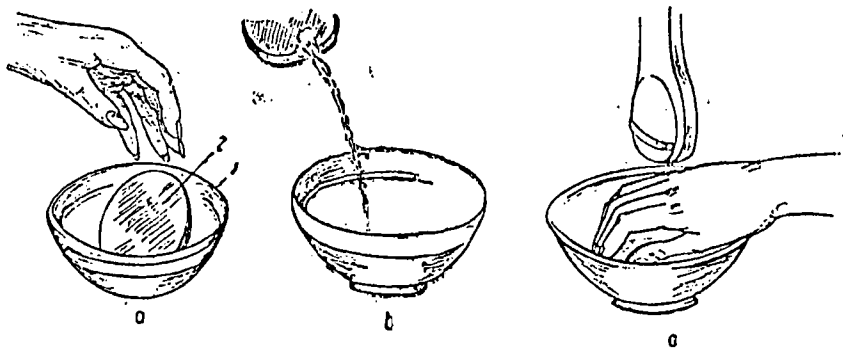

Fig. 141. Executarea băii de ulei :
a — introducerea buretelui ; b — turnarea apei calde și a uleiului ; c — introducerea unghiilor în baia de ulei.

unghiilor, se șterg unghiile cu eter pentru degresare. Se procedează la fel pentru mîna cealaltă.

Pentru aspectul estetic se dă cu carmin în jurul pieliței periunghiulare.

2. Masajul și gimnastica membrelor superioare (mecanoterapie)

Prin mecanoterapie se înțelege întrebuințarea mijloacelor mecanice pentru păstrarea sau redobîndirea supleții membrelor superioare. Mecanoterapia cuprinde masajul și gimnastica mîinilor și a brațelor.

Mîinile îngrijite estetic și igienic presupun masajul ; prin masaje se activează circulația sîngelui, se îndepărtează celulele moarte, facilitîndu-se formarea altor celule noi. De aceea este indicat ca viitoarele manichiuriste să cunoască tehnica masajului.

Masajul membrelor superioare se face de la mîini spre umăr. Masajul articulațiilor membrelor se face prin mișcări circulare pentru fiecare articulație în parte.

Înainte de masaj se unge pielea cu o cremă sau pudră de talc, pentru a nu o irita.

Partea masată trebuie să se găsească într-o poziție comodă, adică să aibă o bază largă și stabilă de sprijin. De asemenea, mușchii trebuie să fie complet relaxați. Masajul este interzis în procesele inflamatorii acute, varice, inflamații, anevrisme, limfagite, în bolile de piele și leziunile pielii.

Masajul mîinii. Pentru elasticitatea degetelor şi a încheieturilor se execută masajul mîinilor folosindu-se mai multe metode. Una din metode constă în următoarele mişcări: se ţin degetele răsfirate în formă de evantai şi se va masa fiecare deget în parte, începînd de la vîrf spre rădăcină. Se trec printre degetul mare şi arătător degetele mîinilor, începînd de sus în jos. Se formează un cerc din degetul mare şi arătător trecînd de mai multe ori prin el degetele. Urmează masajul energic al palmei. Se prinde mîna clientului între mîini şi se maseză podul palmei spre încheieturi, degetele se strîng, se încercuiesc peste podul palmei şi execută o strînsoare uşoară de patru ori. La sfîrşit se masează prin alunecarea degetelor porţiunea de la vîrful degetelor spre încheietură şi antebraţ, spre a activa circulaţia sîngelui.

Gimnastica mîinilor. Articulaţii suple ale mîinilor se pot obţine numai prin exerciţii de gimnastică zilnică. Acestea vor fi recomandate clientelor pentru a le executa zilnic acasă. Ele se pot efectua însă şi înainte de masaj, clienta executînd un grup de mişcări flexionare, de extensie şi de rotaţie a mîinilor.

D. NOŢIUNI DE PROTECŢIE A MUNCII ÎN MESERIILE DE FRIZERIE, COAFURĂ, MANICHIURĂ ŞI PEDICHIURĂ

a. **Generalităţi.** În ţara noastră sînt stabilite prin lege măsurile de protecţie şi securitate a muncii, precum şi măsuri speciale de ocrotire a muncii femeilor şi tineretului.

În acest scop au fost elaborate numeroase acte normative prin care sînt stabilite măsuri concrete de protecţie a muncii specifice pentru fiecare domeniu de activitate.

În cadrul normelor departamentale de protecţie a muncii sînt incluse şi normele de igienă a muncii, acestea avînd un rol important în asigurarea şi păstrarea capacităţii de muncă şi în prevenirea îmbolnăvirilor. Cunoaşterea şi mai ales respectarea acestor norme sînt obligatorii pentru toţi cei ce lucrează, în atelierele de frizerie, coafură, manichiură şi pedichiură. Necunoaşterea sau nerespectarea lor se sancţionează după gravitate. La încadrarea şi promovarea cooperatorilor în categorii de salarizare superioare se ţine seama şi de cunoştinţele referitoare la normele de protecţie a muncii şi igienă a muncii.

În acest scop s-au elaborat instructaje amănunţite privind condiţiile specifice din fiecare sector de activitate care trebuie cunoscute de fiecare lucrător. Instructajul se efectuează periodic la locul de muncă şi cu prilejul încadrării.

Cu această ocazie se completează și o fișă de instructaj. Unele norme de protecție și igienă a muncii se referă la condițiile generale în care se desfășoară procesul de muncă. Ele prevăd asigurarea unei bune aerisiri și ventilații la locul de muncă; iluminatul natural și artificial; întreținerea instalațiilor electrice și sanitare; alimentarea corespunzătoare cu apă potabilă, precum și judicioasa amplasare a utilajelor și instalațiilor. Numeroase norme privesc pe muncitor. Ele se referă la dotarea cu echipamentul corespunzător și la întreținerea acestuia cît și la mînuirea și întreținerea uneltelor și aparatelor.

b. Norme de igienă și protecție a muncii specifice atelierelor de frizerie, coafură, pedichiură și manichiură:

Instalațiile electrice ca și aparatele electrice cu care se lucrează în aceste ateliere vor fi controlate periodic de către tehnicieni autorizați.

— Pentru orice defecțiune ivită la instalațiile, aparatele sau tablourile electrice se va anunța electricianul de serviciu.

— Este interzis a se lucra fără echipament de protecție (halate, mănuși etc.) sau cu echipament de protecție murdar.

— Curelele pentru ascuțit briciul vor fi fixate de perete sau de puncte fixe, în vederea asigurării unui loc corespunzător, în scopul de a nu se accidenta în timpul efectuării operației de ascuțire. Se interzice fixarea acestor curele de scaunele pe care sînt deserviți clienții.

— Este interzisă întrebuințarea briciului sau a mașinii de tuns, înainte de a fi dezinfectate corespunzător. În timpul deservirii clienților, lucrătorul va executa operația cu cea mai mare atenție, pentru a evita accidentele.

— Sculele cu care se lucrează în aceste unități vor fi bine ascuțite și în cea mai bună stare de funcționare.

— La spălarea și vopsirea părului este obligatorie purtarea echipamentului de protecție conform normativelor în vigoare.

— Uneltele vor fi confecționate din materiale corespunzătoare operațiilor ce se execută. Uneltele prevăzute cu articulații (foarfece, brici etc.) trebuie să aibă o construcție solidă, să nu prezinte frecări sau jocuri în articulație.

— Aparatele electrice vor fi bine izolate și nu se vor mînui cu mîna umedă. Orice aparat electric este apucat și ținut numai de mîner. Nu este permis să se țină aparatul electric într-o mînă și cu cealaltă să se atingă o altă piesă metalică (lighean, robinet etc.).

— În timpul utilizării aparatelor electrice pardoseala trebuie să fie uscată. După întrbuințarea aparatului electric se întrerupe curentul folosind întrerupătoare, nu prin smulgerea cablului din prize.

— Se recomandă ca zilnic, înainte de începerea lucrului, uneltele și aparatele să se controleze și dacă nu corespund să fie date la reparat.

— În timpul folosirii sculelor tăioase, ca: foarfece, brici etc., lucrătorul să aibă mîinile uscate. Nu se poartă foarfecele sau briciul în buzunarul hainei de protecție.

— Este interzis frizerului să ascută briciul pe curea cu mîna udă sau săpunită, deoarece aceasta poate aluneca din mînă și accidentarea prin tăiere este inevitabilă. De asemenea, în timpul bărbieritului, nu se ține briciul deschis atunci cînd se săpunește partea opusă a obrazului, pentru a evita rănirea frizerului sau a clientului.

— În scopul prevenirii îmbolnăvirilor, normele de igienă a muncii prevăd examinarea medicală a lucrătorilor din aceste unități atît la angajare cît și periodic, potrivit instrucțiunilor elaborate de Ministerul Sănătății.

— În timpul lucrului, hainele de protecție (halatele) trebuie să fie foarte curate.

— În caz de îmbolnăvire, lucrătorul trebuie să se prezinte imediat la medic; totodată, trebuie să se prezinte periodic la controlul preventiv antivenerian.

— Deosebit de importantă este cunoașterea bolilor de piele, a bolilor profesionale, precum și măsurile ce trebuie luate pentru prevenirea și combaterea lor.

— Este obligatorie cunoașterea baremului de medicamente din dulapul sanitar, în ce scop și cum se utilizează aceste medicamente.

E. NOȚIUNI PRIVIND PAZA CONTRA INCENDIILOR (P.C.I.)

Cunoașterea măsurilor menite să ferească colectivul și locul de muncă de izbucnirea unui incendiu sau cele privind stingerea sa constituie pentru fiecare membru al colectivului unei unități o îndatorire obștească foarte imporantă.

De aceea, fiecare lucrător trebuie să cunoască locul unde se află stingătoarele, dacă sînt încărcate conform normelor în vigoare, ca și modul lor de utilizare. La încheierea zilei de muncă aparatele electrice vor fi scoase din priză, becurile (în afara becului de control), focul din sobă sau flacăra de la gaze vor fi, de asemenea, stinse.

— Lucrătorii trebuie să cunoască componența echipei de pompieri, pe schimburi, și să aducă la cunoștință responsabilului orice situație ce ar putea dezlănțui un incendiu. Ei au datoria să intervină personal atunci cînd trebuie prevenit un incendiu.

BIBLIOGRAFIE

1. I. C. Petricu, I. C. Voiculescu, *Anatomia și fiziologia omului.* București, Ed. medicală, 1967.

2. N. Santa, E. Sanielevici, V. Anghelescu. *Anatomia și fiziologia omului, București,* Ed. medicală, 1967.

3. Gh. St. Nicolau. *Dermatologia și venerologia.* București, Ed. medicală, 1958.

4. L. Pilat și N. Gavrilescu. *Boli profesionale.* București, Ed. medicală, 1966

5. Guske, Henschel. *Munca frizerului* (lb. germană). Leipzig, Fachbuchverlag, 1961.

6. G. Franke, R. Starke, K. Unsim. *Manualul frizerului* (lb. germană) Leipzig, Fachbuchverlag, 1966.

7. F. Corbette. *Tehnici moderne de decolorare și vopsire a părului* (lb. franceză) Societé d'éditions modernes parisiene 1964.

8. A. Pouvriere. *Moda Parisului. Arta și tehnica coafurii* (lb. franceză). Societé d'editions modernes parisienne 1964.

9. *Cartea coaforului nr. 1.* Manual pentru bărbieri și peruchieri, manichiură și pedichiură, noțiuni de cosmetică. Ed. Uniunea camerelor de muncă, 1940

Norme departamentale de protecția muncii în cooperația meșteșugărească, UCECOM, București, 1968.

Publicații periodice. Revistă trimestrială „Coafura" editată de Cooperativa igiena, București, 1968—1970.

Coafura din Paris (Coiffure de Paris) Paris, 1968—1970.

Frizura și cosmetică (Frisur mit Kosmetikteil). R. D. Germană, 1968—1970.

Material documentar și ilustrativ de la Cabinetul tehnic al Cooperativei igiena, București.

CUPRINS

PARTEA ÎNTÎI

Generalităţi

Cap. I. Noţiuni introductive . . 3

A. *Rolul şi sarcinile cooperaţiei meşteşugăreşti din ţara noastră* 3

B. *Noţiuni de etică profesională* 4

1. Consideraţii generale . 4
2. Arta şi gustul estetic în meseriile de coafor şi frizer 4
3. Igiena vestimentară comportarea şi ţinuta lucrătorilor 5

Cap. II. Noţiuni de anatomie, fiziologie, patologie şi igienă a muncii 6

A. *Anatomia şi fiziologia omului* 6

1. Importanţa studiului anatomiei şi fiziologiei omului . 6
2. Părţile ce alcătuiesc corpul omenesc 8
3. Noţiuni de citologie . . 10
4. Noţiuni de histologie . . 12
5. Noţiuni de artrologie . 15
6. Noţiuni de osteologie . . 16
7. Noţiuni de miologie . . 24
8. Noţiuni despre aparatul circulator sau cardio-vascular 29
9. *Pielea* 31

B. *Noţiuni generale de patologie profesională* 36

1. Importanţa studiului patologiei profesionale pentru meseriile de frizerie, coafură, manichiură şi pedichiură . 36
2. Generalităţi privind dermatozele parazitare sau dermatomicozele 37
3. Modul de manifestare a bolilor produse de ciuperci . 38
4. Inflamaţiile pielii (piodermitele) 44
5. Seboreea 47
6. Căderea părului . . . 47
7. Verucile şi nevii . . . 48
8. Cheratodermia palmoplantarea simetrică a adulţilor (esenţială) 50
9. Clavusurile (bătăturile) . 51
10. Dermatoze alergice (eczemele) 51
11. Dermatoze prin contact extern determinate de agenţi chimici utilizaţi în meseriile de coafură, frizerie, manichiură şi pedichiură . . 53
12. Astmul bronşic profesional 53
13. Aparate şi sisteme ale organismului uman supuse unor anumite solicitări în cadrul meseriilor de coafură, frizerie, manichiură şi pedichiură 55

C. *Noţiuni generale de igienă* 56

Cap. III. Descrierea locului de muncă, a mobilierului şi şi a lenjeriei 59

A. *Salonul de frizerie şi de coafură* 59

1. Generalităţi . . 59
2. Salonul de frizerie . 60
3. Salonul de coafură . . . 60
4. Mobilierul necesar pentru salonul de coafură şi frizerie 63
5. Lenjeria . . 65

B. *Cabina de pedichiură* . 66

C. *Locul de muncă al manuchiuristei* 68

Cap. IV. Unelte, instrumente şi aparate 68
1. Unelte, instrumente şi aparate necesare pentru frizerie şi coafură 69
2. Uneltele şi instrumentele necesare pentru pedichiură , 81
3. Instrumente necesare pentru manichiură 84

Cap. V. Materiale şi produse necesare la executarea lucrărilor de frizerie, coafură, manichiură şi pedichiură . 84
A. *Generalităţi* 84
B. *Diferite materiale şi produse* 85
C. *Substanţe dezinfectante* . 89
D. *Materiale folosite pentru întreţinerea uneltelor* . . 90
E. *Materiale şi produse necesare pentru anumite lucrări de coafură* 90

PARTEA A DOUA

Tehnologia meseriei de frizer

Cap. VI. Bărbieritul 96
A. *Generalităţi* 96
B. *Bărbieritul feţei* . . . 97
C. *Bărbieritul capului* . . 101

Cap. VII. Lucrări de mustăţi şi bărbi 102
A. *Lucrări de mustăţi* . . 102
1. Generalităţi 102
2. Diferite modele de mustăţi 103
B. *Lucrări de bărbi* . . 106
1. Generalităţi 106
2. Diferite tipuri de bărbi 106

Cap. VIII. Îngrijiri faciale şi capilare 108
A. *Îngrijiri faciale* . . 108
1. Aplicarea compreselor 109
2. Masajul facial . 110
B. *Îngrijiri capilare* 112
1. Spălatul părului 112
2. Masajul capului 113

Cap. IX. Tunsori şi frizuri 117
A. Generalităţi . . . 117
1. Importanţa tunsorii . . . 119
2. Varietatea tunsorilor şi a procedeelor folosite . . 119
3. Pregătirea şi tratarea clientului pe parcursul execurii frizurii 120
B. Tunsori executate cu maşina 121
C. *Tunsori executate cu foarfecele şi maşina* . . . 122
1. Tunsoarea cu breton pentru băieţi 123
2. Tunsoarea scurtă cu cărare pentru băieţi 124
3. Alte tipuri de tunsori cu foarfecele şi maşina . . 125
D. Tunsori executate cu foarfecele 128
1. Tunsoarea clasică . . 128
2. Tunsoarea cu cărare pe păr scurt (englezească) . . . 128 132
3. Tunsoarea modernă (italiană) 133
4. Tunsoarea rotundă „sport" 134
E. *Tunsoarea plastică* . . . 137
1. Tunsoarea plastică fără cărare 138
2. Tunsoarea plastică cu cărare 141
F. *Frizuri moderne* 144
G. *Tunsori pentru femei şi fete* 145
1. Tunsoarea dreaptă cu breton 145
2. Tunsoarea garçon cu breton 146
3. Tunsoarea modernă executată cu briciul 147

PARTEA A TREIA

Tehnologia meseriei de coafor

Cap. X. Îngrijirea părului în saloanele de coafură 150

A. *Generalităţi* 150
1. Tehnica spălării părului 150
2. Importanţa spălării părului în vederea executării diferitelor operaţii de coafură . 152

B. *Tratamente pentru întreţinerea părului şi obţinerea de coafuri durabile* 154

Cap. XI. Tunsori de damă . 157

A. *Generalităţi* . 157
1. Criterii generale . . 157
2. Subţierea părului . . 159

B. *Diferite tunsori executate cu lama sau cu briciul* . . . 160
1. Tunsoarea în unghi (triunghi) 160
2. Tunsoarea ovală . . . 161
3. Tunsoarea în linie dreaptă cu briciul sau cu lama . 162
4. Tunsoarea în scări . 163

C. *Tunsori executate cu foarfecele* 164

Cap. XII. Ondulaţia părului . 165

A. *Generalităţi* 165
B. *Ondulaţia cu apă* . . . 167
1. Executarea ondulaţiei cu apă 167
2. Executarea unei coafuri din melci 174
3. Diferite modele de coafuri obţinute prin ondularea cu apă 176

C. *Ondulaţia cu fierul* . 181
1. Generalităţi 181
2. Executarea ondulaţiei cu fierul 182
3. Executarea ondulaţiei „Marcel“ 183

D. *Ondulaţia permanentă* 186
1. Generalităţi 186
2. Ondulaţia permanentă caldă 186
3. Ondulaţia permanentă rece 188
4. Ondulaţia permanentă mixtă (melanj) 191

Cap. XIII. Decolorarea şi vopsirea părului 192

A. *Decolorarea părului* . 192
1. Generalităţi 192
2. Executarea decolorării părului 194
3. Decolorarea părului cu „Platin L'Oreal“ sau „L'Oreal Blanche“ 195
4. Decolorarea părului prin şamponare 196
5. Decolorarea părului înainte de vopsire 197
6. Depunerea corectă a decolorantului sau a vopselei pe păr 197

B. *Vopsirea părului* . 198
1. Generalităţi 198
2. Decapajul 200
3. Consideraţii tehnice privind vopsirea părului 200
4. Executarea vopsirii părului 202
5. Vopsirea părului în două sau mai multe nuanţe . . . 206
6. Şamponarea părului cu produsul „Cromoplatin“ . . 207

PARTEA A PATRA

Tehnologia meseriei de pedichiurist

Cap. XIV. Generalități . 210

A. *Importanța pedichiurii* . . 210

B. *Operații pregătitoare în vederea executării pedichiurii* . 210

Cap. XV. Executarea pedichiurii . 213

A. *Îngrijirea și estetica unghiilor* 213
B. *Extragerea bătăturilor* . . 216
C. *Masajul gambei* 218

1. Generalități 218
2. Executarea masajului . 219

PARTEA CINCEA

Tehnologia meseriei de manichiurist

Cap. XVI. Executarea manichiurii și noțiuni de protecție a muncii. 224

A. *Operații pregătitoare în vederea executări manichiurii* . 224

B. *Executarea manichiurii* . . 225

1. Executarea manichiurii obișnuite 225
2. Executarea manichiurii franțuzești 228
3. Modul de aplicare a lacului pe unghii 228

C. *Îngrijirea mîinilor* 229

1. Baia de ulei a unghiilor . 229
2. Masajul și gimnastica membrelor superioare (mecanoterapie) 230

D. *Noțiuni de protecție a muncii în meseriile de frizerie, coafură, manichiură și pedichiură* 223

E. *Noțiuni privind paza contra incendiilor (P.C.I.)* 231

Coli de tipar : 15
Planşe : 8

I. P. „Oltenia" Craiova
Str. Mihai Viteazul nr. 4
Republica Socialistă România
Comanda 98/2040